EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 10 17
COM(2018) 691 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

dėl Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo

EUROPOS SĄJUNGOS IR VIETNAMO SOCIALISTINĖS RESPUBLIKOS LAISVOSIOS PREKYBOS SUSITARIMAS

PREAMBULĖ

Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga)

ir

Vietnamo Socialistinė Respublika (toliau – Vietnamas)

toliau abi kartu – Šalys, o atskirai – Šalis,

PRIPAŽINDAMOS, kad jų ilgalaikė ir tvirta partnerystė grindžiama bendrais principais ir vertybėmis, išdėstytais Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime, taip pat pripažindamos jų ekonominių, prekybinių ir investicinių santykių svarbą;

NORĖDAMOS toliau stiprinti tarpusavio ekonominius ryšius, atsižvelgdamos į bendrą tarpusavio ryšių pobūdį ir įsitikinusios, kad šiuo Susitarimu bus sukurtos naujos sąlygos Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms plėtoti;

PRIPAŽINDAMOS, kad šiuo Susitarimu bus prisidedama prie regioninės ir ekonominės integracijos pastangų ir kad šios pastangos bus skatinamos;

PASIRYŽUSIOS stiprinti tarpusavio ekonominius, prekybinius ir investicinius ryšius, laikydamosi darnaus vystymosi tikslo ekonominių, socialinių ir aplinkos aspektų, taip pat skatinti prekybą ir investicijas pagal šį Susitarimą atsižvelgiant į aukštą aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygį ir susijusius tarptautiniu mastu pripažintus standartus bei susitarimus;

NORĖDAMOS kelti gyvenimo lygį, skatinti ekonomikos augimą ir stabilumą, kurti naujas užimtumo galimybes ir didinti gerovę apskritai, ir šiuo tikslu dar kartą patvirtindamos savo įsipareigojimą skatinti prekybos ir investicijų liberalizavimą;

ĮSITIKINUSIOS, kad šiuo Susitarimu bus sukurta didesnė ir saugi prekių ir paslaugų rinka, taip pat stabili ir nuspėjama prekybos ir investicijų aplinka, todėl Šalių įmonės taps konkurencingesnės pasaulio rinkose;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS įsipareigojimus, prisiimtus pagal 1945 m. birželio 26 d. San Franciske pasirašytą *Jungtinių Tautų chartiją*, ir atsižvelgdamos į 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtoje *Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje* išdėstytus principus;

PRIPAŽINDAMOS tarptautinės prekybos skaidrumo svarbą ir naudą visoms suinteresuotosioms šalims;

SIEKDAMOS nustatyti aiškias ir abipusiškai naudingas tarpusavio prekybos ir investicijų taisykles ir sumažinti arba pašalinti tarpusavio prekybos ir investicijų kliūtis;

PASIRYŽUSIOS šiuo Susitarimu šalinti prekybos kliūtis ir vengti kurti naujas Šalių tarpusavio prekybos ar investicijų kliūtis, galinčias sumažinti šiuo Susitarimu teikiamą naudą, taip padėdamos siekti darnaus vystymosi ir tarptautinės prekybos plėtros;

REMDAMOSI atitinkamomis savo teisėmis ir prievolėmis pagal PPO steigimo sutartį ir kitus daugiašalius, regioninius ir dvišalius susitarimus, prie kurių jos yra prisijungusios;

NORĖDAMOS savo bendrovėms sukurti nuspėjamą teisinę sistemą, kuria jos galėtų remtis plėtodamos savo prekybos ir investicijų ryšius, ir taip skatinti jų konkurencingumą,

SUSITARĖ:

1 SKYRIUS

TIKSLAI IR BENDROSIOS TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1.1 STRAIPSNIS

Laisvosios prekybos erdvės sukūrimas

Laikydamosi GATT 1994 XXIV straipsnio ir GATS V straipsnio Šalys sukuria laisvosios prekybos erdvę.

1.2 STRAIPSNIS

Tikslai

Susitarimo tikslai – laikantis šio Susitarimo nuostatų liberalizuoti ir lengvinti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas.

1.3 STRAIPSNIS

Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas

Šiame Susitarime „Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas“ – tai Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas – *Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo Socialistinės Respublikos pagrindų susitarimas dėl visapusės partnerystės ir bendradarbiavimo*, pasirašytas Briuselyje 2012 m. birželio 27 d.

1.4 STRAIPSNIS

PPO susitarimai

Šiame Susitarime:

a) Sutartis dėl žemės ūkio – *Sutartis dėl žemės ūkio*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

b) Sutartis dėl viešųjų pirkimų – *Sutartis dėl viešųjų pirkimų*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 4 priedą;

c) Sutartis dėl tikrinimo prieš pakraunant – *Sutartis dėl tikrinimo prieš pakraunant*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

d) Sutartis dėl kilmės taisyklių – *Sutartis dėl kilmės taisyklių*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

e) Antidempingo susitarimas – *Sutartis dėl 1994 m. bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

f) Muitinio įvertinimo sutartis – *Sutartis dėl 1994 m. bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VII straipsnio įgyvendinimo*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

g) GSS – *Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos*, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 2 priedą;

h) GATS – *Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis*, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1B priedą;

i) GATT 1994 – *1994 m. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos*, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

j) Sutartis dėl importo licencijų išdavimo tvarkos – *Sutartis dėl importo licencijos išdavimo tvarkos*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

k) Apsaugos priemonių susitarimas – *Sutartis dėl specialiųjų rinkos protekcinių (apsaugos) priemonių*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

l) SKP sutartis – *Sutartis dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

m) SFP sutartis – *Sutartis dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

n) TPK sutartis – *Sutartis dėl techninių prekybos kliūčių*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

o) TRIPS sutartis – *Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba*, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1C priedą, ir

p) PPO steigimo sutartis – *Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis*, sudaryta Marakeše 1994 m. balandžio 15 d.

1.5 STRAIPSNIS

Bendrosios terminų apibrėžtys

Jeigu nenurodyta kitaip, šiame Susitarime:

a) diena – kalendorinė diena;

b) vidaus – centrinio, regioninio ar vietos lygmens teisės aktai, teisė arba įstatymai ir kiti teisės aktai, kai kalbama atitinkamai apie Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo teisės aktus, teisę ar įstatymus ir kitus teisės aktus[1];

c) prekės – produktai, kaip vartojama GATT 1994, jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip;

d) Suderinta sistema – Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema, taip pat visos jos teisinės pastabos ir pakeitimai (toliau – SS);

e) TVF – Tarptautinis valiutos fondas;

f) priemonė – bet kokia Šalies taikoma priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas ar kita;

g) Šalies fizinis asmuo – vienos iš Sąjungos valstybių narių arba Vietnamo pilietis, kaip nustatyta jų atitinkamuose teisės aktuose[2];

h) asmuo – fizinis asmuo arba juridinis asmuo;

---

[1] Patikslinama, kad Vietnamo atveju atitinkamos teisės aktų, teisės ar įstatymų ir reglamentavimo centriniu lygmeniu arba vietos lygmeniu formos yra numatytos 2015 m. birželio 22 d. Įstatyme Nr. 80/2015/QH13 dėl teisinių norminių dokumentų paskelbimo.

[2] Terminas „fizinis asmuo“ taip pat aprėpia ir Latvijoje nuolat gyvenančius fizinius asmenis, neturinčius Latvijos ar kitos valstybės pilietybės, tačiau pagal Latvijos įstatymus ir kitus teisės aktus turinčius teisę gauti nepiliečio pasą (užsieniečio pasą).

i) trečioji šalis – šalis arba teritorija, nepatenkanti į šio Susitarimo 17.24 straipsnyje (Teritorinis taikymas) nustatytą teritorinio taikymo sritį;

j) UNCLOS – *Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija*, priimta Montego Bėjuje 1982 m. gruodžio 10 d.;

k) PINO – Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija ir

l) PPO – Pasaulio prekybos organizacija.

2 SKYRIUS

NACIONALINIS REŽIMAS IR PATEKIMAS Į PREKIŲ RINKĄ

2.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Laikydamosi šio Susitarimo nuostatų ir vadovaudamosi GATT 1994 XXIV straipsniu, Šalys per pereinamąjį laikotarpį, kuris prasidės įsigaliojus šiam Susitarimui, palaipsniui liberalizuoja prekybą prekėmis ir gerina patekimą į rinką.

2.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, šis skyrius taikomas Šalių tarpusavio prekybai prekėmis.

2.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) žemės ūkio eksporto subsidijos – subsidijos, kaip apibrėžta Sutarties dėl žemės ūkio 1 straipsnio e punkte, įskaitant visus to straipsnio pakeitimus;

b) žemės ūkio prekė – į Sutarties dėl žemės ūkio 1 priedą įtrauktas produktas;

c) konsuliniai formalumai – procedūra, kurią reikia atlikti norint gauti importuojančios Šalies konsulo, esančio eksportuojančios Šalies ar trečiosios šalies teritorijoje, sąskaitą faktūrą ar komercinės sąskaitos faktūros patvirtinimą, kilmės sertifikatą, krovinių deklaraciją, siuntėjo eksporto deklaraciją ar bet kokį kitą su importuojamomis prekėmis susijusį muitinės dokumentą;

d) muitas – bet koks muitas ar privalomasis mokėjimas, nustatytas importuojamai prekei arba ryšium su prekės importu, įskaitant bet kokio pobūdžio papildomus mokesčius ar priemokas, nustatytus importuojamai prekei arba ryšium su prekės importu, išskyrus:

i) privalomuosius mokėjimus, lygiaverčius vidaus mokesčiams, nustatytiems pagal 2.4 straipsnį (Nacionalinis režimas);

ii) muitus, nustatytus pagal 3 skyrių (Prekybos teisių gynimo priemonės);

iii) muitus, taikomus pagal GATT 1994 VI, XVI ir XIX straipsnius, Antidempingo susitarimą, SKP sutartį, Apsaugos priemonių susitarimą, Žemės ūkio sutarties 5 straipsnį bei GSS, ir

iv) rinkliavas ar kitus privalomuosius mokėjimus, nustatytus pagal 2.18 straipsnį (Su importu ir eksportu susijusios administracinės rinkliavos, kiti privalomieji mokėjimai ir formalumai);

e) eksporto licencijų išdavimo procedūros – administracinės procedūros[1], naudojamos taikant eksporto licencijų išdavimo režimus, pagal kuriuos kaip išankstinė eksporto iš eksportuojančios Šalies teritorijos sąlyga atitinkamai administracinei institucijai turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinės tikslais būtinus prašymus ir dokumentus;

[1] Licencijų išdavimu vadinamos procedūros ir kitos panašios administracinės procedūros.

f) importo licencijų išdavimo procedūros – administracinės procedūros[1], naudojamos taikant importo licencijų išdavimo režimus, pagal kuriuos kaip išankstinė importo į importuojančios Šalies teritoriją sąlyga atitinkamai administracinei institucijai turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinės tikslais būtinus prašymus ir dokumentus;

g) neautomatinio eksporto licencijų išdavimo procedūros – eksporto licencijų išdavimo procedūros, pagal kurias patvirtinami prašymai ne visų juridinių ir fizinių asmenų, atitinkančių susijusios Šalies reikalavimus, kuriuos ši taiko dėl eksporto operacijų, susijusių su produktais, kuriems taikomos eksporto licencijų išdavimo procedūros;

h) neautomatinio importo licencijų išdavimo procedūros – importo licencijų išdavimo procedūros, pagal kurias patvirtinami prašymai ne visų juridinių ir fizinių asmenų, atitinkančių susijusios Šalies reikalavimus, kuriuos ši taiko dėl importo operacijų, susijusių su produktais, kuriems taikomos importo licencijų išdavimo procedūros;

i) terminas „turintis kilmės statusą“ reiškia, kad prekė laikoma turinčia kilmės statusą, kuris buvo nustatytas remiantis 1 protokole (Dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų) nustatytomis kilmės taisyklėmis;

j) rezultatų reikalavimas:

   i) reikalavimas eksportuoti tam tikrą kiekį, tam tikros vertės ar procentinę dalį prekių;

[1] Licencijų išdavimu vadinamos procedūros ir kitos panašios administracinės procedūros.

ii) reikalavimas importuojamas prekes pakeisti importo licenciją išduodančios Šalies prekėmis;

iii) reikalavimas importo licenciją naudojančiam asmeniui pirkti kitas prekes importo licenciją išdavusios Šalies teritorijoje arba teikti pirmenybę joje pagamintoms prekėms;

iv) reikalavimas importo licenciją naudojančiam asmeniui importo licenciją išdavusios Šalies teritorijoje gaminti prekes, nustatant, kokią jų kiekio, vertės ar procentinę dalį turi sudaryti vidaus turinys, arba

v) reikalavimas, kuris yra kaip nors susiejamas su importo apimtimi ar verte, su eksporto apimtimi ar verte arba su užsienio valiutos įplaukų suma, ir

k) perdaryta prekė – SS 84, 85, 87, 90 arba 9402 skirsniui priskiriama prekė (išskyrus į 2-A-5 priedėlio (Prekės, nepatenkančios į perdarytų prekių apibrėžtį) sąrašą įtrauktas prekes):

i) kurios visos dalys ar tam tikros dalys yra gautos iš anksčiau naudotų prekių ir

ii) kurios eksploatacinės bei darbinės savybės ir tikimoji naudojimo trukmė yra panašios kaip originalios naujos prekės ir kuriai suteikiama tokia pati garantija kaip originaliai naujai prekei.

2.4 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

Kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko nacionalinį režimą pagal GATT 1994 III straipsnį ir jo pastabas bei papildomas nuostatas. Tuo tikslu GATT 1994 III straipsnyje ir jo pastabose bei papildomose nuostatose nustatytos prievolės *mutatis mutandis* įtraukiamos į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2.5 STRAIPSNIS

Prekių klasifikavimas

Prekės, kuriomis tarpusavyje prekiauja Šalys, klasifikuojamos remiantis atitinkama kiekvienos Šalies muitų tarifų nomenklatūra, suderinta su SS.

2.6 STRAIPSNIS

Perdarytos prekės

Šalys perdarytoms prekėms taiko tokį patį režimą, koks taikomas panašioms naujoms prekėms. Kad būtų išvengta vartotojų klaidinimo, Šalis gali reikalauti, kad perdarytos prekės būtų specialiai paženklintos. Šį straipsnį kiekviena Šalis įgyvendina per ne ilgesnį kaip trejų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos pereinamąjį laikotarpį.

2.7 STRAIPSNIS

Muitų mažinimas arba panaikinimas

1. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, kiekviena Šalis, laikydamasi savo atitinkamo sąrašo, pateikto 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas), sumažina arba panaikina muitus, kuriuos taiko kitos Šalies kilmės prekėms.

2. Pagal 1 dalį skaičiuojant tolesnius sumažinimus, kiekvienos prekės bazinė muitų norma nustatoma pagal sąrašus, pateiktus 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas). 2-A-2 priedėlio (Vietnamo muitų tarifų sąrašas) muitų tarifų panaikinimo nuostatos netaikomos naudotoms variklinėms transporto priemonėms, kurių SS kodai yra 8702, 8703 ir 8704.

3. Jeigu Šalis pagal didžiausio palankumo režimą taikomą muito normą sumažina iki tokio dydžio, kuris yra mažesnis už taikomą pagal jos atitinkamą sąrašą, pateiktą 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas), kitos Šalies kilmės prekei gali būti taikoma ta mažesnė muito norma.

4. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, Šalis kitos Šalies kilmės prekei nedidina jokio esamo muito, kurį taiko pagal savo atitinkamą sąrašą, pateiktą 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas), ir nenustato jokio kito naujo muito.

5. Šalis gali vienašališkai greičiau sumažinti arba panaikinti muitus, kuriuos kitos Šalies kilmės statusą turinčioms prekėms taiko pagal savo atitinkamą sąrašą, pateiktą 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas). Jeigu Šalis svarsto tokio pagreitinimo galimybę, ji apie tai kitai Šaliai praneša kuo anksčiau iki naujos muito normos įsigaliojimo. Vienašališkas pagreitinimas neužkerta kelio Šaliai padidinti muito iki kiekvienu sumažinimo ar panaikinimo etapu galiojusios muito normos pagal jos atitinkamą sąrašą, pateiktą 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas).

6. Šalies prašymu Šalys konsultuojasi dėl importo muitų sumažinimo ir panaikinimo pagreitinimo ar taikymo srities išplėtimo galimybių pagal savo atitinkamus sąrašus, pateiktus 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-1 priedėlyje (Sąjungos muitų tarifų sąrašas) ir 2-A-2 priedėlyje (Vietnamo muitų tarifų sąrašas). Jeigu Šalys susitaria iš dalies pakeisti šį Susitarimą, kad būtų pagreitintas muitų sumažinimas ar panaikinimas arba kad būtų išplėsta tokio sumažinimo ar panaikinimo taikymo sritis, tokiu susitarimu pakeičiama bet kokia pagal jų sąrašus nustatyta atitinkamos prekės muito norma ar muitų mažinimo kategorija. Toks pakeitimas įsigalioja pagal 17.5 straipsnį (Pakeitimai).

2.8 STRAIPSNIS

Administracinių klaidų taisymas

Jeigu kompetentingos institucijos, eksportuojamoms prekėms taikydamos lengvatinį režimą, visų pirma 1 protokolą (Dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų), suklysta ir tai turi įtakos importo muitams, importuojanti Šalis gali prašyti pagal 17.1 straipsnį (Prekybos komitetas) įsteigto Prekybos komiteto apsvarstyti galimybes nustatyti tinkamas priemones padėčiai ištaisyti.

2.9 STRAIPSNIS

Specialios priemonės, susijusios su lengvatiniu muitų tarifų režimu

1. Šalys bendradarbiaudamos kovoja su muitų pažeidimais, susijusiais su pagal šį skyrių taikomu lengvatiniu muitų tarifų režimu.

2. Taikydama 1 dalį kiekviena Šalis lengvatiniam muitų tarifų režimui įgyvendinti ir jo kontrolei vykdyti su kita Šalimi bendradarbiauja administraciniais klausimais ir teikia savitarpio administracinę pagalbą muitinės reikalų ir susijusių klausimų srityje ir kartu, be kita ko, privalo:

a) tikrinti susijusio (-ių) produkto (-ų) kilmės statusą;

b) atlikti kilmės įrodymo paskesnį tikrinimą ir jo rezultatus pateikti kitai Šaliai ir

c) leisti importuojančiai Šaliai rengti tikrinamuosius vizitus, kad būtų patikrintas su atitinkamo lengvatinio režimo taikymu susijusių dokumentų autentiškumas ar informacijos tikslumas.

3. Jeigu importuojanti Šalis, remdamasi 2 dalyje nurodytomis nuostatomis dėl administracinio bendradarbiavimo arba savitarpio administracinės pagalbos muitinės reikalų ir susijusių klausimų srityje, nustato, kad kilmės įrodymas išduotas netinkamai, nes nesilaikyta reikalavimų, numatytų 1 protokole (Dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų), prekėms, dėl kurių eksportuojančioje Šalyje buvo išduotas tas kilmės įrodymas, ji gali atsisakyti taikyti deklaranto prašomą lengvatinį muitų tarifų režimą.

4. Jeigu importuojanti Šalis mano, kad 3 dalyje nurodytas atsisakymas atskiroms siuntoms taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą yra nepakankama priemonė konkretaus produkto lengvatiniam muitų tarifų režimui įgyvendinti ir jo kontrolei vykdyti, ji gali, laikydamasi 5 dalyje nustatytos procedūros, laikinai sustabdyti atitinkamo lengvatinio muitų tarifų režimo taikymą atitinkamiems produktams šiais atvejais:

a) kai ta Šalis nustato, kad esama sisteminių muitų pažeidimų, susijusių su prašymais taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą pagal šį Susitarimą, arba

b) kai ta Šalis nustato, kad eksportuojanti Šalis sistemingai nesilaiko 2 dalyje nustatytų prievolių.

5. Importuojančios Šalies kompetentinga institucija nepagrįstai nedelsdama savo išvadą praneša eksportuojančios Šalies kompetentingai institucijai, pateikia jai patikrinamą informaciją, kuria rėmėsi darydama tą išvadą, ir su eksportuojančios Šalies kompetentinga institucija pradeda konsultacijas, kad rastų abipusiškai priimtiną sprendimą.

6. Jeigu per 30 dienų nuo 5 dalyje nurodyto pranešimo kompetentingos institucijos nepasiekia abipusiškai priimtino sprendimo, importuojanti Šalis nepagrįstai nedelsdama perduoda klausimą Prekybos komitetui.

7. Jeigu Prekybos komitetas per 60 dienų nuo klausimo perdavimo nesusitaria dėl priimtino sprendimo, importuojanti Šalis gali laikinai sustabdyti lengvatinio muitų tarifų režimo taikymą susijusiems produktams.

Importuojanti Šalis gali laikinai sustabdyti lengvatinio muitų tarifų režimo taikymą pagal šią dalį tik tiek, kiek reikia jos finansiniams interesams apsaugoti, ir kol eksportuojanti Šalis pateikia įtikinamų įrodymų, kad ji gali laikytis 2 dalyje nurodytų prievolių ir užtikrinti pakankamą tų prievolių vykdymo kontrolę.

Laikinasis sustabdymas negali trukti ilgiau kaip tris mėnesius. Jeigu pasibaigus trijų mėnesių laikotarpiui neišnyksta pradinio sustabdymo taikymą lėmusios sąlygos, importuojanti Šalis gali nuspręsti sustabdymą atnaujinti kitam trijų mėnesių laikotarpiui. Dėl kiekvieno sustabdymo periodiškai konsultuojamasi Pakabos komitete.

8. Importuojanti Šalis pagal savo vidaus procedūras skelbia importuotojams skirtus pranešimus apie visus pranešimus ir sprendimus dėl 4 dalyje nurodyto laikinojo sustabdymo. Importuojanti Šalis nepagrįstai nedelsdama informuoja eksportuojančią Šalį ir Prekybos komitetą.

2.10 STRAIPSNIS

Suremontuotos prekės

1. Šalis muitų netaiko prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, į jos teritoriją pakartotinai įvežamoms po to, kai tos prekės iš jos teritorijos į kitos Šalies teritoriją buvo laikinai eksportuotos tam, kad būtų suremontuotos, neatsižvelgiant į tai, ar tas remontas galėjo būti atliktas Šalies, iš kurios tos prekės buvo laikinai eksportuotos, muitų teritorijoje, ar ne.

2. 1 dalis netaikoma su garantija, į laisvosios prekybos zoną ar panašiu statusu importuotoms prekėms, kurios eksportuojamos remontuoti, tačiau vėliau su garantija, į laisvosios prekybos zoną ar panašiu statusu nereimportuojamos.

3. Šalis netaiko muitų prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, iš kitos Šalies teritorijos laikinai importuojamoms remontuoti.

4. Šiame straipsnyje „remontas“ – tai bet kokia su preke atliekama perdirbimo operacija, kuria siekiama pašalinti veikimo trūkumus ar materialinį pažeidimą, kad prekė atliktų savo pirminę funkciją, arba užtikrinti, kad ji atitiktų techninius jos naudojimo reikalavimus, ir be kurios tos prekės nebebūtų galima įprastai naudoti pagal numatytą paskirtį. Prekių remontui taip pat priskiriamas atkūrimas ir techninė priežiūra. Jam nepriskiriamos operacijos ar procesai:

a) kuriais sunaikinamos esminės prekės savybės arba sukuriama nauja ar komerciškai skirtinga prekė;

b) kuriais nebaigta prekė paverčiama pagaminta preke arba

c) kurie naudojami prekės techninėms charakteristikoms pagerinti.

2.11 STRAIPSNIS

Eksporto muitai, mokesčiai arba kiti privalomieji mokėjimai

1. Šalis į kitos Šalies teritoriją eksportuojamoms prekėms arba ryšium su jų eksportu toliau netaiko arba nenustato jokių muitų, mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų, didesnių nei nustatyti vidaus suvartojimui skirtoms panašioms prekėms, išskyrus tuos, kurie taikomi pagal sąrašą, pateiktą 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-3 priedėlyje (Vietnamo eksporto muitų sąrašas).

2. Jeigu eksportuojamoms prekėms arba ryšium su jų eksportu Šalis taiko mažesnę muito, mokesčio ar privalomojo mokėjimo normą ir jeigu ta norma yra mažesnė už apskaičiuotą vadovaujantis sąrašu, pateiktu 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) 2-A-3 priedėlyje (Vietnamo eksporto muitų sąrašas), taikoma ta mažesnė norma. Ši dalis netaikoma palankesniam režimui, kurį Šalis bet kuriai trečiajai šaliai taiko pagal lengvatinio prekybos režimo susitarimą.

3. Jeigu Šalis pagal lengvatinio prekybos režimo susitarimą bet kuriai kitai trečiajai šaliai taiko palankesnį režimą, Prekybos komitetas bet kurios iš Šalių prašymu peržiūri bet kuriuos muitus, mokesčius ar kitus privalomuosius mokėjimus, nustatytus į kitos Šalies teritoriją eksportuojamoms prekėms arba ryšium su jų eksportu.

2.12 STRAIPSNIS

Žemės ūkio prekių eksporto subsidijos

1. Daugiašalėmis aplinkybėmis Šalys siekia bendro tikslo – vienu metu panaikinti visų formų eksporto subsidijas ir kitas lygiaverčio poveikio priemones, taikomas eksportuojamoms žemės ūkio prekėms, taip pat užkirsti kelią jų pakartotiniam nustatymui. Tuo tikslu jos bendradarbiaudamos siekia gerinti daugiašales taisykles dėl žemės ūkio prekes eksportuojančių valstybės įmonių, tarptautinės pagalbos maistu ir eksporto finansavimo rėmimo.

2. Įsigaliojus šiam Susitarimui eksportuojanti Šalis nenustato arba toliau netaiko jokių eksporto subsidijų ar kitų lygiaverčio poveikio priemonių jokioms žemės ūkio prekėms, kurių muitus importuojanti Šalis naikina ar mažina pagal 2-A priedą (Muitų mažinimas arba panaikinimas) ir kurios yra skirtos importuojančios Šalies teritorijai.

2.13 STRAIPSNIS

Prekybos taisyklių administravimas

Pagal GATT 1994 X straipsnį kiekviena Šalis vienodai, nešališkai ir pagrįstai administruoja visus savo įstatymus, reglamentus, teisminių institucijų sprendimus ir kitus administracinius sprendimus, susijusius su:

a) prekių muitiniu klasifikavimu ar įvertinimu;

b) muitų, mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų normomis;

c) importo ar eksporto reikalavimais, apribojimais ar draudimais;

d) mokėjimų pervedimu ir

e) klausimais, darančiais poveikį pardavimui, paskirstymui, transportavimui, draudimui, sandėlių tikrinimui, eksponavimui, perdarymui, maišymui ar kitam prekių naudojimui muitinės reikmėms.

2.14 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto apribojimai

1. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, Šalis, laikydamasi GATT 1994 XI straipsnio ir jo pastabų bei papildomų nuostatų, nenustato arba toliau netaiko draudimų ar apribojimų jokioms kitos Šalies importuojamoms prekėms arba kitos Šalies teritorijai skirtoms eksportuojamoms ar eksportuoti parduodamoms prekėms. Tuo tikslu GATT 1994 XI straipsnis, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas, *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2. 1 dalimi Šaliai draudžiama nustatyti arba toliau taikyti:

a) nuostatas, kuriomis importo licencijų išdavimas susiejamas su rezultatų reikalavimu, arba

b) savanoriškus eksporto suvaržymus.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos prekėms, įtrauktoms į 2-A-4 priedėlį (Specialios Vietnamo priemonės, kuriomis reglamentuojamas prekių importas ir eksportas). Bet koks Vietnamo įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimas, dėl kurio sumažėja 2-A-4 priedėlyje (Specialios Vietnamo priemonės, kuriomis reglamentuojamas prekių importas ir eksportas) pateikto prekių sąrašo taikymo sritis, automatiškai taikomas pagal šį Susitarimą. Bet kokia Vietnamo bet kuriam kitam prekybos partneriui suteikta lengvata, susijusi su 2-A-4 priedėlyje (Specialios Vietnamo priemonės, kuriomis reglamentuojamas prekių importas ir eksportas) pateikto prekių sąrašo taikymo sritimi, automatiškai taikoma pagal šį Susitarimą. Apie kiekvieną šioje dalyje nurodytą pakeitimą ar lengvatą Vietnamas praneša Sąjungai.

4. Pagal PPO steigimo sutartį Šalis gali įgyvendinti bet kokią priemonę, kurią PPO ginčų sprendimo taryba leido taikyti kitai Šaliai.

5. Jeigu Šalis nustato arba toliau taiko importo ar eksporto draudimą ar apribojimą, ji visapusiškai užtikrina jo skaidrumą.

2.15 STRAIPSNIS

Vaistų prekybos teisės ir susijusios teisės

1. Vietnamas nustato ir toliau taiko tinkamas teisines priemones, kuriomis užsienio farmacijos bendrovėms leidžiama steigti užsienio kapitalo įmones siekiant importuoti vaistus, dėl kurių Vietnamo kompetentingos institucijos yra išdavusios rinkodaros leidimą. Nedarant poveikio 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) pateiktiems Vietnamo sąrašams, tokioms užsienio kapitalo įmonėms leidžiama vaistus, kuriuos jos teisėtai importavo, parduoti platintojams ar didmenininkams, turintiems teisę Vietname platinti vaistus.

2. 1 dalyje nurodytoms užsienio kapitalo įmonėms leidžiama:

a) pasistatyti sandėlių ir juose laikyti vaistus, kuriuos jos pagal Sveikatos ministerijos ar jos veiklos tęsėjo paskelbtas taisykles teisėtai importavo į Vietnamą;

b) pagal Sveikatos ministerijos ar jos veiklos tęsėjo ir kitų Vietnamo kompetentingų institucijų paskelbtas taisykles sveikatos priežiūros specialistams teikti informaciją apie vaistus, kuriuos jos teisėtai importavo į Vietnamą, ir

c) pagal 2-C priedo (Vaistai ir medicinos priemonės) 3 straipsnį (Tarptautiniai standartai) ir pagal Sveikatos ministerijos ar jos veiklos tęsėjo paskelbtas taisykles atlikti klinikines studijas ir bandymus siekiant užtikrinti, kad vaistai, kuriuos jos teisėtai importavo į Vietnamą, būtų tinkami vidaus vartojimui.

2.16 STRAIPSNIS

Importo licencijų išdavimo procedūros

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal Sutartį dėl importo licencijų išdavimo tvarkos.

2. Kiekviena Šalis per 30 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo praneša kitai Šaliai apie savo esamas importo licencijų išdavimo procedūras, įskaitant jų teisinį pagrindą ir atitinkamą oficialią interneto svetainę, jei ši informacija dar nebuvo pranešta ar pateikta taikant Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnį arba 7 straipsnio 3 dalį. Pranešime pateikiama ta pati informacija, kaip nurodyta Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnyje arba 7 straipsnio 3 dalyje.

3. Apie visas ketinamas nustatyti ar pakeisti importo licencijų išdavimo procedūras kiekviena Šalis kitai Šaliai praneša ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki naujos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo. Toks Šalies pranešimas jokiu būdu negali būti pateiktas vėliau nei po 60 dienų nuo procedūros nustatymo ar pakeitimo paskelbimo, nebent apie jį jau buvo pranešta pagal Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnį. Pranešime pateikiama ta pati informacija, kaip nurodyta Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnyje.

4. Kiekviena Šalis savo oficialioje interneto svetainėje skelbia visą informaciją, kurią privalo skelbti pagal Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 1 straipsnio 4 dalies a punktą.

5. Šalis per 60 dienų atsako į kitos Šalies pagrįstą prašymą pateikti informaciją apie bet kurią importo licencijų išdavimo procedūrą, kurią ji ketina nustatyti ar nustatė arba toliau taiko, taip pat importo licencijų suteikimo ar skirstymo kriterijus, įskaitant asmenų, firmų ir institucijų tinkamumo teikti licencijų prašymus kriterijus, administracinę įstaigą ar įstaigas, į kurias reikia kreiptis, ir produktų, kuriems taikomas importo licencijos reikalavimas, sąrašą.

6. Šalys importo licencijų išdavimo procedūras nustato ir administruoja laikydamosi:

a) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 1 straipsnio 1–9 dalių;

b) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 2 straipsnio ir

c) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 3 straipsnio.

Tuo tikslu a, b ir c punktuose nurodytos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiamos į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

7. Šalis automatinio importo licencijų išdavimo procedūras kaip importo į jos teritoriją sąlygą teisėtiems tikslams pasiekti nustato arba toliau taiko tik atlikusi tinkamą poveikio vertinimą.

8. Šalis importo licencijas suteikia tinkamam laikotarpiui, kuris negali būti trumpesnis nei nustatyta importo licencijų išdavimą reglamentuojančiuose vidaus teisės aktuose ir neturi trukdyti importo.

9. Jeigu Šalis nepatenkina dėl kitos Šalies prekės pateikto prašymo išduoti importo licenciją, ji pareiškėjo prašymu netrukus po prašymo gavimo pareiškėjui raštu paaiškina prašymo netenkinimo priežastis. Pareiškėjas turi turėti teisę pateikti skundą ar reikalauti peržiūros pagal importuojančios Šalies vidaus teisės aktus ar procedūras.

10. Neautomatinio importo licencijų išdavimo procedūras Šalys nustato arba toliau taiko tik tam, kad įgyvendintų šiam Susitarimui, įskaitant 2.22 straipsnį (Bendrosios išimtys), neprieštaraujančią priemonę. Neautomatinio importo licencijų išdavimo procedūras nustatanti Šalis aiškiai nurodo tokių licencijų išdavimo procedūrų tikslą.

2.17 STRAIPSNIS

Eksporto licencijų išdavimo procedūros

1. Kiekviena Šalis per 30 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo praneša kitai Šaliai apie savo esamas eksporto licencijų išdavimo procedūras, įskaitant jų teisinį pagrindą ir atitinkamą oficialią interneto svetainę.

2. Apie visas ketinamas nustatyti ar pakeisti eksporto licencijų išdavimo procedūras kiekviena Šalis kitai Šaliai praneša ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki naujos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo. Toks Šalies pranešimas jokiu būdu negali būti pateiktas vėliau nei per 60 dienų nuo procedūros nustatymo ar pakeitimo paskelbimo.

3. 1 ir 2 dalyse nurodytame pranešime pateikiama ši informacija:

a) eksporto licencijų išdavimo procedūrų tekstas, įskaitant jo pakeitimus;

b) produktai, kuriems taikoma kiekviena eksporto licencijų išdavimo procedūra;

c) kiekvienos eksporto licencijų išdavimo procedūros atveju aprašomas:

   i) prašymo išduoti eksporto licenciją teikimo procesas ir

   ii) kriterijai, kuriuos pareiškėjas privalo atitikti, kad galėtų teikti prašymą išduoti eksporto licenciją;

d) ryšių centras ar centrai, į kuriuos suinteresuotieji asmenys gali kreiptis norėdami gauti daugiau informacijos apie eksporto licencijų išdavimo sąlygas;

e) administracinė institucija ar institucijos, kurioms reikia teikti prašymą ar kitus susijusius dokumentus;

f) kiekvienos eksporto licencijų išdavimo procedūros galiojimo laikotarpis;

g) jeigu Šalis eksporto licencijų išdavimo procedūrą ketina naudoti eksporto kvotoms administruoti, – visas kvotos kiekis ir, kai praktiškai įmanoma, vertė, taip pat kvotos naudojimo pradžios ir pabaigos datos, ir

h) eksporto licencijų išdavimo reikalavimų taikymo išimtys ar nukrypti leidžiančios nuostatos, prašymo taikyti tokias išimtis ar nukrypti leidžiančias nuostatas pateikimo tvarka ir jų suteikimo kriterijai.

4. Kiekviena Šalis paskelbia visas eksporto licencijų išdavimo procedūras, kartu nurodo jų teisinį pagrindą ir pateikia nuorodą į atitinkamą oficialią interneto svetainę. Be to, kiekviena Šalis apie kiekvieną naują eksporto licencijų išdavimo procedūrą ar apie kiekvieną esamų eksporto licencijų išdavimo procedūrų pakeitimą paskelbia kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 45 dienas nuo jų priėmimo ir likus bent 25 darbo dienoms iki jų įsigaliojimo.

5. Šalis per 60 dienų atsako į kitos Šalies pagrįstą prašymą pateikti informaciją apie bet kurią eksporto licencijų išdavimo procedūrą, kurią ji ketina nustatyti ar nustatė arba toliau taiko, taip pat eksporto licencijų suteikimo ar skirstymo kriterijus, įskaitant asmenų, firmų ir institucijų tinkamumo teikti licencijų prašymus kriterijus, administracinę įstaigą ar įstaigas, į kurias reikia kreiptis, ir produktų, kuriems taikomas eksporto licencijos reikalavimas, sąrašą.

6. Šalys eksporto licencijų išdavimo procedūras nustato ir administruoja laikydamosi:

a) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 1 straipsnio 1–9 dalių;

b) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 2 straipsnio;

c) Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 3 straipsnio, išskyrus 5 dalies a, c, j ir k punktus.

Tuo tikslu a, b ir c punktuose nurodytos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiamos į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

7. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visos eksporto licencijų išdavimo procedūros būtų taikomos nešališkai ir administruojamos sąžiningai, teisingai, nediskriminuojant ir skaidriai.

8. Šalis eksporto licencijas suteikia tinkamam laikotarpiui, kuris negali būti trumpesnis nei nustatyta eksporto licencijų išdavimą reglamentuojančiuose vidaus teisės aktuose ir neturi trukdyti eksporto.

9. Jeigu Šalis nepatenkina dėl kitos Šalies prekės pateikto prašymo išduoti eksporto licenciją, ji pareiškėjo prašymu netrukus po prašymo gavimo pareiškėjui raštu paaiškina prašymo netenkinimo priežastis. Pareiškėjas turi turėti teisę pateikti skundą ar reikalauti peržiūros pagal eksportuojančios Šalies vidaus teisės aktus ar procedūras.

10. Šalis automatinio eksporto licencijų išdavimo procedūras kaip eksporto iš jos teritorijos sąlygą teisėtiems tikslams pasiekti nustato arba toliau taiko tik atlikusi tinkamą poveikio vertinimą.

11. Neautomatinio eksporto licencijų išdavimo procedūras Šalys nustato arba toliau taiko tik tam, kad įgyvendintų šiam Susitarimui, įskaitant 2.22 straipsnį (Bendrosios išimtys), neprieštaraujančią priemonę. Neautomatinio eksporto licencijų išdavimo procedūras nustatanti Šalis aiškiai nurodo tokių licencijų išdavimo procedūrų tikslą.

2.18 STRAIPSNIS

Su importu ir eksportu susijusios administracinės rinkliavos, kiti privalomieji mokėjimai ir formalumai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad rinkliavos, privalomieji mokėjimai, formalumai ir reikalavimai, išskyrus importo ir eksporto muitus ir priemones, išvardytus 2.3 straipsnio (Terminų apibrėžtys) d punkto i, ii ir iii papunkčiuose, atitiktų Šalių prievoles pagal GATT 1994 VIII straipsnį, įskaitant jo pastabas ir papildomas nuostatas.

2. Rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus Šalis nustato tik už paslaugas, teikiamas ryšium su prekių importu ir eksportu. Rinkliavos ir privalomieji mokėjimai nustatomi ne *ad valorem* pagrindu ir turi neviršyti apytikslių suteiktos paslaugos sąnaudų. Kiekviena Šalis skelbia informaciją apie rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus, kuriuos pagal 4.10 straipsnį (Rinkliavos ir privalomieji mokėjimai) taiko ryšium su prekių importu ir eksportu.

3. Šalis nereikalauja, kad ryšium su prekių importu ar eksportu būtų atliekami konsuliniai formalumai, taip pat nerenka susijusių rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų. Po trejų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Šalis nereikalauja, kad būtų atliekamas importuojamų prekių, kurioms taikomas šis Susitarimas, konsulinis legalizavimas.

2.19 STRAIPSNIS

Prekių kilmės žymėjimas

Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, kai Vietnamas Sąjungos ne žemės ūkio produktams taiko privalomus kilmės šalies žymėjimo reikalavimus, tokius reikalavimus atitinkančia žyma Vietnamas pripažįsta žymą „pagaminta ES“ ar panašią vietos kalba surašytą žymą.

2.20 STRAIPSNIS

Valstybinės prekybos įmonės

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 XVII straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas, taip pat pagal PPO susitarimą dėl GATT 1994 XVII straipsnio aiškinimo, kurie *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2. Kai Šalis prašo kitos Šalies pateikti informacijos apie atskiras valstybines prekybos įmones ir jų veiklą, įskaitant jų dvišalę prekybą, prašomoji Šalis užtikrina skaidrumą pagal GATT 1994 XVII straipsnio 4 dalies d punktą.

2.21 STRAIPSNIS

Konkrečiuose sektoriuose taikomų netarifinio reguliavimo priemonių panaikinimas

1. Šalys įgyvendina savo įsipareigojimus dėl konkrečiuose sektoriuose prekėms taikomų netarifinio reguliavimo priemonių, nurodytų 2-B priede (Variklinės transporto priemonės ir jų dalys bei įranga) ir 2-C priede (Vaistai ir medicinos priemonės).

2. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, po 10 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo bet kurios iš Šalių prašymu Šalys, vadovaudamosi savo vidaus procedūromis, surengia derybas, kad išplėstų savo įsipareigojimų dėl konkrečiuose sektoriuose prekėms taikomų netarifinio reguliavimo priemonių taikymo sritį.

2.22 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nėra kliūtis Šaliai imtis priemonių pagal GATT 1994 XX straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas, kurie *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2. Šalys susitaria, kad eksportuojanti Šalis, ketinanti imtis GATT 1994 XX straipsnio i ir j punktuose numatytų priemonių, prieš tai kitai Šaliai pateiks visą svarbią informaciją. Gavusios prašymą, Šalys konsultuojasi, kad rastų abipusiškai priimtiną sprendimą. Šalys gali susitarti dėl bet kokių sunkumams išspręsti būtinų priemonių. Jeigu, susiklosčius ypatingoms ir kritiškoms aplinkybėms, reikia imtis neatidėliotinų veiksmų ir todėl iš anksto pateikti informacijos arba atlikti vertinimą neįmanoma, eksportuojanti Šalis gali imtis reikiamų atsargumo priemonių ir apie tai nedelsdama informuoja kitą Šalį.

2.23 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis komitetas

1. 17.2 straipsniu (Specialieji komitetai) įsteigtą Prekybos prekėmis komitetą sudaro Šalių atstovai.

2. Prekybos prekėmis komitetas svarsto bet kokį klausimą, kylantį pagal šį skyrių ir 1 protokolą (Dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų).

3. Pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) Prekybos prekėmis komitetas atlieka šias užduotis:

a) peržiūri ir stebi, kaip įgyvendinamos ir veikia 2 dalyje nurodytos nuostatos;

b) išskiria ir rekomenduoja priemones bet kokiam galinčiam kilti nesutarimui išspręsti, taip pat patekimui į rinką skatinti, lengvinti ir gerinti, įskaitant bet kokį įsipareigojimų dėl muitų tarifų pagal 2.7 straipsnį (Muitų mažinimas arba panaikinimas) greitinimą;

c) savo nuožiūra rekomenduoja Prekybos komitetui sudaryti darbo grupes;

d) atlieka Prekybos komiteto pavestus papildomus darbus ir

e) teikia pasiūlymus dėl Prekybos komiteto sprendimų, kuriais iš dalies keičiamas kvapiųjų ryžių rūšių sąrašas, pateiktas 2-A priedo (Muitų mažinimas arba panaikinimas) B skirsnio (Tarifinės kvotos) 1 poskirsnio (Sąjungos tarifinės kvotos) 5 dalies c punkte.

3 SKYRIUS

PREKYBOS TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

A SKIRSNIS

ANTIDEMPINGO IR KOMPENSACINIAI MUITAI

3.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 VI straipsnį, Antidempingo susitarimą ir SKP sutartį.

2. Pripažindamos, kad antidempingo ir kompensacinėmis priemonėmis gali būti piktnaudžiaujama ir trukdoma prekybai, Šalys susitaria, kad:

a) prekybos teisių gynimo priemonės turėtų būti taikomos visapusiškai laikantis susijusių PPO reikalavimų ir grindžiamos sąžininga bei skaidria sistema ir

b) kai Šalis ketina nustatyti tokias priemones, turėtų būti atidžiai įvertinti kitos Šalies interesai.

3. Taikant šį skirsnį prekių kilmė nustatoma remiantis Sutarties dėl kilmės taisyklių 1 straipsniu.

3.2 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Nedarydamos poveikio Antidempingo susitarimo 6.5 straipsniui ir SKP sutarties 12.4 straipsniui, Šalys iš karto po to, kai nustato laikinąsias priemones, ir bet kuriuo atveju prieš priimdamos galutinį sprendimą užtikrina, kad suinteresuotosioms šalims būtų visapusiškai ir tinkamai atskleisti visi esminiai faktai ir aplinkybės, kuriais remiantis priimtas sprendimas taikyti priemones. Faktai atskleidžiami raštu ir suinteresuotosioms šalims skiriama pakankamai laiko pastaboms pateikti.

2. Suinteresuotosioms šalims suteikiama galimybė būti išklausytoms ir prekybos teisių gynimo tyrime pareikšti savo nuomonę, išskyrus atvejus, kai tai nepagrįstai trukdo laiku atlikti tyrimą.

3.3 STRAIPSNIS

Viešojo intereso apsauga

Antidempingo ar kompensacinių priemonių Šalis netaiko tais atvejais, kai, remiantis per tyrimą gauta informacija, galima daryti aiškią išvadą, kad tokių priemonių taikymas neatitinka viešojo intereso. Vertindama viešąjį interesą Šalis atsižvelgia į vidaus pramonės, importuotojų ir jiems atstovaujančių asociacijų, naudotojų atstovų ir vartotojams atstovaujančių organizacijų padėtį remiantis tyrimą atliekančioms institucijoms pateikta atitinkama informacija.

3.4 STRAIPSNIS

Mažesnio muito taisyklė

Šalies nustatytas antidempingo arba kompensacinis muitas turi neviršyti dempingo arba kompensuotinos subsidijos skirtumo, be to, Šalis stengiasi užtikrinti, kad šio muito dydis būtų mažesnis už tą skirtumą, jei toks mažesnis muitas būtų tinkamas vidaus pramonei daromai žalai pašalinti.

3.5 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimo tvarkos netaikymas

Šio skirsnio nuostatoms netaikomas 15 skyrius (Ginčų sprendimas).

B SKIRSNIS

BENDROSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

3.6 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 XIX straipsnį, Apsaugos priemonių susitarimą ir Sutarties dėl žemės ūkio 5 straipsnį.

2. Šalis tai pačiai prekei tuo pačiu metu nenustato:

a) dvišalės apsaugos priemonės pagal šio skyriaus C skirsnį (Dvišalė apsaugos sąlyga) ir

b) priemonės pagal GATT 1994 XIX straipsnį ir Apsaugos priemonių susitarimą.

3. Taikant šį skirsnį prekių kilmė nustatoma remiantis Sutarties dėl kilmės taisyklių 1 straipsniu.

3.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Neatsižvelgiant į 3.6 straipsnį (Bendrosios nuostatos), Šalis, inicijuojanti bendrąjį apsaugos priemonių tyrimą arba ketinanti nustatyti bendrąsias apsaugos priemones, kitos Šalies prašymu, jei ta Šalis turi svarų interesą, nedelsdama pateikia *ad hoc* rašytinį pranešimą, kuriame pateikia visą svarbią informaciją, kuria remiantis inicijuotas bendrasis apsaugos priemonių tyrimas ir, atitinkamais atvejais, pateiktas pasiūlymas nustatyti bendrąsias apsaugos priemones, įskaitant, kai tinkama, preliminariąsias išvadas. Šia nuostata nedaromas poveikis Apsaugos priemonių susitarimo 3.2 straipsniui.

2. Šalys bendrąsias apsaugos priemones stengiasi nustatyti taip, kad poveikis dvišalei prekybai būtų kuo mažesnis.

3. Taikant 2 dalį, jei Šalis mano, kad tenkinami teisiniai galutinių apsaugos priemonių nustatymo reikalavimai, ji apie tai praneša kitai Šaliai ir suteikia galimybę surengti dvišales konsultacijas. Jei per 30 dienų nuo pranešimo tinkamas sprendimas nerandamas, Šalis gali nustatyti galutines bendrąsias apsaugos priemones. Kitai Šaliai turėtų būti suteikta galimybė surengti konsultacijas, kad būtų galima pasikeisti nuomonėmis apie 1 dalyje nurodytą informaciją.

3.8 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimo tvarkos netaikymas

Šio skirsnio nuostatoms, kuriose minimos PPO teisės ir prievolės, netaikomas 15 skyrius (Ginčų sprendimas).

C SKIRSNIS

DVIŠALĖ APSAUGOS SĄLYGA

3.9 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) terminas „vidaus pramonė“ vartojamas Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta reikšme. Todėl Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 1 dalies c punktas *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi;

b) terminai „didelė žala“ ir „didelės žalos grėsmė“ vartojami Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodyta reikšme; todėl Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi, ir

c) pereinamasis laikotarpis – 10 metų laikotarpis, prasidedantis įsigaliojus šiam Susitarimui.

3.10 STRAIPSNIS

Dvišalės apsaugos priemonės taikymas

1. Jei pagal šį Susitarimą sumažinus arba panaikinus muitą Šalies teritorijos kilmės prekės į kitos Šalies teritoriją pradedamos importuoti tokiais didesniais kiekiais, vertinant absoliučiaisiais skaičiais arba santykinai palyginus su vidaus gamybos apimtimi, ir tokiomis sąlygomis, kad sukelia ar gali sukelti didelę žalą Šalies pramonei, gaminančiai panašias arba tiesiogiai konkuruojančias prekes, importuojanti Šalis, laikydamasi šiame skirsnyje numatytų sąlygų ir tvarkos, gali pereinamuoju laikotarpiu (bet ne ilgiau) taikyti 2 dalyje nurodytas priemones, jei 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 6 dalies c punkte nenumatyta kitaip.

2. Importuojanti Šalis gali nustatyti dvišalę apsaugos priemonę, kuria:

a) sustabdomas tolesnis atitinkamos prekės muito normos mažinimas, kaip numatyta 2-A priede (Muitų panaikinimas), arba

b) prekės muito norma padidinama iki mažesniojo iš šių lygių:

   i) pagal didžiausio palankumo režimą taikomos muito normos, galiojančios prekei tuo metu, kai nustatoma priemonė, arba

ii) bazinės muito normos, nurodytos 2-A priedo (Muitų panaikinimas) sąrašuose, pagal 2.6 straipsnį (Importo muitų mažinimas arba panaikinimas).

3.11 STRAIPSNIS

Sąlygos ir apribojimai

1. Apie 2 dalyje nurodyto tyrimo inicijavimą Šalis raštu praneša kitai Šaliai ir kiek įmanoma anksčiau prieš pradėdama taikyti dvišalę apsaugos priemonę su ja konsultuojasi, kad būtų peržiūrėta atliekant tyrimą surinkta informacija ir pasikeista nuomonėmis dėl priemonės.

2. Šalis dvišalę apsaugos priemonę taiko tik po to, kai jos kompetentingos institucijos atlieka tyrimą pagal Apsaugos priemonių susitarimo 3 straipsnį ir 4 straipsnio 2 dalies c punktą. Todėl Apsaugos priemonių susitarimo 3 straipsnis ir 4 straipsnio 2 dalies c punktas *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

3. Atlikdama 2 dalyje nurodytą tyrimą Šalis laikosi Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 2 dalies a punkto reikalavimų. Todėl Apsaugos priemonių susitarimo 4 straipsnio 2 dalies a punktas *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

4. Be to, atliekant tyrimą remiantis objektyviais įrodymais įrodoma, kad tarp išaugusio importo ir didelės žalos ar jos grėsmės esama priežastinio ryšio. Atliekant tyrimą taip pat atsižvelgiama į bet kuriuos kitus nei išaugęs importas veiksnius, kurie irgi tuo pačiu metu gali daryti žalą.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos 2 dalyje nurodytą tyrimą užbaigtų per vienus metus nuo jo inicijavimo dienos.

6. Šalis dvišalės apsaugos priemonės netaiko:

a) išskyrus tokiu mastu ir tiek laiko, kiek reikia siekiant užkirsti kelią didelei žalai arba jai ištaisyti ir palengvinti prisitaikymą;

b) ilgesnį nei dvejų metų laikotarpį, išskyrus atvejus, kai laikotarpis gali būti pratęstas dar iki dvejų metų, jei importuojančios Šalies kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į šiame straipsnyje nustatytą tvarką, nustato, kad apsaugos priemonė tebėra reikalinga siekiant užkirsti kelią didelei žalai arba ją ištaisyti ir palengvinti prisitaikymą ir kad esama pramonės prisitaikymo įrodymų, tuo atveju, jei visas apsaugos priemonės taikymo laikotarpis, įskaitant pradinį taikymo laikotarpį ir bet kokius jo pratęsimus, neviršija ketverių metų, arba

c) pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, nebent jei kita Šalis sutinka.

7. Kad palengvintų prisitaikymą tuo atveju, kai numatoma dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė viršija dvejus metus, priemonę taikanti Šalis tą priemonę jos taikymo laikotarpiu laipsniškai reguliariais laiko tarpais liberalizuoja.

8. Kai Šalis baigia taikyti dvišalę apsaugos priemonę, taikoma muito norma turi būti lygi normai, kuri turėtų būti taikoma pagal 2-A priede (Muitų panaikinimas) pateiktą jos sąrašą, jei priemonė nebūtų buvusi taikyta.

3.12 STRAIPSNIS

Laikinosios priemonės

Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai atitaisoma žala, Šalis gali taikyti laikinąją dvišalę apsaugos priemonę preliminariai nustačiusi, kad esama akivaizdžių įrodymų, kad kilmės statusą turinčių prekių importas iš kitos Šalies išaugo dėl to, kad pagal šį Susitarimą buvo sumažintas ar panaikintas muitas ir kad dėl tokio importo yra daroma arba gali būti daroma didelė žala vidaus pramonei. Laikinoji priemonė taikoma ne ilgiau kaip 200 dienų; šiuo laikotarpiu Šalis laikosi 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 2 ir 3 dalių. Šalis greitai kompensuoja bet kokį muitų tarifų padidėjimą, jei atlikus 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 2 dalyje nurodytą tyrimą nenustatoma, kad tenkinami 3.10 straipsnio (Dvišalės apsaugos priemonės taikymas) 1 dalies reikalavimai. Laikinosios priemonės taikymo trukmė įskaičiuojama į 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 5 dalies b punkte nurodytą laikotarpį.

3.13 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis konsultuojasi su kita Šalimi, kad drauge susitartų dėl tinkamos prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės, kuri taikoma nuolaidų, turinčių iš esmės lygiavertį poveikį prekybai arba lygiaverčių papildomiems muitams, kurie veikiausiai atsiras dėl apsaugos priemonės, forma. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis galimybę konsultuotis suteikia ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dvišalės apsaugos priemonės taikymo pradžios.

2. Jei dėl prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės nesutariama per 30 dienų nuo 1 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios, Šalis, kurios prekėms taikoma dvišalė apsaugos priemonė, gali sustabdyti nuolaidų, kurių poveikis prekybai iš esmės lygiavertis dvišalės apsaugos priemonės poveikiui, taikymą apsaugos priemonę taikančios Šalies kilmės prekėms. Dvišalę apsaugos priemonę taikančios Šalies prievolė numatyti kompensacinę priemonę ir kitos Šalies teisė sustabdyti nuolaidų taikymą pagal šią dalį nustoja galiojusios dvišalės apsaugos priemonės taikymo pabaigos dieną.

3. Jei apsaugos priemonė atitinka šio Susitarimo nuostatas, per pirmuosius 24 dvišalės apsaugos priemonės galiojimo mėnesius 2 dalyje nurodyta sustabdymo teise nesinaudojama.

3.14 STRAIPSNIS

Anglų kalbos vartojimas

Kad užtikrintų kuo veiksmingesnį prekybos teisių gynimo priemonių pagal šį skyrių taikymą, Šalių tyrimą atliekančios institucijos bendrauja anglų kalba ir vykstant Šalių tarpusavio prekybos teisių gynimo priemonių tyrimams keičiasi anglų kalba surašytais dokumentais.

4 SKYRIUS

MUITINĖ IR PREKYBOS LENGVINIMAS

4.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta muitinės ir prekybos lengvinimo klausimų svarbą kintančioje pasaulinės prekybos aplinkoje. Šalys stiprina bendradarbiavimą šioje srityje siekdamos užtikrinti, kad jų atitinkamais muitų teisės aktais ir procedūromis būtų siekiama skatinti prekybos lengvinimą ir kartu užtikrinti veiksmingą muitinį tikrinimą.

2. Šalys susitaria, kad jų teisės aktai turi būti nediskriminaciniai ir kad muitinės procedūros turi būti grindžiamos moderniais metodais ir veiksminga priežiūra, siekiant kovoti su sukčiavimu ir skatinti teisėtą prekybą.

3. Šalys pripažįsta, kad teisėti viešosios politikos tikslai, įskaitant tikslus, susijusius su saugumu, sauga ir kova su sukčiavimu, negali būti pažeidžiami.

4.2 STRAIPSNIS

Muitinių bendradarbiavimas ir savitarpio administracinė pagalba

1. Atitinkamos Šalių institucijos bendradarbiauja muitinės reikalų srityje siekdamos užtikrinti, kad būtų pasiekti 4.1 straipsnyje (Tikslai) nustatyti tikslai.

2. Šalys muitinių bendradarbiavimą stiprina, *inter alia*, šiomis priemonėmis:

a) keičiasi informacija apie muitų teisės aktus, jų įgyvendinimą ir muitinės procedūras, ypač šiose srityse:

   i) muitinės procedūrų supaprastinimo ir modernizavimo;

   ii) muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo pasienyje;

iii) tranzito ir perkrovimo lengvinimo ir

iv) ryšių su verslo bendruomene;

b) ieško galimybių rengti bendras iniciatyvas, susijusias su importo, eksporto ir kitomis muitinės procedūromis, įskaitant techninę pagalbą, kad verslo bendruomenei būtų užtikrintos veiksmingos paslaugos;

c) stiprina tarpusavio bendradarbiavimą muitinės klausimais tarptautinėse organizacijose, kaip antai PPO ir Pasaulio muitinių organizacijoje (toliau – PMO), ir

d) kai tikslinga ir tinkama, susitaria dėl prekybos partnerystės programų ir muitinio tikrinimo, įskaitant lygiavertes prekybos lengvinimo priemones, tarpusavio pripažinimo.

3. Šalys savitarpio administracinę pagalbą muitinės reikalų srityje viena kitai teikia pagal 2 protokolą (Savitarpio administracinė pagalba muitinės reikalų srityje).

4.3 STRAIPSNIS

Muitų teisės aktai ir procedūros

1. Šalys savo atitinkamus muitų teisės aktus ir procedūras grindžia tarptautinės teisės aktais ir standartais, taikomais muitinės veiklos ir prekybos srityje, įskaitant esmines nuostatas, įtrauktas į 1999 m. birželio 26 d. Briuselyje priimtą *Persvarstytą Kioto konvenciją dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo*, *Tarptautinę konvenciją dėl suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos* (toliau – SS konvencija), *Pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą* ir PMO *Muitinės duomenų modelį*.

2. Šalių muitų teisės aktais ir procedūromis:

a) siekiama apsaugoti teisėtą prekybą veiksmingai užtikrinant teisės aktuose nustatytų reikalavimų vykdymą ir jų laikantis;

b) vengiama ekonominės veiklos vykdytojams nustatyti nereikalingą naštą ar juos diskriminuoti, taip pat numatoma toliau lengvinti veiklą tų ekonominės veiklos vykdytojų, kurių atitikties lygis yra labai aukštas, ir

c) užtikrinamos apsaugos nuo sukčiavimo ir neteisėtos ar žalą darančios veiklos priemonės.

3. Šalys susitaria, kad jų atitinkami muitų teisės aktai ir procedūros, įskaitant teisių gynimo priemones, būtų proporcingi ir nediskriminaciniai, ir kad juos taikant nebūtų nepagrįstai vilkinamas prekių išleidimas.

4. Siekdamos gerinti darbo metodus ir užtikrinti nediskriminavimą, skaidrumą, veiksmingumą, vientisumą ir atskaitomybę už veiksmus, Šalys:

a) kai įmanoma, supaprastina ir peržiūri reikalavimus bei formalumus, siekdamos paspartinti prekių išleidimą ir muitinį įforminimą, ir

b) siekia dar labiau supaprastinti ir standartizuoti muitinei ir kitoms įstaigoms teiktinus duomenis ir dokumentus.

4.4 STRAIPSNIS

Prekių išleidimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinė taikytų reikalavimus ir procedūras, kuriais sudaromos sąlygos prekes išleisti per ne ilgesnį laikotarpį nei tas, kurio reikia atitikčiai jos muitų ir kitiems su prekyba susijusiems teisės aktams bei formalumams užtikrinti. Kiekviena Šalis siekia dar labiau sutrumpinti šį laikotarpį ir prekes išleisti nepagrįstai nedelsiant.

2. Šalys leidžia, *inter alia*, išleisti prekes nesumokėjus muitų, jeigu, kai reikia pagal jų teisės aktus, pateikiama garantija, kuria užtikrinamas galutinis muitų sumokėjimas.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinė sudarytų sąlygas iš anksto, prieš fizinį prekių atvežimą elektroniniu būdu pateikti informaciją ir ją apdoroti (išankstinis formalumą atlikimas), kad prekės galėtų būti išleistos, kai atvežamos.

4.5 STRAIPSNIS

Supaprastintos muitinės procedūros

1. Kiekviena Šalis numato skaidrias ir veiksmingas supaprastintas muitinės procedūras, kad ekonominės veiklos vykdytojai, tarp jų – mažosios ir vidutinės įmonės, patirtų mažiau išlaidų ir galėtų lengviau planuoti savo veiklą. Be to, vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, įgaliotiesiems prekiautojams numatoma galimybė lengviau pasinaudoti muitinės formalumų supaprastinimais.

2. Muitinės procedūros įforminimo prekėms formalumams atlikti naudojamas tik vienas administracinis dokumentas arba lygiavertė elektroninė jo versija.

3. Siekdamos supaprastinti ir palengvinti prekių įvežimą ir išleidimą, Šalys taiko modernius muitinės metodus, įskaitant rizikos vertinimo ir audito po prekių išleidimo metodus.

4. Šalys skatina, kad palaipsniui būtų kuriamos ir naudojamos sistemos, įskaitant informacinėmis technologijomis pagrįstas sistemas, kuriomis būtų lengvinami elektroniniai duomenų mainai tarp prekiautojų, muitinės administracijų ir kitų susijusių įstaigų.

4.6 STRAIPSNIS

Vežimas tranzitu ir perkrovimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad būtų lengvinamos ir veiksmingai prižiūrimos jos teritorijoje vykdomos perkrovimo operacijos ir vežimas tranzitu per jos teritoriją.

2. Siekdama lengvinti prekių tranzitą kiekviena Šalis užtikrina, kad visos jos teritorijoje veikiančios susijusios institucijos ir įstaigos bendradarbiautų ir koordinuotų savo veiklą.

4.7 STRAIPSNIS

Rizikos valdymas

1. Kiekviena Šalis savo prekių vertinimo ir išleidimo procedūras bei tikrinimo po muitinio įforminimo procedūras grindžia rizikos vertinimo principais ir auditu, o ne nuodugniu kiekvienos siuntos tikrinimu atitikčiai visiems importo reikalavimams nustatyti.

2. Šalys savo prekių importo, eksporto, tranzito ir perkrovimo kontrolės reikalavimus ir procedūras nustato ir taiko remdamosi rizikos valdymo principais, kurie taikomi taip, kad atitikties užtikrinimo priemonės būtų taikomos didžiausią dėmesį skiriant įtarimų keliantiems sandoriams.

4.8 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitų teisės aktai ir kiti su prekyba susiję teisės aktai, reglamentai ir bendrosios administracinės procedūros bei kiti reikalavimai, įskaitant dėl rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų, būtų lengvai prieinami suinteresuotosioms šalims, jei įmanoma ir galima, oficialioje interneto svetainėje.

2. Kiekviena Šalis paskiria arba palieka veikti vieną ar daugiau informacinių centrų, kurie per pagrįstą laiką atsakytų į suinteresuotųjų asmenų užklausas muitinės ir kitais su prekyba susijusiais klausimais.

4.9 STRAIPSNIS

Išankstiniai sprendimai

1. Prekiautojų rašytiniu prašymu kiekvienos Šalies muitinė, vadovaudamasi savo įstatymais ir kitais teisės aktais, iki prekės importo į jos teritoriją išduoda rašytinius išankstinius sprendimus dėl tarifinio prekių klasifikavimo arba dėl bet kurio kito Šalių sutarto klausimo.

2. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų konfidencialumo reikalavimų, paskelbia (pvz., oficialioje interneto svetainėje) savo išankstinius sprendimus dėl tarifinio klasifikavimo, taip pat dėl bet kurio kito Šalių sutarto klausimo.

3. Siekdamos lengvinti prekybą Šalys per dvišalį dialogą reguliariai praneša viena kitai naujausią informaciją apie savo atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų dėl išankstinių sprendimų pakeitimus.

4.10 STRAIPSNIS

Rinkliavos ir privalomieji mokėjimai

1. Kiekviena Šalis informaciją apie rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus skelbia oficialiai tam skirtoje sklaidos priemonėje, jei įmanoma ir galima, oficialioje interneto svetainėje. Skelbiant šią informaciją nurodomos taikytinos rinkliavos ar privalomieji mokėjimai, jų taikymo už suteiktą paslaugą priežastis, atsakinga institucija ir mokėjimo laikas bei būdas.

2. Nė viena Šalis nenustato naujų rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų ir nekeičia esamų, kol pagal 1 dalį nepaskelbiama informacija ir nesudaromos sąlygos su ja susipažinti.

4.11 STRAIPSNIS

Muitinės tarpininkai

Šalys savo atitinkamais muitų teisės aktais ir procedūromis nereikalauja privalomo muitinės tarpininkų dalyvavimo. Jei Šalys taiko muitinės tarpininkų licencijavimo procedūras, jos turi būti skaidrios, nediskriminacinės ir proporcingos.

4.12 STRAIPSNIS

Muitinis įvertinimas

1. Šalys prekių muitinę vertę nustato remdamosi GATT 1994 VII straipsniu ir Muitinio įvertinimo sutartimi.

2. Šalys bendradarbiaudamos siekia bendro požiūrio į klausimus, susijusius su muitiniu įvertinimu.

4.13 STRAIPSNIS

Tikrinimas prieš pakraunant

Šalys susitaria, kad jų atitinkamais muitų teisės aktais ir procedūromis nebūtų reikalaujama privalomo prekių tikrinimo prieš pakraunant, kaip apibrėžta Sutartyje dėl tikrinimo prieš pakraunant, arba kad privačios bendrovės prieš prekių muitinį įforminimą paskirties vietoje atliktų bet kokius kitus tikrinimo veiksmus.

4.14 STRAIPSNIS

Peržiūra ir apskundimas

Kiekviena Šalis taiko veiksmingas, greitas, nediskriminacines ir lengvai prieinamas procedūras, kuriomis užtikrina teisę skųsti muitinės ir kitų įstaigų administracinius veiksmus, nutarimus ir sprendimus, darančius poveikį importuojamoms, eksportuojamoms ar tranzitu vežamoms prekėms.

4.15 STRAIPSNIS

Ryšiai su verslo bendruomene

Šalys susitaria:

a) kad dėl su muitine ir prekybos lengvinimo klausimais susijusių teisės aktų pasiūlymų ir bendrųjų procedūrų būtina laiku konsultuotis su ekonominės veiklos vykdytojų atstovais. Tuo tikslu kiekviena Šalis rengia atitinkamas administracinių institucijų ir verslo bendruomenės konsultacijas;

b) skelbti visus su muitų ir prekybos lengvinimo klausimais susijusius naujus teisės aktus ir bendrąsias procedūras, taip pat tokių teisės aktų ir procedūrų pakeitimus ir paaiškinimus, arba kitaip leisti su jais susipažinti (kai įmanoma, elektroninėmis priemonėmis), prieš pradėdamos juos taikyti. Jos taip pat viešai skelbia atitinkamus administracinio pobūdžio pranešimus, įskaitant informaciją apie atstovavimo reikalavimus ir įvežimo procedūras, uostų ir pasienio punktų muitinės įstaigų darbo valandas ir darbo tvarką bei ryšių centrus, kuriems galima teikti užklausas;

c) kad būtina, jog nauji ar iš dalies keičiami teisės aktai, procedūros ir rinkliavos ar privalomieji mokėjimai įsigaliotų ne iš karto, o tik po pagrįsto laikotarpio, ir

d) užtikrinti, kad atitinkami muitinės ir susiję reikalavimai bei procedūros toliau tenkintų verslo bendruomenės poreikius, būtų grindžiami geriausia praktika ir jais kuo mažiau būtų ribojama prekyba.

4.16 STRAIPSNIS

Muitinės komitetas

1. 17.2 straipsniu (Specialieji komitetai) įsteigtą Muitinės komitetą sudaro Šalių atstovai.

2. Muitinės komitetas užtikrina, kad tinkamai veiktų šis skyrius, muitinės vykdomas intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimas pagal 12 skyriaus (Intelektinė nuosavybė) C skirsnio (Intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimas) 4 poskirsnį (Pasienyje įgyvendinamos užtikrinimo priemonės), 1 protokolas (Dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų), 2 protokolas (Savitarpio administracinė pagalba muitinės reikalų srityje) ir bet kurios kitos Šalių sutartos su muitine susijusios nuostatos.

3. Muitinės komitetas svarsto, ar reikia priimti sprendimus, nuomones, pasiūlymus ar rekomendacijas dėl visų klausimų, susijusių su 2 dalyje nurodytų nuostatų įgyvendinimu, ir juos priima. Muitinės komitetas įgaliojamas priimti sprendimus dėl rizikos valdymo metodų, rizikos kriterijų ir standartų, saugumo kontrolės ir prekybos partnerystės programų tarpusavio pripažinimo, įskaitant tokius aspektus kaip duomenų perdavimas ir abipusiškai sutarta nauda.

5 SKYRIUS

TECHNINĖS PREKYBOS KLIŪTYS

5.1 STRAIPSNIS

TPK sutarties patvirtinimas

Šalys patvirtina savo teises ir prievoles viena kitos atžvilgiu pagal TPK sutartį, kuri *mutatis mutandis* įtraukiama į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

5.2 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio skyriaus tikslai – lengvinti dvišalę prekybą prekėmis ir didinti jos mastą užkertant kelią į TPK sutarties taikymo sritį patenkančioms nereikalingoms kliūtims prekybai, jas nustatant ir šalinant, taip pat stiprinti Šalių dvišalį bendradarbiavimą.

2. Šalys sukuria ir tobulina techninius pajėgumus bei institucinę infrastruktūrą, kad galėtų spręsti su techninėmis prekybos kliūtimis susijusius klausimus.

5.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skyrius taikomas standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų, kaip apibrėžta TPK sutarties 1 priede, galinčių daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, rengimui, priėmimui ir taikymui, išskyrus:

a) pirkimo specifikacijas, kurias valdžios sektoriaus įstaigos parengia savo pačių gamybos ar vartojimo poreikiams tenkinti, arba

b) sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėms, kaip apibrėžta SFP sutarties A priede.

2. Kiekviena Šalis turi teisę rengti, priimti ir taikyti standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras pagal šį skyrių ir TPK sutartį.

3. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys pateiktos TPK sutarties 1 priede.

5.4 STRAIPSNIS

Techniniai reglamentai

1. Kiekviena Šalis kiek galėdama labiau laikosi geros reglamentavimo praktikos, numatytos TPK sutartyje ir šiame skyriuje, visų pirma šiomis priemonėmis:

a) pagal TPK sutarties 2.2 straipsnį vertina turimas su reglamentavimu susijusias ir nesusijusias alternatyvas siūlomam techniniam reglamentui, kurios leistų Šaliai siekti teisėtų tikslų; kaip rekomenduoja pagal TPK sutarties 13 straipsnį įsteigtas Techninių prekybos kliūčių komitetas, atlieka reglamentavimo poveikio vertinimą, kuriuo, *inter alia*, stengiasi įvertinti siūlomo techninio reglamento poveikį;

b) rengdamos savo techninius reglamentus remiasi atitinkamais tarptautiniais standartais, pavyzdžiui, parengtais Tarptautinės standartizacijos organizacijos, Tarptautinės elektrotechnikos komisijos, Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos ir Maisto kodekso komisijos, išskyrus atvejus, kai tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami Šalies siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti. Jei Šalis rengdama savo techninius reglamentus tarptautiniais standartais nesirėmė, ji kitos Šalies prašymu nurodo visus esminius nukrypimus nuo atitinkamų tarptautinių standartų ir paaiškina priežastis, kodėl tie standartai laikomi neveiksmingais ar netinkamais siekiamam tikslui įgyvendinti;

c) nedarydama poveikio TPK sutarties 2.3 straipsniui, peržiūri techninius reglamentus, kad jie kuo labiau derėtų su atitinkamais tarptautiniais standartais. Atlikdamos šią peržiūrą Šalys, *inter alia*, atsižvelgia į visus naujausius atitinkamų tarptautinių standartų pokyčius ir į tai, ar ir toliau esama aplinkybių, lėmusių nukrypimus nuo kurio nors atitinkamo tarptautinio standarto;

d) techninius reglamentus grindžia produkto eksploatacinėmis charakteristikomis, o ne dizainu ar aprašomosiomis savybėmis.

2. Remdamasi TPK sutarties 2.7 straipsniu, Šalis laikosi palankaus požiūrio dėl kitos Šalies techninių reglamentų pripažinimo lygiaverčiais, net kai tie reglamentai skiriasi nuo jos pačios reglamentų, jei yra tikra, kad tais reglamentais tinkamai įgyvendinami jos pačios reglamentų tikslai.

3. Jei Šalis parengia techninį reglamentą, kurį laiko lygiaverčiu kitos Šalies techniniam reglamentui, nes jų panašus tikslas ir produktų apibrėžtoji sritis, ji gali raštu kreiptis į kitą Šalį su prašymu pripažinti tą techninį reglamentą lygiaverčiu. Prašymas teikiamas raštu ir jame išsamiai išdėstomos priežastys, kodėl techninius reglamentus reikėtų laikyti lygiaverčiais, taip pat pateikiami argumentai dėl produktų apibrėžtosios srities. Jei Šalis nesutinka su tuo, kad techniniai reglamentai yra lygiaverčiai, ji kitos Šalies prašymu jai pateikia tokio savo sprendimo priežastis.

5.5 STRAIPSNIS

Standartai

1. Šalys patvirtina savo prievoles pagal TPK sutarties 4.1 straipsnį užtikrinti, kad jų standartizacijos institucijos pripažintų TPK sutarties 3 priede pateiktą standartų rengimo, priėmimo ir taikymo geros praktikos kodeksą ir jo laikytųsi. Šalys taip pat patvirtina besilaikančios principų, išdėstytų 2015 m. sausio 21 d. dokumente *PPO techninių prekybos kliūčių komiteto sprendimai ir rekomendacijos, priimti nuo 1995 m. sausio 1 d.* (G/TBT/1/rev.12), įskaitant to dokumento 1 dalies prieduose nurodytą *Komiteto sprendimą dėl tarptautinių standartų, gairių ir rekomendacijų, susijusių su Sutarties 2 ir 5 straipsniais bei 3 priedu, rengimo principų*.

2. Siekdamos standartus suderinti kuo platesniu mastu, Šalys skatina savo standartizacijos institucijas, taip pat regionines standartizacijos institucijas, kurių narės yra Šalys arba Šalių standartizacijos institucijos:

a) dalyvauti, kiek leidžia jų ištekliai, atitinkamų tarptautinių standartizacijos institucijų rengiamų tarptautinių standartų rengimo procese;

b) rengiant savo standartus remtis atitinkamais tarptautiniais standartais, išskyrus tuos atvejus, kai tie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami Šalies siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti, pavyzdžiui, dėl nepakankamo apsaugos lygio, esminių klimato ar geografinių veiksnių arba esminių technologinių problemų;

c) vengti, kad jų darbas dubliuotųsi ar sutaptų su tarptautinių standartizacijos institucijų darbu;

d) reguliariai peržiūrėti nacionalinius ir regioninius standartus, kurie nėra pagrįsti atitinkamais tarptautiniais standartais, siekiant juos labiau suderinti su atitinkamais tarptautiniais standartais, ir

e) bendradarbiauti su kitos Šalies atitinkamomis standartizacijos institucijomis tarptautinėje standartizavimo veikloje. Bendradarbiaujama gali būti tarptautinėse standartizacijos institucijose ar regioniniu lygmeniu.

3. Šalys keičiasi informacija apie:

a) tai, kaip jos naudoja standartus techniniams reglamentams pagrįsti;

b) savo standartizacijos procesus ir apie tai, kokiu mastu savo nacionaliniams standartams rengti naudoja tarptautinius ar regioninius standartus, ir

c) kiekvienos Šalies įgyvendinamus standartizacijos srities bendradarbiavimo susitarimus, įskaitant į tarptautinius susitarimus su trečiosiomis šalimis įtrauktus standartizacijos aspektus, nebent tais susitarimais aiškiai draudžiama atskleisti tokią informaciją.

4. Šalys pripažįsta, kad remiantis TPK sutarties 1 priedu standartų laikomasi savanoriškai. Jei Šalis standartus ar nuorodas į juos įtraukia į techninius reglamentus ar atitikties vertinimo procedūras ir dėl to jų laikymasis tampa privalomu, taikomas 5.7 straipsnis (Skaidrumas).

5.6 STRAIPSNIS

Atitikties vertinimo procedūros

1. Dėl privalomų atitikties vertinimo procedūrų Šalys *mutatis mutandis* taiko 5.4 straipsnio (Techniniai reglamentai) 1 dalį, kad būtų išvengta nereikalingų kliūčių prekybai ir užtikrintas skaidrumas bei nediskriminavimas.

2. Pagal TPK sutarties 5.1.2 straipsnį, kai importuojanti Šalis reikalauja atitikties jos taikomiems techniniams reglamentams ar standartams patvirtinimo, jos atitikties vertinimo procedūros negali būti griežtesnės arba taikomos griežčiau nei būtina, kad ji galėtų deramai įsitikinti, jog produktai atitinka jos taikytinus techninius reglamentus ar standartus, atsižvelgiant į riziką, kuri kiltų dėl neatitikties.

3. Šalys pripažįsta, kad esama daug įvairių priemonių, leidžiančių palengvinti kitos Šalies teritorijoje atliekamų atitikties vertinimo procedūrų rezultatų pripažinimą, kaip antai:

a) importuojanti Šalis gali remtis tiekėjo atitikties deklaracija;

b) su konkrečiais techniniais reglamentais siejami susitarimai dėl atitikties vertinimo procedūrų, kurias atlieka kitos Šalies teritorijoje įsikūrusios įstaigos, rezultatų tarpusavio pripažinimo;

c) akreditavimo naudojimas bet kurios iš Šalių teritorijoje įsikūrusioms atitikties vertinimo įstaigoms vertinti;

d) oficialus atitikties vertinimo įstaigų, įskaitant kitos Šalies teritorijoje įsikūrusias įstaigas, paskyrimas;

e) kitos Šalies teritorijoje atliktų atitikties vertinimo procedūrų rezultatų vienašalis pripažinimas Šalyje;

f) bet kurios iš Šalių teritorijoje įsikūrusių atitikties vertinimo įstaigų savanoriški susitarimai ir

g) regioniniai ir tarptautiniai daugiašaliai susitarimai dėl pripažinimo, prie kurių Šalys yra prisijungusios.

4. Atsižvelgdamos visų pirma į 3 dalyje nurodytas galimybes Šalys:

a) intensyviau keičiasi informacija apie 3 dalyje nurodytas ir panašias priemones, kad palengvintų atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą;

b) keičiasi informacija apie atitikties vertinimo procedūras, visų pirma apie kriterijus, kuriais remiantis konkretiems produktams parenkamos tinkamos atitikties vertinimo procedūros;

c) tiekėjo atitikties deklaraciją laiko vienu iš atitikties vidaus teisei patvirtinimu;

d) 5 dalyje nustatyta tvarka svarsto susitarimus dėl atitikties vertinimo procedūrų rezultatų tarpusavio pripažinimo;

e) keičiasi informacija apie akreditavimo politiką ir svarsto, kaip kuo geriau pasinaudoti tarptautiniais akreditavimo standartais bei tarptautiniais susitarimais, prie kurių yra prisijungusios Šalių akreditacijos įstaigos, pvz., pasitelkiant Tarptautinės bendradarbiavimo laboratorijų akreditavimo srityje organizacijos ir Tarptautinio akreditacijos forumo mechanizmus;

f) svarsto galimybę prisijungti arba, kai tinkama, skatina savo bandymų, tikrinimo ir sertifikavimo įstaigas prisijungti prie taikomų tarptautinių sutarčių ar susitarimų, kuriais siekiama suderinti arba lengvinti atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą;

g) užtikrina, kad atitikčiai užtikrinti ekonominės veiklos vykdytojai turėtų galimybę rinktis skirtingas atitikties vertinimo įstaigas, kurias institucijos yra paskyrusios vidaus teisėje nustatytoms užduotims atlikti;

h) stengiasi naudoti akreditavimą atitikties vertinimo įstaigoms vertinti ir

i) užtikrina akreditavimo įstaigų ir atitikties vertinimo įstaigų tarpusavio nepriklausomumą ir interesų konflikto nebuvimą.

5. Šalies prašymu kita Šalis gali nuspręsti pradėti konsultacijas, kad nustatytų konkrečiuose sektoriuose tinkamas įgyvendinti iniciatyvas, susijusias su atitikties vertinimo procedūrų naudojimu ar atitikties vertinimo rezultatų pripažinimo lengvinimu. Prašymą teikianti Šalis turėtų pateikti atitinkamą informaciją apie tai, kaip sektoriaus iniciatyva padės lengvinti prekybą. Jei kita Šalis minėtą prašymą atmeta, ji, jei prašoma, pateikia tokio savo sprendimo priežastis.

6. Šalys patvirtina savo prievoles pagal TPK sutarties 5.2.5 straipsnį užtikrinti, kad rinkliavos už privalomą importuojamų produktų atitikties vertinimą būtų teisingos, palyginti su rinkliavomis, kurios renkamos už panašių vidaus kilmės ar bet kurios kitos šalies kilmės produktų atitikties vertinimą, atsižvelgiant į ryšių, transporto ir kitas sąnaudas, atsirandančias dėl to, kad pareiškėjo ir atitikties vertinimo įstaigos patalpos yra skirtingose vietose.

5.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Šalys pripažįsta, kad skaidrumas yra svarbus standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo ir taikymo aspektas. Todėl Šalys patvirtina savo prievoles dėl skaidrumo pagal TPK sutartį. Kiekviena Šalis:

a) jei rengiant techninį reglamentą organizuojamos viešos konsultacijos, atsižvelgia į kitos Šalies pastabas ir, jei prašoma, laiku raštu atsako į kitos Šalies pastabas;

b) užtikrina, kad kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojai ir kiti suinteresuotieji asmenys bet kuriame formaliame viešų konsultacijų dėl techninių reglamentų rengimo procese galėtų dalyvauti ne mažiau palankiomis sąlygomis nei jos pačios juridiniai ar fiziniai asmenys;

c) kai atliekami poveikio vertinimai, laikydamasi 5.4 straipsnio (Techniniai reglamentai) 1 dalies a punkto informuoja, jei prašoma, kitą Šalį apie siūlomo techninio reglamento poveikio vertinimo rezultatus;

d) kai teikiami pranešimai pagal TPK sutarties 2.9.2 arba 5.6.2 straipsnį:

i) nustato bent 60 dienų nuo pranešimo laikotarpį, per kurį kita Šalis gali raštu teikti pastabas dėl pasiūlymo, ir, kai praktiškai įmanoma, deramai atsižvelgia į pagrįstus prašymus tą laikotarpį pratęsti;

ii) pateikia elektroninę pranešamo teksto versiją;

iii) jeigu pranešamas tekstas surašytas ne viena iš PPO oficialių kalbų, PPO pranešimų formatu pateikia išsamų ir visapusišką priemonės turinio aprašymą;

iv) ne vėliau kaip galutinio techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros paskelbimo dieną raštu atsako į kitos Šalies dėl pasiūlymo raštu pateiktas pastabas ir

v) papildydama pradinį pranešimą teikia informaciją apie praneštos priemonės priėmimą ir įsigaliojimą, taip pat priimtą galutinį tekstą;

e) numatyti pakankamą laikotarpį nuo techninių reglamentų paskelbimo iki jų įsigaliojimo, kad kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojai galėtų prisitaikyti, išskyrus atvejus, kai staiga kyla ar gali kilti su sauga, sveikata, aplinkos apsauga ar nacionaliniu saugumu susijusių problemų;

f) užtikrina, kad visi priimti ir galiojantys techniniai reglamentai ir privalomos atitikties vertinimo procedūros būtų viešai paskelbti ir nemokamai prieinami oficialiose interneto svetainėse, ir

g) užtikrina, kad pagal TPK sutarties 10.1 straipsnį įsteigtas informacijos centras viena iš PPO oficialių kalbų teiktų informaciją ir atsakymus į pagrįstas kitos Šalies ar kitos Šalies suinteresuotųjų asmenų užklausas dėl priimtų techninių reglamentų, atitikties vertinimo procedūrų ir standartų.

5.8 STRAIPSNIS

Rinkos priežiūra

Šalys:

a) keičiasi nuomonėmis apie rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veiklą;

b) užtikrina, kad rinkos priežiūros funkcijas vykdytų kompetentingos institucijos ir kad tarp rinkos priežiūros funkcijų vykdytojų ir atitikties vertinimo funkcijų vykdytojų nekiltų interesų konflikto, ir

c) užtikrina, kad tarp rinkos priežiūros įstaigų ir tikrinamų ar prižiūrimų ekonominės veiklos vykdytojų nekiltų interesų konfliktų.

5.9 STRAIPSNIS

Žymėjimas ir ženklinimas

1. Šalys pažymi, kad į techninį reglamentą gali būti įtraukti žymėjimo ar ženklinimo reikalavimai arba jis gali būti skirtas tik tokiems reikalavimams. Jei į Šalies techninius reglamentus yra įtraukti privalomi žymėjimo ar ženklinimo reikalavimai, ta Šalis laikosi TPK sutarties 2.2 straipsnio principų, visų pirma principo, kad techniniai reglamentai negali būti rengiami siekiant sukurti nereikalingas kliūtis tarptautinei prekybai arba siekiant tokio jų poveikio ir kad jais prekyba negali būti ribojama labiau, nei būtina teisėtam tikslui įgyvendinti.

2. Nustatydama privalomo produktų žymėjimo ar ženklinimo reikalavimą Šalis:

a) reikalauja pateikti tik tą informaciją, kuri yra svarbi produkto vartotojams ar naudotojams arba kuria nurodoma produkto atitiktis privalomiems techniniams reikalavimams;

b) išskyrus atvejus, kai tai būtina dėl rizikos, kurią produktai kelia žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai, aplinkai ar nacionaliniam saugumui, kaip išankstinės produktų, kurie kitais atžvilgiais atitinka privalomus techninius reikalavimus, pateikimo jos rinkai sąlygos nereikalauja iš anksto patvirtinti, užregistruoti ar sertifikuoti produktų etiketes ar žymas; šia nuostata nedaromas poveikis Šalies teisei atsižvelgiant į atitinkamus vidaus reglamentus reikalauti iš anksto patvirtinti konkrečią informaciją, kuri bus pateikiama etiketėje ar žymoje;

c) jei reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai naudotų unikalų identifikacinį numerį, tą numerį kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojams suteikia nepagrįstai nedelsdama ir laikydamasi nediskriminavimo principo;

d) jei pateikiama informacija neklaidina, nėra prieštaringa ar kelianti painiavą prekes importuojančios Šalies reikalaujamos informacijos atžvilgiu, leidžia:

i) informaciją pateikti ne tik prekes importuojančios Šalies reikalaujama kalba, bet ir kitomis kalbomis;

ii) naudoti tarptautiniu mastu pripažintas nomenklatūras, piktogramas, simbolius ar grafinius vaizdus arba

iii) pateikti ne tik prekes importuojančioje Šalyje reikalaujamą informaciją, bet ir papildomos informacijos;

e) sutinka, kad ženklinimas, įskaitant papildomą ženklinimą ar ženklinimo taisymą, būtų atliekamas importuojančioje Šalyje iki produktų platinimo ir pardavimo, kai tinkama, importo vietoje esančiuose patvirtintose patalpose, pvz., muitinės sandėliuose ar muitinės prižiūrimuose licencijuotuose sandėliuose; Šalis gali reikalauti, kad nebūtų pašalintas pirminis ženklinimas;

f) jei mano, kad dėl to nebus pažeisti teisėti tikslai pagal TPK sutartį, stengiasi pripažinti fiziškai prie produkto nepritvirtintas laikinas ar nuimamas etiketes, taip pat žymas ar ženklus lydimuosiuose dokumentuose.

5.10 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ir prekybos lengvinimas

1. Kad geriau suprastų viena kitos sistemas ir lengvintų tarpusavio prekybą, Šalys stiprina bendradarbiavimą standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų srityje. Šiuo tikslu jos gali užmegzti dialogus reglamentavimo klausimais horizontaliuoju ir sektorių lygmenimis.

2. Šalys siekia nustatyti, plėtoti ir skatinti konkretiems klausimams ar sektoriams tinkamas ir prekybą lengvinančias dvišales iniciatyvas dėl standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų. Įgyvendinant šias iniciatyvas gali būti:

a) bendradarbiaujama reglamentavimo srityje, taip pat keičiamasi informacija, patirtimi ir duomenimis, skatinama gera reglamentavimo praktika ir taip siekiama gerinti jų standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų kokybę bei veiksmingumą ir efektyviai naudoti reglamentavimo išteklius;

b) atitikčiai vertinti naudojamas rizika grindžiamas metodas, pvz., kai vertinama mažos rizikos produktų atitiktis, naudojamos tiekėjo atitikties deklaracijos, ir, kai tinkama, mažinamas techninių reglamentų, standartų ir atitikties vertinimo procedūrų sudėtingumas;

c) didinamas standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų derėjimas su atitinkamais tarptautiniais standartais, vadovais ar rekomendacijomis;

d) kai tarptautinių standartų, vadovų ar rekomendacijų nėra, vengiama nereikalingų požiūrio į standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras skirtumų;

e) skatinamas arba stiprinamas Šalyse už standartizaciją, atitikties vertinimą ir metrologiją atsakingų atitinkamų organizacijų (viešųjų arba privačiųjų) bendradarbiavimas;

f) užtikrinamas reglamentavimo institucijų veiksmingas bendravimas ir bendradarbiavimas regioniniu ar tarptautiniu lygmeniu ir

g) kiek įmanoma, keičiamasi informacija apie su techninėmis prekybos kliūtimis susijusias sutartis ir susitarimus, prie kurių Šalys yra prisijungusios tarptautiniu lygmeniu.

3. Jei prašoma, Šalis deramai atsižvelgia į kitos Šalies pasiūlymus bendradarbiauti pagal šį skyrių. Bendradarbiaujama, *inter alia*, palaikant dialogą atitinkamuose forumuose, įgyvendinant bendrus projektus, techninės pagalbos ir gebėjimų stiprinimo programas dėl standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų tam tikrose bendrai sutartose ekonominės veiklos srityse.

5.11 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalis greitai ir laikydamasi palankaus požiūrio apsvarsto visus kitos Šalies prašymus surengti konsultacijas dėl su šio skyriaus įgyvendinimu susijusių klausimų.

2. Prekybos komitetas, siekdamas patikslinti ar išspręsti 1 dalyje nurodytus klausimus, gali sudaryti darbo grupę, kad būtų rastas tinkamas praktinis sprendimas, kaip palengvinti prekybą. Darbo grupė sudaroma iš Šalių atstovų.

5.12 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Kiekviena Šalis paskiria ryšių centrą atitinkamai Vietnamo mokslo ir technologijų ministerijoje ir Europos Komisijoje ir kitai Šaliai pateikia įstaigos ar pareigūno, atsakingo už klausimus, kuriems taikomas šis skyrius, kontaktinius duomenis, įskaitant tokią informaciją kaip telefono ir fakso numeris, el. pašto adresas ir kitus susijusius duomenis.

2. Kiekviena Šalis greitai praneša kitai Šaliai apie visus su jos ryšių centru susijusius pasikeitimus ir 1 dalyje nurodytos informacijos pakeitimus.

3. Ryšių centrai, *inter alia*:

a) stebi, kaip įgyvendinamas ir administruojamas šis skyrius;

b) prireikus lengvina bendradarbiavimą pagal 5.10 straipsnį (Bendradarbiavimas ir prekybos lengvinimas);

c) greitai sprendžia visus klausimus, kuriuos Šalis iškelia dėl standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo ar taikymo arba vykdymo užtikrinimo;

d) Šalies prašymu konsultuoja su šiuo skyriumi susijusiais klausimais;

e) imasi bet kokių kitų veiksmų, galinčių padėti Šalims įgyvendinti šį skyrių, ir

f) atlieka kitas Prekybos prekėmis komiteto jiems perduotas funkcijas.

4. Informacijos centrai, įsteigti pagal TPK sutarties 10.1 straipsnį:

a) lengvina keitimąsi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras, kuria Šalys keičiasi reaguodamos į visus kitos Šalies pagrįstus prašymus suteikti tokią informaciją, ir

b) atitinkamoms reglamentavimo institucijoms perduoda kitos Šalies užklausas.

6 SKYRIUS

SANITARIJOS IR FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS

6.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas visų Šalies sanitarijos ir fitosanitarijos (toliau – SFS) priemonių, galinčių daryti tiesioginį arba netiesioginį poveikį Šalių tarpusavio prekybai, rengimui, priėmimui ir taikymui.

2. Šis skyrius nedaro poveikio Šalių teisėms pagal 5 skyrių (Techninės prekybos kliūtys), kai tai susiję su priemonėmis, nepatenkančiomis į šio skyriaus taikymo sritį.

6.2 STRAIPSNIS

Tikslai

Šio skyriaus tikslai:

a) gerinti veiksmingą SFP sutarties bei atitinkamų tarptautinių organizacijų parengtų tarptautinių standartų, gairių ir rekomendacijų principų ir priemonių įgyvendinimą;

b) kiekvienos Šalies teritorijoje saugoti žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybę ar sveikatą, kartu lengvinant Šalių tarpusavio prekybą, ir užtikrinti, kad SFS priemonėmis nebūtų sukuriamos nereikalingos kliūtys prekybai;

c) stiprinti ryšių palaikymą ir bendradarbiavimą SFS klausimais, darančiais poveikį Šalių tarpusavio prekybai, taip pat kitais sutartais abipusiškai svarbiais klausimais ir tokius klausimus spręsti, ir

d) skatinti didesnį kiekvienos Šalies SFS priemonių taikymo skaidrumą ir supratimą apie jų taikymą.

6.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje:

a) taikomos SFP sutarties A priede pateiktos terminų apibrėžtys;

b) kompetentingos institucijos – kiekvienos Šalies institucijos, jos teritorijoje atsakingos už SFS priemonių rengimą, įgyvendinimą ir administravimą, ir

c) SFS komitetas – pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtas Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas, nurodytas 6.11 straipsnyje (Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas).

2. Šalys gali susitarti dėl kitų šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžčių, atsižvelgdamos į atitinkamų tarptautinių organizacijų, kaip antai Maisto kodekso komisijos bei Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos (toliau – OIE), ir pagal Tarptautinę augalų apsaugos konvenciją (toliau – IPPC) parengtus žodynėlius ir terminų apibrėžtis.

6.4 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo esamas teises ir prievoles, kurias pagal SFP sutartį turi viena kitos atžvilgiu.

2. Siekdama lengvinti Šalių tarpusavio prekybą ir kartu savo teritorijoje saugoti žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybę ar sveikatą, kiekviena Šalis rengdama, taikydama ar pripažindama bet kurią SFS priemonę taiko SFP sutartį.

6.5 STRAIPSNIS

Kompetentingos institucijos ir ryšių centrai

1. Kad įgyvendinant šio skyriaus tikslus būtų užtikrinti glaudūs ir veiksmingi Šalių tarpusavio darbiniai ryšiai, kompetentingos institucijos:

a) Vietnamo valdžios sektoriaus įstaigos atsakomybę už SFS klausimus dalijasi taip:

i) Žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerija ar jos veiklos tęsėjas atsako už gyvūnų ir augalų sveikatą; ji administruoja priežiūros ir kontrolės priemones, skirtas ligų, darančių neigiamą poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai, prevencijai; ji taip pat administruoja visapusišką ligų ir kenksmingųjų organizmų, darančių neigiamą poveikį augalų sveikatai ir ekonomikai, plitimo kontrolės ir prevencijos programą; ji taip pat atsako už eksportuoti skirtų gyvūninių ir augalinių produktų tikrinimą, karantiną ir sertifikatų, kuriais patvirtinama atitiktis sutartiems Sąjungos standartams ir reikalavimams, išdavimą, ir

ii) Sveikatos ministerija, Žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerija bei Pramonės ir prekybos ministerija arba jų veiklos tęsėjai pagal atitinkamą savo kompetenciją yra atsakingi už žmonėms vartoti skirto maisto saugą; jos administruoja importuojamų maisto produktų priežiūros ir kontrolės priemones, įskaitant nacionalinių techninių reglamentų ir tvirtinimo procedūrų rengimą, produktų rizikos vertinimą ir įmonių tikrinimą siekiant užtikrinti atitiktį sutartiems Vietnamo standartams ir reikalavimams; jos taip pat atsako už eksportuojamų maisto produktų tikrinimą ir sveikatos sertifikatų išdavimą;

b) Sąjungoje valstybių narių administracinių institucijų ir Europos Komisijos atsakomybė paskirstoma taip:

i) valstybės narės yra atsakingos už į Vietnamą eksportuojamų produktų gamybos sąlygų ir reikalavimų kontrolę, įskaitant privalomus patikrinimus ir sveikatos bei gyvūnų gerovės sertifikatų, kuriais patvirtinama atitiktis Vietnamo standartams ir reikalavimams, išdavimą;

ii) valstybės narės yra atsakingos už iš Vietnamo importuojamų produktų atitikties Sąjungos importo sąlygoms kontrolę;

iii) Europos Komisija atsako už visapusišką tikrinimo sistemų koordinavimą, tikrinimą ir auditą, taip pat už teisėkūros veiksmus, kurie yra būtini vienodam standartų ir reikalavimų taikymui Sąjungos vidaus rinkoje užtikrinti.

2. Nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos kiekvienos Šalies kompetentingos institucijos apsikeičia informacija apie ryšių centrą ryšiams dėl visų su šiuo skyriumi susijusių klausimų palaikyti. Ryšių centras atlieka šias funkcijas:

a) stiprina už SFS klausimus atsakingų Šalių įstaigų ir ministerijų ryšius ir

b) lengvina keitimąsi informacija, kad Šalys geriau suprastų viena kitos SFS priemones, su tomis priemonėmis susijusius reglamentavimo procesus ir jų poveikį Šalių tarpusavio prekybai atitinkamais produktais.

3. Šalys užtikrina, kad pagal 1 ir 2 dalis teikiama informacija būtų atnaujinama.

6.6 STRAIPSNIS

Importo reikalavimai ir procedūros

1. Šalies bendrieji importo reikalavimai taikomi visai eksportuojančios Šalies teritorijai, nedarant poveikio importuojančios Šalies galimybei priimti sprendimus ir nustatyti priemones pagal 6.9 straipsnyje (Su gyvūnų ir augalų sveikata susijusios priemonės) nustatytus kriterijus.

2. Kiekviena Šalis nustato tik tas priemones, kurios yra moksliškai pagrįstos, atitinka susijusią riziką ir, palyginti su kitomis galimomis priemonėmis, kuriomis mažiausiai ribojama ir mažiausiai trikdoma prekyba.

3. Importuojanti Šalis užtikrina, kad jos importo reikalavimai ir procedūros būtų taikomi proporcingai ir nediskriminuojant.

4. Importo procedūromis siekiama mažinti neigiamą poveikį prekybai ir spartinti prekių muitinį įforminimą, kartu laikantis importuojančios Šalies reikalavimų ir procedūrų.

5. Importuojanti Šalis užtikrina visišką savo importo reikalavimų ir procedūrų skaidrumą.

6. Eksportuojanti Šalis užtikrina atitiktį importuojančios Šalies importo reikalavimams.

7. Kiekviena Šalis parengia ir atnaujina reguliuojamų kenksmingųjų organizmų sąrašus, juose vartodama mokslinius terminus, ir tuos sąrašus pateikia kitai Šaliai.

8. Kaip fitosanitarijos importo reikalavimai nustatomos tik tos priemonės, kuriomis užtikrinamas tinkamas importuojančios Šalies apsaugos lygio laikymasis ir kurios siejamos tik su importuojančiai Šaliai susirūpinimą keliančiais reguliuojamais kenksmingaisiais organizmais. Nedarant poveikio IPPC 6 straipsniui, nereguliuojamiems kenksmingiesiems organizmams Šalis fitosanitarijos priemonių nenustato arba toliau netaiko.

9. Šalis kenksmingųjų organizmų analizę atlieka nepagrįstai nedelsdama iš karto po to, kai gauna pradinį eksportuojančios Šalies prašymą. Jei esama sunkumų, Šalys SFS komitete susitaria dėl kenksmingųjų organizmų rizikos analizės atlikimo grafiko.

10. Importuojanti Šalis turi teisę remdamasi su importu susijusia SFS rizika atlikti importo patikrinimus. Patikrinimai atliekami nepagrįstai nedelsiant ir kuo mažiau trikdant prekybą. Jeigu produktai neatitinka importuojančios Šalies reikalavimų, visi veiksmai, kurių imasi importuojanti Šalis, turi atitikti tarptautinius standartus ir būti proporcingi produkto keliamai rizikai.

11. Importuojanti Šalis pateikia informaciją apie atliekamų importuojamų produktų patikrinimų dažnumą. Dažnumas gali būti keičiamas atsižvelgiant į patikras ar importuojamų produktų patikrinimus arba Šalių bendru sutarimu.

12. Visos už procedūras, susijusias su produktų importu pagal šį skyrių, renkamos rinkliavos turi būti teisingos, palyginti su rinkliavomis, renkamomis už panašius vidaus produktus, ir ne didesnės nei būtina faktinėms paslaugos sąnaudoms padengti.

6.7 STRAIPSNIS

Patikros

1. Norėdama įsitikinti, ar šis skyrius įgyvendinamas veiksmingai, arba išlaikyti tikrumą dėl to, importuojanti Šalis turi teisę atlikti patikras ir tuo tikslu, be kita ko:

a) rengti tikrinamuosius vizitus eksportuojančioje Šalyje, kad pagal atitinkamus Maisto kodekso komisijos, OIE ir IPPC tarptautinius standartus, gaires ir rekomendacijas patikrintų visą eksportuojančios Šalies kontrolės sistemą ar jos dalį; tokių tikrinamųjų vizitų išlaidas padengia tikrinamąjį vizitą atliekanti Šalis ir

b) eksportuojančiai Šaliai teikti prašymus pateikti informaciją apie jos kontrolės sistemą ir pagal tą sistemą atliktų patikrinimų rezultatus.

2. Kiekviena Šalis kitai Šaliai pateikia kitos Šalies teritorijoje atliktų tikrinamųjų vizitų rezultatus ir išvadas.

3. Jeigu importuojanti Šalis nusprendžia atlikti tikrinamąjį vizitą eksportuojančioje Šalyje, ji apie šį vizitą eksportuojančiai Šaliai praneša iki jo likus ne mažiau kaip 60 darbo dienų, nebent susitariama kitaip. Dėl tikrinamojo vizito pakeitimų sprendžiama Šalių tarpusavio sutarimu.

4. Per 45 darbo dienas nuo patikros pabaigos importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai pateikia patikros ataskaitos projektą. Eksportuojanti Šalis per 30 darbo dienų gali pateikti savo pastabas dėl ataskaitos projekto. Galutinė patikros ataskaita parengiama per 30 darbo dienų ir prie jos pridedamos arba, kai tinkama, į ją įtraukiamos eksportuojančios Šalies pastabos. Jeigu atlikdama patikrą importuojanti Šalis nustato reikšmingą riziką žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, ji apie tai kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo patikros pabaigos, informuoja eksportuojančią Šalį.

6.8 STRAIPSNIS

Įmonių įtraukimo į sąrašą tvarka

1. Eksportuojanti Šalis importuojančios Šalies prašymu jai pateikia savo sąrašą įmonių, kurios atitinka importuojančios Šalies patvirtinimo reikalavimus ir dėl kurių pagal 6-A priedą (Įmonių patvirtinimo reikalavimai ir procedūros (produktai)) suteiktos pakankamos sanitarinės garantijos.

2. Importuojanti Šalis eksportuojančios Šalies prašymu per 45 darbo dienas be išankstinės atskirų įmonių patikros patvirtina 1 dalyje nurodytą įmonių sąrašą.

3. Jeigu importuojanti Šalis prašo pateikti papildomos informacijos, 2 dalyje nurodytas laikotarpis pratęsiamas, bet ne ilgiau nei 30 darbo dienų. Kai įmonių sąrašas patvirtinamas, importuojanti Šalis, vadovaudamasi savo taikytinomis teisinėmis procedūromis, imasi būtinų priemonių leisti atitinkamų produktų importą.

4. Jeigu importuojanti Šalis patvirtinimo prašymą atmeta, ji turėtų nedelsdama informuoti eksportuojančią Šalį apie priežastis, kuriomis rėmėsi atmesdama prašymą.

6.9 STRAIPSNIS

Su gyvūnų ir augalų sveikata susijusios priemonės

1. Šalys pripažįsta liga neužkrėstų teritorijų, nedidelio ligos paplitimo teritorijų ir skirstymo į laikymo vietas sąvokas pagal SFP sutartį ir OIE standartus, gaires ar rekomendacijas. Šalys taip pat pripažįsta gyvūnų sveikatos statusą, kaip nustatyta OIE.

2. Šalys pripažįsta kenksmingaisiais organizmais neužkrėstų teritorijų, nedidelio kenksmingųjų organizmų paplitimo teritorijų, saugomų zonų ir kenksmingaisiais organizmais neužkrėstų gamybos vietų sąvokas pagal SFP sutartį ir IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas.

3. Šalys atsižvelgia į tokius veiksnius kaip geografinė padėtis, ekosistemos, epidemiologinė priežiūra ir SFS kontrolės veiksmingumas.

4. SFS komitetas išsamiau apibrėžia 1 ir 2 dalyse nurodytų sąvokų pripažinimo tvarką, atsižvelgdamas į SFP sutartį ir OIE bei IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas.

5. Kai importuojanti Šalis vertina eksportuojančios Šalies ar jos dalių gyvūnų ar augalų sveikatos statusą, kurį nustatė pati eksportuojanti Šalis, ji savo vertinimą iš principo grindžia informacija, eksportuojančios Šalies pateikta pagal SFP sutartį ir OIE bei IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas. Gavusi prašymą atlikti vertinimą, importuojanti Šalis stengiasi savo sprendimą eksportuojančiai Šaliai pateikti nepagrįstai nedelsdama.

6. Jeigu importuojanti Šalis nepripažįsta eksportuojančios Šalies pačios nustatyto gyvūnų ar augalų sveikatos statuso, ji paaiškina tokio sprendimo priežastis ir eksportuojančios Šalies prašymu pradeda konsultacijas, kad būtų rastas alternatyvus sprendimas.

7. Eksportuojanti Šalis pateikia atitinkamus įrodymus, kad importuojančiai Šaliai objektyviai įrodytų, jog gyvūnų ar augalų sveikatos statusas tose teritorijose veikiausiai išliks nepakitęs. Šiuo tikslu eksportuojanti Šalis importuojančios Šalies prašymu importuojančiai Šaliai suteikia pagrįstą prieigą tikrinimo, tyrimų ir kitoms susijusioms procedūroms atlikti.

6.10 STRAIPSNIS

Lygiavertiškumas

1. Šalys pripažįsta, kad SFP sutarties 4 straipsnyje nurodyto lygiavertiškumo principo taikymas yra svarbi prekybos lengvinimo priemonė ir yra abipusiškai naudingas eksportuojančioms ir importuojančioms šalims.

2. Gali būti pripažįstamas konkrečios SFS priemonės ar priemonių, susijusių su tam tikru produktu ar produktų kategorija, lygiavertiškumas arba visos sistemos lygiavertiškumas.

3. Importuojanti Šalis eksportuojančios Šalies SFS priemones ir sistemas pripažįsta lygiavertėmis, jeigu eksportuojanti Šalis objektyviai įrodo, kad jos priemonėmis užtikrinamas importuojančios Šalies reikalaujamas SFS apsaugos lygis. Kad būtų lengviau nustatyti lygiavertiškumą, importuojanti Šalis, jei prašoma, kitai Šaliai paaiškina visų atitinkamų SFS priemonių tikslą.

4. Per tris mėnesius nuo dienos, kurią importuojanti Šalis gauna eksportuojančios Šalies prašymą, Šalys pradeda konsultacijas, kad nustatytų SFS priemonių ir sistemų lygiavertiškumą.

5. Importuojanti Šalis sprendimą dėl lygiavertiškumo priima nepagrįstai nedelsdama po to, kai eksportuojanti Šalis įrodo siūlomų SFS priemonių ir sistemų lygiavertiškumą.

6. Importuojanti Šalis sprendimus dėl lygiavertiškumo greičiau priima visų pirma dėl tų produktų, kuriuos ji tradiciškai importavo iš eksportuojančios Šalies.

7. Jeigu gaunama daug eksportuojančios Šalies prašymų, Šalys SFS komitete susitaria dėl proceso inicijavimo tvarkaraščio.

8. Kad palengvintų šio straipsnio įgyvendinimą, importuojanti Šalis, laikydamasi SFP sutarties 9 straipsnio, visapusiškai atsižvelgia į eksportuojančios Šalies techninės pagalbos prašymus. Ši pagalba gali, *inter alia*, padėti nustatyti ir įgyvendinti priemones, kurios gali būti pripažintos lygiavertėmis, arba kitaip pagerinti patekimą į rinką.

9. Tai, kad importuojanti Šalis svarsto eksportuojančios Šalies prašymą pripažinti jos SFS priemonių lygiavertiškumą dėl konkretaus produkto, savaime negali būti priežastis trikdyti ar sustabdyti to produkto importą iš tos Šalies. Importuojančiai Šaliai priėmus sprendimą dėl lygiavertiškumo, Šalys jį įformina ir nedelsdamos pradeda taikyti tarpusavio prekybai atitinkamoje srityje.

6.11 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas

1. Pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtą SFS komitetą sudaro Šalių kompetentingų institucijų atstovai. SFS komitetas visus sprendimus priima bendru sutarimu.

2. Į pirmąjį SFS komiteto posėdį jo nariai asmeniškai susirenka per vienus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo. Vėliau šis komitetas renkasi bent kartą per metus arba kitu Šalių bendrai nustatytu dažnumu. Per pirmąjį posėdį komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles. Posėdžiai rengiami asmeninių susitikimų, konferencijų telefonu, vaizdo konferencijų arba bet kokia kita Šalių sutarta forma.

3. SFS komitetas gali Prekybos komitetui pasiūlyti sudaryti darbo grupes, kad jos nustatytų ir spręstų įgyvendinant šį skyrių iškylančius techninius bei mokslinius klausimus ir aiškintųsi tolesnio bendradarbiavimo abipusiškai svarbiais SFS klausimais galimybes.

4. SFS komitetas gali spręsti bet kurį klausimą, susijusį su šio skyriaus veiksmingu veikimu, įskaitant ryšių palaikymo lengvinimą ir Šalių tarpusavio bendradarbiavimo stiprinimą. Jo atsakomybės sritys ir funkcijos pirmiausia yra šios:

a) rengti šiam skyriui įgyvendinti būtinas procedūras ar tvarką;

b) stebėti šio skyriaus įgyvendinimo pažangą;

c) suteikti galimybę aptarti taikant tam tikras SFS priemones iškylančias problemas, kad būtų rasti abipusiškai priimtini sprendimai ir greitai išspręsti visi klausimai, dėl kurių gali atsirasti nereikalingų kliūčių Šalių tarpusavio prekybai;

d) suteikti galimybę keistis SFS klausimų srities informacija, ekspertinėmis žiniomis ir patirtimi;

e) vertinti, inicijuoti ir peržiūrėti techninės pagalbos projektus ir Šalių kartu vykdomą veiklą ir

f) vykdyti bet kurias kitas Šalių abipusiškai sutartas funkcijas.

5. SFS komiteto sprendimu Šalys gali priimti rekomendacijas ir sprendimus dėl importo leidimo, keitimosi informacija, skaidrumo, skirstymo į regionus, lygiavertiškumo ir alternatyvių priemonių pripažinimo, taip pat dėl bet kurio kito šiame straipsnyje nurodyto klausimo.

6.12 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir keitimasis informacija

1. Šalys:

a) užtikrina skaidrumą, kiek tai susiję su jų tarpusavio prekyboje taikomomis SFS priemonėmis;

b) siekia geriau suprasti viena kitos SFS priemones ir jų taikymą;

c) keičiasi informacija apie klausimus, susijusius su SFS priemonių rengimu ir taikymu (įskaitant pažangą, susijusią su turimais naujais moksliniais įrodymais), kurie daro poveikį ar gali daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai, kad sumažintų jų neigiamą poveikį prekybai;

d) per 15 darbo dienų nuo Šalies atitinkamo prašymo gavimo praneša jai importo reikalavimus, taikomus konkretaus produkto importui, ir

e) per 15 darbo dienų nuo Šalies atitinkamo prašymo gavimo praneša jai apie prašymo išduoti konkretaus produkto leidimą tvarkymo pažangą.

2. Jeigu Šalis informaciją pateikia pranešimu PPO pagal atitinkamas taisykles ir procedūras arba jeigu ją pateikia savo oficialiose, viešai prieinamose ir nemokamose interneto svetainėse, keistis informacija pagal 1 dalies c, d ir e punktus nebūtina.

3. Visi šiame skyriuje numatyti pranešimai siunčiami 6.5 straipsnyje (Kompetentingos institucijos ir ryšių centrai) nurodytiems ryšių centrams.

6.13 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Jeigu Šalis mano, kad dėl dvišalei prekybai poveikį darančios SFS priemonės būtinos tolesnės diskusijos, ji gali kreiptis į 6.5 straipsnyje (Kompetentingos institucijos ir ryšių centrai) nurodytus ryšių centrus su prašymu pateikti išsamų paaiškinimą ir, jei būtina, surengti konsultacijas dėl tos SFS priemonės. Kita Šalis greitai reaguoja į tokius prašymus.

2. Šalys deda visas pastangas, kad per konsultacijas per sutartą terminą būtų rastas abipusiškai priimtinas sprendimas. Jeigu per konsultacijas klausimas neišsprendžiamas, jį nagrinėja SFS komitetas.

6.14 STRAIPSNIS

Neatidėliotinos priemonės

1. Kiekviena Šalis per dvi darbo dienas raštu kitai Šaliai praneša apie bet kokią produktams, kuriais tarpusavyje prekiauja Šalys, poveikį darančią didelę ar reikšmingą riziką žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai, įskaitant visas su maisto produktais susijusias ekstremaliąsias situacijas.

2. Jeigu rizika žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai, daranti poveikį produktams, kuriais Šalys prekiauja tarpusavyje, Šaliai kelia didelį susirūpinimą, ji gali prašyti surengti konsultacijas pagal 6.13 straipsnį (Konsultacijos). Konsultacijos surengiamos kuo skubiau. Kiekviena Šalis stengiasi tinkamu laiku pateikti visą būtiną informaciją, kad nebūtų trikdoma prekyba.

3. Importuojanti Šalis gali iš anksto neįspėjusi imtis būtinų priemonių žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti. Dėl siuntų, kurios tebevežamos iš vienos Šalies į kitą, importuojanti Šalis ieško tinkamiausio ir proporcingiausio sprendimo, kad būtų išvengta nereikalingo prekybos trikdymo.

4. Priemones taikanti Šalis informuoja kitą Šalį kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 24 valandas nuo priemonės nustatymo. Kiekviena Šalis gali prašyti bet kokios informacijos, susijusios su SFS padėtimi ir nustatytomis priemonėmis. Kita Šalis atsako iš karto, kai gauna prašomą informaciją.

5. Šalys bet kurios iš Šalių prašymu ir laikydamosi 6.13 straipsnio (Konsultacijos) per 10 darbo dienų nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo surengia konsultacijas dėl susidariusios padėties. Konsultacijos rengiamos siekiant išvengti nereikalingo prekybos trikdymo. Šalys gali svarstyti galimybes, kaip palengvinti SFS priemonių įgyvendinimą arba kaip jas pakeisti.

6.15 STRAIPSNIS

Techninė pagalba ir specialusis bei diferencijuotasis režimas

1. Sąjunga turėtų teikti techninę pagalbą, kad būtų patenkinti Vietnamo specialūs poreikiai ir kad jis galėtų atitikti SFS priemones, be kita ko, susijusias su maisto sauga, gyvūnų bei augalų sveikata ir tarptautinių standartų naudojimu.

2. Nustatydama naujas SFS priemones Sąjunga pagal SFP sutarties 10 straipsnį atsižvelgia į specialius Vietnamo poreikius, kad Vietnamas išlaikytų eksporto galimybes ir kartu būtų toliau užtikrintas Sąjungos reikalaujamas apsaugos lygis. Bet kurios iš Šalių prašymu konsultuojamasi su SFS komitetu, kad šis apsvarstytų šiuos klausimus ir priimtų dėl jų sprendimą:

a) ilgesnių terminų atitikčiai pasiekti;

b) alternatyvių importo sąlygų atsižvelgiant į lygiavertiškumą ir

c) techninės pagalbos veiklos.

7 SKYRIUS

NETARIFINIO REGULIAVIMO PREKYBOS KLIŪTYS IR INVESTICIJOS Į ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBĄ

7.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Atsižvelgdamos į visame pasaulyje dedamas pastangas mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, Šalys siekia bendrų tikslų – skatinti, plėtoti ir didinti energijos gamybą iš atsinaujinančių ir tvarių išteklių, visų pirma lengvindamos prekybą ir investicijas. Šiuo tikslu Šalys bendradarbiauja siekdamos pašalinti arba sumažinti netarifinio reguliavimo kliūtis ir skatinti bendradarbiavimą, atsižvelgdamos, kai tinkama, į regioninius bei tarptautinius standartus.

7.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) vietos turinio reikalavimas:

i) kai kalbama apie prekes, reikalavimas, kad įmonė pirktų arba naudotų vidaus kilmės prekes arba prekes iš vidaus šaltinio, kai nurodomi konkretūs produktai, produktų kiekis ar vertė arba kai nurodoma vietinės produkcijos kiekio ar vertės dalis;

ii) kai kalbama apie paslaugas, reikalavimas, kuriuo ribojama galimybė rinktis paslaugų teikėją ar teikiamą paslaugą, taip pakenkiant kitos Šalies paslaugoms ar paslaugų teikėjams;

b) priemonės, kuriomis reikalaujama sudaryti partnerystę su vietos bendrovėmis – bet koks reikalavimas kartu su vietos bendrovėmis įsteigti juridinį asmenį, ūkinę bendriją pagal vidaus teisę ar bendrąją įmonę arba bendradarbiauti su vietos bendrovėmis valdant juridinį asmenį, ūkinę bendriją pagal vidaus teisę ar bendrąją įmonę, arba su vietos bendrovėmis užmegzti sutartinius santykius, pavyzdžiui, sudaryti komercinio bendradarbiavimo sutartis;

c) kompensacija – įsipareigojimas, kuriuo reikalaujama naudoti vietos turinį, vietos tiekėjus, perduoti technologijas, investuoti, vykdyti kompensacinę prekybą ar panašius vietos plėtros skatinimo veiksmus;

d) atsinaujinantieji ir tvarūs ištekliai – ištekliai, kaip antai: vėjas, saulė, geoterminė, hidroterminė ir vandenynų energija, ne didesnės kaip 50 megavatų galios hidroenergija, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų valymo įrenginių dujos arba biodujos; produktų, iš kurių energija gaunama, ši sąvoka neapima ir

e) paslaugų teikėjas – paslaugą teikiantis Šalies fizinis arba juridinis asmuo.

7.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas priemonėms, kurios daro poveikį su energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų ir tvarių išteklių susijusiai Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms.

2. Šis skyrius netaikomas mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektams bei parodomiesiems projektams, vykdomiems nekomerciniais tikslais.

3. Šis skyrius netaikomas projektams, finansuojamiems ir valdomiems pagal susitarimus su tarptautinėmis organizacijomis ar užsienio vyriausybėmis: jiems taikomos tų paramos teikėjų nustatytos procedūros ar sąlygos.

4. Atsižvelgiant į 5 dalį, šiuo skyriumi nedaromas poveikis jokių kitų šio Susitarimo nuostatų taikymui, įskaitant visas išimtis, išlygas ar apribojimus, *mutatis mutandis* taikomus 1 dalyje minėtoms priemonėms. Patikslinama, kad jei šis skyrius neatitinka kitų šio Susitarimo nuostatų, taikomos tos kitos nuostatos tiek, kiek tai susiję su neatitiktimi.

5. 7.4 straipsnio (Principai) a ir b punktai pradedami taikyti po penkerių metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

7.4 STRAIPSNIS

Principai

Šalis:

a) stengiasi nenustatyti priemonių, kuriomis numatomi vietos turinio reikalavimai, arba bet kokios kitos kompensacijos, darančios poveikį kitos Šalies produktams, paslaugų teikėjams, investuotojams ar įmonėms;

b) stengiasi nenustatyti priemonių, kuriomis reikalaujama sudaryti partnerystę su vietos bendrovėmis, išskyrus atvejus, kai manoma, kad tokia partnerystė yra būtina dėl techninių priežasčių, ir Šalis kitos Šalies prašymu gali tas technines priežastis pagrįsti;

c) užtikrina, kad visos priemonės, susijusios su taikomomis leidimų, sertifikatų ir licencijų (ypač įrangos, gamybos įrenginių ir susijusių perdavimo tinklų infrastruktūros) išdavimo procedūromis, būtų taikomos objektyviai, skaidriai, nešališkai ir nediskriminuojant Šalių pareiškėjų;

d) užtikrina, kad administracinėms rinkliavoms ir privalomiesiems mokėjimams, nustatytiems:

i) kitos Šalies tiekėjų importuojamiems ir naudojamiems kitos Šalies kilmės produktams arba ryšium su jų importu ir naudojimu, būtų taikomas 2.16 straipsnis (Su importu ir eksportu susijusios administracinės rinkliavos, kiti privalomieji mokėjimai ir formalumai) ir 4.10 straipsnis (Rinkliavos ir privalomieji mokėjimai), ir

ii) kitos Šalies paslaugų teikėjų teikiamoms paslaugoms arba ryšium su jų teikimu, būtų taikomas 8.19 straipsnis (Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys), 8.20 straipsnis (Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės sąlygos) ir 8.21 straipsnis (Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės procedūros), ir

e) užtikrina, kad prisijungimo ir prieigos prie elektros perdavimo tinklų sąlygos ir procedūros būtų skaidrios ir nediskriminacinės kitos Šalies tiekėjų atžvilgiu.

7.5 STRAIPSNIS

Standartai, techniniai reglamentai ir atitikties vertinimas

1. Šis straipsnis taikomas produktams, priskiriamiems muitų tarifų pozicijoms, išvardytoms 7-A priede (Muitų tarifų pozicijų sąrašas). Pasikeisdamos laiškais Šalys gali susitarti šį sąrašą papildyti kitais produktais.

2. Jei Tarptautinė standartizacijos organizacija arba Tarptautinė elektrotechnikos komisija yra parengusi atitinkamus tarptautinius standartus, Šalys tais tarptautiniais standartais ar atitinkamomis jų dalimis remiasi rengdamos savo standartus, techninius reglamentus ar atitikties vertinimo procedūras, išskyrus atvejus, kai tie tarptautiniai standartai ar atitinkamos jų dalys būtų neveiksminga ar netinkama priemonė siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti. Tokiais atvejais Šalis kitos Šalies prašymu nurodo tas atitinkamo standarto, techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros dalis, kurios iš esmės skiriasi nuo susijusio tarptautinio standarto, ir tuos nukrypimus pagrindžia.

3. Jei tinkama, Šalys techninius reglamentus nustato remdamosi produkto eksploatacinių charakteristikų, įskaitant saugos ir aplinkosaugines produkto charakteristikas, reikalavimais, o ne dizainu ar aprašomosiomis savybėmis.

4. Tiekėjo atitikties deklaraciją kaip atitikties patvirtinimą priimanti Šalis stengiasi nereikalauti, kad būtų pateikiami bandymų rezultatai.

5. Jeigu Šalis bandymų ataskaitų reikalauja (arba atskirai kaip kitų atitikties patvirtinimų pagrindo ar ryšium su tokiais patvirtinimais, arba kaip patvirtinimo, kad produktas atitinka jos atitinkamus standartus ar techninius reglamentus), ji stengiasi priimti pagal Tarptautinės elektrotechnikos komisijos elektrotechninių įrenginių ir jų sudedamųjų dalių atitikties vertinimo schemų sistemą (IECEE CB schema) reikalaujamos formos bandymų ataskaitas ir nereikalauti jokių papildomų bandymų.

6. Jeigu Šalis reikalauja, kad produktą sertifikatu patvirtintų trečioji šalis, ji stengiasi kaip pakankamą atitikties patvirtinimą priimti pagal IECEE CB schemą išduotą galiojantį CB bandymų sertifikatą ir nereikalauti jokių papildomų atitikties vertinimo ar administracinių procedūrų ar patvirtinimų.

7. Šis straipsnis nedaro poveikio Šalių teisei taikyti su atitinkamais produktais nesusijusius reikalavimus, kaip antai zonavimo įstatymus ar statybos kodeksus.

7.6 STRAIPSNIS

Išimtys

1. Šiam skyriui taikomas 2.22 straipsnis (Bendrosios išimtys), 8.54 straipsnis (Bendrosios išimtys) ir 9.3 straipsnis (Saugumas ir bendrosios išimtys).

2. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti ar vykdyti priemones, kurios yra būtinos atitinkamų energijos tinklų saugiam eksploatavimui arba energijos tiekimo saugai užtikrinti, atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant panašioms aplinkybėms tokiomis priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami Šalių produktai, paslaugų teikėjai ar investuotojai arba siekiama užslėptai riboti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas.

7.7 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas ir bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja ir keičiasi informacija visais su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais atitinkamuose pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtuose specialiuosiuose komitetuose. Prekybos komitetas gali nuspręsti priimti šiam tikslui skirtas tinkamas įgyvendinimo priemones.

2. Šalys keičiasi informacija, reglamentavimo patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais tokiose srityse kaip:

a) priemonių, kuriomis skatinama naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, rengimas ir nediskriminacinis įgyvendinimas;

b) techniniai reglamentai, standartai ir atitikties vertinimo procedūros, pvz., susiję su elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių reikalavimais.

3. Šalys skatina bendradarbiavimą atitinkamuose regioniniuose forumuose dėl tarptautinius standartus atitinkančių vidaus ar regioninių techninių reglamentų, reglamentavimo sąvokų, standartų, reikalavimų ir atitikties vertinimo procedūrų.

8 SKYRIUS

INVESTICIJŲ, PREKYBOS PASLAUGOMIS IR ELEKTRONINĖS PREKYBOS LIBERALIZAVIMAS

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

8.1 STRAIPSNIS

Tikslai ir taikymo sritis

1. Šalys, patvirtindamos atitinkamus savo įsipareigojimus pagal PPO steigimo sutartį ir savo įsipareigojimą sukurti geresnes sąlygas Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms plėtoti, nustato laipsniško investicijų ir prekybos paslaugomis liberalizavimo ir bendradarbiavimo elektroninės prekybos srityje tvarką.

2. Laikydamasi šio skyriaus nuostatų, kiekviena Šalis pasilieka teisę nustatyti, toliau taikyti ir vykdyti priemones, būtinas teisėtiems politikos tikslams įgyvendinti, kaip antai tikslams, susijusiems su aplinkos ir visuomenės sveikatos apsauga, socialine politika, finansų sistemos vientisumu ir stabilumu, saugumo ir saugos skatinimu bei kultūrų įvairovės apsauga.

3. Šis skyrius netaikomas priemonėms, darančioms poveikį Šalyje įsidarbinti siekiantiems fiziniams asmenims, taip pat priemonėms, susijusioms su pilietybe, nuolatine gyvenamąja vieta ar nuolatiniu darbu.

4. Nė viena šio skyriaus nuostata Šaliai neužkertamas kelias taikyti fizinių asmenų atvykimą ar laikiną buvimą jos teritorijoje reglamentuojančių priemonių, įskaitant priemones, kurios reikalingos jos sienų vientisumui apsaugoti ir tvarkingam fizinių asmenų judėjimui per sienas užtikrinti, jeigu tokios priemonės taikomos taip, kad neišnyktų ir nesumažėtų nauda[1], kurią Šalis įgyja pagal kurio nors konkretaus įsipareigojimo pagal šį skyrių ir jo priedus sąlygas.

5. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma Šalių prievolių pagal 9 skyrių (Viešieji pirkimai) apribojimu arba su viešaisiais pirkimais susijusių papildomų prievolių nustatymu.

6. Šis skyrius netaikomas Šalių teikiamoms subsidijoms[2], išskyrus 8.8 straipsnį (Rezultatų reikalavimai).

---

[1] Vien tai, kad tam tikrų šalių fiziniai asmenys privalo turėti vizą, nereiškia, kad pagal konkretų įsipareigojimą įgyta nauda išnyksta ar sumažėja.

[2] Sąjungos atveju subsidijoms taip pat priskiriama valstybės pagalba, kaip apibrėžta Sąjungos teisėje. Vietnamo atveju subsidijoms priskiriamos investicijų paskatos, taip pat parama investicijoms, kaip antai parama gamybos vietai, darbuotojų mokymui ir konkurencingumo didinimo veiklai, kaip antai parama, susijusi su technologijomis, moksliniais tyrimais ir technologine plėtra, teisine pagalba, rinkos informacija ir skatinimu.

7. Toliau nurodytomis aplinkybėmis Šalies sprendimas nesuteikti, neatnaujinti arba netęsti subsidijos ar dotacijos nelaikomas 8.8 straipsnio (Rezultatų reikalavimai) pažeidimu:

a) kai Šalis investuotojo atžvilgiu nėra pagal įstatymą ar sutartį prisiėmusi jokių konkrečių įsipareigojimų suteikti, atnaujinti ar tęsti tą subsidiją ar dotaciją arba

b) kai tai atitinka tos subsidijos ar dotacijos suteikimo, atnaujinimo ar tęsimo sąlygas.

8. Šis skyrius netaikomas Šalių atitinkamoms socialinės apsaugos sistemoms arba tokiai kiekvienos Šalies teritorijoje vykdomai veiklai, kuri yra susijusi, net jei laikinai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

8.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje:

a) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugos, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas – veikla, susijusi su orlaiviu ar jo dalimi ir vykdoma jo nenaudojant, kuriai nepriskiriama vadinamoji einamoji techninė priežiūra;

b) kompiuterinės rezervavimo sistemos (toliau – KRS) paslaugos – paslaugos, teikiamos naudojant kompiuterines sistemas, kuriose yra informacija apie oro vežėjo tvarkaraščius, laisvas vietas, bilietų kainas bei taisykles ir per kurias galima rezervuoti vietas ar gauti bilietus;

c) paslaugų teikimas per sieną – paslaugos teikimas:

i) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją arba

ii) vienos Šalies teritorijoje kitos Šalies paslaugos vartotojui;

d) ekonominė veikla – pramoninio, komercinio ir profesinio pobūdžio veikla bei amatininkų veikla, išskyrus vykdant oficialias valdžios funkcijas vykdomą veiklą;

e) įmonė – įsteigtas juridinis asmuo, filialas[1] arba atstovybė;

f) įsisteigimas – juridinio asmens įsteigimas, įskaitant įsigijimą, arba filialo ar atstovybės įsteigimas atitinkamai Sąjungoje arba Vietname[2], siekiant sukurti arba toliau palaikyti ilgalaikius ekonominius ryšius;

[1] Patikslinama, kad trečiosios šalies juridinio subjekto filialas nelaikomas Šalies įmone.
[2] Patikslinama, kad tai neapima įmonės veikimo, kaip apibrėžta m punkte.

g) antžeminės paslaugos – šios oro uoste teikiamos paslaugos: oro transporto bendrovės atstovavimo, administravimo ir priežiūros; keleivių aptarnavimo; bagažo tvarkymo; orlaivio stovėjimo vietoje teikiamos paslaugos; maitinimo; krovinių ir pašto tvarkymo; orlaivių aprūpinimo kuru, orlaivių priežiūros ir valymo; antžeminio transporto; skrydžių valdymo, įgulų administravimo ir skrydžių planavimo. Antžeminės paslaugos neapima apsaugos, orlaivių remonto ir techninės priežiūros arba pagrindinės centralizuotos oro uosto infrastruktūros, pvz., ledo šalinimo įrenginių, degalų skirstymo sistemų, bagažo tvarkymo sistemų ir fiksuotų oro uosto vidaus transporto sistemų, eksploatavimo ar valdymo;

h) investuotojas – Šalies fizinis asmuo arba juridinis asmuo, siekiantis kitos Šalies teritorijoje įsteigti[1], steigiantis ar įsteigęs įmonę;

i) juridinis asmuo – juridinis subjektas, įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, partnerystę, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ar asociaciją;

[1] Patikslinama, kad įsteigti įmonę siekiantis investuotojas reiškia Šalies investuotoją, kuris ėmėsi aktyvių veiksmų įmonei kitos Šalies teritorijoje įsteigti, pavyzdžiui, sutelkė verslui įsteigti būtinus išteklius ar kapitalą arba pateikė prašymą išduoti leidimą ar licenciją.

j) Šalies juridinis asmuo – Sąjungos juridinis asmuo arba Vietnamo juridinis asmuo, įsteigtas atitinkamai pagal Sąjungos ar jos valstybių narių arba Vietnamo vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus, ir atitinkamai Sąjungos arba Vietnamo teritorijoje vykdantis realią ekonominę veiklą[1];

k) Šalies nustatytos arba toliau taikomos priemonės – priemonės, kurių imasi:

i) centrinė, regioninė ar vietos valdžia ir jos institucijos ir

ii) ne valdžios sektoriaus organizacijos, vykdančios centrinės, regioninės ar vietos valdžios arba jos institucijų perduotus įgaliojimus;

l) fizinis asmuo – Šalies fizinis asmuo, kaip apibrėžta 1.5 straipsnio h punkte;

[1] Atsižvelgdama į savo pranešimą apie Europos bendrijos steigimo sutartį PPO (dokumentas WT/REG39/1) Sąjunga laiko, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja“ su Sąjungos valstybės narės ūkiu, įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnyje, yra lygiavertė sąvokai „reali ekonominė veikla“. Todėl pagal Vietnamo įstatymus ir kitus teisės aktus įsteigtiems juridiniams asmenims, kurių tik registruota buveinė arba centrinė administracija yra Vietnamo teritorijoje, Sąjunga šiame Susitarime numatytas lengvatas taiko tik tuo atveju, jei tie juridiniai asmenys turi veiksmingą ir nuolatinę ekonominę sąsają su Vietnamo teritorija.

m) veikimas – kalbant apie įmonę, vadovavimas įmonei, jos valdymas, priežiūra, naudojimas, naudojimasis ja, jos pardavimas ar kitoks perdavimas[1];

n) oro transporto paslaugų pardavimas ir rinkodara – atitinkamam oro vežėjui suteikta galimybė laisvai parduoti savo oro transporto paslaugas ir vykdyti jų rinkodarą, įskaitant visus jos aspektus, kaip antai rinkos tyrimus, reklamą ir platinimą; šiai veiklai nepriskiriamas oro transporto paslaugų kainų ir taikytinų sąlygų nustatymas;

o) paslaugos – visos bet kuriame sektoriuje teikiamos paslaugos, išskyrus paslaugas, teikiamas vykdant oficialias valdžios funkcijas;

p) vykdant oficialias valdžios funkcijas teikiamos paslaugos ir vykdoma veikla – nekomerciniais tikslais arba nekonkuruojant su vienu arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų teikiamos paslaugos arba vykdoma veikla;

q) Šalies paslaugų teikėjas – paslaugą teikiantis Šalies fizinis arba juridinis asmuo ir

[1] Patikslinama, kad tai neapima veiksmų, kurių imamasi tuo metu, kai pagal taikytinus įstatymus ir kitus teisės aktus atliekamos atitinkamai įmonei įsteigti būtinos procedūros, arba prieš šias procedūras.

r) Šalies juridinio asmens patronuojamoji įmonė – juridinis asmuo, kurį pagal Šalies vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus kontroliuoja kitas tos Šalies juridinis asmuo[1].

2. Juridinis asmuo:

a) priklauso vienos iš Šalių fiziniams arba juridiniams asmenims, jeigu daugiau kaip 50 proc. į jį investuoto kapitalo nuosavybės teise priklauso tos Šalies asmenims, arba

b) yra kontroliuojamas vienos iš Šalių fizinių arba juridinių asmenų, jeigu tie asmenys gali skirti daugumą jo direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai.

3. Neatsižvelgiant į 1 dalies j punkte pateiktą Šalies juridinio asmens apibrėžtį, už Sąjungos ar Vietnamo ribų įsteigtos laivybos bendrovės, kurias kontroliuoja atitinkamai Sąjungos valstybės narės arba Vietnamo piliečiai, taip pat patenka į šio skyriaus taikymo sritį, jeigu jų laivai yra įregistruoti valstybėje narėje ar Vietname pagal jų atitinkamus vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus ir plaukioja su atitinkamai tos valstybės narės arba Vietnamo vėliava.

[1] Patikslinama, kad Šalies juridinio asmens patronuojamoji įmonė taip pat gali reikšti juridinį asmenį, kuris yra tos Šalies kitos juridinio asmens patronuojamosios įmonės patronuojamoji įmonė.

B SKIRSNIS

INVESTICIJŲ LIBERALIZAVIMAS

8.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skirsnis taikomas Šalies nustatomoms arba toliau taikomoms priemonėms, kurios tas priemones nustatančios ar toliau taikančios Šalies teritorijoje daro poveikį kitos Šalies investuotojo įmonės steigimui ar veikimui.

2. Šis skirsnis netaikomas:

a) audiovizualinėms paslaugoms;

b) branduolinių medžiagų gavybai, gamybai ir perdirbimui[1];

c) ginklų, šaudmenų ir karinės paskirties medžiagų gamybai arba prekybai jais;

[1] Patikslinama, kad branduolinių medžiagų perdirbimas apima visų rūšių veiklą, nurodytą Jungtinių Tautų statistikos biuro *Tarptautiniame standartiniame gamybiniame visų ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje* (Statistikos leidiniai, M serija, Nr. 4, ISIC 3.1 red., 2002 m., kodas 2330).

d) nacionaliniam jūrų kabotažui[1];

e) vidaus ir tarptautinėms oro transporto paslaugoms, reguliariosioms arba nereguliariosioms, ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusioms paslaugoms, išskyrus:

i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugas, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

ii) oro transporto paslaugų pardavimą ir rinkodarą;

iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugas ir

iv) antžemines paslaugas,

ir

f) vykdant oficialias valdžios funkcijas teikiamoms paslaugoms ir vykdomai veiklai.

[1] Nedarant poveikio tam, kokia veikla priskiriama kabotažui pagal vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skirsnį apima keleivių arba prekių vežimą iš Sąjungos valstybės narės arba Vietnamo uosto ar vietos į kitą tos Sąjungos valstybės narės arba Vietnamo uostą arba vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip numatyta UNCLOS, ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Sąjungos valstybės narės arba Vietnamo uoste ar vietoje.

8.4 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

1. Dėl patekimo į rinką įsteigiant ir išlaikant įmonę kiekviena Šalis taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį taiko pagal sutartas sąlygas ir apribojimus, nurodytus jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame atitinkamai 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) arba 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas).

2. Sektoriuose, kuriuose įsipareigota dėl patekimo į rinką, priemonės, kurių Šalis negali nustatyti arba toliau taikyti nei regionų, nei visos savo teritorijos mastu, jeigu jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame atitinkamai 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) arba 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas), nenustatyta kitaip, yra šios:

a) įmonių, kurioms leidžiama vykdyti konkrečią ekonominę veiklą, skaičiaus ribojimas nustatant kiekybines kvotas, monopolius, išimtines teises arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę;

b) sandorių arba turto bendros vertės ribojimas nustatant kiekybines kvotas arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę;

c) bendro operacijų skaičiaus arba bendro produkcijos kiekio, išreikšto nustatytais kiekybiniais vienetais, ribojimas nustatant kvotas arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę;

d) užsienio kapitalo dalies ribojimas nustatant procentais išreikštą didžiausią leistiną užsienio kapitalo dalį įmonės kapitale arba bendrą leistiną individualios arba bendros užsienio investicijos vertę;

e) priemonės, kuriomis nustatomi apribojimai arba reikalaujama, kad būtų steigiami konkrečių rūšių juridiniai subjektai ar bendrosios įmonės, per kuriuos kitos Šalies investuotojas gali vykdyti ekonominę veiklą, ir

f) fizinių asmenų, kurie gali būti įdarbinti konkrečiame sektoriuje arba kuriuos investuotojas gali įdarbinti ir kurie yra reikalingi ekonominei veiklai vykdyti ir tiesiogiai susiję su jos vykdymu, bendro skaičiaus ribojimas nustatant kiekybines kvotas arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę.

8.5 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena Šalis sektoriuose, nurodytuose jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) arba 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas), ir laikydamasi visų jame nurodytų sąlygų ir reikalavimų, kitos Šalies investuotojams ir jų įmonėms dėl įsisteigimo jos teritorijoje taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį panašiomis aplinkybėmis taiko savo pačios investuotojams ir jų įmonėms.

2. Šalis kitos Šalies investuotojams ir jų įmonėms[1] tų įmonių veikimo atžvilgiu taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį panašiomis aplinkybėmis taiko savo pačios investuotojams ir jų įmonėms.

[1] Taikant šią dalį ir 8.6 straipsnį (Didžiausio palankumo režimas), terminas „jų įmonės“ reiškia šio Susitarimo įsigaliojimo dieną kitos Šalies teritorijoje esančias Šalies investuotojų įmones arba vėliau įsteigtas ar įsigytas įmones, įsteigtas pagal tos kitos Šalies taikytinus įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Neatsižvelgiant į 2 dalį ir – Vietnamo atveju – laikantis 8-C priedo (Vietnamo išlyga dėl nacionalinio režimo), Šalis gali nustatyti arba toliau taikyti bet kokią su įmonės veikimu susijusią priemonę, su sąlyga, kad ta priemonė neprieštarauja įsipareigojimams, nurodytiems atitinkamai 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8-B (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas), jeigu tai:

a) priemonė, nustatyta šio Susitarimo įsigaliojimo dieną arba anksčiau;

b) a punkte minima priemonė, kuri yra tęsiama, pakeičiama ar iš dalies keičiama po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, su sąlyga, kad po tokio pratęsimo, pakeitimo ar dalinio pakeitimo ta priemonė yra ne mažiau suderinama su 2 dalimi nei iki šių veiksmų galiojusi priemonė, arba

c) priemonė, nepriskiriama a ar b punktui, su sąlyga, kad ji netaikoma įmonėms, Šalies teritorijoje įsteigtoms iki tos priemonės įsigaliojimo dienos, arba netaikoma taip, kad tos įmonės patirtų nuostolių arba joms būtų padaryta žala[1].

[1] Dėl šio punkto Šalys susitaria, kad nustatydamos, ar įmonės, įsteigtos iki priemonės įsigaliojimo dienos, dėl tos priemonės patyrė nuostolių ar žalos, atsižvelgs į tokius veiksnius kaip tai, ar Šalis numatė pagrįstą pereinamąjį laikotarpį priemonei įgyvendinti arba prieš tai priemonei įsigaliojant kitaip stengėsi atsižvelgti į priemonės poveikį iki priemonės įsigaliojimo dienos įsteigtoms įmonėms.

8.6 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams ir jų įmonėms tų įmonių veikimo jos teritorijoje atžvilgiu taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį panašiomis aplinkybėmis taiko trečiosios šalies investuotojams ir jų įmonėms.

2. 1 dalis netaikoma šiems sektoriams:

a) ryšių paslaugų, išskyrus pašto paslaugas ir telekomunikacijų paslaugas;

b) poilsio organizavimo, kultūros ir sporto paslaugų;

c) žuvininkystės ir akvakultūros;

d) miškininkystės ir medžioklės ir

e) gavybos, įskaitant naftos ir dujų.

3. 1 dalis nelaikoma Šalies prievole kitos Šalies investuotojams ar jų įmonėms taikyti lengvatą, taikomą pagal bet kuriame kitame iki šio Susitarimo įsigaliojimo dienos įsigaliojusiame dvišaliame, regioniniame ar daugiašaliame susitarime nustatytą režimą.

4. 1 dalis nelaikoma Šalies prievole kitos Šalies investuotojams ar jų įmonėms taikyti lengvatą pagal:

a) režimą, nustatytą bet kuriame dvišaliame, regioniniame ar daugiašaliame susitarime, pagal kurį jo šalys yra įsipareigojusios panaikinti iš esmės visas tarpusavio kliūtis įmonių veikimui arba kuriame yra nustatyta šalių prievolė tarpusavyje suderinti vieno ar kelių ekonomikos sektorių teisės aktus[1];

b) režimą, nustatytą tarptautiniu dvigubo apmokestinimo išvengimo susitarimu arba kitu tarptautiniu susitarimu ar tvarka, visiškai ar daugiausia susijusiu (-ia) su apmokestinimu, arba

c) režimą, taikomą dėl priemonių, kuriomis pagal GATS VII straipsnyje arba jo Priedą dėl finansinių paslaugų numatomas kvalifikacijų, licencijų ar prudencinių priemonių pripažinimas.

5. Patikslinama, kad 1 dalyje vartojamas terminas „režimas“ neapima ginčų sprendimo procedūrų ar mechanizmų, kaip antai investuotojų ir valstybių investicinių ginčų sprendimo, numatytų bet kuriuose kituose dvišaliuose, regioniniuose ar daugiašaliuose susitarimuose. Tokiuose susitarimuose nustatytos esminės prievolės savaime nėra režimas, todėl į jas negali būti atsižvelgiama sprendžiant dėl šio straipsnio pažeidimo. Šalies priemonės pagal tas esmines prievoles laikomos režimu.

[1] Patikslinama, kad šiame punkte ASEAN ekonominė bendrija patenka į sąvoką „regioninis susitarimas“.

6. Šis straipsnis aiškinamas vadovaujantis *ejusdem generis*[1] principu.

8.7 STRAIPSNIS

Konkrečių įsipareigojimų sąrašas

Sektoriai, kuriuos kiekviena Šalis liberalizavo pagal šį poskirsnį, ir sąlygos, apribojimai ir reikalavimai, nurodyti 8.4 straipsnyje (Patekimas į rinką), 8.5 straipsnyje (Nacionalinis režimas) ir 8.8 (Rezultatų reikalavimai), yra nustatyti atitinkamai 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) arba 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas).

[1] Patikslinama, kad ši dalis nelaikoma kliūtimi ir kitas šio Susitarimo nuostatas, kai tinkama, aiškinti vadovaujantis *ejusdem generis* principu.

8.8 STRAIPSNIS

Rezultatų reikalavimai

1. Šalis sektoriuose, įtrauktuose į jos atitinkamą konkrečių įsipareigojimų sąrašą, pateiktą 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas), laikydamasi visų jame nustatytų sąlygų ir reikalavimų, ryšium su Šalies ar trečiosios šalies investuotojų įmonių steigimu arba veikimu jos teritorijoje nenustato ir neįgyvendina nė vieno iš toliau nurodytų reikalavimų, kurie būtų privalomi ar vykdytini pagal vidaus teisę ar administracinius sprendimus:

a) eksportuoti tam tikrą prekių ar paslaugų kiekį ar procentinę dalį;

b) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

c) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes ar teikiamas paslaugas arba teikti joms pirmenybę, arba prekes ar paslaugas įsigyti iš fizinių asmenų ar įmonių jos teritorijoje;

d) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia įmone;

e) apriboti tokios įmonės gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, tą pardavimą kaip nors susiejant su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte;

f) perduoti technologijas, gamybos procesus ar kitas nuosavybės teisėmis saugomas žinias fiziniam asmeniui ar įmonėms jos teritorijoje arba

g) konkrečiai regioninei ar pasaulinei rinkai skirtą įmonės pagamintą prekę tiekti ar teikiamą paslaugą teikti vien tik iš Šalies teritorijos.

2. Šalis sektoriuose, įtrauktuose į jos atitinkamą konkrečių įsipareigojimų sąrašą, pateiktą 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas), laikydamasi visų jame nustatytų sąlygų ir reikalavimų, ryšium su Šalies ar trečiosios šalies investuotojo įmonės steigimu ar veikimu jos teritorijoje galimybės gauti pranašumą ar juo toliau naudotis nesusieja su bet kurio iš šių reikalavimų laikymusi:

a) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

b) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes arba teikti joms pirmenybę, arba prekes įsigyti iš gamintojų jos teritorijoje;

c) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia įmone, arba

d) apriboti tokios įmonės gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, kaip nors susiejant pardavimą su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte.

3. 2 dalis nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti sąlygų, pagal kurias pranašumo tam tikrai įmonei jos teritorijoje suteikimas ar tolesnis naudojimasis juo susiejamas su reikalavimu jos teritorijoje vykdyti gamybą, teikti paslaugą, mokyti ar įdarbinti darbuotojus, statyti ar plėsti konkrečius įrenginius ar vykdyti mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.

4. 1 dalies f punktas nelaikomas kliūtimi taikyti teismo, administracinės institucijos ar konkurencijos institucijos nustatytą reikalavimą ar jų sprendimu vykdomą įsipareigojimą, kad būtų ištaisytas įtariamas konkurencijos įstatymų pažeidimas.

5. 1 dalies a–c punktai bei 2 dalies a ir b punktai netaikomi prekių ar paslaugų kvalifikaciniams reikalavimams, kiek tai susiję su dalyvavimu eksporto skatinimo ir užsienio pagalbos programose.

6. Patikslinama, kad 2 dalies a ir b punktai netaikomi reikalavimams, kuriuos importuojanti Šalis nustato dėl prekių turinio, kad prekės tenkintų lengvatinių muitų tarifų ar lengvatinių kvotų taikymo sąlygas.

7. Patikslinama, kad 1 ir 2 dalys netaikomos jokiam kitam reikalavimui, išskyrus tose dalyse nurodytus reikalavimus.

8. Šis straipsnis netaikomas priemonėms, kurias Šalis nustato arba toliau taiko pagal GATT 1994 III straipsnio 8 dalies b punktą.

C SKIRSNIS

PASLAUGŲ TEIKIMAS PER SIENĄ

8.9 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas Šalių priemonėms, darančioms poveikį paslaugų teikimui per sieną visuose paslaugų sektoriuose, išskyrus šiuos:

a) audiovizualinių paslaugų;

b) nacionalinio jūrų kabotažo[1] ir

[1] Nedarant poveikio tam, kokia veikla gali būti priskiriama kabotažui pagal vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skirsnį apima keleivių arba prekių vežimą iš Vietnamo arba Sąjungos valstybės narės uosto ar vietos į kitą Vietnamo arba tos pačios Sąjungos valstybės narės uostą ar vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip nustatyta UNCLOS, ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Vietnamo arba Sąjungos valstybės narės uoste ar vietoje.

c) vidaus ir tarptautinių oro transporto paslaugų, reguliariųjų arba nereguliariųjų, ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusių paslaugų, išskyrus:

i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugas, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

ii) oro transporto paslaugų pardavimą ir rinkodarą;

iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugas ir

iv) antžemines paslaugas.

8.10 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

1. Patekimo į rinką teikiant paslaugas per sieną atžvilgiu kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, ne mažiau palankų už taikomą laikantis reikalavimų, apribojimų ir sąlygų, sutartų ir nurodytų jos konkrečių įsipareigojimų sąraše.

2. Sektoriuose, kuriuose įsipareigota dėl patekimo į rinką, priemonės, kurių Šalis negali nustatyti arba toliau taikyti nei regionų, nei visos savo teritorijos mastu, išskyrus atvejus, kai jos konkrečių įsipareigojimų sąraše nustatyta kitaip, yra apibrėžiamos kaip:

a) paslaugų teikėjų skaičiaus ribojimas nustatant kiekybines kvotas, monopolius, išimtinę teisę turinčius paslaugų teikėjus arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę;

b) paslaugų sandorių arba turto bendros vertės ribojimas nustatant kiekybines kvotas arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę ir

c) bendro paslaugų operacijų skaičiaus arba bendro paslaugų produkcijos kiekio, išreikšto nustatytais kiekybiniais vienetais, ribojimas nustatant kvotas arba reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę.

8.11 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Sektoriuose, kurie yra įrašyti į Šalies konkrečių įsipareigojimų sąrašą ir kuriems taikomos tame sąraše nurodytos sąlygos ir reikalavimai, taikydama priemones, kurios daro poveikį paslaugų teikimui per sieną, kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį taiko savo panašioms paslaugoms ir paslaugų teikėjams.

2. Šalis 1 dalies reikalavimą gali įvykdyti kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taikydama režimą, kurio forma yra tapati jos pačios panašioms paslaugoms ir paslaugų teikėjams taikomam režimui arba nuo jos skiriasi.

3. Tapačios arba skirtingos formos režimas laikomas mažiau palankiu, jeigu juo konkurencijos sąlygos keičiamos Šalies paslaugų arba paslaugų teikėjų naudai, palyginti su kitos Šalies panašioms paslaugoms ar panašiems paslaugų teikėjams taikomomis sąlygomis.

4. Pagal šį straipsnį prisiimti konkretūs įsipareigojimai nelaikomi reikalavimu, kad Šalis kompensuotų nepalankią konkurencinę padėtį, kuri neišvengiamai atsiranda dėl atitinkamų paslaugų ar paslaugų teikėjų užsieninio statuso.

8.12 STRAIPSNIS

Konkrečių įsipareigojimų sąrašas

Sektoriai, kuriuos kiekviena Šalis liberalizavo pagal šį skirsnį, ir sąlygos, apribojimai bei reikalavimai, nurodyti 8.10 straipsnyje (Patekimas į rinką) ir 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas), yra nustatyti jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame atitinkamai 8-A priedo (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-A-1 priedėlyje arba 8-B priedo (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-B-1 priedėlyje.

D SKIRSNIS

LAIKINAS FIZINIŲ ASMENŲ ATVYKIMAS
VERSLO REIKALAIS

8.13 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skirsnis taikomas priemonėms, kurias Šalis taiko dėl verslo svečių, bendrovės viduje perkeliamų asmenų, verslo paslaugų pardavėjų, sutartinių paslaugų teikėjų ir nepriklausomų specialistų atvykimo ir laikino buvimo jos teritorijoje.

2. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) verslo paslaugų pardavėjai – fiziniai asmenys, atstovaujantys Šalies prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui, kurie siekia atvykti į kitos Šalies teritoriją ir joje laikinai būti, kad galėtų tartis dėl paslaugų ar prekių pardavimo arba sudaryti paslaugų ar prekių pardavimo sutartis to paslaugų teikėjo ar prekių tiekėjo vardu, tačiau patys paslaugų neteikia ir prekių netiekia; jie nevykdo tiesioginio pardavimo gyventojams ir negauna atlyginimo iš šaltinio, esančio priimančioje Šalyje, be to, jie nėra prekybos agentai;

b) įsisteigimo reikalais atvykę verslo svečiai – Šalies juridiniam asmeniui dirbantys ir aukštesnes pareigas užimantys fiziniai asmenys, atsakingi už to juridinio asmens įmonės įsteigimą, jeigu jie patys nesiūlo ir neteikia jokių paslaugų ir nevykdo jokios kitos ekonominės veiklos, išskyrus tą, kuri yra būtina įsisteigimo tikslais ir negauna atlygio iš priimančiojoje Šalyje esančio šaltinio;

c) sutartinių paslaugų teikėjai – fiziniai asmenys, pasamdyti Šalies juridinio asmens, kuris nėra įdarbinimo ir aprūpinimo darbuotojais agentūra ir nevykdo veiklos per tokią agentūrą, kuris nėra įsisteigęs kitos Šalies teritorijoje, tačiau yra sudaręs *bona fide* sutartį[1] teikti paslaugas galutiniam vartotojui kitoje Šalyje, pagal kurią, kad galėtų vykdyti paslaugų teikimo sutartį, jo darbuotojai turi laikinai būti toje Šalyje;

d) nepriklausomi specialistai – fiziniai asmenys, kurie teikia paslaugą ir yra įsisteigę kaip savarankiškai dirbantys asmenys Šalies teritorijoje, tačiau neįsisteigę kitos Šalies teritorijoje, ir kurie yra sudarę *bona fide* sutartį[2], išskyrus sutartis, sudaromas per įdarbinimo ir aprūpinimo darbuotojais agentūras, teikti paslaugas galutiniam vartotojui kitoje Šalyje, pagal kurią, kad galėtų vykdyti paslaugų teikimo sutartį, jie turi laikinai būti toje Šalyje;

---

[1] Paslaugų sutartis turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, taip pat Šalies, kurioje ji vykdoma, reikalavimus.

[2] Paslaugų sutartis turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, taip pat Šalies, kurioje ji vykdoma, reikalavimus.

e) bendrovės viduje perkeliami asmenys – bent vienus metus juridinio asmens ar jo filialo įdarbinti ar partneriais jame esantys fiziniai asmenys, kurie yra laikinai perkeliami į kitos Šalies teritorijoje esančią to juridinio asmens įmonę, su sąlyga, kad atitinkamas fizinis asmuo priskiriamas vadovų ar vykdomųjų darbuotojų, specialistų arba stažuotojų kategorijoms;

f) vadovai arba vykdomieji darbuotojai – Šalies juridinio asmens aukštesnėse pareigose įdarbinti fiziniai asmenys, kurie visų pirma vadovauja įmonės valdymui[1] kitoje Šalyje ir kurių bendrąją priežiūrą vykdo arba kuriems vadovauja daugiausia direktorių valdyba ar verslo akcininkai arba jiems lygiavertis organas, įskaitant bent šiuos asmenis:

i) vadovaujančius įmonei, jos skyriui ar padaliniui;

ii) prižiūrinčius ir kontroliuojančius kitų priežiūrą atliekančių darbuotojų, specialistų ar administracijos darbuotojų darbą ir

iii) turinčius įgaliojimus asmeniškai įdarbinti ir atleisti arba rekomenduoti įdarbinti ir atleisti darbuotojus arba atlikti kitus su personalu susijusius veiksmus;

[1] Patikslinama, kad nors vadovai arba vykdomieji darbuotojai tiesiogiai nevykdo faktinio paslaugų teikimo užduočių, tai jiems neužkerta kelio vykdant savo pareigas atlikti užduotis, kurios gali būti reikalingos paslaugoms teikti.

g) kvalifikacija – diplomas, pažymėjimas ar kitas formalios kvalifikacijos įrodymas, kurį išdavė įstatymais ar kitais teisės aktais paskirta institucija ir kuriuo patvirtinamas sėkmingas profesinio rengimo baigimas;

h) specialistai – fiziniai asmenys, dirbantys juridiniam asmeniui ir turintys įmonei būtinų jos veiklos sričių, metodų arba valdymo specialiųjų žinių; vertinant tokias žinias, atsižvelgiama ne tik į konkrečiai įmonei būdingas žinias, bet ir į tai, ar asmuo turi aukštą kvalifikaciją, įskaitant tinkamą profesinę patirtį, susijusią su darbu arba veikla, kuriems reikia konkrečių techninių žinių, įskaitant ir galimą priklausymą akredituotai profesijai, ir

i) stažuotojai – juridinio asmens ar jo filialo bent vieniems metams įdarbinti fiziniai asmenys, turintys universitetinį išsilavinimą ir laikinai perkeliami karjeros arba verslo metodų mokymo tikslais[1].

[1] Gali būti reikalaujama, kad priimančioji įmonė pateiktų tvirtinti mokymo buvimo laikotarpiu programą, kuria įrodytų, kad buvimo tikslas yra mokymas. Čekijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje ir Austrijoje reikalaujama, kad mokymas būtų susijęs su įgytu universitetiniu išsilavinimu.

8.14 STRAIPSNIS

Verslo svečiai ir bendrovės viduje perkeliami asmenys

1. Pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas) liberalizuotuose sektoriuose kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams leidžia savo įmonėse įdarbinti tos kitos Šalies fizinius asmenis, jeigu tie darbuotojai yra verslo svečiai arba bendrovės viduje perkeliami asmenys[1].

2. Atvykimo ir laikino buvimo trukmė:

a) vadovų ir vykdomųjų darbuotojų – ne ilgiau kaip treji metai;

b) specialistų – ne ilgiau kaip treji metai;

c) stažuotojų – ne ilgiau kaip vieni metai ir

d) įsisteigimo reikalais atvykstančių verslo svečių – ne ilgiau kaip 90 dienų[2].

[1] Pagal šį skirsnį atsirandančios Vietnamo prievolės dėl stažuotojų įsigalioja po trejų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

[2] Sąjungos atveju tai ne ilgesnės kaip 90 dienų trukmės laikotarpis per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį.

3. Jeigu atitinkamai 8-A priedo (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-A-3 priedėlyje ir 8-B priedo (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-B-2 priedėlyje nenustatyta kitaip, kiekviename pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas) liberalizuotame sektoriuje Šalis nei regionų, nei visos savo teritorijos mastu nenustato arba toliau netaiko fizinių asmenų, kuriuos konkrečiame sektoriuje investuotojas gali įdarbinti kaip įsisteigimo reikalais atvykstančius verslo svečius ir bendrovės viduje perkeliamus asmenis, bendro skaičiaus apribojimų nustatydama kiekybines kvotas ar reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę ir diskriminacinius apribojimus.

8.15 STRAIPSNIS

Verslo paslaugų pardavėjai

Kiekviename pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas) arba C skirsnį (Paslaugų teikimas per sieną) liberalizuotame sektoriuje kiekviena Šalis, laikydamasi atitinkamai 8-A priedo (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-A-3 priedėlyje ir 8-B priedo (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-B-2 priedėlyje nurodytų išlygų, verslo paslaugų pardavėjams leidžia atvykti ir laikinai būti ne ilgesnį kaip 90 dienų laikotarpį[1].

[1] Sąjungos atveju tai ne ilgesnės kaip 90 dienų trukmės laikotarpis per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį.

8.16 STRAIPSNIS

Sutartinių paslaugų teikėjai

1. Šalys patvirtina savo atitinkamas prievoles, kurias sutartinių paslaugų teikėjų atvykimo ir laikino buvimo atžvilgiu turi dėl įsipareigojimų pagal GATS.

2. Kiekviena Šalis, laikydamasi 3 dalyje nustatytų sąlygų ir atitinkamai 8-A priedo (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-A-3 priedėlyje ir 8-B priedo (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-B-2 priedėlyje nurodytų išlygų, leidžia kitos Šalies sutartinių paslaugų teikėjams jos teritorijoje teikti paslaugas šiuose sektoriuose ar subsektoriuose:

a) architektūros paslaugų;

b) miestų planavimo ir kraštovaizdžio architektūros paslaugų;

c) inžinerijos paslaugų;

d) suvienytųjų inžinerijos paslaugų;

e) kompiuterių ir su jais susijusių paslaugų;

f) aukštojo mokslo paslaugų (tik privačiai finansuojamų paslaugų);

g) užsienio kalbų mokymo ir

h) aplinkosaugos paslaugų.

3. Šalių prisiimtiems įsipareigojimams taikomos šios sąlygos:

a) fiziniai asmenys paslaugas turi teikti laikinai kaip juridinio asmens, turinčio ne ilgesnės nei 12 mėnesių trukmės paslaugų teikimo sutartį, darbuotojai;

b) į kitą Šalį atvykstantys fiziniai asmenys tokias paslaugas turėtų tekti kaip juridinio asmens, kuris tas paslaugas teikia bent dvejus metus iki prašymo leisti atvykti į kitą Šalį pateikimo dienos, darbuotojai; be to, prašymo leisti atvykti į kitą Šalį pateikimo dieną fiziniai asmenys privalo turėti bent penkerių metų profesinės patirties[1] su sutartimi susijusiame veiklos sektoriuje;

[1] Patikslinama, kad šis laikotarpis pradedamas skaičiuoti tik fiziniams asmenims sulaukus pilnametystės.

c) į kitą Šalį atvykstantys fiziniai asmenys privalo turėti:

i) universitetinį išsilavinimą arba kvalifikaciją, įrodančią lygiaverčio lygio[1] žinias, ir

ii) profesinę kvalifikaciją, jei jos reikalaujama veiklai vykdyti pagal Šalies, kurioje teikiama paslauga, įstatymus, kitus teisės aktus ar teisinius reikalavimus;

d) fizinis asmuo neturi gauti kito atlyginimo už kitos Šalies teritorijoje teikiamas paslaugas, išskyrus fizinį asmenį įdarbinusio juridinio asmens mokamą atlyginimą;

e) fiziniai asmenys gali atvykti ir laikinai būti atitinkamoje Šalyje ne ilgiau kaip iš viso šešis mėnesius[2] arba ne ilgiau nei galioja sutartis, atsižvelgiant į tai, kuris iš šių laikotarpių yra trumpesnis;

f) pagal šį straipsnį leidžiama teikti tik tas paslaugas, kurios yra numatytos sutartyje, ir teisė verstis profesine veikla Šalyje, kurioje ta paslauga teikiama, nesuteikiama;

---

[1] Jei universitetinį išsilavinimą ar kvalifikaciją asmuo įgijo ne toje Šalyje, kurioje teikiama paslauga, Šalis gali įvertinti to išsilavinimo ar kvalifikacijos atitiktį jos teritorijoje reikalaujamam universitetiniam išsilavinimui.

[2] Sąjungos atveju tai ne ilgesnės kaip iš viso šešių mėnesių trukmės laikotarpis per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį.

g) asmenų, kuriems taikoma paslaugų teikimo sutartis, skaičius negali viršyti skaičiaus, reikalingo sutarčiai įvykdyti pagal Šalies, kurioje teikiama paslauga, įstatymus ir kitus teisės aktus ar kitas priemones, ir

h) kiti diskriminaciniai apribojimai, įskaitant fizinių asmenų skaičiaus ribojimą nustatant reikalavimą atlikti ekonominių poreikių analizę, nustatyti 8-A priedo (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-A-3 priedėlyje ir 8-B priedo (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas) 8-B-2 priedėlyje.

8.17 STRAIPSNIS

Nepriklausomi specialistai

Po penkerių metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Šalys peržiūri šį skirsnį, kad nustatytų jo nuostatų išplėtimo nepriklausomiems specialistams sąlygas.

E SKIRSNIS

REGLAMENTAVIMO SISTEMA

1 POSKIRSNIS

VIDAUS REGLAMENTAVIMAS

8.18 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis poskirsnis taikomas Šalių priemonėms, susijusioms su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis, kvalifikaciniais reikalavimais ir procedūromis, kurie daro poveikį:

a) paslaugų teikimui per sieną;

b) juridinių ar fizinių asmenų įsisteigimui ir išlaikymui ir

c) tam tikrų kategorijų fizinių asmenų laikinam buvimui jų atitinkamose teritorijose.

2. Šis poskirsnis taikomos tik tiems sektoriams, dėl kurių Šalis prisiėmė konkrečių įsipareigojimų ir tiek, kiek jie taikomi.

3. Šis poskirsnis priemonėms netaikomas tiek, kiek tos priemonės yra apribojimai, nurodyti 8.4 straipsnyje (Patekimas į rinką), 8.5 straipsnyje (Nacionalinis režimas), 8.10 straipsnyje (Patekimas į rinką) arba 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas).

4. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) kompetentinga institucija – centrinė, regioninė ar vietos valdžia ar institucija arba ne valdžios sektoriaus organizacija, turinti centrinės, regioninės arba vietos valdžios ar jos institucijų perduotus įgaliojimus, priimanti sprendimą dėl leidimo teikti paslaugą, be kita ko, įsisteigiant, arba dėl leidimo pradėti vykdyti kitą ekonominę veiklą nei paslaugų teikimas;

b) licencijų išdavimo procedūros – administracinės ar procedūrinės taisyklės, kurių privalo laikytis fizinis arba juridinis asmuo, norėdamas gauti leidimą vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą, taip pat norėdamas iš dalies pakeisti licenciją ar ją atnaujinti, kad įrodytų atitiktį licencijų išdavimo reikalavimams;

c) licencijų išdavimo reikalavimai – esminiai reikalavimai, išskyrus kvalifikacinius, kuriuos fizinis arba juridinis asmuo privalo įvykdyti, kad gautų leidimą vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą, taip pat kad toks leidimas būtų iš dalies pakeistas ar atnaujintas;

d) kvalifikacinės procedūros – administracinės arba procedūrinės taisyklės, kurių fizinis asmuo turi laikytis norėdamas gauti leidimą teikti paslaugą, kad įrodytų atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams, ir

e) kvalifikaciniai reikalavimai – esminiai reikalavimai, susiję su fizinio asmens kompetencija teikti paslaugą, kuriuos reikia įrodyti norint gauti leidimą teikti paslaugą.

8.19 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės sąlygos

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad priemonės, susijusios su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis, taip pat kvalifikaciniai reikalavimai ir procedūros, būtų grindžiami kriterijais, kurie yra:

a) aiškūs;

b) objektyvūs bei skaidrūs ir

c) iš anksto nustatyti ir prieinami visuomenei bei suinteresuotiesiems asmenims.

2. Leidimas arba licencija, jei yra, išduodami iš karto, kai atlikus tinkamą tyrimą nustatoma, kad leidimo arba licencijos išdavimo sąlygos įvykdytos.

3. Kiekvienoje Šalyje turi veikti arba būti įsteigtos teisminės, arbitražo ar administracinės institucijos (arba turi būti toliau taikomos ar nustatytos atitinkamos procedūros), į kurias investuotojas ar paslaugų teikėjas galėtų kreiptis (arba kuriomis jis galėtų pasinaudoti) siekdamas, kad greitai būtų persvarstyti jam poveikį padarę atitinkami administraciniai sprendimai, susiję su įsisteigimu, paslaugų per sieną teikimu ar laikinu fizinių asmenų atvykimu ir buvimu verslo reikalais, ir, kai pagrįsta, taikomos tinkamos teisių gynimo priemonės. Jeigu šios procedūros nėra atsietos nuo atitinkamą administracinį sprendimą priimančios institucijos, kiekviena Šalis užtikrina, kad būtų numatyta objektyvi ir nešališka tų sprendimų peržiūros tvarka.

Ši dalis nelaikoma reikalavimu Šaliai steigti minėtas institucijas ar nustatyti minėtas procedūras, jei tai prieštarauja jos konstitucinei tvarkai ar teisinei sistemai.

8.20 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės procedūros

1. Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės procedūros ir formalumai patys savaime neturi riboti paslaugų teikimo ar bet kokios kitos ekonominės veiklos vykdymo. Kiekviena Šalis stengiasi, kad tokios procedūros bei formalumai būtų kuo paprastesni, ir be reikalo neapsunkina ir nevilkina paslaugų teikimo. Rinkliavos už licencijų išdavimą[1], kurias pareiškėjai gali turėti sumokėti norėdami gauti licenciją, turėtų būti pagrįstos ir pačios savaime neturi riboti atitinkamos paslaugos teikimo.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kompetentingų institucijų taikomos procedūros ir priimami sprendimai, susiję su licencijų ar leidimų išdavimo procesu, būtų nešališki visų pareiškėjų atžvilgiu. Kompetentinga institucija sprendimus turėtų priimti būdama nepriklausoma ir neatskaitinga jokiam paslaugų ar kitos ekonominės veiklos, kuriai reikia licencijos ar leidimo, teikėjui ar vykdytojui.

3. Jeigu kiekvienos Šalies įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatomas konkretus laikotarpis, per kurį pareiškėjas privalo pateikti prašymą, tas laikotarpis turi būti pagrįstas. Prašymą kompetentinga institucija pradeda tvarkyti nepagrįstai nedelsdama. Elektroninėmis priemonėmis teikiami prašymai, jei įmanoma, priimami tokiomis pačiomis sąlygomis kaip popieriniai prašymai.

[1] Rinkliavos už licencijų išdavimą neapima aukcionų ir konkursų mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos nuolaidos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad prašymas būtų išnagrinėtas ir galutinis sprendimas dėl jo būtų priimtas per pagrįstą laikotarpį nuo viso prašymo pateikimo dienos. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti laikotarpį, per kurį paprastai prašymas turi būti baigtas tvarkyti.

5. Kai kompetentinga institucija mano, kad prašyme pateikta ne visa informacija, ji per pagrįstos trukmės laikotarpį po prašymo gavimo apie tai praneša pareiškėjui ir, kiek įmanoma, nurodo, kokią papildomą informaciją pareiškėjas turi pateikti, ir suteikia galimybę ištaisyti trūkumus.

6. Kai tik įmanoma, vietoj dokumentų originalų turėtų būti leidžiama pateikti patvirtintas jų kopijas.

7. Jeigu kompetentinga institucija prašymą atmeta, apie tai nepagrįstai nedelsiant raštu pranešama pareiškėjui. Jei pareiškėjas oficialiai prašo, paprastai jam pranešamos prašymo atmetimo priežastys. Pareiškėjui turėtų būti leista per pagrįstos trukmės laikotarpį dar kartą pateikti prašymą.

8. Kiekviena Šalis užtikrina, kad suteikta licencija ar leidimas įsigaliotų nepagrįstai nedelsiant pagal licencijoje arba leidime nurodytas sąlygas.

2 POSKIRSNIS

VISUOTINAI TAIKOMOS NUOSTATOS

8.21 STRAIPSNIS

Profesinių kvalifikacijų tarpusavio pripažinimas

1. Nė viena šio straipsnio nuostata Šaliai neužkertamas kelias reikalauti, kad fiziniai asmenys turėtų reikiamą su atitinkamu veiklos sektoriumi susijusią kvalifikaciją ir profesinę patirtį, kurią reikalaujama turėti teritorijoje, kurioje teikiama paslauga.

2. Šalys skatina jų teritorijose veikiančias atitinkamas profesines organizacijas ar, kai tinkama, atitinkamas institucijas parengti ir Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetui, įsteigtam pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai), pateikti bendrą rekomendaciją dėl profesinių kvalifikacijų tarpusavio pripažinimo. Kartu su tokia bendra rekomendacija pateikiami įrodymai, pagrindžiantys:

a) numatomo susitarimo dėl profesinių kvalifikacijų tarpusavio pripažinimo (toliau – tarpusavio pripažinimo susitarimas) ekonominę vertę ir

b) atitinkamų režimų suderinamumą, pavyzdžiui, kokiu mastu yra suderinami kriterijai, kuriuos kiekviena Šalis taiko verslininkams ir paslaugų teikėjams išduodama veiklos leidimus, licencijas ir sertifikatus.

3. Gavęs bendrą rekomendaciją, Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas per pagrįstą laikotarpį ją apsvarsto ir sprendžia, ar ji atitinka šį Susitarimą.

4. Jeigu remiantis 2 dalyje numatyta informacija nustatoma, kad bendra rekomendacija atitinka šį Susitarimą, Šalys imasi reikiamų veiksmų, kad jų kompetentingos institucijos ar Šalies paskirti įgaliotieji asmenys pradėtų derybas dėl tarpusavio pripažinimo susitarimo.

3 POSKIRSNIS

KOMPIUTERIŲ PASLAUGOS

8.22 STRAIPSNIS

Susitarimo memorandumas dėl kompiuterių paslaugų

1. Tiek, kiek prekyba kompiuterių paslaugomis liberalizuojama pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), C skirsnį (Paslaugų teikimas per sieną) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais), Šalys laikosi 2–4 dalių.

2. Šalys susitaria, kad CPC[1] 84, t. y. Jungtinių Tautų kodas, naudojamas kompiuterių ir su jais susijusioms paslaugoms apibūdinti, apima visas pagrindines funkcijas, naudojamas visoms kompiuterių ir su jais susijusioms paslaugoms teikti. Dėl technologijų plėtros vis daugiau tokių paslaugų siūloma kaip susijusių paslaugų komplektas ar paketas, į kurį gali būti įtrauktos visos šios pagrindinės funkcijos arba jų dalis. Pavyzdžiui, tokios paslaugos kaip žiniatinklio svetainių ar domenų priegloba, duomenų gavybos paslaugos ir sudėtinio kompiuterių tinklo naudojimas – visos šios paslaugos teikiamos kaip pagrindinių kompiuterių paslaugų funkcijų deriniai.

[1] CPC – Jungtinių Tautų statistikos biuro Statistikos leidinyje (M serija, Nr. 77, CPC prov, 1991) nustatytas Svarbiausias produktų klasifikatorius.

3. Kompiuterių ir su jais susijusios paslaugos (neatsižvelgiant į tai, ar jos teikiamos per tinklą, įskaitant internetą, ar ne) apima visas šias paslaugas:

a) konsultavimas dėl kompiuterių ar kompiuterių sistemų, kompiuterių ar kompiuterių sistemų strategija, analizė, planavimas, specifikacija, projektavimas, kūrimas, diegimas, taikymas, integravimas, testavimas, derinimas, atnaujinimas, pagalba, techninė pagalba arba valdymas;

b) konsultavimas dėl kompiuterių programų, kompiuterių programų strategija, analizė, planavimas, specifikacija, projektavimas, kūrimas, diegimas, taikymas, integravimas, testavimas, derinimas, atnaujinimas, pritaikymas, techninė priežiūra, pagalba, techninė pagalba, valdymas ar naudojimas;

c) duomenų tvarkymas, duomenų saugojimas, duomenų priegloba arba duomenų bazių paslaugos;

d) biuro technikos ir įrangos, įskaitant kompiuterius, priežiūros ir remonto paslaugos arba

e) klientų darbuotojų mokymo paslaugos, susijusios su kompiuterių programomis, kompiuteriais arba kompiuterių sistemomis, niekur kitur nepriskirtos.

4. Šalys susitaria, kad daugeliu atvejų kompiuterių ir su jais susijusiomis paslaugomis sudaromos sąlygos kitoms paslaugoms[1] teikti ne tik elektroninėmis, bet ir kitomis priemonėmis. Tokiais atvejais svarbu atskirti kompiuterių ir su jais susijusias paslaugas (pvz., saityno svetainių prieglobos ar taikomųjų programų prieglobos) nuo kitų paslaugų, kurios teikiamos naudojantis tomis kompiuterių ir su jais susijusiomis paslaugomis. Neatsižvelgiant į tai, ar ta kita paslauga teikiama naudojantis kompiuterių ir su jais susijusia paslauga, ar ne, ji nebus priskiriama CPC 84.

4 POSKIRSNIS

PAŠTO PASLAUGOS[2]

8.23 STRAIPSNIS

Antikonkurencinių veiksmų pašto paslaugų sektoriuje prevencija

Kiekviena Šalis toliau taiko arba nustato tinkamas prevencines priemones, kad paslaugų teikėjai, kurie, naudodamiesi savo padėtimi rinkoje, atskirai arba kartu gali daryti materialinį poveikį dalyvavimo atitinkamose pašto paslaugų rinkose sąlygoms, negalėtų imtis atnikonkurencinių veiksmų ar juos tęsti.

[1] Pvz., W/120.1.A.b. (apskaitos, audito ir buhalterijos paslaugos), W/120.1.A.d (architektūros paslaugos), W/120.1.A.h (medicinos ir stomatologijos paslaugos), W/120.2.D audiovizualinės paslaugos), W/120.5. (švietimo paslaugos).

[2] Šis poskirsnis taikomas CPC 7511 ir CPC 7512.

8.24 STRAIPSNIS

Licencijos

1. Jei Šalis reikalauja, kad pašto paslaugų teikėjas turėtų licenciją, ji viešai skelbia:

a) visus licencijos išdavimo kriterijus ir laikotarpį, per kurį paprastai priimamas sprendimas dėl prašymo išduoti licenciją, ir

b) licencijos išdavimo sąlygas.

2. Pareiškėjo prašymu jam pranešamos atsisakymo išduoti licenciją priežastys, ir kiekviena Šalis nustato skundų teikimo atitinkamai reguliavimo įstaigai procedūrą. Skundų teikimo procedūra turi būti skaidri, nediskriminacinė ir grindžiama objektyviais kriterijais.

8.25 STRAIPSNIS

Pašto reguliavimo institucija

Reguliavimo įstaiga turi būti atskirta nuo visų pašto paslaugų teikėjų ir negali būti jiems atskaitinga. Reguliavimo įstaigos priimami sprendimai ir taikomos procedūros turi būti nešališki visų rinkos dalyvių atžvilgiu.

5 POSKIRSNIS

TELEKOMUNIKACIJŲ TINKLAI IR PASLAUGOS

8.26 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šiame poskirsnyje nustatomi viešųjų telekomunikacijų tinklų bei paslaugų, liberalizuotų pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), C skirsnį (Paslaugų teikimas per sieną) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais), teikimo reguliavimo sistemos principai.

2. Šis poskirsnis netaikomas priemonėms, kurias Šalis nustato arba toliau taiko dėl transliavimo[1] arba radijo ar televizijos programų perdavimo kabeliniais tinklais.

[1] Terminas „transliavimas“ apibrėžiamas pagal kiekvienos Šalies atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus. Patikslinama, kad transliavimas neapima su signalų perdavimu į palydovą susijusių sąsajų tarp operatorių.

8.27 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Taikant šį poskirsnį:

a) galutinis naudotojas – galutinis paslaugų vartotojas arba galutinis paslaugų teikėjas, kuriam tiekiamas viešasis telekomunikacijų tinklas ar teikiama viešųjų telekomunikacijų paslauga, kuriuos jis naudoja kitais tikslais nei tolesnis viešųjų telekomunikacijų tinklų tiekimas ar viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikimas;

b) pagrindinė infrastruktūra – viešojo telekomunikacijų tinklo infrastruktūra ir paslaugos:

   i) kurias išimtinai ar daugiausiai teikia vienas paslaugų teikėjas arba ribotas tiekėjų skaičius ir

   ii) kurių negalima ekonomiškai arba techniškai pakeisti teikiant paslaugą;

c) tinklų sujungimas – viešosios telekomunikacijų paslaugos teikėjų tinklų sujungimas, kad vieno paslaugų teikėjo paslaugų gavėjai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu su kito paslaugų teikėjo paslaugų gavėjais ir gauti kito paslaugų teikėjo teikiamas paslaugas;

d) didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas – viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjas, galintis daryti materialinį poveikį dalyvavimo tam tikroje viešųjų telekomunikacijų paslaugų rinkoje sąlygoms kainos ir pasiūlos požiūriu, nes jis kontroliuoja pagrindinę infrastruktūrą arba turi galimybę pasinaudoti savo padėtimi rinkoje;

e) numerio perkeliamumas – visiems to pageidaujantiems galutiniams viešųjų telekomunikacijų paslaugų naudotojams suteikiama teisė išlaikyti toje pačioje vietoje tą patį telefono ryšio numerį tuo atveju, kai keičiami viešųjų telekomunikacijų paslaugų tos pačios kategorijos teikėjai;

f) viešasis telekomunikacijų tinklas – telekomunikacijų tinklas, kuriame Šalies reikalavimu tarp nustatytų tinklo galinių taškų turi būti teikiamos viešosios telekomunikacijų paslaugos;

g) viešoji telekomunikacijų paslauga – telekomunikacijų paslauga, kurią pagal Šalies aiškų ar faktinį reikalavimą privaloma teikti visuomenei;

h) telekomunikacijų sektoriaus reguliavimo institucija – įstaiga (-os), kuriai (-ioms) Šalis pavedė reguliuoti telekomunikacijas;

i) telekomunikacijų tinklas – perdavimo sistemos ir atitinkamais atvejais komutavimo ar maršruto parinkimo įranga bei kitos priemonės, įskaitant neaktyvius tinklo elementus, leidžiančios perduoti signalus laidinėmis, radijo ar optinėmis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis;

j) telekomunikacijų paslaugos – paslaugos, kurias sudaro elektromagnetinių signalų perdavimas ir priėmimas, išskyrus transliavimo paslaugas ir ekonominę veiklą, susijusią su turinio perdavimu telekomunikacijų tinklais, ir

k) naudotojas – paslaugos vartotojas arba paslaugos teikėjas.

8.28 STRAIPSNIS

Reguliavimo institucija

1. Reguliavimo institucija turi būti atskirta nuo visų viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų ir negali būti jiems atskaitinga.

2. Reguliavimo institucijos priimami sprendimai ir taikomos procedūros turi būti nešališki visų rinkos dalyvių atžvilgiu. Šiuo tikslu Šalis, kuriai nuosavybės teise priklauso telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjai arba kuri juos kontroliuoja, užtikrina, kad reguliavimo institucijos tokių teikėjų atžvilgiu atliekami priežiūros veiksmai, priimami sprendimai ar priemonės nediskriminuotų ir nedarytų esminio neigiamo poveikio jų konkurentų padėčiai.

3. Reguliavimo institucijai turi būti suteikta pakankamai įgaliojimų sektoriui reguliuoti ir ji turi turėti tinkamų finansinių ir žmogiškųjų išteklių jai pavestoms užduotims atlikti.

4. Reguliavimo institucijos uždaviniai skelbiami viešai, lengvai prieinama ir aiškia forma, ypač jei tie uždaviniai pavesti daugiau nei vienai institucijai.

5. Reguliavimo institucija savo įgaliojimais naudojasi skaidriai ir laiku.

6. Reguliavimo institucijos turi būti įgaliotos užtikrinti, kad telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjai joms greitai pateiktų, kai prašoma, visą informaciją, įskaitant finansinę informaciją, kurios reguliavimo institucijoms reikia, kad galėtų vykdyti šiame poskirsnyje numatytas užduotis. Prašoma tiek informacijos, kiek būtinai reikia reguliavimo institucijų užduotims atlikti, ir ji tvarkoma laikantis konfidencialumo reikalavimų.

8.29 STRAIPSNIS

Leidimas teikti telekomunikacijų tinklus ir paslaugas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad licencijų išdavimo procedūros būtų viešai paskelbtos, įskaitant:

a) visus jos taikomus licencijų išdavimo kriterijus, sąlygas ir procedūras, ir

b) pagrįstą laikotarpį, per kurį paprastai priimamas sprendimas dėl prašymo išduoti licenciją.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pareiškėjo prašymu jam būtų raštu nurodytos atsisakymo išduoti licenciją priežastys.

3. Jeigu išduoti licenciją atsisakoma, pareiškėjui suteikiama teisė kreiptis į apeliacinę instituciją.

4. Rinkliavos už licencijų išdavimą[1], kurias pareiškėjai gali turėti sumokėti norėdami gauti licenciją, turi būti pagrįstos ir pačios savaime neturi riboti paslaugos teikimo.

8.30 STRAIPSNIS

Riboti ištekliai

1. Visos ribotų išteklių, įskaitant dažnius, numerius ir panaudos teises, paskirstymo ir naudojimo procedūros vykdomos laikantis objektyvumo, savalaikiškumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principų.

2. Informacija apie paskirtas dažnio juostas skelbiama viešai, bet nėra reikalaujama detaliai nurodyti konkrečioms valdžios sektoriaus reikmėms skirto radijo spektro.

[1] Rinkliavos už licencijų išdavimą neapima aukcionų ir konkursų mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos nuolaidos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

3. Sprendimai dėl spektro skirstymo ir skyrimo bei dažnių valdymo nėra priemonės, kurios *per se* neatitinka 8.4 straipsnio (Patekimas į rinką), 8.8 straipsnio (Rezultatų reikalavimai) ir 8.10 straipsnio (Patekimas į rinką). Taigi kiekviena Šalis turi teisę įgyvendinti savo spektro ir dažnių valdymo politiką, galinčią daryti poveikį tam tikriems viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjams, jei tai daro laikydamasi šio skyriaus. Šalys taip pat pasilieka teisę dažnių juostas skirstyti atsižvelgdamos į esamus ir būsimus poreikius.

8.31 STRAIPSNIS

Prieiga prie viešųjų telekomunikacijų tinklų bei paslaugų ir jų naudojimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visi kitos Šalies paslaugų teikėjai turėtų prieigą prie visų jos teritorijoje ir už jos ribų esančių didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo[1] viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų, įskaitant privačias nuomojamas linijas, ir galėtų jais naudotis pagrįstomis, nediskriminacinėmis ir skaidriomis sąlygomis, įskaitant 2 ir 3 dalyse nurodytas sąlygas.

[1] Taikant šį straipsnį prieigos prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjas priskiriamas prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų pagal kiekvienos Šalies vidaus įstatymus, kitus teisės aktus ir procedūras.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjams, prašantiems prieigos prie didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo tinklo, būtų leidžiama:

a) įsigyti ar išsinuomoti ir prijungti galinius ar kitus su viešuoju telekomunikacijų tinklu sąsają turinčius įrenginius;

b) jos teritorijoje ir už jos ribų esančias privačias nuomojamas ar nuosavybės teise jiems priklausančias linijas sujungti su viešaisiais telekomunikacijų tinklais ir paslaugomis arba su kitų paslaugų teikėjų nuomojamomis ar nuosavybės teise jiems priklausančiomis linijomis ir

c) naudotis jų pačių pasirinktais darbiniais dokumentais (protokolais), išskyrus atvejus, kai būtina užtikrinti visuomenei galimybę naudotis telekomunikacijų tinklais ir paslaugomis.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visi kitos Šalies paslaugų teikėjai galėtų naudoti viešuosius telekomunikacijų tinklus ir paslaugas informacijai jos teritorijoje ar už jos ribų perduoti, įskaitant tokių paslaugų teikėjų vidaus telekomunikacijų ryšius, ir turėtų prieigą prie duomenų bazėse ar kitokia kompiuterine forma bet kurios iš Šalių teritorijoje laikomos informacijos. Šalys viena kitai praneša apie visas tokiam naudojimui reikšmingą poveikį darančias naujas ar iš dalies pakeistas priemones ir dėl jų konsultuojasi.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad paslaugų teikėjai, derybose dėl prieigos iš kito teikėjo gavę informacijos, ją naudotų tik tuo tikslu, kuriuo ji buvo pateikta, ir visuomet užtikrintų perduotos arba saugomos informacijos konfidencialumą.

8.32 STRAIPSNIS

Tinklų sujungimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai turėtų teisę ir, kai to prašo kitas teikėjas, prievolę tarpusavyje derėtis dėl tinklų sujungimo, kad galėtų teikti viešuosius telekomunikacijų tinklus ir paslaugas.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad paslaugų teikėjai, derybose dėl tinklų sujungimo iš kito teikėjo gavę informacijos, ją naudotų tik tuo tikslu, kuriuo ji buvo pateikta, ir visuomet užtikrintų perduotos arba saugomos informacijos konfidencialumą.

3. Dėl viešųjų telekomunikacijų paslaugų kiekviena Šalis užtikrina sujungimą su didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo[1] tinklais bet kuriame tinklo taške, kur tai techniškai įmanoma. Tokia tinklų sujungimo galimybė teikiama:

a) taikant nediskriminacines sąlygas (įskaitant susijusias su techniniais standartais ir specifikacijomis) bei tarifus ir užtikrinant ne prastesnę kokybę nei ta, kurią didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas užtikrina teikdamas panašias savo paslaugas arba panašioms nesusijusių teikėjų ar savo patronuojamųjų ar kitų susijusių įmonių paslaugoms;

[1] Taikant šį straipsnį prieigos prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjas priskiriamas prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų pagal kiekvienos Šalies vidaus įstatymus, kitus teisės aktus ir procedūras.

b) laiku ir taikant tokias sąlygas (įskaitant susijusias su techniniais standartais ir specifikacijomis) bei sąnaudomis pagrįstus tarifus, kurie būtų skaidrūs, pagrįsti, atsižvelgiant į ekonominį tikslingumą, ir pakankamai atsieti, kad paslaugų teikėjui netektų mokėti už tinko komponentus ar įrangą, kurių jam nereikia paslaugai teikti, ir

c) jei prašoma, kituose taškuose nei daugumai naudotojų siūlomi galiniai tinklo taškai už mokestį, grindžiamą papildomų įrenginių įrengimo sąnaudomis.

4. Sujungimui su didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo tinklais taikomos procedūros skelbiamos viešai.

5. Didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai viešai skelbia savo tinklų sujungimo sutartis arba pavyzdinius tinklų sujungimo pasiūlymus, kai tinkama.

8.33 STRAIPSNIS

Didelę įtaką turintiems paslaugų teikėjams taikomos konkurencijos apsaugos priemonės

Šalys nustato arba toliau taiko tinkamas priemones, kuriomis neleidžia teikėjams, kurie atskirai arba kartu laikomi didelę įtaką turinčiais paslaugų teikėjais, imtis antikonkurencinių veiksmų ar toliau juos vykdyti. Antikonkurenciniams veiksmams jų teritorijose visų pirma priskiriami šie veiksmai:

a) antikonkurencinis kryžminis subsidijavimas;

b) konkurenciją pažeidžiantis informacijos, gautos iš konkurentų, naudojimas ir

c) techninės informacijos apie pagrindinę infrastruktūrą ir komerciškai svarbios informacijos, kuri yra būtina kitiems paslaugų teikėjams teikiant paslaugas, nepateikimas laiku.

8.34 STRAIPSNIS

Universaliosios paslaugos

1. Kiekviena Šalis turi teisę nustatyti, kokią universaliųjų paslaugų prievolę ji nori toliau taikyti. Kiekviena Šalis bet kurią toliau taikomą universaliųjų paslaugų prievolę administruoja skaidriai, objektyviai, nediskriminuodama ir nedarydama poveikio konkurencijai, taip pat užtikrina, kad jos universaliųjų paslaugų prievolė nesukurtų didesnės naštos, nei būtina atsižvelgiant į jos nustatytos universaliosios paslaugos pobūdį.

2. Universaliųjų paslaugų teikėjai skiriami taikant veiksmingą, skaidrų ir nediskriminacinį mechanizmą.

8.35 STRAIPSNIS

Numerio perkeliamumas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjai, teikdami judriojo ryšio paslaugas ir bet kurias kitas tos Šalies nustatytas paslaugas, reikiamu laiku ir pagrįstomis sąlygomis teiktų tokiu mastu, kokiu techniškai ir ekonomiškai įmanoma, numerio perkėlimo paslaugą.

8.36 STRAIPSNIS

Informacijos konfidencialumas

Kiekviena Šalis, neribodama prekybos paslaugomis, užtikrina telekomunikacijų ir susijusių srauto duomenų, perduodamų viešaisiais telekomunikacijų tinklais ir teikiant viešąsias telekomunikacijų paslaugas, konfidencialumą.

8.37 STRAIPSNIS

Ginčų telekomunikacijų klausimais sprendimas

1. Jei kyla telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų ginčas, susijęs su teisėmis ir prievolėmis pagal šį poskirsnį, atitinkama reguliavimo institucija bet kurios susijusios šalies prašymu kuo skubiau ir bet kuriuo atveju per pagrįstą laikotarpį, nebent būtų išskirtinių aplinkybių, priima privalomą vykdyti sprendimą išspręsti ginčą.

2. Kai 1 dalyje nurodytas ginčas susijęs su paslaugų teikimu per sieną, spręsdamos ginčą susijusios reguliavimo institucijos koordinuoja savo veiksmus.

3. Reguliavimo institucijos sprendimas skelbiamas viešai, atsižvelgiant į verslo konfidencialumo reikalavimus. Susijusioms šalims nurodomos visos priežastys, kuriomis grindžiamas sprendimas, ir jos turi teisę tą sprendimą apskųsti pagal 5 dalį.

4. 1, 2 ir 3 dalyse nurodyta tvarka netrukdo bet kuriai susijusiai šaliai pateikti ieškinį teismui.

5. Kiekvienas reguliavimo institucijos sprendimo paveiktas naudotojas ar teikėjas turi turėti teisę tokį sprendimą apskųsti nuo dalyvaujančios šalies nepriklausomai apeliacinei įstaigai. Ši įstaiga, kuri gali būti teismas, turi turėti tinkamos praktinės patirties, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo funkcijas. Turi būti deramai atsižvelgiama į bylos esmę ir taikomas veiksmingas apskundimo mechanizmas. Jei apeliacinė institucija nėra teisminė institucija, jos sprendimai visada pagrindžiami raštu, be to, jos sprendimai gali būti peržiūrėti nešališkos ir nepriklausomos teisminės institucijos. Veiksmingai užtikrinama, kad apeliacinių įstaigų sprendimai būtų vykdomi. Kol nagrinėjamas apeliacinis skundas, galioja reguliavimo institucijos sprendimas, išskyrus tuos atvejus, kai pagal vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus nustatomos laikinosios priemonės.

8.38 STRAIPSNIS

Bendras naudojimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai:

a) kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams, kurie yra infrastruktūra pagrįsti teikėjai tos Šalies teritorijoje, suteiktų sujungimui būtiną fizinę bendro įrenginių naudojimo vietą, ir

b) tais atvejais, kai suteikti a punkte nurodytą fizinę bendro naudojimo vietą yra nepraktiška dėl techninių priežasčių ar dėl erdvės apribojimų, bendradarbiauja su kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjais, kurie yra infrastruktūra pagrįsti teikėjai tos Šalies teritorijoje, kad būtų rastas ir įgyvendintas praktinis ir komerciškai perspektyvus alternatyvus sprendimas.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams 1 dalyje nurodytą fizinę bendro naudojimo vietą ar praktinį ir komerciškai perspektyvų alternatyvų sprendimą suteiktų laiku ir taikydami tokias sąlygas, įskaitant techninius standartus ir specifikacijas, bei tarifus, kurie būtų pagrįsti, atsižvelgiant į ekonominį tikslingumą, nediskriminaciniai ir skaidrūs.

3. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo vidaus įstatymų ir kitų teisės aktų, gali nustatyti vietas, kuriose jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai privalo suteikti fizines bendro naudojimo vietas arba pasiūlyti praktinius ir komerciškai perspektyvius alternatyvius sprendimus, nurodytus 1 dalyje.

8.39 STRAIPSNIS

Skirtųjų linijų paslaugos

Išskyrus atvejus, kai tai techniškai neįmanoma, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai galimybę naudotis skirtųjų linijų paslaugomis, kurios yra viešosios telekomunikacijų paslaugos, kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams suteiktų laiku ir taikydami tokias sąlygas (įskaitant techninius standartus ir specifikacijas) bei tarifus, kurie būtų pagrįsti, atsižvelgiant į ekonominį tikslingumą, nediskriminaciniai ir skaidrūs.

8.40 STRAIPSNIS

Atsietieji tinklo elementai

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija būtų įgaliota reikalauti, jog didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai, laikydamiesi tinklo elementų atsiejimo principo, laiku ir pagrįstomis, skaidriomis bei nediskriminacinėmis sąlygomis tenkintų pagrįstus viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų prašymus suteikti prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir leisti juos naudoti. Kiekviena Šalis nustato, kurie prašomi konkretūs tinklo elementai turi būti suteikti jos teritorijoje pagal jos vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus.

6 POSKIRSNIS

FINANSINĖS PASLAUGOS

8.41 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šiame poskirsnyje nustatomi visų finansinių paslaugų, liberalizuotų pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), C skirsnį (Paslaugų teikimas per sieną) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais), reguliavimo sistemos principai.

2. Taikant šį poskirsnį:

a) finansinė paslauga – bet kokia finansinio pobūdžio paslauga, kurią siūlo Šalies finansinės paslaugos teikėjas; finansinės paslaugos apima šią veiklą:

i) draudimas ir su draudimu susijusios paslaugos:

A) tiesioginis draudimas (įskaitant bendrąjį draudimą):

1) gyvybės ir

2) ne gyvybės;

B) perdraudimas ir pakartotinis perdraudimas (retrocesija);

C) draudimo tarpininkavimas, kaip antai brokerio paslaugos ir atstovavimas, ir

D) su draudimu susijusios pagalbinės paslaugos, pavyzdžiui, konsultavimas, aktuaro paslaugos, rizikos vertinimas ir žalos sureguliavimo paslaugos;

ii) bankų ir kitos finansinės paslaugos (išskyrus draudimą):

A) indėlių ir kitų grąžintinų sumų priėmimas iš gyventojų;

B) visų rūšių skolinimas, įskaitant vartojimo kreditus, hipotekos kreditus, faktoringą ir komercinių sandorių finansavimą;

C) finansinė išperkamoji nuoma (lizingas);

D) visos mokėjimo ir pinigų pervedimo paslaugos, įskaitant kredito, mokėjimo ir debeto korteles, kelionės čekius ir banko vekselius;

E) garantijos ir įsipareigojimai;

F) prekyba savo arba klientų sąskaita biržoje, nebiržinėje rinkoje ar kitur šiomis priemonėmis:

1) pinigų rinkos priemonėmis (čekiais, vekseliais, indėlių sertifikatais ir kt.);

2) užsienio valiuta;

3) išvestinėmis priemonėmis, įskaitant ateities ir pasirinkimo sandorius, bet ne vien jais;

4) valiutos kursų ir palūkanų normų priemonėmis, įskaitant tokius produktus kaip pasikeitimo sandoriai, išankstiniai susitarimai dėl palūkanų normų;

5) perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais ir

6) kitomis perleidžiamosiomis priemonėmis ir finansiniu turtu, įskaitant tauriųjų metalų lydinius;

G) dalyvavimas visų rūšių vertybinių popierių emisijose, įskaitant emisijos organizavimą ir platinimą (viešojo arba neviešojo platinimo būdu) su įsipareigojimu išpirkti neišplatintus vertybinius popierius arba be tokio įsipareigojimo, taip pat su tokiomis emisijomis susijusių paslaugų teikimas;

H) tarpininkavimas pinigų rinkoje;

I) turto valdymas, kaip antai grynųjų pinigų arba vertybinių popierių valdymas, visos kolektyvinių investicijų valdymo formos, pensijų fondų valdymas, turto apsaugos, depozitoriumo ir patikos paslaugos;

J) atsiskaitymas už finansinį turtą ir tarpuskaita, įskaitant vertybinius popierius, išvestines priemones bei kitas perleidžiamąsias priemones;

K) finansinės informacijos teikimas ir perdavimas, kitos finansinės paslaugos teikėjų atliekamas finansinių duomenų apdorojimas ir susijusios programinės įrangos teikimas ir

L) konsultavimo, tarpininkavimo ir kitos papildomos finansinės paslaugos, susijusios su veikla, išvardyta 2 dalies a punkto ii papunkčio A–K skirsniuose, įskaitant informaciją apie kreditus ir jų analizę, investicijų ir investicinių portfelių tyrimus bei konsultacijas dėl jų, konsultacijas dėl įsigijimo ir įmonių pertvarkymo bei strategijos;

b) finansinių paslaugų teikėjas – Šalies fizinis arba juridinis asmuo, ketinantis teikti arba teikiantis finansines paslaugas, bet ne viešasis subjektas;

c) nauja finansinė paslauga – finansinio pobūdžio paslauga, įskaitant paslaugas, susijusias su esamais ir naujais produktais ar produktų pristatymo būdu, kurios Šalies teritorijoje neteikia joks finansinių paslaugų teikėjas, tačiau kuri yra teikiama kitos Šalies teritorijoje;

d) viešasis subjektas:

i) Šalies vyriausybė, centrinis bankas arba pinigų politiką vykdanti institucija arba Šaliai nuosavybės teise priklausantis arba jos kontroliuojamas subjektas, kurio pagrindinė veikla – vykdyti valdžios sektoriaus pavestas funkcijas, arba kuris savo veikla siekia valdžios sektoriaus nustatytų tikslų, neįskaitant subjektų, kurių pagrindinė veikla – teikti finansines paslaugas komercinėmis sąlygomis, arba

ii) privatus subjektas tuo atveju, kai jis atlieka įprastines centrinio banko ar pinigų politiką vykdančios institucijos funkcijas,

ir

e) savireguliavimo organizacija – ne valdžios sektoriaus organizacija, vertybinių popierių ar ateities sandorių birža ar rinka, tarpuskaitos agentūra, kita organizacija ar asociacija, kai taikoma, pagal statutą ar centrinės, regioninės ar vietos valdžios ar jos institucijų įgaliojimu vykdanti finansinių paslaugų teikėjų reguliavimo ar priežiūros funkcijas.

8.42 STRAIPSNIS

Prudencinė išlyga

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai dėl prudencinių priežasčių nustatyti arba toliau taikyti priemones, kuriomis, pavyzdžiui, siekiama:

a) apsaugoti investuotojus, indėlininkus, draudėjus ar finansinių paslaugų teikėją patikėtiniu paskyrusius asmenis arba

b) užtikrinti Šalies finansų sistemos vientisumą ir stabilumą.

2. 1 dalyje nurodytomis priemonėmis neturi būti sukuriama didesnė našta, nei būtina tikslui pasiekti.

3. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis atskleistų informaciją, susijusią su atskirų vartotojų reikalais ir sąskaitomis, arba viešųjų subjektų turimą konfidencialią ar privačią informaciją.

4. Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad jos teritorijoje būtų įgyvendinti ir taikomi tarptautiniu mastu sutarti finansinių paslaugų reglamentavimo bei priežiūros ir kovos su mokesčių vengimu ir slėpimu standartai. Tokie tarptautiniu mastu priimti standartai yra, *inter alia*, Bazelio komiteto *Pagrindinis veiksmingos bankų priežiūros principas*, Tarptautinės draudimo priežiūros asociacijos *Pagrindiniai draudimo principai*, Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos *Vertybinių popierių reglamentavimo tikslai ir principai*, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos *Susitarimas dėl dalijimosi informacija mokesčių klausimais*, G 20 *Pranešimas dėl skaidrumo ir dalijimosi informacija mokesčių tikslais* ir Finansinių veiksmų darbo grupės *Keturiasdešimt rekomendacijų dėl kovos su pinigų plovimu* ir *Devynios specialios rekomendacijos dėl kovos su terorizmo finansavimu*.

5. Šalys atsižvelgia į G 7 valstybių finansų ministrų paskelbtus *Dešimt pagrindinių informacijos mainų principų*.

6. Nedarydama poveikio kitoms prudencinio reguliavimo priemonėms, taikomoms prekybai finansinėmis paslaugomis per sieną, Šalis gali reikalauti, kad kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjai per sieną ir finansinės priemonės būtų registruojami arba kad jiems būtų išduodamas leidimas.

8.43 STRAIPSNIS

Skaidrus reglamentavimas

Kiekviena Šalis suinteresuotiesiems asmenims pateikia savo taikomus prašymų leisti teikti finansines paslaugas pildymo reikalavimus.

Pareiškėjo prašymu susijusi Šalis jį informuoja apie jo prašymo statusą. Norėdama, kad pareiškėjas pateiktų papildomos informacijos, susijusi Šalis nepagrįstai nedelsdama jį apie tai informuoja.

8.44 STRAIPSNIS

Naujos finansinės paslaugos

Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjui teikti naują finansinę paslaugą, kurią pagal savo vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus panašiomis aplinkybėmis leistų teikti savo pačios finansinių paslaugų teikėjams, su sąlyga, kad tam, jog būtų teikiamos naujos finansinės paslaugos, nėra būtina priimti naują arba keisti galiojantį įstatymą. Šalis gali nustatyti institucinę ir teisinę paslaugos teikimo formą ir reikalauti leidimo tai paslaugai teikti. Jei tokio leidimo reikalaujama, sprendimas dėl jo priimamas per pagrįstą laikotarpį, o jo neišduoti galima tik dėl prudencinių priežasčių.

8.45 STRAIPSNIS

Duomenų tvarkymas

1. Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones privatumui ir asmens duomenims, įskaitant atskirus įrašus ir sąskaitas, apsaugoti.

2. Ne vėliau kaip per dvejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjams[1] į jos teritoriją ir iš jos perduoti informaciją elektronine ar kitokia forma, kad būtų tvarkomi duomenys, jei vykdydami įprastą veiklą finansinių paslaugų teikėjai turi tvarkyti tokius duomenis.

3. Nė viena šio straipsnio nuostata neribojama Šalies teisė saugoti asmens duomenis ir privatumą, jeigu tokia teise nesinaudojama šiam Susitarimui apeiti.

[1] Patikslinama, kad Vietname pagal jo vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus, galiojančius šio Susitarimo pasirašymo dieną, fiziniai asmenys negali perduoti duomenų.

8.46 STRAIPSNIS

Specialios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai, įskaitant jos viešuosius subjektus, savo teritorijoje išimtine teise vykdyti veiklą arba teikti paslaugas, kurios sudaro valstybinės senatvės pensijos sistemos arba socialinės apsaugos teisinės sistemos dalį, išskyrus atvejus, kai šią veiklą gali vykdyti, kaip numatyta tos Šalies vidaus įstatymais ir kitais teisės aktais, finansinių paslaugų teikėjai, konkuruodami su viešaisiais subjektais arba privačiomis institucijomis.

2. Nė viena šio Susitarimo nuostata, išskyrus B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), kuriam taikoma 3 dalis, nėra taikoma centrinio banko arba pinigų politiką vykdančios institucijos ar kito viešojo subjekto, vykdančio pinigų politiką arba valiutos kurso politiką, veiklai.

3. Nė viena B skirsnio (Investicijų liberalizavimas) nuostata netaikoma nediskriminacinėms visuotinai taikomoms priemonėms, kurių imasi bet kuris viešasis subjektas vykdydamas pinigų politiką arba valiutos kurso politiką.

4. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai, įskaitant jos viešuosius subjektus, savo teritorijoje išimtine teise vykdyti veiklą arba teikti paslaugas tos Šalies arba jos viešųjų subjektų vardu, su jų teikiama garantija arba naudojantis jų finansiniais ištekliais, išskyrus atvejus, kai šią veiklą gali vykdyti, kaip numatyta tos Šalies vidaus įstatymais ir kitais teisės aktais, finansinių paslaugų teikėjai, konkuruodami su viešaisiais subjektais arba privačiomis institucijomis.

5. Patikslinama, kad Šalys susitaria, jog, jei neapsaugomos atitinkamų investuotojų teisės arba investicijos, 1 ir 4 dalys nelaikomos leidimu Šalims taikyti tose dalyse nurodytas priemones, kai jose minima veikla ar paslaugos buvo liberalizuotos arba kai tą veiklą gali vykdyti arba tas paslaugas gali teikti, kaip numatyta Šalies vidaus įstatymais ir kitais teisės aktais, finansinių paslaugų teikėjai, konkuruodami su viešaisiais subjektais arba privačiomis institucijomis.

8.47 STRAIPSNIS

Savireguliavimo organizacijos

Jeigu Šalis reikalauja, kad kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjai, norintys teikti finansines paslaugaus jos teritorijoje ar į jos teritoriją, būtų savireguliavimo organizacijos nariai, dalyvautų tokioje organizacijoje ar galėtų jai priklausyti, ta Šalis užtikrina, kad tokios savireguliavimo organizacijos laikytųsi 8.5 straipsnyje (Nacionalinis režimas), 8.6 straipsnyje (Didžiausio palankumo režimas) ir 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas) nustatytų prievolių.

8.48 STRAIPSNIS

Tarpuskaitos ir mokėjimo sistemos

Pagal sąlygas, kuriomis taikomas nacionalinis režimas, kaip numatyta 8.5 straipsnyje (Nacionalinis režimas) ir 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas), kiekviena Šalis leidžia jos teritorijoje įsisteigusiems kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjams naudotis viešųjų subjektų valdomomis mokėjimo ir tarpuskaitos sistemomis, taip pat valstybinio finansavimo ir refinansavimo priemonėmis, prieinamomis vykdant įprastinę veiklą. Šiuo straipsniu nesuteikiama galimybė naudotis Šalies teikiamomis paskutinio skolintojo priemonėmis.

7 POSKIRSNIS

TARPTAUTINIO JŪRŲ TRANSPORTO PASLAUGOS

8.49 STRAIPSNIS

Taikymo sritis, terminų apibrėžtys ir principai

1. Šiame poskirsnyje nustatomi tarptautinio jūrų transporto paslaugų liberalizavimo pagal B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), C skirsnį (Paslaugų teikimas per sieną) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais) principai.

2. Taikant šį poskirsnį:

a) konteinerių stoties ir saugyklos paslaugos – konteinerių laikymas uostų teritorijose arba sausumoje, siekiant juos pripildyti arba ištuštinti, remontuoti ar parengti išsiųsti;

b) muitinio įforminimo paslaugos (arba muitinės tarpininkų paslaugos) – kitos šalies vardu atliekami muitinės formalumai, susiję su krovinių importu, eksportu arba gabenimu, nepriklausomai nuo to, ar šios paslaugos yra pagrindinė, ar įprastinė papildoma paslaugos teikėjo veikla;

c) krovinių surinkimo ir paskirstymo paslaugos – tarptautinių krovinių, visų pirma krovinių konteinerių, vežamų į už Šalies teritorijos ribų esančią paskirties vietą, pirminis ir tolesnis gabenimas tarp tos Šalies uostų;

d) krovinių siuntimo paslaugos – krovinių siuntimo organizavimas ir stebėjimas krovinių siuntėjų vardu, apimantis transporto ir susijusių paslaugų pirkimą, dokumentų rengimą ir verslo informacijos teikimą;

e) tarptautinis krovinys – krovinys, gabenamas iš vienos Šalies uosto į kitos Šalies uostą arba trečiosios šalies uostą, arba iš vienos Sąjungos valstybės narės uosto į kitos Sąjungos valstybės narės uostą;

f) tarptautinio jūrų transporto paslaugos – keleivių ar krovinių vežimas jūrų laivais iš Šalies uosto į kitos Šalies uostą arba trečiosios šalies uostą; šios paslaugos apima tiesioginį sutarčių su kitų transporto paslaugų teikėjais sudarymą, siekiant daugiarūšio transporto operacijas atlikti su vienu bendru transporto dokumentu, bet neapima teisės teikti tokias kitas transporto paslaugas;

g) pagalbinės jūrų transporto paslaugos – jūrų krovinių tvarkymo paslaugos, muitinio įforminimo paslaugos, konteinerių stoties ir saugyklos paslaugos, jūrų transporto agentūros paslaugos ir jūrų krovinių siuntimo paslaugos;

h) jūrų krovinių tvarkymo paslaugos – krovos bendrovių veikla, įskaitant terminalų operatorių veiklą, bet neįskaitant dokų darbuotojų tiesioginės veiklos, jei ji organizuojama nepriklausomai nuo krovimo ar terminalų operatorių bendrovių; šiai kategorijai priskiriamas šios veiklos organizavimas ir priežiūra:

   i) krovinių pakrovimo į laivą arba iškrovimo iš jo;

   ii) krovinių pritvirtinimo arba atlaisvinimo ir

   iii) krovinių priėmimo ar pristatymo ir saugojimo prieš vežimą arba po iškrovimo

   ir

i) daugiarūšio transporto operacijos – krovinio vežimas su vienu bendru transporto dokumentu, naudojant daugiau nei vienos rūšies transportą, įskaitant gabenimo jūra etapą.

3. Atsižvelgiant į esamą Šalių tarptautinio jūrų transporto liberalizavimo lygį taikomi šie principai:

a) Šalys veiksmingai taiko neribojamo patekimo į tarptautines jūrų rinkas ir prekybą komercinėmis ir nediskriminacinėmis sąlygomis principą;

b) kiekviena Šalis laivams, plaukiojantiems su kitos Šalies vėliava arba eksploatuojamiems kitos Šalies paslaugų teikėjų, taiko režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį taiko savo laivams ir kuris, *inter alia*, apima patekimą į uostus, naudojimąsi uostų infrastruktūra ir pagalbinėmis jūrų transporto paslaugomis, taip pat susijusias rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus, muitinės infrastruktūrą ir galimybę naudotis prieplaukomis bei krovinių pakrovimo ir iškrovimo įranga;

c) kiekviena Šalis kitos Šalies tarptautinių jūrų paslaugų teikėjams leidžia savo teritorijoje turėti įmonę taikydama tokias jos įsteigimo ir veikimo sąlygas, kurios atitinka jos konkrečių įsipareigojimų sąraše nurodytas sąlygas;

d) Šalis kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams suteikia galimybę uostuose pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis šiomis paslaugomis: laivų vedimo, vilkimo pagalbos, aprūpinimo maistu, kuru ir vandeniu, šiukšlių surinkimo ir atliekų balasto šalinimo, uosto kapitono, navigacijos pagalbos, skubaus remonto, inkaravimo, krantinės ir švartavimo, taip pat pakrantės paslaugomis, būtinomis laivams eksploatuoti, įskaitant aprūpinimą ryšiais, vandeniu ir elektra;

e) Sąjunga Vietnamo tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia, gavus jos kompetentingų institucijų leidimą, perkelti iš vieno Sąjungos valstybės narės uosto į kitą jiems priklausančius arba jų nuomojamus tuščius konteinerius, jei jie nėra už atlygį gabenamas krovinys ir yra vežami jų kroviniams tvarkyti vykdant užsienio prekybą;

f) Vietnamas Sąjungos ar jos valstybių narių tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia, gavus jo kompetentingų institucijų leidimą[1], perkelti tarp Kui Niono uosto ir Kai Mep Ti Vajaus uosto jiems priklausančius arba jų nuomojamus tuščius konteinerius, jei jie nėra už atlygį gabenamas krovinys ir yra vežami jų kroviniams tvarkyti vykdant užsienio prekybą. Po penkerių metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Vietnamas Sąjungos ar jos valstybių narių tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia perkelti iš vieno jo nacionalinio uosto į kitą jiems priklausančius arba jų nuomojamus tuščius konteinerius, jei jie nėra už atlygį gabenamas krovinys ir yra vežami jų kroviniams tvarkyti vykdant užsienio prekybą, su sąlyga, kad laivai, į kuriuos kraunami konteineriai (pagrindiniai laivai), įplauks į Vietnamo uostus;

[1] Patikslinama, kad leidimas – tai administracinė procedūra, kuria užtikrinama, kad būtų įvykdyti visi susiję reikalavimai. Leidimas išduodamas iš karto, kai atlikus tinkamą tyrimą nustatoma, kad įvykdytos leidimo išdavimo sąlygos. Leidimu negali būti siekiama užslėptai riboti paslaugų teikimą.

g) Sąjunga Vietnamo tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia, gavus jos kompetentingų institucijų leidimą, tarp nacionalinių uostų teikti krovinių surinkimo ir paskirstymo paslaugas;

h) Vietnamas Sąjungos ar jos valstybių narių tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia, gavus jo kompetentingų institucijų leidimą[1], tarp Kui Niono uosto ir Kai Mep Ti Vajaus uosto savo pačių laivams teikti krovinių surinkimo ir paskirstymo paslaugas su sąlyga, kad laivai, į kuriuos kraunami konteineriai (pagrindiniai laivai), įplauktų į Kai Mep Ti Vajaus uostą.

4. Taikydamos 3 dalies a ir b punktuose nurodytus principus Šalys:

a) būsimuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis dėl jūrų transporto paslaugų, įskaitant sausų ir skystų piltinių krovinių gabenimo ir linijinės laivybos paslaugas, nenustato krovinių dalijimosi susitarimų ir per pagrįstą laikotarpį baigia taikyti tokius krovinių dalijimosi susitarimus, jei jie nustatyti ankstesniuose susitarimuose, ir

b) nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos nenustato arba toliau netaiko jokių vienašalių priemonių ar administracinių, techninių ir kitų kliūčių, kuriomis gali būti užslėptai ribojamas arba diskriminuojamas laisvas tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikimas.

[1] Patikslinama, kad leidimas – tai administracinė procedūra, kuria užtikrinama, kad būtų įvykdyti visi susiję reikalavimai. Leidimas išduodamas iš karto, kai atlikus tinkamą tyrimą nustatoma, kad įvykdytos leidimo išdavimo sąlygos. Leidimu negali būti siekiama užslėptai riboti paslaugų teikimą.

F SKIRSNIS

ELEKTRONINĖ PREKYBA

8.50 STRAIPSNIS

Tikslas ir principai

Pripažindamos, kad daugelyje sektorių elektroninė prekyba išplečia prekybos galimybes, Šalys skatina tarpusavio elektroninės prekybos vystymą, visų pirma bendradarbiaudamos dėl klausimų, kylančių dėl elektroninės prekybos pagal šio skyriaus nuostatas.

8.51 STRAIPSNIS

Muitai

Šalys netaiko muitų perdavimui elektroninėmis priemonėmis.

8.52 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas elektroninės prekybos reglamentavimo srityje

1. Šalys palaiko dialogą su elektroninės prekybos reglamentavimu susijusiais klausimais ir, *inter alia*, sprendžia šiuos klausimus:

a) asmenims išduotų elektroninio parašo sertifikatų pripažinimas ir per sieną teikiamų sertifikavimo paslaugų lengvinimas;

b) tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybė dėl informacijos perdavimo ar saugojimo;

c) neužsakytų elektroninių komercinių pranešimų traktavimas;

d) elektroninės prekybos vartotojų apsauga ir

e) kiti klausimai, svarbūs elektroninei prekybai vystyti.

2. Šis dialogas gali vykti keičiantis informacija apie Šalių atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus dėl 1 dalyje nurodytų klausimų, taip pat informacija apie tokių įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimą.

G SKIRSNIS

IŠIMTYS

8.53 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant panašioms sąlygoms tokiomis priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojamos šalys arba siekiama užslėptai riboti įmonės įsteigimą ar veikimą arba paslaugų teikimą per sieną, nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti ar įgyvendinti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti arba viešajai tvarkai palaikyti;

b) būtinos žmonių, gyvūnų arba augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) susijusios su senkančių gamtos išteklių išsaugojimu, jei tokios priemonės yra taikomos kartu su apribojimais vidaus investuotojams ar paslaugų vidaus teikimui ar vartojimui;

d) būtinos meninės, istorinės ar archeologinės reikšmės nacionalinėms vertybėms apsaugoti;

e) būtinos norint užtikrinti atitiktį šio skyriaus nuostatoms neprieštaraujantiems įstatymams ar kitiems teisės aktams, įskaitant nuostatas, susijusias su:

i) apgaulės ir sukčiavimo prevencija arba su sutarčių nevykdymo padarinių šalinimu;

ii) asmenų privatumo apsauga tvarkant ir teikiant asmens duomenis ir su asmens dokumentų ir sąskaitų konfidencialumo apsauga arba

iii) sauga,

arba

f) neatitinka 8.5 straipsnio (Nacionalinis režimas) 1 ar 2 dalies arba 8.11 straipsnio (Nacionalinis režimas) 1 dalies, jeigu kitokiu režimu siekiama užtikrinti, kad kitos Šalies ekonominei veiklai, investuotojams ar paslaugų teikėjams būtų veiksmingai arba teisingai taikomi arba surenkami tiesioginiai mokesčiai[1].

[1] Priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti teisingą ar veiksmingą tiesioginių mokesčių taikymą ar surinkimą, apima priemones, kurių Šalis imasi pagal savo mokesčių sistemą, kurios:

i) taikomos investuotojams ir paslaugų teikėjams nerezidentams, pripažįstant, kad nerezidentams taikoma mokesčio prievolė nustatoma atsižvelgiant į apmokestinamuosius objektus, kurių šaltinis yra Šalies teritorija arba kurie yra Šalies teritorijoje;

ii) taikomos nerezidentams, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą ar surinkimą Šalies teritorijoje;

iii) taikomos nerezidentams arba rezidentams, siekiant užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui, įskaitant reikalavimų laikymosi priemones;

iv) taikomos paslaugų vartotojams, kuriems teikiamos paslaugos iš kitos Šalies teritorijos arba kitos Šalies teritorijoje, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą tokiems vartotojams ar surinkimą iš Šalies teritorijoje esančių šaltinių;

v) investuotojus ir paslaugų teikėjus, kuriems taikomi visame pasaulyje apmokestinamiems objektams taikomi mokesčiai, atskiria nuo kitų investuotojų ir paslaugų teikėjų, atsižvelgiant į esminius jų mokesčių bazės skirtumus, arba

vi) nustato, priskiria ar paskirsto asmenų arba filialų rezidentų pajamas, pelną, naudą, nuostolius, išskaitymus ar kreditą, arba tarp to paties asmens susijusių asmenų arba filialų, siekiant apsaugoti Šalies mokesčių bazę.

f punkte ir šioje išnašoje vartojami mokesčių terminai ar sąvokos suprantami pagal priemonę taikančios Šalies vidaus įstatymų ir kitų teisės aktų mokesčių terminų apibrėžtis ir sąvokas arba lygiavertes ar panašias terminų apibrėžtis ir sąvokas.

H SKIRSNIS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

8.54 STRAIPSNIS

Investicijų, prekybos paslaugomis,
elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas

1. Pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtą Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetą sudaro Šalių atstovai.

2. Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas atsako už šio skyriaus įgyvendinimą. Šiuo tikslu jis stebi ir reguliariai peržiūri, kaip Šalys jį įgyvendina, ir svarsto bet kokį Šalies jam perduotą su šiuo skyriumi susijusį klausimą.

3. Atsakomybė už 9 skyrių (Viešieji pirkimai) nustatyta 9.23 straipsnyje (Investicijų, paslaugų, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas).

9 SKYRIUS

VIEŠIEJI PIRKIMAI

9.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) komercinės prekės arba paslaugos – prekės arba paslaugos, kurios paprastai parduodamos arba siūlomos parduoti komercinėje rinkoje ne valdžios sektoriaus pirkėjams ne valdžios sektoriaus tikslais arba yra jų perkamos;

b) statybos paslauga – paslauga, kuria siekiama įvairiais būdais atlikti civilinės inžinerijos ar pastatų statybos darbus, nustatytus Jungtinių Tautų laikinojo svarbiausiojo produktų klasifikatoriaus (CPC) 51 skyriuje;

c) elektroninis aukcionas – kartotinis procesas, vykdomas elektroninėmis priemonėmis, kuriomis tiekėjai praneša apie naujas kainas arba naujas kiekybinių ne kainomis grindžiamų pasiūlymo elementų vertes, susijusias su vertinimo kriterijais, arba ir viena, ir kita; pagal šias naujas kainas ir vertes nustatoma arba peržiūrima pasiūlymų eilės tvarka;

d) viešasis pirkimas – procesas, kurį l punkte apibrėžtas perkantysis subjektas naudoja prekėms ar paslaugoms arba bet kokiam jų deriniui įsigyti valdžios sektoriaus, o ne komercinio pardavimo arba perpardavimo tikslais ar siekdamas jas panaudoti prekėms gaminti ar paslaugoms teikti komercinio pardavimo ar pardavimo tikslais;

e) raštu arba raštiškai – žodžiais arba skaitmenimis pateikta informacija, kuri gali būti perskaityta, atgaminta ir vėliau perduota; ji gali apimti elektroninėmis priemonėmis perduodamą ir saugomą informaciją;

f) ribotas konkursas – pirkimo būdas, kai perkantysis subjektas pats susisiekia su pasirinktu (-ais) tiekėju (-ais);

g) priemonė – įstatymas, teisės aktas, administracinės gairės arba praktika, arba perkančiojo subjekto veiksmas, susijęs su pirkimu pagal šį Susitarimą;

h) daugkartinis sąrašas – sąrašas, kuriame nurodomi tiekėjai, kuriuos perkantysis subjektas laiko atitinkančiais įtraukimo į sąrašą sąlygas, ir kuriuo jis ketina naudotis daugiau nei vieną kartą;

i) pranešimas apie numatomą pirkimą – perkančiojo subjekto paskelbtas pranešimas, kuriuo suinteresuotieji tiekėjai kviečiami teikti prašymus dalyvauti konkurse ir (arba) konkurso pasiūlymus;

j) kompensacija – bet kokios sąlygos ar įsipareigojimai, kuriais skatinama vietinis vystymasis arba gerinamas Šalies sąskaitų mokėjimo balansas, pavyzdžiui, vietinio turinio ar vidaus tiekėjų naudojimas, technologijų licencijavimas ar perdavimas, investicijos, kompensacinė prekyba ir panašūs veiksmai arba reikalavimai;

k) atviras konkursas – pirkimo būdas, kai pasiūlymus gali teikti visi suinteresuotieji tiekėjai;

l) perkantysis subjektas – į kiekvienos Šalies šio skyriaus priedą įtrauktas subjektas;

m) skelbti – platinti informaciją popieriniu formatu arba elektroninėmis priemonėmis, sklaidą vykdant plačiai ir taip, kad informacija būtų nuolat lengvai prieinami visuomenei;

n) tinkamas tiekėjas – tiekėjas, kurį perkantysis subjektas laiko atitinkančiu dalyvavimo sąlygas;

o) atrankinis konkursas – pirkimo būdas, kai perkantysis subjektas pasiūlymus teikti kviečia tik tinkamus tiekėjus;

p) paslaugos – taip pat statybos paslaugos, jeigu nenurodyta kitaip;

q) tiekėjas – asmuo arba asmenų grupė, kurie tiekia ar gali tiekti prekes arba teikia ar gali teikti paslaugas perkančiajam subjektui, ir

r) techninė specifikacija – konkurso reikalavimas, kuriame:

a) nustatomos savybės:

i) įsigytinų prekių, įskaitant kokybę, technines savybes, saugą ir matmenis, arba jų gamybos ir tiekimo procesai bei metodai, arba

ii) įsigytinų paslaugų, įskaitant kokybę, technines savybes ir saugą, arba jų teikimo procesai bei metodai,

arba

b) nurodomi prekei arba paslaugai taikytini terminijos, simbolių, pakuotės, žymėjimo ar ženklinimo reikalavimai.

9.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir aprėptis

1. Šis skyrius taikomas priemonėms, susijusioms su pirkimais pagal šį Susitarimą, neatsižvelgiant į tai, ar jie vykdomi vien tik arba iš dalies elektroninėmis priemonėmis, ar ne.

2. Šiame skyriuje „pirkimas pagal šį Susitarimą“ – tai viešasis pirkimas:

a) prekių, paslaugų ar bet kokio jų derinio, kaip nurodyta 9-A priede (Sąjungos viešųjų pirkimų aprėptis) ir 9-B priede (Vietnamo viešųjų pirkimų aprėptis);

b) vykdomas bet kokiomis sutartinėmis priemonėmis, įskaitant pirkimą, lizingą ir nuomą, su išsipirkimo galimybe arba be jos;

c) kurio vertė, apskaičiuota pagal 6 ir 7 dalis, pranešimo skelbimo pagal 9.6 straipsnį (Pranešimai) metu yra lygi kiekvienos Šalies šio skyriaus priede nurodytai atitinkamai ribinei vertei arba už ją didesnė, ir

d) nėra priskiriamas viešiesiems pirkimams, kuriems šis Susitarimas netaikomas pagal 3 dalį arba kiekvienos Šalies šio skyriaus priedą ar faktiškai pagal bet kurią kitą atitinkamą šio Susitarimo dalį.

3. Jei kiekvienos Šalies šio skyriaus priede nenustatyta kitaip, šis skyrius netaikomas:

a) žemės, esamų pastatų arba kito nekilnojamojo turto ar su juo susijusių teisių įsigijimui arba nuomai;

b) nesutartiniams susitarimams ar bet kokios formos paramai, kurią teikia Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, įskaitant bendradarbiavimo susitarimus, dotacijas, subsidijas, paskolas, kapitalo investicijas, garantijas, fiskalines paskatas ir nepiniginius įnašus;

c) fiskalinės įstaigos ar depozitoriumo paslaugų, likvidavimo ir valdymo paslaugų, skirtų reguliuojamoms finansų įstaigoms, ar valstybės skolos vertybinių popierių, įskaitant paskolas ir vyriausybės obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius, pardavimo, išpirkimo ir platinimo paslaugų pirkimui arba įsigijimui;

d) viešojo sektoriaus darbo sutartims ir

e) pirkimams, vykdomiems:

i) siekiant konkretaus tikslo teikti tarptautinę paramą, įskaitant paramą vystymuisi;

ii) laikantis tarptautinės organizacijos konkrečios procedūros ar sąlygų arba gaunant finansavimą tarptautinėmis ar užsienio dotacijomis, paskolomis ar kita parama, jei Šalis gavėja, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, kad galėtų pasinaudoti jų teikiamomis tarptautinėmis ar užsienio dotacijomis, paskolomis ar kita parama, privalo taikyti konkrečią procedūrą ar sąlygas, nustatytas tarptautinės organizacijos ar kitų donorų. Jei tarptautinės organizacijos ar donoro procedūromis ar sąlygomis tiekėjų dalyvavimas neribojamas, pirkimui taikomos 9.4 straipsnio (Bendrieji principai) 1 ir 2 dalys, arba

iii) laikantis konkrečios procedūros ar sąlygų, nustatytų tarptautiniu susitarimu, susijusiu su karinių dalinių dislokavimu arba su pasirašiusiųjų valstybių bendru projekto įgyvendinimu.

4. 9-A priedo (Sąjungos viešųjų pirkimų aprėptis) ir 9-B priedo (Vietnamo viešųjų pirkimų aprėptis) atitinkamuose skirsniuose nurodoma ši kiekvienos Šalies informacija:

a) A skirsnyje nurodomi centrinės valdžios subjektai, kurių pirkimams taikomas šis skyrius;

b) B skirsnyje nurodomi centrinei valdžiai pavaldūs subjektai, kurių pirkimams taikomas šis skyrius;

c) C skirsnyje nurodomi kiti subjektai, kurių pirkimams taikomas šis skyrius;

d) D skirsnyje nurodomos prekės, kurioms taikomas šis skyrius;

e) E skirsnyje nurodomos paslaugos, išskyrus statybų paslaugas, kurioms taikomas šis skyrius;

f) F skirsnyje nurodomos statybų paslaugos, kurioms taikomas šis skyrius;

g) G skirsnyje pateikiamos bendrosios pastabos ir

h) H skirsnyje nurodomos pirkimų informacijos skelbimo priemonės.

5. Šio skyriaus taikymo pereinamojo laikotarpio priemonės pateikiamos 9-B priedo (Vietnamo viešųjų pirkimų aprėptis) I skirsnyje (Pereinamojo laikotarpio priemonės).

6. Šio skyriaus nuostatos taip pat taikomos pirkimui tuo atveju, jei Šalies vidaus teisės aktais leidžiama, kad pirkimą pagal šį Susitarimą perkančiųjų subjektų vardu vykdytų kiti subjektai ar asmenys, kurių vykdomiems atitinkamų prekių ir paslaugų pirkimams šis Susitarimas netaikomas.

Vertės apskaičiavimas

7. Apskaičiuodamas pirkimo vertę, kad nustatytų, ar jam taikomas šis Susitarimas, perkantysis subjektas:

a) neskaido pirkimo į atskirus pirkimus ir nepasirenka bei netaiko konkretaus pirkimo vertės nustatymo metodo siekdamas, kad pirkimui šio skyriaus nuostatos būtų visiškai ar iš dalies netaikomos, ir

b) nurodo didžiausią numatomą bendrą pirkimo vertę visu pirkimo laikotarpiu, nepriklausomai nuo to, ar pirkimo sutartis skirta vienam tiekėjui, ar keliems tiekėjams tuo pačiu metu ar per tam tikrą laikotarpį, atsižvelgdamas į visas atlyginimo formas, įskaitant:

   i) priemokas, honorarus, komisinius ir palūkanas ir

   ii) bendrą pasirinkimo galimybių vertę.

8. Kartotinio pirkimo sutarčių atveju, kai dėl konkretaus pirkimui taikomo reikalavimo skiriama daugiau kaip viena sutartis arba sutartys skiriamos keliais etapais, didžiausia numatoma bendra vertė apskaičiuojama remiantis:

a) tokios pat rūšies prekės ar paslaugos kartotinio pirkimo sutarčių, skirtų per paskutinius 12 mėnesių arba praėjusiais perkančiojo subjekto finansiniais metais, verte, kai įmanoma, koreguota dėl numatomų perkamos prekės ar paslaugos kiekio arba vertės pokyčių per ateinančius 12 mėnesių, arba

b) numatoma tokios pat rūšies prekės ar paslaugos kartotinio pirkimo sutarčių, kurios bus skirtos per 12 mėnesių po pradinės sutarties skyrimo arba per perkančiojo subjekto finansinius metus, verte.

9.3 STRAIPSNIS

Saugumas ir bendrosios išimtys

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai imtis veiksmų arba neatskleisti kokios nors informacijos, kurią ji laiko būtina ginti savo svarbiausiems saugumo interesams, susijusiems su ginklų, šaudmenų arba karinės paskirties medžiagų pirkimais arba viešaisiais pirkimais, būtinais nacionaliniam saugumui ar nacionalinei gynybai užtikrinti.

2. Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį taikant tokias priemones negali būti užslėptai ribojama tarptautinė prekyba, nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti ar įgyvendinti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės dorovei apsaugoti, viešajai tvarkai palaikyti ar saugai užtikrinti;

b) būtinos žmonių, gyvūnų arba augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) būtinos intelektinei nuosavybei apsaugoti arba

d) susijusios su neįgaliųjų, labdaros įstaigų, labdaros veiklą vykdančių ne pelno institucijų ar kalinių pagamintomis prekėmis arba teikiamomis paslaugomis.

9.4 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

Nacionalinis režimas ir nediskriminavimas

1. Imdamasi bet kokių su pirkimais pagal šį Susitarimą susijusių priemonių kiekviena Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, kitos Šalies prekėms bei paslaugoms ir kitos Šalies tiekėjams, siūlantiems abiejų Šalių prekes ar paslaugas, iškart ir besąlygiškai taiko ne mažiau palankų režimą negu tas, kurį ta Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, taiko vidaus prekėms, paslaugoms ir tiekėjams.

2. Imdamasi bet kokių su pirkimais, vykdomais pagal šį Susitarimą, susijusių priemonių Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus:

a) jos teritorijoje įsisteigusiam tiekėjui netaiko mažiau palankaus režimo nei kitam jos teritorijoje įsisteigusiam tiekėjui dėl to, kad jį sieja tam tikri priklausomybės ar nuosavybės santykiai su užsienio asmeniu, arba

b) nediskriminuoja jos teritorijoje įsisteigusio tiekėjo dėl to, kad to tiekėjo konkrečiam pirkimui siūlomos prekės arba paslaugos yra kitos Šalies prekės arba paslaugos.

Nuostatų laikymasis ir pirkimų vykdymas

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad vykdydami pirkimus pagal šį Susitarimą jos perkantieji subjektai laikytųsi šio skyriaus.

4. Perkantysis subjektas pirkimus pagal šį Susitarimą vykdo skaidriai ir nešališkai:

a) laikydamasis šio skyriaus ir taikydamas toliau nurodytus atviro konkurso, atrankinio konkurso ar riboto konkurso metodus, ir

b) vengdamas interesų konfliktų ir užkrisdamas kelią korupcinei praktikai, kaip nustatyta atitinkamuose vidaus įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

5. Nė viena šio skyriaus nuostata nėra kliūtis Šaliai, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, kurti naują pirkimų politiką, procedūras ar sutartines priemones, jei jos neprieštarauja šiam skyriui.

Elektroninių priemonių naudojimas

6. Šalys deda pastangas vykdyti pirkimus pagal šį Susitarimą elektroninėmis priemonėmis. Tai apima pirkimų informacijos, pranešimų ir konkurso dokumentų skelbimą, pasiūlymų gavimą ir, kai tinkama, elektroninių aukcionų naudojimą.

7. Vykdydamas pirkimą pagal šį Susitarimą elektroninėmis priemonėmis perkantysis subjektas:

a) užtikrina, kad pirkimas vyktų naudojant informacinių technologijų sistemas ir programinę įrangą, įskaitant su informacijos autentiškumo patvirtinimu ir šifravimu susijusias sistemas bei programinę įrangą, kurios yra visuotinai prieinamos ir sąveikauja su kitomis visuotinai prieinamomis informacinių technologijų sistemomis ir programine įranga, ir

b) naudoja priemones, kuriomis užtikrinamas prašymų dalyvauti ir pasiūlymų vientisumas, taip pat nustatomas jų gavimo laikas ir užkertamas kelias neleistinai prieigai prie jų.

Kilmės taisyklės

8. Šalis negali iš kitos Šalies importuojamų arba jos tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų pirkimui pagal šį Susitarimą taikyti kitokių kilmės taisyklių negu tos, kurias ji tuo pačiu metu taiko įprastomis prekybos sąlygomis iš tos pačios Šalies importuojamoms ar tiekiamoms prekėms arba teikiamoms paslaugoms.

Kompensacijos

9. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, vykdydama pirkimus pagal šį Susitarimą ir laikydamasi atitinkamo šio skyriaus priedo, nesiekia jokių kompensacijų, neatsižvelgia į jas, jų nenustato ar neužtikrina jų vykdymo.

Priemonės, kurios nėra susijusios vien su pirkimais

10. 1 ir 2 dalys netaikomos:

a) visų rūšių muitams ir kitiems privalomiesiems mokėjimams, nustatytiems importuojamoms prekėms ar ryšium su jų importu;

b) tokių muitų ir privalomųjų mokėjimų surinkimo būdui ir

c) kitoms importo taisyklėms ar formalumams ir priemonėms, kurios daro poveikį prekybai paslaugomis ir kurios nėra priemonės, kuriomis reglamentuojami pirkimai pagal šį Susitarimą.

9.5 STRAIPSNIS

Informacija apie pirkimų sistemas

1. Kiekviena Šalis:

a) oficialiai paskirtoje popierinėje ar elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje greitai paskelbia visas visuotinai taikomas priemones, įskaitant įstatymais ar kitais teisės aktais įtvirtintas standartines sutarčių sąlygas, susijusias su pirkimais pagal šį Susitarimą, ir

b) kitos Šalies prašymu, kiek įmanoma, jas jai paaiškina.

2. Į šio skyriaus kiekvienos Šalies priedo H skirsnį (Informacijos apie pirkimus skelbimas) įtrauktos popierinės ar elektroninės informacijos sklaidos priemonės, kuriose Šalis skelbia 1 dalyje apibūdintą informaciją ir pranešimus, privalomus pagal 9.6 straipsnį (Pranešimai), 9.8 straipsnio (Tiekėjų tinkamumo vertinimas) 7 dalį ir 9.17 straipsnio (Paskyrus sutartį teikiama informacija) 3 dalį.

9.6 STRAIPSNIS

Pranešimai

Pranešimas apie numatomą pirkimą

1. Dėl kiekvieno pirkimo pagal šį Susitarimą, išskyrus vykdomus 9.14 straipsnyje (Ribotas konkursas) nurodytomis aplinkybėmis, perkantysis subjektas tinkamoje popierinėje ar elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje, įtrauktoje į šio skyriaus priedų H skirsnį (Informacijos apie pirkimus skelbimas), paskelbia pranešimą apie numatomą pirkimą. Elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje paskelbtas pranešimas turi būti prieinamas bent iki pranešime nurodyto laikotarpio pabaigos. Šie pranešimai:

a) perkantiesiems subjektams, kuriems taikomas A skirsnis (Centrinės valdžios subjektai), turi būti prieinami elektroninėmis priemonėmis ir nemokamai per vieną bendrą prieigos tašką, nurodytą H skirsnyje (Informacijos apie pirkimus skelbimas), ir

b) jei apskritai yra prieinami elektroninėmis priemonėmis, perkantiesiems subjektams, kuriems taikomas B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) arba C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), turi būti prieinami bent per nuorodas, pateiktas elektroninės prieigos portale, kuriuo galima naudotis nemokamai.

Šalys, įskaitant jų perkančiuosius subjektus, kuriems taikomas B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) arba C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), skatinami skelbti savo pranešimus elektroninėmis priemonėmis ir nemokamai per vieną bendrą prieigos tašką.

2. Jei šiame skyriuje nenumatyta kitaip, kiekviename pranešime apie numatomą pirkimą:

a) nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas ir kita informacija, būtina norint susisiekti su perkančiuoju subjektu ir gauti visus su pirkimu susijusius dokumentus, įskaitant informaciją apie šių dokumentų kainą ir apmokėjimo sąlygas, jei taikoma;

b) pateikiamas pirkimo aprašymas ir nurodomas prekių ar paslaugų, kurias numatoma pirkti, pobūdis ir kiekis arba, jei kiekis nežinomas, numatomas kiekis;

c) kartotinių pirkimo sutarčių atveju, jei įmanoma, nurodomas tikėtinas kitų pranešimų apie numatomą pirkimą skelbimo laikas;

d) kai tinkama, pateikiamas pasirinkimo galimybių aprašymas;

e) nurodomi prekių tiekimo ar paslaugų teikimo terminai arba sutarties galiojimo trukmė;

f) pasirinktas pirkimo metodas ir, kai tinkama, informacija apie tai, ar pagal jį vyks derybos arba elektroninis aukcionas;

g) kai taikoma, nurodomas prašymų dalyvauti pirkime pateikimo adresas ir terminas;

h) nurodomas pasiūlymų pateikimo adresas ir terminas,

i) nurodoma kalba (-os), kuria (-iomis) galima teikti pasiūlymus arba prašymus dalyvauti viešajame pirkime, jeigu juos leidžiama teikti kita, o ne perkančiojo subjekto vietos oficialia kalba;

j) pateikiamas visų tiekėjams taikomų dalyvavimo sąlygų sąrašas ir trumpas aprašymas, įskaitant, kai tinkama, bet kokius reikalavimus, susijusius su konkrečiais dokumentais arba pažymomis, kuriuos tiekėjai turi pateikti, nebent tokie reikalavimai yra įtraukti į konkurso dokumentus, kurie visiems suinteresuotiems tiekėjams pateikiami tuo pačiu metu kaip ir pranešimas apie numatomą pirkimą;

k) jeigu pagal 9.8 straipsnį (Tiekėjų tinkamumo vertinimas) perkantysis subjektas ketina atrinkti ribotą skaičių tinkamų tiekėjų, kurie bus pakviesti dalyvauti konkurse, nurodomi jų atrankos kriterijai ir, kai taikoma, didžiausias tiekėjų, kuriems bus leista dalyvauti konkurse, skaičius, ir

l) nurodoma, kad pirkimui taikomas šis skyrius.

Sutrumpintas pranešimas

3. Dėl kiekvieno numatomo pirkimo perkantysis subjektas anglų kalba paskelbia sutrumpintą pranešimą, kuris turi būti lengvai ir nemokamai prieinamas elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje, įtrauktoje į šio skyriaus priedų H skirsnį (Informacijos apie pirkimus skelbimas), ir skelbiamas tuo pačiu metu kaip ir pranešimas apie numatomą pirkimą. Sutrumpintame pranešime pateikiama bent ši informacija:

a) pirkimo dalykas;

b) pasiūlymų pateikimo terminas arba, kai taikoma, prašymų dalyvauti pirkime arba įtraukti į daugkartinį sąrašą terminas ir

c) adresas, kuriuo gali būti prašoma su pirkimu susijusių dokumentų.

4. Sąjunga teikia Vietnamui techninę ir finansinę paramą automatinei sutrumpintų pranešimų vertimo ir skelbimo anglų kalba sistemai sukurti, įdiegti ir palaikyti. Šio bendradarbiavimo nuostatos pateikiamos šio skyriaus 9.21 straipsnyje (Bendradarbiavimas). Šios dalies įgyvendinimas priklauso nuo to, ar bus įgyvendinta iniciatyva dėl techninės ir finansinės paramos automatinei sutrumpintų pranešimų vertimo ir skelbimo anglų kalba sistemai sukurti, įdiegti ir palaikyti Vietname.

Pranešimas apie planuojamus pirkimus

5. Perkantieji subjektai skatinami kiekvienais finansiniais metais kuo anksčiau paskelbti pranešimą apie savo pirkimų planus (toliau – pranešimas apie planuojamus pirkimus), kuriame turėtų būti nurodomas pirkimo dalykas ir planuojama pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo diena.

6. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) ar C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), pranešimą apie planuojamus pirkimus gali naudoti kaip pranešimą apie numatomą pirkimą, su sąlyga, kad pranešime apie planuojamus pirkimus pateikiama visa perkančiojo subjekto turima informacija, nurodyta 2 dalyje, ir pareiškimas, kad suinteresuoti tiekėjai perkančiajam subjektui turėtų pranešti apie savo susidomėjimą pirkimu.

9.7 STRAIPSNIS

Dalyvavimo sąlygos

1. Perkantysis subjektas taiko tik tokias dalyvavimo pirkime pagal šį Susitarimą sąlygas, kuriomis užtikrinama, kad tiekėjui pakaktų teisinių bei finansinių išteklių ir komercinių bei techninių galimybių dalyvauti tame pirkime.

2. Nustatydamas dalyvavimo sąlygas perkantysis subjektas:

a) nenustato sąlygos, kad tiekėjui, norinčiam dalyvauti pirkime, turėtų būti anksčiau skirta viena ar daugiau sutarčių su atitinkamos Šalies perkančiuoju subjektu ar kad tas tiekėjas būtų anksčiau įgijęs darbo tos Šalies teritorijoje patirties;

b) gali reikalauti anksčiau įgytos susijusios patirties, kuri būtina pirkimo reikalavimams įvykdyti.

3. Vertindamas, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas, perkantysis subjektas:

a) įvertina tiekėjo finansines, komercines ir technines galimybes atsižvelgdamas į to tiekėjo verslo veiklą tiek perkančiojo subjekto Šalies teritorijoje, tiek už jos ribų, ir

b) atlikdamas vertinimą remiasi tik sąlygomis, savo iš anksto nurodytomis pranešimuose arba konkurso dokumentuose.

4. Jei yra tai patvirtinančių įrodymų, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali neleisti tiekėjui dalyvauti viešajame pirkime dėl toliau išvardytų priežasčių:

a) bankroto;

b) melagingų pareiškimų;

c) didelių arba nuolatinių trūkumų vykdant bet kokį esminį reikalavimą ar prievolę pagal ankstesnę sutartį arba sutartis;

d) galutinių teismo sprendimų bylose dėl įvykdytų sunkių nusikaltimų ar kitų sunkių teisės pažeidimų;

e) sunkių profesinių nusižengimų įrodymų arba

f) mokesčių nemokėjimo.

9.8 STRAIPSNIS

Tiekėjų tinkamumo vertinimas

Registravimo sistemos ir tinkamumo vertinimo procedūros

1. Šalis gali taikyti tiekėjų registravimo sistemą, kurioje suinteresuoti tiekėjai privalėtų užsiregistruoti ir pateikti tam tikrą informaciją.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad:

a) jos perkantieji subjektai stengtųsi kuo labiau sumažinti savo tinkamumo vertinimo procedūrų skirtumus ir

b) registravimo sistemas taikantys perkantieji subjektai stengtųsi kuo labiau sumažinti savo registravimo sistemų skirtumus.

3. Šalis nediegia ar netaiko registravimo sistemos ar tinkamumo vertinimo procedūros:

a) kuria būtų siekiama sudaryti arba sudaroma nereikalingų kliūčių kitos Šalies tiekėjams dalyvauti jos pirkimuose arba

b) nenaudoja tokios registravimo sistemos ar tinkamumo vertinimo procedūros, kad užkirstų kelią kitos Šalies tiekėjų įtraukimui į tiekėjų sąrašą arba vilkintų šį procesą, arba užkirstų kelią svarstyti tokių tiekėjų tinkamumą dalyvauti konkrečiame pirkime.

Atrankinis konkursas

4. Jei perkantysis subjektas ketina rengti atrankinį konkursą, jis:

a) pranešime apie numatomą pirkimą pateikia bent informaciją, nurodytą 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalies a, b, f, g, j, k ir l punktuose, ir ragina tiekėjus teikti prašymus dalyvauti pirkime, ir

b) iki pasiūlymų teikimo laikotarpio pradžios tinkamiems tiekėjams, kuriems apie tai praneša pagal 9.12 straipsnio (Laikotarpiai) 3 dalies b punktą, pateikia bent informaciją, nurodytą 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalies c, d, e, h ir i punktuose.

5. Perkantysis subjektas:

a) pranešimą paskelbia pakankamai iš anksto iki pirkimo, kad suinteresuotieji tiekėjai galėtų teikti prašymus jame dalyvauti, ir

b) leidžia visiems tinkamiems tiekėjams pateikti pasiūlymą, nebent perkantysis subjektas pranešime apie numatomą pirkimą nustatė ribotą tiekėjų, kuriems bus leista dalyvauti konkurse, skaičių ir kriterijus, pagal kuriuos atrenkamas ribotas tiekėjų skaičius.

6. Jei konkurso dokumentai nėra viešai prieinami nuo 4 dalyje nurodyto pranešimo paskelbimo dienos, perkantysis subjektas užtikrina, kad visi pagal 5 dalį atrinkti tinkami tiekėjai tuos dokumentus gautų vienu metu.

Daugkartiniai sąrašai

7. Perkantysis subjektas gali turėti parengęs daugkartinį tiekėjų sąrašą su sąlyga, kad pranešimas, kuriuo suinteresuotieji tiekėjai kviečiami teikti prašymus įtraukti į sąrašą, būtų:

a) skelbiamas kasmet ir

b) jei jis skelbiamas elektroninėmis priemonėmis, būtų nuolatos prieinamas

tinkamoje informacijos sklaidos priemonėje, įtrauktoje į šio skyriaus priedų H skirsnį (Informacijos apie pirkimus skelbimas).

8. 7 dalyje numatytame pranešime pateikiama:

a) prekių ar paslaugų, kurias perkant galima naudotis sąrašu, arba jų kategorijų aprašymas;

b) dalyvavimo sąlygos, kurias turi atitikti į sąrašą įtraukiami tiekėjai, ir metodai, kuriais perkantysis subjektas tikrins, ar tiekėjas atitinka šias sąlygas;

c) perkančiojo subjekto pavadinimas bei adresas ir kita informacija, reikalinga norint susisiekti su perkančiuoju subjektu ir gauti visus reikiamus su sąrašu susijusius dokumentus;

d) nurodoma sąrašo galiojimo trukmė ir būdai jį atnaujinti arba panaikinti arba, jei galiojimo trukmė nenurodoma, informacija apie tai, kaip bus pranešama apie sąrašo galiojimo nutraukimą, ir

e) pastaba, kad sąrašas gali būti naudojamas vykdant pirkimus pagal šį skyrių.

9. Neatsižvelgiant į 7 dalį, jei daugkartinis sąrašas galioja trejus metus arba trumpiau, perkantysis subjektas 7 dalyje nurodytą pranešimą gali paskelbti tik vieną kartą sąrašo galiojimo laikotarpio pradžioje su sąlyga, kad:

a) pranešime nurodomas sąrašo galiojimo laikotarpis ir kad daugiau kvietimų nebus skelbiama, ir

b) pranešimas skelbiamas elektroninėmis priemonėmis ir yra prieinamas visą laiką, kol galioja.

10. Perkantysis subjektas leidžia visiems į daugkartinį sąrašą įtrauktiems tiekėjams teikti pasiūlymus konkrečiam pirkimui.

11. Perkantysis subjektas leidžia tiekėjams bet kada pateikti prašymą įtraukti juos į daugkartinį sąrašą ir per pagrįstai trumpą laiką į sąrašą įtraukia visus tinkamus tiekėjus.

12. Jeigu į daugkartinį sąrašą neįtrauktas tiekėjas per 9.12 straipsnio (Laikotarpiai) 2 dalyje numatytą laikotarpį pateikia prašymą dalyvauti pirkime, kuris organizuojamas sudarant daugkartinį sąrašą, ir visus privalomus dokumentus, perkantysis subjektas tą prašymą išnagrinėja. Perkantysis subjektas negali neleisti tiekėjui dalyvauti pirkime dėl to, kad jam nepakanka laiko tiekėjo prašymui išnagrinėti, nebent išimtiniais atvejais, kai dėl viešojo pirkimo procedūros sudėtingumo perkantysis subjektas negali išnagrinėti prašymo per nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį.

Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai ir kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas

13. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas šio skyriaus priedų B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) arba C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), pranešimą, kuriame tiekėjai raginami teikti paraiškas įtraukti juos į daugkartinį sąrašą, gali naudoti kaip pranešimą apie numatomą pirkimą, su sąlyga, kad:

a) pranešimas skelbiamas pagal 7 dalį ir jame pateikiama 8 dalyje nurodyta informacija, kuo išsamesnė 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalyje nurodyta informacija ir pareiškimas, kad pranešimas yra laikomas pranešimu apie numatomą pirkimą arba kad tik į daugkartinį sąrašą įtraukti tiekėjai gaus pranešimus apie pirkimą pagal daugkartinį sąrašą, ir

b) perkantysis subjektas greitai pateikia tiekėjams, išreiškusiems susidomėjimą perkančiojo subjekto rengiamu pirkimu, pakankamai informacijos, kad jie galėtų įvertinti savo susidomėjimą pirkimu, įskaitant visą kitą turimą informaciją, kurią pateikti privaloma pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį.

14. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas šio skyriaus priedų B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) arba C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), tiekėjui, pagal 11 dalį pateikusiam prašymą dėl įtraukimo į daugkartinį sąrašą, gali leisti dalyvauti atitinkamame pirkime, jeigu perkantysis subjektas turi pakankamai laiko išnagrinėti, ar tiekėjas tenkina dalyvavimo sąlygas.

Informacija apie perkančiojo subjekto sprendimus

15. Perkantysis subjektas greitai informuoja visus prašymą dalyvauti pirkime arba paraišką įtraukti į daugkartinį sąrašą pateikusius tiekėjus apie savo sprendimą dėl tiekėjo prašymo arba paraiškos.

16. Kai perkantysis subjektas tiekėjo prašymą dalyvauti pirkime arba paraišką įtraukti jį į daugkartinį sąrašą atmeta, nebelaiko tiekėjo tinkamu arba tiekėją išbraukia iš daugkartinio sąrašo, jis apie tai greitai praneša tiekėjui ir tiekėjo prašymu greitai raštu paaiškina savo sprendimo priežastis.

9.9 STRAIPSNIS

Techninės specifikacijos

1. Perkantysis subjektas neparengia, nepriima arba netaiko jokių techninių specifikacijų arba nenustato jokių atitikties vertinimo procedūrų, kuriomis siektų sukurti arba sukurtų nereikalingų kliūčių Šalių tarpusavio prekybai.

2. Nustatydamas perkamų prekių ar paslaugų technines specifikacijas, kai tinkama, perkantysis subjektas:

a) technines specifikacijas išdėsto kaip veiksmingumo ir funkcinius reikalavimus, o ne pateikia dizainą ar aprašomąsias savybes, ir

b) technines specifikacijas grindžia tarptautiniais standartais, kai tokių esama; kitais atvejais jos rengiamos remiantis nacionaliniais techniniais reglamentais, pripažintais nacionaliniais standartais arba statybos kodeksais.

3. Jeigu techninėse specifikacijose pateikiamos dizaino arba aprašomosios savybės, perkantysis subjektas į konkurso dokumentus įtraukia tokius žodžius kaip „arba lygiavertis“ ir taip nurodo, kad jis nagrinės pasiūlymus dėl lygiaverčių prekių ar paslaugų, kurios akivaizdžiai atitinka pirkimo reikalavimus.

4. Perkantysis subjektas nenustato techninių specifikacijų, pagal kurias būtų privalomi arba nurodomi konkretūs prekių ženklai ar pavadinimai, patentai, autorių teisės, dizainas ar tipas, konkreti kilmė, gamintojas arba tiekėjas, nebent nėra jokio kito būdo pakankamai tiksliai ar suprantamai apibūdinti pirkimų reikalavimus; tokiais atvejais perkantysis subjektas konkurso dokumentuose įrašo žodžius „arba lygiavertis“ ar panašius žodžius.

5. Perkantysis subjektas jokiu konkurenciją ribojančiu būdu neprašo ir nesutinka gauti konsultacijų, kuriomis būtų galima remtis rengiant ar patvirtinant bet kokias konkretaus viešojo pirkimo technines specifikacijas, iš asmens, galinčio turėti su tuo pirkimu susijusių komercinių interesų.

6. Patikslinama, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali laikydamasi šio straipsnio nuostatų parengti, priimti arba taikyti technines specifikacijas, kuriomis padedama tausoti gamtos išteklius arba saugoti aplinką.

9.10 STRAIPSNIS

Rinkos konsultacijos

1. Prieš pradėdami pirkimo procedūrą perkantieji subjektai, siekdami pasirengti tam pirkimui, visų pirma parengti technines specifikacijas, gali vykdyti rinkos konsultacijas su sąlyga, kad tais atvejais, kai tiekėjas vykdo rinkos tyrimą dėl viešojo pirkimo pagal šį Susitarimą, tam pirkimui taikomos šio skyriaus nuostatos.

2. Tuo tikslu perkantieji subjektai gali prašyti nepriklausomų ekspertų, institucijų arba rinkos dalyvių suteikti konsultacijų arba jas iš šių subjektų gauti. Tomis konsultacijomis gali būti remiamasi planuojant ir vykdant pirkimų procedūrą su sąlyga, kad taip neiškraipoma konkurencija ir nėra pažeidžiami nediskriminavimo ir skaidrumo principai.

9.11 STRAIPSNIS

Konkurso dokumentai

Konkurso dokumentai

1. Perkantysis subjektas greitai arba pagal prašymą tiekėjams pateikia konkurso dokumentus su visa reikiama informacija, kad tiekėjai galėtų parengti ir pateikti tinkamus pasiūlymus. Išskyrus atvejus, kai tai jau nurodyta pranešime apie numatomą pirkimą, šiuose dokumentuose išsamiai aprašoma:

a) pats pirkimas, nurodant prekių ar paslaugų, kurias numatoma pirkti, pobūdį ir kiekį arba, jei kiekis nežinomas, numatomą kiekį, taip pat visus privalomus reikalavimus, įskaitant bet kokias technines specifikacijas, atitikties patvirtinimą, planus, brėžinius arba instrukcijas;

b) visos tiekėjų dalyvavimo sąlygos, įskaitant su dalyvavimo sąlygomis susijusios informacijos ir dokumentų, kuriuos tiekėjai dalyvaudami privalo pateikti, sąrašą;

c) visi vertinimo kriterijai, kuriais remiantis bus skiriamos sutartys, ir, išskyrus atvejus, kai vienintelis kriterijus – kaina, santykinė tokių kriterijų svarba;

d) jei perkantysis subjektas pirkimą vykdys elektroninėmis priemonėmis, visi informacijos autentiškumo patvirtinimo ir šifravimo reikalavimai arba kiti reikalavimai dėl informacijos pateikimo elektroninėmis priemonėmis, jei tokie reikalavimai nustatyti;

e) jei perkantysis subjektas rengs elektroninį aukcioną, tokio aukciono vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, pagal kurias nustatomi su vertinimo kriterijais susiję pasiūlymo elementai;

f) jei vokai su pasiūlymais bus atplėšiami viešai, vokų atplėšimo procedūros diena, laikas ir vieta ir, jei pagal Šalies vidaus teisės aktus numatoma, kad tik tam tikri asmenys yra įgalioti dalyvauti, nurodomi tie asmenys;

g) visos kitos sąlygos, įskaitant atsiskaitymo sąlygas ir bet kokius apribojimus, susijusius su pasiūlymų teikimo būdais, pavyzdžiui, ar pasiūlymai turi būti teikiami popieriuje, ar elektroninėmis priemonėmis, ir

h) visi prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo terminai.

2. Nustatydamas bet kokį perkamų prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo terminą perkantysis subjektas, kai tinkama, atsižvelgia į tokius veiksnius kaip pirkimo procedūros sudėtingumas, numatomas subrangos mastas ir kiek realiai laiko reikia prekėms pagaminti, sukomplektuoti ir išvežti iš tiekimo vietos arba paslaugoms suteikti.

3. Pranešime apie numatomą pirkimą arba konkurso dokumentuose nustatyti vertinimo kriterijai gali apimti, *inter alia*, kainą ir kitus su sąnaudomis susijusius veiksnius, kokybę, techninę vertę, aplinkosaugos aspektus ir pristatymo sąlygas.

4. Perkantysis subjektas greitai atsako į visus pagrįstus bet kurio suinteresuoto ar dalyvaujančio tiekėjo prašymus suteikti susijusios informacijos su sąlyga, kad žinodamas tą informaciją tiekėjas neįgis pranašumo prieš kitus tiekėjus.

Pakeitimai

5. Jei prieš sutarties skyrimą perkantysis subjektas pakeičia pranešime apie numatomą pirkimą arba pirkime dalyvaujantiems tiekėjams pateiktuose konkurso dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus ar reikalavimus arba iš dalies pakeičia ar pakartotinai paskelbia pranešimą arba konkurso dokumentus, jis apie visus tokius pakeitimus arba pakeistą ar pakartotinai paskelbtą pranešimą arba konkurso dokumentus praneša raštu:

a) visiems tiekėjams, kurie informacijos keitimo arba pakartotinio paskelbimo metu dalyvauja viešajame pirkime, jei šie tiekėjai perkančiajam subjektui yra žinomi, arba paskelbia ar pateikia tuos dokumentus tuo pačiu būdu, kuriuo informacija buvo pateikta iš pradžių, ir

b) pakankamai iš anksto, kad prireikus tiekėjai galėtų pakeisti savo pirminius pasiūlymus ir pakartotinai pateikti juos iš dalies pakeistus.

9.12 STRAIPSNIS

Laikotarpiai

Bendroji informacija

1. Perkantysis subjektas pagal pagrįstus savo poreikius suteikia tiekėjams pakankamai laiko gauti konkurso dokumentus bei parengti ir pateikti prašymus dalyvauti viešajame pirkime bei tinkamus pasiūlymus, atsižvelgdamas į tokius veiksnius kaip:

a) pirkimo pobūdis ir sudėtingumas;

b) numatomas subrangos mastas ir

c) laikas, kurio reikės pasiūlymams perduoti ne elektroninėmis priemonėmis iš užsienio šalių ir savo šalies vietovių tais atvejais, kai elektroninės priemonės nenaudojamos.

Šie laikotarpiai ir bet kokie jų pratęsimai turi būti vienodi visiems viešuoju pirkimu suinteresuotiems ar jame dalyvaujantiems tiekėjams.

Terminai

2. Perkantysis subjektas, naudojantis atrankinio konkurso metodą, nustato prašymų dalyvauti konkurse pateikimo terminą, kuris paprastai yra ne anksčiau nei 25 dienos nuo pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo dienos. Jei dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo šio laikotarpio praktiškai neįmanomo laikytis, jis gali būti sutrumpintas iki ne trumpesnio kaip 10 dienų.

3. Išskyrus 4, 5 ir 7 dalyse numatytus atvejus, perkantysis subjektas nustato pasiūlymų pateikimo terminą, kuris yra ne mažiau kaip 40 dienų nuo:

a) atviro konkurso atveju – pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo dienos, arba

b) atrankinio konkurso atveju – dienos, kurią perkantysis subjektas praneša tiekėjams, kad jie bus kviečiami teikti pasiūlymus, neatsižvelgiant į tai, ar subjektas naudojasi daugkartiniu sąrašu, ar ne.

4. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti pagal 3 dalį nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį iki ne mažiau kaip 10 dienų, jeigu:

a) perkantysis subjektas paskelbė 9.6 straipsnio (Pranešimai) 5 dalyje aprašytą pranešimą apie planuojamus pirkimus ne vėliau kaip 40 dienų ir ne anksčiau kaip 12 mėnesių iki pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo dienos ir jeigu pranešime apie planuojamus pirkimus pateikta:

   i) pirkimo aprašymas;

ii) apytiksliai konkurso pasiūlymų arba prašymų dalyvauti konkurse pateikimo terminai;

iii) pareiškimas, kad suinteresuotieji tiekėjai turėtų išreikšti perkančiajam subjektui savo susidomėjimą pirkimu;

iv) adresas, kuriuo galima gauti su pirkimu susijusius dokumentus, ir

v) visa turima informacija, pateiktina pranešime apie numatomą pirkimą pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį;

b) kartotinių pirkimo sutarčių atveju perkantysis subjektas pradiniame pranešime apie numatomą pirkimą nurodo, kad vėlesniuose pranešimuose konkursų laikotarpiai bus nurodomi remiantis šia dalimi;

c) perkantysis subjektas perka komercines prekes ar paslaugas arba

d) dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo pagal 3 dalį nustatyto pasiūlymų teikimo laikotarpio praktiškai neįmanoma laikytis.

5. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti pagal 3 dalį nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį penkiomis dienomis kiekvienomis iš šių aplinkybių:

a) kai pranešimas apie numatomą pirkimą skelbiamas elektroninėmis priemonėmis;

b) kai visi konkurso dokumentai pateikiami elektroninėmis priemonėmis nuo pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo dienos ir

c) kai perkantysis subjektas priima pasiūlymus elektroninėmis priemonėmis.

6. Taikant 5 dalį kartu su 4 dalimi, pagal 3 dalį nustatomas pasiūlymų teikimo laikotarpis jokiu atveju negali būti trumpesnis negu 10 dienų nuo pranešimo apie numatomą pirkimą paskelbimo dienos.

7. Jei perkantysis subjektas, kuriam taikomas šio skyriaus priedų B skirsnis (Centrinei valdžiai pavaldūs subjektai) arba C skirsnis (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas), atrinko visus arba tam tikrą skaičių tinkamų tiekėjų, pasiūlymų teikimo laikotarpis gali būti nustatytas perkančiojo subjekto ir atrinktų tiekėjų bendru sutarimu. Jeigu nesusitariama, taikomas ne trumpesnis kaip 10 dienų laikotarpis.

9.13 STRAIPSNIS

Derybos

1. Dėl pirkimų pagal šį Susitarimą Šalis savo perkantiesiems subjektams gali numatyti galimybę vykdyti derybas:

a) jei perkantysis subjektas nurodė ketinimą vykdyti derybas pranešime apie numatomą pirkimą, kaip reikalaujama pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį, arba

b) kai atlikus vertinimą paaiškėja, kad pagal konkrečius vertinimo kriterijus, nustatytus pranešime apie numatomą pirkimą arba konkurso dokumentuose, nė vienas pasiūlymas nėra akivaizdžiai pranašesnis už visus kitus pasiūlymus.

2. Perkantysis subjektas:

a) užtikrina, kad sprendimas pašalinti derybose dalyvaujančius tiekėjus būtų priimamas vadovaujantis pranešime apie numatomą pirkimą arba konkurso dokumentuose nustatytais kriterijais, ir

b) užbaigus derybas likusiems dalyviams nustato bendrą naujų arba pakeistų pasiūlymų pateikimo terminą.

9.14 STRAIPSNIS

Ribotas konkursas

1. Su sąlyga, kad perkantysis subjektas nenaudos riboto konkurso siekdamas išvengti tiekėjų konkurencijos, diskriminuodamas kitos Šalies tiekėjus arba užtikrindamas apsaugą vidaus tiekėjams, jis gali taikyti ribotą konkursą ir nuspręsti netaikyti 9.6 straipsnio (Pranešimai), 9.7 straipsnio (Dalyvavimo sąlygos), 9.8 straipsnio (Tiekėjų tinkamumo vertinimas), 9.10 straipsnio (Rinkos konsultacijos), 9.11 straipsnio (Konkurso dokumentai), 9.12 straipsnio (Laikotarpiai), 9.13 straipsnio (Derybos) ir 9.15 straipsnio (Elektroniniai aukcionai) tik bet kuria iš šių aplinkybių:

a) jei paskelbus pranešimą apie numatomą pirkimą arba kvietimą teikti pasiūlymus:

   i) nepateikta nė vieno pasiūlymo arba nė vienas tiekėjas nepateikė prašymo dalyvauti viešajame pirkime;

   ii) nepateikta nė vieno pasiūlymo, atitinkančio esminius konkurso dokumentuose nustatytus reikalavimus;

   iii) nė vienas tiekėjas neatitiko dalyvavimo sąlygų arba

   iv) pasiūlymai pateikti remiantis slaptu tiekėjų sutarimu,

   su sąlyga, kad perkantysis subjektas reikšmingai nepakeičia konkurso dokumentuose nustatytų esminių reikalavimų;

b) jeigu prekes tiekti arba paslaugas teikti gali tik konkretus tiekėjas ir nėra tinkamų alternatyvių ar pakaitinių prekių arba paslaugų dėl bet kurios iš šių priežasčių:

i) reikalaujama meno kūrinio;

ii) dėl patentų, autorių teisių ar kitų išimtinių teisių apsaugos arba

iii) konkurencijos nebuvimo dėl techninių priežasčių;

c) dėl pirminio tiekėjo tiekiamų papildomų prekių ar teikiamų papildomų paslaugų, kurios nebuvo įtrauktos į pradinį pirkimą, jeigu pakeisti tokių prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo negalima:

i) dėl ekonominių ar techninių priežasčių, pavyzdžiui, dėl pakeičiamumo arba sąveikos su esama įranga, programine įranga, paslaugomis arba įrenginiais, įsigytais per pradinį pirkimą, arba pirminio tiekėjo garantijų sąlygų, ir

ii) nes dėl to perkančiajam subjektui kiltų didelių nepatogumų arba labai padidėtų jo išlaidos;

d) jei tai tikrai būtina, kai dėl itin didelės skubos priežasčių, atsiradusių dėl įvykių, kurių perkantysis subjektas negalėjo numatyti, prekių arba paslaugų nebūtų galima įsigyti laiku atviro ar atrankinio konkurso tvarka;

e) dėl prekių, įsigyjamų biržos prekių rinkoje arba biržoje;

f) jei perkantysis subjektas įsigyja prototipą arba pirmąją prekę ar paslaugą, kurie perkančiojo subjekto prašymu sukurti vykdant ar rengiantis vykdyti konkrečią mokslinių tyrimų, bandymų, studijų ar kūrimo sutartį. Prototipo arba pirmosios prekės ar paslaugos sukūrimas gali apimti ribotą gamybą ar tiekimą siekiant atsižvelgti į bandymų rezultatus ir įrodyti, kad ta prekė ar paslauga yra tinkama gamybai arba tiekimui tokiais kiekiais, kokie atitinka priimtinus kokybės standartus, tačiau neapima gamybos ar tiekimo tokiais kiekiais, kokiais siekiama įtvirtinti komercinį perspektyvumą arba padengti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros sąnaudas;

g) kai dėl nenumatytų aplinkybių sutartyje aprašytoms statybos paslaugoms suteikti prireikia papildomų statybos paslaugų, kurios nebuvo numatytos pirminėje sutartyje, tačiau atitiko pirminiuose konkurso dokumentuose nustatytus tikslus;

h) perkama ypač palankiomis sąlygomis, atsirandančiomis labai trumpam, kai prekės išparduodamos neįprastomis sąlygomis, pvz., likvidavimo, bankrutavimo ar turto perdavimo valdyti administratoriams atvejais, o ne įprastai perkant iš įprastinių tiekėjų, arba

i) kai sutartis skiriama projekto konkurso nugalėtojui su sąlyga, kad:

   i) konkursas surengtas laikantis šio skyriaus principų, visų pirma dėl pranešimo apie numatomą pirkimą skelbimo, ir

ii) konkurso projektus vertina nepriklausoma komisija, o jo tikslas – skirti projektavimo sutartį nugalėtojui.

2. Dėl kiekvienos pagal 1 dalį skirtos sutarties perkantysis subjektas raštu parengia ataskaitą arba tvarko atitinkamus įrašus. Ataskaitoje ar įrašuose nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas, perkamų prekių ar paslaugų vertė ir rūšis, taip pat pažymima, kuriomis iš 1 dalyje nurodytų aplinkybių ir sąlygų remiantis buvo surengtas ribotas konkursas.

9.15 STRAIPSNIS

Elektroniniai aukcionai

Jeigu perkantysis subjektas ketina vykdyti pirkimą pagal šį Susitarimą elektroninio aukciono būdu, prieš pradėdamas elektroninį aukcioną subjektas kiekvienam dalyviui nurodo:

a) automatinio vertinimo metodą, pagrįstą konkurso dokumentuose nustatytais vertinimo kriterijais, kuris bus taikomas aukciono metu automatiškai nustatant arba keičiant pasiūlymų eilės tvarką, ir

b) visą kitą svarbią su aukciono vykdymu susijusią informaciją.

9.16 STRAIPSNIS

Pasiūlymų nagrinėjimas ir sutarčių skyrimas

Pasiūlymų nagrinėjimas

1. Perkantysis subjektas visus pasiūlymus gauna, vokus su jais atplėšia ir juos nagrinėja tokia tvarka, kuria užtikrinamas sąžiningas ir nešališkas pirkimo procesas ir pasiūlymų konfidencialumas.

2. Jeigu perkantysis subjektas nuo vokų su pasiūlymais atplėšimo iki sutarties skyrimo tiekėjui suteikia galimybę ištaisyti netyčines techninio pobūdžio klaidas, perkantysis subjektas tokią pačią galimybę suteikia visiems dalyvaujantiems tiekėjams.

Sutarčių skyrimas

3. Kad būtų svarstoma galimybė skirti sutartį, pasiūlymas turi būti pateiktas raštu, vokų atplėšimo metu turi atitikti esminius pranešimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus reikalavimus ir turi būti gautas iš dalyvavimo sąlygas tenkinančio tiekėjo.

4. Išskyrus atvejus, kai perkantysis subjektas, atsižvelgdamas į viešąjį interesą, nusprendžia neskirti sutarties, jis sutartį skiria tiekėjui, kuris, perkančiojo subjekto nuomone, gali įvykdyti sutarties sąlygas ir, vertinant tik pagal pranešimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus kriterijus, pateikė:

a) naudingiausią pasiūlymą arba

b) mažiausią kainą, jei kaina yra vienintelis kriterijus.

5. Jei perkančiajam subjektui pateikiamas pasiūlymas, kuriame siūloma kaina yra neįprastai mažesnė nei kituose pateiktuose pasiūlymuose nurodytos kainos, jis gali patikrinti, ar tiekėjas tenkina dalyvavimo sąlygas ir ar jis gali įvykdyti sutarties sąlygas.

6. Perkantysis subjektas nesinaudoja pasirinkimo galimybėmis, neatšaukia pirkimo pagal šį Susitarimą ir nekeičia skirtų sutarčių taip, kad išvengtų šiame skyriuje nustatytų prievolių.

9.17 STRAIPSNIS

Paskyrus sutartį teikiama informacija

Tiekėjams teikiama informacija

1. Perkantysis subjektas greitai, o tiekėjui paprašius – raštu informuoja tiekėjus, pateikusius pasiūlymą ar paraišką dalyvauti konkurse, apie savo sprendimus skirti sutartis.

2. Atsižvelgdamas į 9.18 straipsnio (Informacijos atskleidimas) 2 ir 3 dalis, konkurso nelaimėjusio tiekėjo prašymu perkantysis subjektas paaiškina priežastis, kodėl jis nepasirinko jo pateikto pasiūlymo, o tiekėjams, kurie tenkina dalyvavimo sąlygas ir kurių pasiūlymai tenkina technines specifikacijas, nurodo laimėjusio tiekėjo pasiūlymo santykinius pranašumus.

Informacijos apie sutarties skyrimą skelbimas

3. Ne vėliau kaip per 30 dienų nuo kiekvienos sutarties pagal šį skyrių skyrimo perkantysis subjektas į šio skyriaus priedų H skirsnį (Informacijos apie pirkimus skelbimas) įtrauktoje tinkamoje popierinėje arba elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje paskelbia pranešimą. Jei perkantysis subjektas pranešimą paskelbia tik elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje, užtikrinama, kad informacija būtų prieinama pakankamai ilgai. Pranešime pateikiama bent ši informacija:

a) pirktų prekių ar paslaugų aprašymas;

b) perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas;

c) konkursą laimėjusio tiekėjo pavadinimas ir adresas;

d) konkursą laimėjusio pasiūlymo vertė arba didžiausios ar mažiausios kainos pasiūlymai, į kuriuos atsižvelgta skiriant sutartį;

e) sutarties skyrimo data ir

f) taikytas pirkimo metodas, o jei taikytas ribotas konkursas pagal 9.14 straipsnį (Ribotas konkursas) – trumpas tokios konkurso procedūros taikymą pagrindžiančių aplinkybių aprašymas.

Įrašų tvarkymas

4. Kiekvienas perkantysis subjektas tvarko:

a) bent trejus metus nuo sutarties skyrimo datos – su pirkimais pagal šį Susitarimą susijusių konkurso ir sutarčių skyrimo procedūrų dokumentus, įrašus ir ataskaitas, įskaitant pagal 9.14 straipsnį (Ribotas konkursas) reikalaujamas ataskaitas ir įrašus, ir

b) duomenis, kuriais užtikrinamas reikiamas pirkimų pagal šį Susitarimą procesų atsekamumas elektroninėmis priemonėmis.

Statistika

5. Šalys stengiasi perduoti viena kitai turimus statistinius duomenis, susijusius su pirkimais pagal šį skyrių.

9.18 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

Informacijos teikimas

1. Kitos Šalies prašymu Šalis greitai pateikia visą informaciją, kurios reikia norint nustatyti, ar pirkimas atliktas sąžiningai, nešališkai ir laikantis šio skyriaus, įskaitant, kai taikoma, informaciją apie konkursą laimėjusio pasiūlymo savybes ir santykinius pranašumus. Kita Šalis šios informacijos neatskleidžia jokiems tiekėjams, išskyrus atvejus, kai su informaciją pateikusia Šalimi buvo dėl to tartasi ir ji sutiko.

Informacijos neatskleidimas

2. Neatsižvelgdama į kitas šio skyriaus nuostatas Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, jokiam tiekėjui neteikia informacijos, kuri galėtų pakenkti kito tiekėjo teisėtiems komerciniams interesams arba sąžiningai tiekėjų konkurencijai.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, valdžios ir skundų nagrinėjimo institucijas, atskleistų konfidencialią informaciją, jei tai:

a) kliudytų teisėsaugai;

b) galėtų pakenkti sąžiningai tiekėjų konkurencijai;

c) pažeistų konkrečių asmenų teisėtus komercinius interesus, įskaitant intelektinės nuosavybės apsaugą, arba

d) kitaip prieštarautų viešajam interesui.

9.19 STRAIPSNIS

Vidaus skundų nagrinėjimo procedūros

1. Kiekviena Šalis palieka toliau veikti, įsteigia arba paskiria bent vieną nešališką administracinę ar teisminę instituciją, nepriklausomą nuo Šalies perkančiųjų subjektų, kuri nediskriminuodama, laiku, skaidriai ir veiksmingai nagrinėtų tiekėjų skundus dėl:

a) šio skyriaus pažeidimo arba

b) dėl to, kad perkantysis subjektas nesilaiko Šalies priemonių, kuriomis įgyvendinamas šis skyrius, jeigu tiekėjas pagal Šalies vidaus teisę neturi teisės tiesiogiai pateikti skundo dėl šio skyriaus pažeidimo,

susijusius su pirkimu pagal šį Susitarimą, kuriuo tiekėjas yra arba buvo susidomėjęs. Visiems ginčams taikomos procedūrinės taisyklės yra nustatomos raštu ir visuotinai prieinamos.

2. Jei tiekėjas pateikia su pirkimu pagal šį Susitarimą, kuriuo jis yra arba buvo susidomėjęs, susijusį skundą dėl 1 dalyje nurodyto pažeidimo arba priemonių netaikymo, viešąjį pirkimą vykdančio perkančiojo subjekto Šalis, kai tinkama, savo perkantįjį subjektą ir tiekėją skatina skundą išspręsti per konsultacijas. Perkantysis subjektas nešališkai ir laiku apsvarsto bet kokį gautą skundą taip, kad tiekėjui nesukliudytų dalyvauti tuo metu vykstančiame ar vyksiančiame pirkime arba nebūtų pažeista jo teisė administracinės ar teisminės peržiūros tvarka siekti, kad būtų imtasi reikiamų taisomųjų veiksmų. Kiekviena Šalis ar jos perkantieji subjektai užtikrina, kad informacija apie tokias apskundimo procedūras būtų visuotinai prieinama.

3. Kiekvienam tiekėjui suteikiama pakankamai laiko skundui parengti ir pateikti, ir šis laikotarpis bet kokiu atveju turi būti ne trumpesnis kaip 10 dienų, skaičiuojant nuo tada, kai tiekėjas sužinojo arba pagrįstai turėjo sužinoti apie aplinkybes, dėl kurių teikiamas skundas.

4. Jei skundą pirmiausia nagrinėja ne 1 dalyje nurodyta institucija, o kita įstaiga, Šalis užtikrina, kad tiekėjas jos pirminį sprendimą galėtų apskųsti nešališkai administracinei arba teisminei institucijai, nepriklausomai nuo perkančiojo subjekto, dėl kurio pirkimo pateiktas skundas.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jei skundų nagrinėjimo institucija nėra teisminė, jos sprendimai galėtų būti peržiūrimi teisme arba būtų nustatytos procedūros, kuriomis būtų užtikrinama, kad:

a) perkantysis subjektas pateiktų raštišką atsakymą dėl skundo ir skundų nagrinėjimo institucijai, į kurią kreipiamasi, pateiktų visus susijusius dokumentus;

b) proceso dalyviai (toliau – dalyviai) turėtų teisę būti išklausyti prieš skundų nagrinėjimo institucijai priimant sprendimą dėl skundo;

c) dalyviai turėtų teisę būti atstovaujami ir lydimi;

d) dalyviams būtų leidžiama dalyvauti visuose proceso etapuose ir

e) skundų nagrinėjimo institucija laiku priimtų savo sprendimus dėl tiekėjo skundo ir juos pateiktų raštu, paaiškindama, kuo pagrįstas kiekvienas sprendimas.

6. Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko procedūras, kuriomis numatoma:

a) imtis skubių laikinų priemonių, kuriomis, kol skundas sprendžiamas, išsaugoma tiekėjo galimybė dalyvauti pirkime. Dėl šių laikinųjų priemonių gali būti sustabdytas pirkimo procesas. Pagal procedūras gali būti numatyta, kad priimant sprendimą dėl tokių priemonių taikymo gali būti atsižvelgta į neigiamas pasekmes svarbiausiems susijusiems interesams, įskaitant viešąjį interesą. Pagrįsta priežastis, dėl kurios nusprendžiama nesiimti veiksmų, nurodoma raštu, ir

b) imtis taisomojo veiksmo ar skirti kompensaciją už patirtus nuostolius ar žalą, jei skundų nagrinėjimo institucija nusprendė, kad 1 dalyje nurodyto pažeidimo ar nesilaikymo būta. Kompensacija už patirtą žalą gali būti apribota išlaidomis, pagrįstai patirtomis rengiant pasiūlymą arba teikiant skundą, arba abiem atvejais.

9.20 STRAIPSNIS

Aprėpties pakeitimai ir pataisos

1. Šalis raštu praneša kitai Šaliai apie bet kokius siūlomus savo aprėpties pakeitimus ar pataisas (toliau – pakeitimas).

2. Jei subjektą siūloma pašalinti iš aprėpties vadovaujantis Šalies teisėmis dėl to, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis tam subjektui yra faktiškai panaikinti, pakeitimą siūlanti Šalis (toliau – pakeitimą siūlanti Šalis) pranešime pateikia įrodymų, kad tokia vyriausybės kontrolė ar poveikis buvo faktiškai panaikinti.

3. Laikoma, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis subjektui yra faktiškai panaikinti, kai pakeitimą siūlanti Šalis, įskaitant Sąjungos atveju jos centrinės valdžios subjektus ir centrinei valdžiai pavaldžius subjektus ir Vietnamo atveju jo centrinės valdžios subjektus ir centrinei valdžiai pavaldžius subjektus:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai nuosavybės teise nebevaldo daugiau kaip 50 proc. subjekto pasirašytojo kapitalo arba balsų, susietų su subjekto išleistomis akcijomis, ir

b) negali tiesiogiai ar netiesiogiai skirti daugiau nei pusę subjekto direktorių valdybos ar lygiaverčio organo narių.

4. Dėl bet kokio kito siūlomo pakeitimo jį siūlanti Šalis pranešime pateikia informaciją apie galimas pakeitimo pasekmes abipusiškai sutartai aprėpčiai, numatytai šiame Susitarime. Jei pakeitimą siūlanti Šalis siūlo vien techninio pobūdžio savo aprėpties pataisas ir nedidelius jos pakeitimus, nedarančius poveikio pirkimui pagal šį Susitarimą, ji apie tokius pakeitimus praneša bent kas dvejus metus.

Siūlomi aprėpties pakeitimai laikomi vien techninio pobūdžio Šalies aprėpties pataisomis ir nedideliais pakeitimais šiais atvejais:

a) keičiamas perkančiojo subjekto pavadinimas;

b) sujungiami vienas ar daugiau perkančiųjų subjektų, įtrauktų į šio skyriaus Šalies priedą, arba

c) į šio skyriaus Šalies priedą įtrauktas perkantysis subjektas padalijimas į du arba daugiau subjektų, kurie visi įtraukiami į perkančiųjų subjektų sąrašą tame pačiame priedo skirsnyje.

5. Pakeitimą siūlanti Šalis savo pranešime gali pasiūlyti kompensacinių pataisymų, susijusių su jos aprėpties pakeitimu, jei to reikia su ankstesniu (iki pakeitimo) palyginamam aprėpties mastui išlaikyti. Pakeitimą siūlanti Šalis neprivalo kitai Šaliai pasiūlyti kompensacinių pataisymų, jei siūlomas pakeitimas susijęs su:

a) perkančiuoju subjektu, kurio kontrolės ar įtakos kuriam jo vykdomų pirkimų pagal šį Susitarimą atžvilgiu ji faktiškai neteko, arba

b) šio skyriaus jos priedo vien techninio pobūdžio pataisomis ir nedideliais pakeitimais.

Neatsižvelgiant į a punktą, jei pakeitimą siūlančiai Šaliai pašalinus iš savo aprėpties daug perkančiųjų subjektų dėl to, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis jiems yra panaikinti, remiantis 3 dalyje nustatytais kriterijais, smarkiai sutrinka Šalių sutartų aprėpčių pusiausvyra, pakeitimą siūlanti Šalis sutinka pradėti konsultacijas su kita Šalimi, kad aptartų, nedarant poveikio, pusiausvyros išlaikymo būdus.

6. Kita Šalis per 45 dienas nuo pranešimo praneša pakeitimą siūlančiai Šaliai apie bet kokius prieštaravimus siūlomam pakeitimui.

7. Jei kita Šalis praneša apie prieštaravimą, abi Šalys siekia išspręsti klausimą konsultacijomis. Konsultacijų metu prieštaraujančioji Šalis gali prašyti papildomos informacijos siūlomam pakeitimui paaiškinti, įskaitant informaciją apie vyriausybės kontrolės ar poveikio pobūdį.

8. Jei klausimas neišsprendžiamas pagal 7 dalį vykdomomis konsultacijomis, Šalys gali pasinaudoti 15 skyriuje (Ginčų sprendimas) numatytu ginčų sprendimo mechanizmu.

9. Siūlomas pakeitimas įsigalioja tik jei:

a) kita Šalis per 45 dienas nuo pranešimo apie siūlomą pakeitimą dienos jį siūlančiai Šaliai raštu nepateikė prieštaravimo siūlomam pakeitimui;

b) Šalys susitarė arba

c) arbitražo kolegija paskelbė galutinę ataskaitą pagal 15.11 straipsnį (Galutinė ataskaita), kuria Šalims nurodoma, kad siūlomas pasikeitimas turi įsigalioti.

9.21 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys pripažįsta, kad abi yra suinteresuotos bendradarbiauti skatinant pirkimų rinkų liberalizavimą tarptautiniu mastu, kad geriau suprastų viena kitos viešųjų pirkimų sistemas ir gerintų sąlygas patekti į atitinkamas viena kitos rinkas.

2. Nedarydamos poveikio 9.6 straipsnio (Pranešimai) 4 daliai Šalys stengiasi bendradarbiauti šiais klausimais:

a) keitimasis patirtimi ir informacija, kaip antai apie reglamentavimo sistemas ir geriausią praktiką;

b) elektroninių priemonių naudojimo viešųjų pirkimų sistemose vystymas ir išplėtimas;

c) valdžios sektoriaus pareigūnų gebėjimų naudotis geriausia viešųjų pirkimų praktika stiprinimas ir

d) institucijų gebėjimų įgyvendinti šio skyriaus nuostatas stiprinimas.

9.22 STRAIPSNIS

Būsimos derybos

Pirkimai elektroninėmis priemonėmis

1. Šalys peržiūrės 9.15 straipsnio (Elektroniniai aukcionai) nuostatas, kai Vietnamo elektroninių pirkimų sistema bus visiškai išvystyta, kad būtų galima atsižvelgti į galimus technologinius pokyčius ir visų pirma apsvarstyti kitus aspektus, kaip antai automatiniam vertinimui naudojamą matematinę formulę ir galimybes pirminio vertinimo rezultatus pranešti aukciono dalyviams.

2. Šalys ves tolesnes derybas dėl duomenų, susijusių su pirkimais elektroninėmis priemonėmis, saugojimo laikotarpio trukmės, kai Vietnamo elektroninių pirkimų sistema jau veiks.

Patekimas į rinką

3. Ne vėliau kaip praėjus 15 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Šalys ves tolesnes derybas dėl papildomų centrinei valdžiai pavaldžių subjektų įtraukimo į aprėptį.

9.23 STRAIPSNIS

Investicijų, paslaugų, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas

Pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtas Investicijų, paslaugų, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas yra atsakingas už šio skyriaus įgyvendinimą. Visų pirma jis gali:

a) aptarti keitimąsi statistiniais duomenimis pagal 9.17 straipsnio (Paskyrus sutartį teikiama informacija) 5 dalį;

b) peržiūrėti neišnagrinėtus pranešimus apie aprėpties pakeitimus ir tvirtinti patikslintus perkančiųjų subjektų sąrašus, pateiktus šio skyriaus priedų skirsniuose nuo A skirsnio (Centrinės valdžios subjektai) iki C skirsnio (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas);

c) tvirtinti kompensacinius pataisymus, daromus dėl aprėpčiai poveikio darančių pakeitimų;

d) svarstyti su viešaisiais pirkimais susijusius klausimus, kuriuos pateikia kuri nors Šalis ir

e) aptarti kitus su šio skyriaus veikimu susijusius klausimus.

10 SKYRIUS

KONKURENCIJOS POLITIKA

A SKIRSNIS

ANTIKONKURENCINIAI VEIKSMAI

10.1 STRAIPSNIS

Principai

Šalys pripažįsta, kad jų prekybos ir investicijų santykiams svarbi neiškraipyta konkurencija. Šalys pripažįsta, kad antikonkurenciniai veiksmai gali iškraipyti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti prekybos liberalizavimo naudą.

10.2 STRAIPSNIS

Teisinė sistema

1. Kiekviena Šalis, siekdama skatinti ekonomikos veiksmingumą ir vartotojų gerovę, nustato arba toliau taiko išsamius konkurencijos teisės aktus, kuriais draudžiami antikonkurenciniai veiksmai, ir imasi tinkamų kovos su jais veiksmų.

2. Šalių konkurencijos teise jų atitinkamose teritorijose veiksmingai sprendžiami šie klausimai:

a) įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurių tikslas arba padarinys yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas;

b) vienos ar kelių įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi ir įmonių koncentracija, dėl kurios kiltų reikšmingų kliūčių veiksmingai konkurencijai.

10.3 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Kiekviena Šalis savarankiškai plėtoja savo konkurencijos teisę ir užtikrina jos vykdymą.

2. Kiekvienoje Šalyje toliau veikia institucijos, atsakingos už konkurencijos teisės visapusišką taikymą ir veiksmingą vykdymo užtikrinimą, ir turinčios tam tinkamų priemonių ir įgaliojimų.

3. 10.2 straipsnyje (Teisinė sistema) nurodyta konkurencijos teisė taikoma visoms įmonėms, nepriklausomai nuo to, ar jos privačios, ar viešosios.

4. Kiekviena Šalis taiko savo atitinkamą konkurencijos teisę skaidriai ir nediskriminuodama privačiosioms ir viešosioms įmonėms, laikydamasi proceso sąžiningumo principų ir gerbdama įmonių teises į gynybą.

5. Taikant konkurencijos teisę nekliudoma nei teisiškai, nei faktiškai atlikti konkrečių atitinkamoms įmonėms skirtų užduočių, susijusių su viešuoju interesu. Šalies konkurencijos teisės išimtys taikomos tik su viešuoju interesu susijusioms užduotims, proporcingai laikantis norimo pasiekti viešosios politikos tikslo ir skaidrumo.

B SKIRSNIS

SUBSIDIJOS

10.4 STRAIPSNIS

Principai

1. Šalys susitaria, kad Šalis gali teikti subsidijas, jei jos reikalingos viešosios politikos tikslui pasiekti. Šalys pripažįsta, kad tam tikros subsidijos gali iškreipti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti prekybos liberalizavimo teikiamą naudą. Iš principo Šalys neturėtų teikti subsidijų prekes tiekiančioms ar paslaugas teikiančioms įmonėms, jei tos subsidijos neigiamai veikia ar gali neigiamai paveikti konkurenciją ir prekybą.

2. Į orientacinių viešosios politikos tikslų, kuriems įgyvendinti Šalis gali teikti subsidijas laikydamasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų, sąrašą, be kitų dalykų, įtraukiama:

a) gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytos žalos atitaisymas;

b) vietovių, kuriose gyvenimo lygis labai žemas arba kuriose labai paplitęs nedarbas, ekonominio vystymosi skatinimas;

c) sunkaus vienos iš Šalių ekonomikos sutrikdymo ištaisymas;

d) tam tikros ekonominės veiklos ar tam tikrų ekonomikos sričių vystymosi lengvinimas, įskaitant, be kita ko, subsidijas aiškiai apibrėžtiems mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų tikslams, subsidijas mokymams ar naujoms darbo vietoms kurti, subsidijas aplinkosaugos tikslams ir subsidijas mažosioms bei vidutinėms įmonėms, kaip apibrėžta atitinkamuose Šalių teisės aktuose, ir

e) kultūros ir paveldo išsaugojimo skatinimas.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad įmonės naudotų Šalies joms konkrečiai suteiktas subsidijas tik viešosios politikos tikslui, dėl kurio tos subsidijos buvo konkrečiai suteiktos[1].

10.5 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys ir taikymo sritis

1. Taikant šį skirsnį subsidija yra SKP sutarties 1 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkanti priemonė, nepriklausomai nuo to, ar ji skirta prekes gaminančiai įmonei, ar paslaugas teikiančiai įmonei[2].

[1] Patikslinama, kad laikoma, jog ši prievolė įvykdyta, jei Šalis yra nustačiusi atitinkamą teisinę sistemą ir administracines procedūras.

[2] Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Šalių pozicijoms būsimose PPO diskusijose dėl subsidijų paslaugoms ir galimam šių diskusijų rezultatui. Priklausomai nuo šių diskusijų pažangos PPO lygmeniu, Šalys gali atitinkamame komitete priimti sprendimą atnaujinti su tuo susijusias šio Susitarimo nuostatas.

2. Šis skirsnis taikomas tik subsidijoms, kurios laikomos suteiktomis konkrečiam subjektui pagal SKP sutarties 2 straipsnį. Atskiriems vartotojoms suteiktos subsidijos ar bendrosios priemonės, įskaitant subsidijas ar priemones, kuriomis siekiama socialinės politikos tikslų, nelaikomo suteiktomis konkrečiam subjektui.

3. Šis skirsnis taikomas visoms įmonėms, nepriklausomai nuo to, ar jos yra viešosios, ar privačiosios, suteiktoms subsidijoms, kurios laikomos suteiktomis konkrečiam subjektui.

4. Taikant šį skirsnį nekliudoma nei teisiškai, nei faktiškai atlikti konkrečių atitinkamoms įmonėms skirtų užduočių, susijusių su viešuoju interesu, įskaitant viešųjų paslaugų įsipareigojimus. Išimtys turėtų būti skaidrios ir taikomos tik su viešuoju interesu susijusioms užduotims, proporcingai laikantis toms įmonėms priskirtų viešosios politikos tikslų.

5. Šis skirsnis netaikomas neekonominei veiklai.

6. 10.9 straipsnio (Konkretiems subjektams suteiktos subsidijos, kurioms taikomos sąlygos) 1 dalis netaikoma žuvininkystės subsidijoms ir subsidijoms, susijusioms su prekyba prekėmis, kurioms taikomas Sutarties dėl žemės ūkio 1 priedas.

7. Šis skirsnis taikomas tik konkretiems subjektams suteiktoms subsidijoms, kurių suma vienam gavėjui per trejus metus yra didesnė nei 300 000 specialiųjų skolinimosi teisių[1].

[1] Patikslinama, kad pagal prievolę pranešti pranešimą teikianti Šalis neprivalo nurodyti subsidijos gavėjo pavadinimo.

8. Kalbant apie subsidijas paslaugas teikiančioms įmonėms, 10.7 straipsnis (Skaidrumas) ir 10.9 straipsnis (Konkretiems subjektams suteiktos subsidijos, kurioms taikomos sąlygos) taikomi tik šiems paslaugų sektoriams: telekomunikacijų, bankininkystės, draudimo, transporto, įskaitant jūrų transportą, energetikos, kompiuterių paslaugų, architektūros ir inžinerijos, statybos ir aplinkosaugos paslaugų, laikantis 8 skyriuje (Investicijų, prekybos paslaugomis ir elektroninės prekybos liberalizavimas) numatytų išlygų.

9. Šis skirsnis netaikomas sektoriams ar subsektoriams, kurių Šalys neįtraukė į 8 skyrių (Investicijų, prekybos paslaugomis ir elektroninės prekybos liberalizavimas).

10. 10.9 straipsnis (Konkretiems subjektams suteiktos subsidijos, kurioms taikomos sąlygos) netaikomas subsidijoms, dėl kurių oficialiai susitarta ar kurios skiriamos per penkerius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo arba anksčiau.

10.6 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO

Šis skirsnis taikomas nedarant poveikio kiekvienos Šalies teisėms ir prievolėms pagal GATT 1994 VI straipsnį, SKP sutartį ir Sutartį dėl žemės ūkio.

10.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Kiekviena Šalis užtikrina konkretiems subjektams teikiamų subsidijų skaidrumą. Tuo tikslu kiekviena Šalis kas ketverius metus praneša kitai Šaliai apie konkretiems subjektams suteiktų subsidijų teisinį pagrindą, formą, sumą ar biudžetą ir, jei įmanoma, tokios subsidijos gavėją[1].

2. Laikoma, kad 1 dalyje nurodyta pranešimo prievolė įvykdyta, jei Šalis atitinkamą informaciją paskelbia viešai prieinamoje interneto svetainėje nuo kalendorinių metų, einančių po tų metų, kuriais subsidija buvo suteikta, gruodžio 31 d. Pirmasis pranešimas pateikiamas ne vėliau kaip praėjus ketveriems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

[1] Patikslinama, kad pagal prievolę pranešti pranešimą teikianti Šalis neprivalo nurodyti subsidijos gavėjo pavadinimo.

10.8 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Jei Šalis mano, kad kitos Šalies konkrečiam subjektui suteikta subsidija, kuriai netaikomas 10.9 straipsnis (Konkretiems subjektams suteiktos subsidijos, kurioms taikomos sąlygos), galėtų neigiamai paveikti jos prekybos ar investicijų interesus, ta Šalis gali raštu išreikšti savo susirūpinimą kitai Šaliai ir prašyti surengti konsultacijas tuo klausimu. Prašomoji Šalis palankiai apsvarsto tokį prašymą. Visų pirma, konsultacijomis turėtų būti siekiama nustatyti, ar:

a) konkrečiam subjektui suteikta subsidija buvo suteikta tik viešosios politikos tikslui pasiekti;

b) atitinkamos subsidijos suma yra mažiausia būtina, kad tas tikslas būtų pasiektas;

c) subsidija turi skatinamąjį poveikį ir

d) neigiamas poveikis prašančiosios Šalies prekybai ir investicijoms yra ribotas.

2. Siekdama palengvinti konsultacijas prašomoji Šalis per 90 dienų nuo prašymo gavimo dienos pateikia informaciją apie atitinkamą konkrečiam subjektui suteiktą subsidiją. Jei prašančioji Šalis, gavusi informaciją apie atitinkamą subsidiją, mano, kad ta subsidija neigiamai veikia arba gali neproporcingai neigiamai paveikti jos prekybos ar investicijų interesus, prašomoji Šalis deda visas pastangas, kad panaikintų ar sumažintų neigiamą atitinkamos subsidijos poveikį.

10.9 STRAIPSNIS

Konkretiems subjektams suteiktos subsidijos, kurioms taikomos sąlygos

1. Šalys taiko sąlygas šioms konkretiems subjektams suteiktoms subsidijoms:

a) teisiniai susitarimai, kuriais vyriausybė ar bet kuri viešoji įstaiga prisiima atsakomybę už tam tikrų įmonių skolų ar įsipareigojimų padengimą, yra leidžiami, jei padengiama tik tam tikra skolų ir įsipareigojimų suma ar ta atsakomybė apima tik tam tikrą laikotarpį;

b) įvairių formų parama (kaip antai paskolos ir garantijos, piniginės dotacijos, kapitalo injekcijos, turtas, suteiktas už mažesnes nei rinkos kainas, ir atleidimas nuo mokesčių) nemokioms ar sunkumų patiriančioms įmonėms ilgesniam nei vienų metų laikotarpiui yra leidžiama, jei parengtas patikimas restruktūrizavimo planas, pagrįstas realistinėmis prielaidomis ir skirtas per pagrįstą laikotarpį užtikrinti įmonės ilgalaikį gyvybingumą, o pati įmonė prisideda prie restruktūrizavimo sąnaudų[1].

[1] Tai nedraudžia Šalims teikti laikinos likvidumo paramos paskolų garantijų forma arba suteikiant tik tokią paskolą, kurios pakanka įmonei tęsti veiklą laikotarpį, kurio reikia restruktūrizavimo arba likvidavimo planui parengti.

2. 1 dalis netaikoma konkretiems subjektams suteiktoms subsidijoms, dėl kurių jas suteikusi Šalis kitos Šalies raštišku prašymu pateikia įrodymų, kad jos neturi ir greičiausiai nedarys poveikio kitos Šalies prekybai ar investicijoms.

3. 1 dalis netaikoma konkretiems subjektams suteiktoms subsidijoms, kurių paskirtis – ištaisyti sunkų Šalies ekonomikos sutrikdymą. Šalies ekonomikos sutrikdymas laikomas sunkiu, jei jis išimtinis, laikinas ir didelis, turintis įtakos ne konkrečiam regionui ar ekonomikos sektoriui, o valstybėms narėms ar visai Šalies ekonomikai.

10.10 STRAIPSNIS

Peržiūra

Šalys peržiūri šį skirsnį ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, o vėliau – reguliariai. Šalys konsultuojasi tarpusavyje dėl poreikio keisti šį skirsnį, atsižvelgdamos į įgytą patirtį ir atitinkamų PPO taisyklių raidą. Visų pirma Šalys peržiūri papildomų paslaugų sektorių įtraukimą pagal šio skirsnio 10.5 straipsnio (Terminų apibrėžtys ir taikymo sritis) taikymo sritį.

C SKIRSNIS

TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR BENDRI PRINCIPAI

10.11 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) viešosios politikos tikslas – bendrasis tikslas pasiekti rezultatą visuotinei naudai ir

b) su viešuoju interesu susijusios užduotys – konkreti veikla, kurios rezultatai visuotinai naudingi ir be valstybės įsikišimo nebūtų tiekiami arba būtų rinkos tiekiami kitokiomis sąlygomis, vertinant pagal jų prieinamumą, kokybę, saugą, įperkamumą ar lygias galimybes.

10.12 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

1. Keisdamosi informacija pagal šį skyrių Šalys atsižvelgia į jų atitinkamais teisės aktais nustatytus apribojimus dėl profesinio ir verslo slaptumo ir užtikrina verslo paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos apsaugą.

2. Bet kokia pagal šį Susitarimą perduota informacija Šalies gavėjos laikoma konfidencialia, nebent kita Šalis leido atskleisti tą informaciją ar paskelbė ją visuomenei.

10.13 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimas

Nė viena iš Šalių netaiko šiame Susitarime numatytos ginčų sprendimo tvarkos klausimams, kylantiems pagal A skirsnį (Antikonkurenciniai veiksmai) ir 10.8 straipsnį (Konsultacijos).

10.14 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

Siekdamos šio skyriaus tikslų ir stiprindamos veiksmingą konkurencijos užtikrinimą Šalys pripažįsta, kad joms abiem svarbu aktyviau bendradarbiauti plėtojant konkurencijos politiką, įskaitant subsidijų kontrolę, atsižvelgiant į finansavimo galimybes pagal Šalių bendradarbiavimo priemones ir programas.

11 SKYRIUS

VALSTYBĖS VALDOMOS ĮMONĖS, ĮMONĖS, KURIOMS SUTEIKTOS SPECIALIOS TEISĖS AR PRIVILEGIJOS, IR PASKIRTOSIOS MONOPOLIJOS

11.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) komercinė veikla – veikla, kurios galutinis rezultatas – prekės gamyba ar paslaugos teikimas, kai tos prekės ar paslaugos bus parduodamos atitinkamoje rinkoje įmonės nustatytais kiekiais ir kainomis, ir kurios imamasi siekiant pelno[1];

b) komerciniai sumetimai – kaina, kokybė, prieinamumas, perkamumas, transportavimas ir kitos pirkimo ar pardavimo sąlygos arba kiti veiksniai, į kuriuos paprastai atsižvelgtų įmonė, veikianti pagal rinkos ekonomikos principus atitinkamame verslo ar pramonės sektoriuje, priimdama komercinius sprendimus;

[1] Patikslinama, kad veikla, kurios imasi įmonė, veikianti ne pelno ar tik sąnaudų padengimo pagrindu, nėra veikla, kurios imamasi siekiant pelno.

c) paskirti – sukurti arba leisti sukurti monopoliją arba išplėsti monopoliją į jos veiklos sritį įtraukiant papildomą prekę arba paslaugą;

d) paskirtoji monopolija – subjektas, įskaitant subjektų grupes ar vyriausybės įstaigas, taip pat visas jų patronuojamąsias įmones, Šalies teritorijos atitinkamoje rinkoje paskirtas vieninteliu prekės tiekėju ar paslaugos teikėju arba jų pirkėju; subjektai, kuriems tik suteikta išimtinė intelektinės nuosavybės teisė, paskirtosiomis monopolijomis nelaikomi;

e) įmonė, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos – viešoji ar privati įmonė, įskaitant visas patronuojamąsias įmones, kuriai Šalis teisiškai ar faktiškai suteikė specialiąsias teises arba privilegijas;

f) specialiosios teisės ar privilegijos – teisės ar privilegijos, kurias Šalis suteikė nedideliam įmonių skaičiui ar tų įmonių patronuojamosioms įmonėms tam tikroje geografinėje vietovėje arba produkto rinkoje, jei dėl to smarkiai sumažėja visų kitų įmonių galimybės vykdyti savo veiklą toje pačioje geografinėje vietovėje ar produkto rinkoje panašiomis aplinkybėmis. Specialiąja teise ar privilegija savaime nelaikoma licencija ar leidimas, išduodami nedideliam įmonių skaičiui paskirstant ribotus išteklius pagal objektyvius, proporcingus ir nediskriminacinius kriterijus, ir

g) valstybės valdoma įmonė – įmonė, įskaitant visas patronuojamąsias įmones, kurios atžvilgiu tiesiogiai ar netiesiogiai:

i) Šaliai priklauso daugiau nei 50 proc. pasirašytojo kapitalo arba Šalis valdo daugiau nei 50 proc. balsų, susietų su įmonės išleistomis akcijomis;

ii) Šalis gali skirti daugiau nei pusę įmonės direktorių valdybos ar lygiaverčio organo narių arba

iii) Šalis gali vykdyti įmonės strateginių sprendimų kontrolę.

11.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 XVII straipsnio 1–3 dalis, *Susitarimą dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos XVII straipsnio aiškinimo* ir GATS VIII straipsnio 1, 2 ir 5 dalis, kurie *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2. Šis skyrius taikomas visoms valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, kurios vykdo komercinę veiklą. Jei įmonė vykdo ir komercinę, ir nekomercinę veiklą[1], šis skyrius taikomas tik tos įmonės komercinei veiklai.

3. Šis skyrius netaikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, dėl kurių Šalis laikinai ėmėsi priemonių, reaguodama į nacionalinę ar pasaulinę ekonomikos ekstremaliąją situaciją.

4. Šis skyrius netaikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, jei tos įmonės ar subjekto komercinės veiklos metinės pajamos per bet kuruos vienus iš trejų iš eilės einančių ankstesnių metų buvo mažesnės nei 200 mln. specialiųjų skolinimosi teisių[2]. Šis ribinis dydis taikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms centrinės valdžios sektoriui pavaldžiais lygmenimis praėjus penkeriems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

5. Šis skyrius netaikomas Šalies ar jos perkančiųjų subjektų pirkimams pagal šį Susitarimą, kaip apibrėžta 9.2 straipsnyje (Taikymo sritis ir aprėptis).

---

1 Tai apima ir viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymą.

2 Apskaičiuojant pajamas įtraukiamos atitinkamos visų valstybės valdomų įmonių, įmonių, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtųjų monopolijų pajamos, įskaitant komercinę veiklą tose pačiose ar susijusiose rinkose vykdančių patronuojamųjų įmonių pajamas.

6. Šis skyrius netaikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, kurios nuosavybės teise priklauso ar yra kontroliuojamos Šalies valdžios institucijos, atsakingos už nacionalinę gynybą, viešąją tvarką ar viešąjį saugumą, išskyrus tuos atvejus, kai šios įmonės vykdo tik komercinę veiklą, nesusijusią su nacionaline gynyba, viešąja tvarka ar viešuoju saugumu.

7. Šis skyrius netaikomas paslaugoms, kurias valstybės valdomos įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosios monopolijos teikia vykdydamos oficialias valdžios funkcijas[1].

8. Šis skyrius netaikomas priemonėms ar veiklai, įtrauktoms į 11-A priedą (Specialios taisyklės, taikomos Vietnamo valstybės valdomoms įmonėms).

11.3 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nedaro poveikio Šalies įstatymams ir kitiems teisės aktams, kuriais reglamentuojamos jos valstybės nuosavybės teisių sistemos.

[1] Terminas „paslauga, teikiama vykdant oficialias valdžios funkcijas“ vartojamas taip, kaip jis apibrėžtas GATS I straipsnio 3 dalies c punkte.

2. Nedarant poveikio Šalių teisėms ir prievolėms pagal šį skyrių, nė viena šio skyriaus nuostata Šaliai nedraudžiama įsteigti arba toliau valdyti valstybės valdomų įmonių, suteikti įmonėms specialiųjų teisių ar privilegijų arba paskirti ar toliau valdyti monopolijų.

3. Šalis nereikalauja, kad jos valstybės valdomos įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosios monopolijos veiktų pažeisdamos šį skyrių, ir jų neskatina to daryti.

11.4 STRAIPSNIS

Nediskriminavimas ir komerciniai sumetimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos valstybės valdomos įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosios monopolijos, vykdydamos komercinę veiklą:

a) vadovautųsi komerciniais sumetimais, kai perka ar parduoda prekes ar paslaugas, išskyrus tuos atvejus, kai jos turi įgyvendinti savo viešojo įgaliojimo sąlygas, neprieštaraujančias 1 dalies b punktui;

b) kai perka prekes ar paslaugas:

   i) kitos Šalies įmonės tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį jos taiko Šalies įmonių panašioms prekėms ar panašioms paslaugoms, ir

ii) kitos Šalies investuotojų įmonės Šalies teritorijoje tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį jos taiko atitinkamoje Šalies teritorijos rinkoje kitos Šalies investuotojų įmonių panašioms prekėms ar panašioms paslaugoms;

c) kai parduoda prekes ar paslaugas:

i) kitos Šalies įmonėms taikytų režimą, ne mažiau palankų nei Šalies įmonėms taikomas režimas, ir

ii) kitos Šalies investuotojų įmonėms Šalies teritorijoje taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį jos taiko atitinkamoje Šalies teritorijos rinkoje kitos Šalies investuotojų įmonėms.

2. 1 dalis neužkerta kelio valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosioms monopolijoms:

a) pirkti prekes ar paslaugas arba tiekti prekes ar teikti paslaugas kitokiomis sąlygomis, įskaitant susijusias su kaina, arba

b) atsisakyti pirkti prekes ar paslaugas arba tiekti prekes ar teikti paslaugas,

jei tos kitokios sąlygos ar atsisakymas pagrįsti komerciniais sumetimais.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos sektoriams, kurie nurodyti 8.3 straipsnyje (Taikymo sritis) ir 8.9 straipsnyje (Taikymo sritis).

4. 1 ir 2 dalys taikomos valstybės valdomų įmonių, įmonių, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtųjų monopolijų komercinei veiklai, jei ta veikla galėtų paveikti prekybą paslaugomis ir investicijas, dėl kurių Šalis prisiėmė įsipareigojimą pagal 8.5 straipsnį (Nacionalinis režimas), 8.6 straipsnį (Didžiausio palankumo režimas), 8.11 straipsnį (Nacionalinis režimas), laikantis sąlygų ar kvalifikacinių reikalavimų, pagal 8.7 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8.12 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas) nustatytų atitinkamame Šalies konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame 8-A priede (Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8-B priede (Vietnamo konkrečių įsipareigojimų sąrašas). Patikslinama, kad jeigu 11.2 straipsnio (Taikymo sritis) 4 dalies nuostatos prieštarauja Šalies konkrečių įsipareigojimų sąraše pagal 8.7 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas) ir 8.12 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas) nustatytoms sąlygoms ar kvalifikaciniams reikalavimams, tų sąrašų nuostatos yra viršesnės.

11.5 STRAIPSNIS

Reglamentavimo sistema

1. Šalys stengiasi užtikrinti, kad valstybės valdomos įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosios monopolijos vadovautųsi tarptautiniu mastu pripažintais įmonių valdymo standartais.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos reglamentavimo įstaigos ar atitinkamas funkcijas vykdantys subjektai nebūtų atskaitingi savo reglamentuojamoms įmonėms ar subjektams, kad būtų užtikrintas reglamentavimo įstaigų ar atitinkamas funkcijas vykdančių subjektų veiksmingumas, ir kad jie veiktų nešališkai[1] panašiomis aplinkybėmis visų savo reglamentuojamųjų įmonių ar subjektų atžvilgiu, įskaitant valstybės valdomas įmones, įmones, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtąsias monopolijas[2].

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad įstatymų ir kitų teisės aktų vykdymas būtų užtikrinamas nuosekliai ir nediskriminuojant, taip pat valstybės valdomų įmonių, įmonių, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtųjų monopolijų atžvilgiu.

---

1 Patikslinama, kad reglamentavimo įstaigos reglamentavimo funkcijų vykdymo nešališkumas turi būti vertinamas pagal jos bendrąjį veiklos modelį ar praktiką.

2 Patikslinama, kad sektoriuose, dėl kurių Šalys sutiko prisiimti konkrečias prievoles, susijusias su reglamentavimo įstaigomis kituose skyriuose, tų skyrių atitinkamos nuostatos yra viršesnės.

11.6 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalis, turinti pagrįsto pagrindo manyti, kad kitos Šalies valstybės valdomos įmonės, įmonės, kuriai suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosios monopolijos komercinė veikla neigiamai veikia šiame skyriuje numatytus Šalies interesus, gali raštu prašyti kitos Šalies suteikti informacijos apie tos įmonės ar subjekto veiklą. Prašyme nurodoma įmonė ar subjektas, susiję produktai arba paslaugos ir rinkos, taip pat nurodoma, kad įmonės ar subjekto veiksmai trukdo Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms.

2. Pateikiant 1 dalyje nurodytą informaciją nurodoma:

a) įmonės ar subjekto nuosavybės teisių ir balsavimo struktūra, įskaitant suminę akcijų procentinę dalį ir balsavimo teisių procentinę dalį, priklausančią Šaliai ar valstybės valdomai įmonei, įmonei, kuriai suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtajai monopolijai;

b) visų specialiųjų akcijų ar specialiųjų balsavimo ar kitų teisių, priklausančių Šaliai ar valstybės valdomai įmonei, įmonei, kuriai suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtajai monopolijai, jei šios teisės skiriasi nuo teisių, siejamų su tos įmonės ar subjekto paprastosiomis akcijomis, aprašymas;

c) įmonės ar subjekto organizacinė struktūra, direktorių valdybos ar lygiaverčio tą įmonę tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojančio organo sudėtis ir informacija apie kryžminį akcijų valdymą ir kitas sąsajas su skirtingomis valstybės valdomomis įmonėmis, įmonėmis, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosiomis monopolijomis;

d) vyriausybės departamentų ar viešųjų įstaigų, reglamentuojančių įmonės ar subjekto veiklą ar vykdančių jų stebėseną, aprašymas, taip pat atskaitomybės ryšiai[1] ir vyriausybės departamento ar viešųjų įstaigų teisės ir praktika, susijusios su vadovų skyrimu, atleidimu ar darbo užmokesčiu;

e) metinių pajamų ar viso turto (ar abiejų) duomenys;

f) išimtys, imunitetas ir bet kokios kitos priemonės, įskaitant didesnio palankumo režimą, taikomi prašomosios Šalies teritorijoje bet kokioms valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosioms monopolijoms.

3. Šalis gali prašyti kitos Šalies pateikti papildomos informacijos apie 11.2 straipsnio (Taikymo sritis) 4 dalyje nurodyto pajamų ribinio dydžio apskaičiavimą.

[1] Patikslinama, kad Šalis neprivalo atskleisti ataskaitų ar jų turinio.

4. 1–3 dalimis nereikalaujama, kad Šalis atskleistų konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas nederėtų su jos įstatymais ir kitais teisės aktais, trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų viešajam interesui ar kenktų konkrečių įmonių teisėtiems komerciniams interesams.

5. Sąjungos atveju 2 dalies a–e punktai netaikomi įmonėms, pagal Sąjungos teisę priskiriamoms prie mažųjų ar vidutinių įmonių.

11.7 STRAIPSNIS

Techninis bendradarbiavimas

Pripažindamos, kad svarbu skatinti veiksmingą valstybės valdomoms įmonėms taikomą teisinę ir reglamentavimo sistemą, Šalys vystys abipusiškai sutartą techninio bendradarbiavimo veiklą, kad skatintų valstybės valdomų įmonių veiksmingumą ir skaidrumą, atsižvelgdamos į finansavimo galimybes pagal Šalių bendradarbiavimo priemones ir programas.

12 SKYRIUS

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS IR PRINCIPAI

12.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio skyriaus tikslai:

a) abipusiškai lengvinti naujoviškų ir kūrybinių produktų kūrimą, gamybą ir komercinį pritaikymą, taip prisidedant prie kiekvienos Šalies darnesnės ir įtraukesnės ekonomikos, ir

b) tinkamai ir veiksmingai saugoti bei užtikrinti intelektinės nuosavybės teises.

2. Intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir užtikrinimas turėtų prisidėti prie technologijų inovacijos skatinimo ir technologijų perdavimo bei platinimo, duoti abipusę naudą technologinių žinių kūrėjams ir naudotojams tokiu būdu, kuris skatintų socialinę bei ekonominę gerovę ir subalansuotų teises ir prievoles.

12.2 STRAIPSNIS

Prievolių pobūdis ir taikymo sritis

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal tarptautines sutartis dėl intelektinės nuosavybės, prie kurių jos yra prisijungusios, įskaitant TRIPS sutartį. Šalys užtikrina tinkamą ir veiksmingą tų sutarčių įgyvendinimą. Šiuo skyriumi minėtos Šalių teisės ir prievolės papildomos ir paaiškinamos, kad būtų užtikrintas tinkamas ir veiksmingas tų sutarčių įgyvendinimas ir intelektinės nuosavybės subjektų teisių ir viešojo intereso pusiausvyra.

2. Šiame Susitarime intelektinės nuosavybės teisės siejamos bent su visų kategorijų intelektine nuosavybe, nurodyta TRIPS sutarties II dalies 1–7 skirsniuose, būtent:

a) autorių teisės ir gretutinės teisės;

b) prekių ženklai;

c) geografinės nuorodos;

d) pramoninis dizainas;

e) patentų teisės,

f) integrinių grandynų topografija;

g) konfidencialios informacijos apsauga ir

h) augalų veislės.

3. Intelektinės nuosavybės apsauga apima apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos, kaip nurodyta 1883 m. kovo 20 d. *Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo* su paskutiniais patikslinimais, padarytais 1967 m. liepos 14 d. Stokholme (toliau – Paryžiaus konvencija), 10*bis* straipsnyje.

12.3 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

Užtikrinant intelektinės nuosavybės apsaugą, pranašumas, palankumas, privilegija ar imunitetas, Šalies suteiktas bet kokios kitos trečiosios šalies piliečiams, nedelsiant ir besąlygiškai suteikiamas kitos Šalies piliečiams, atsižvelgiant į TRIPS sutarties 4 ir 5 straipsniuose numatytas išimtis.

12.4 STRAIPSNIS

Teisių galiojimo pabaiga

Kiekviena Šalis, laikydamasi atitinkamų TRIPS sutarties nuostatų, laisvai nustato intelektinės nuosavybės teisių galiojimo pabaigos nacionalinį režimą.

B SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ STANDARTAI

1 POSKIRSNIS

AUTORIŲ TEISĖS IR GRETUTINĖS TEISĖS

12.5 STRAIPSNIS

Taikoma apsauga

1. Šalys laikosi teisių ir prievolių, nustatytų šiose tarptautinėse sutartyse:

a) 1886 m. rugsėjo 9 d. *Berno konvencijoje dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos* su paskutiniais patikslinimais, padarytais 1971 m. liepos 24 d. Paryžiuje (toliau – Berno konvencija);

b) 1961 m. spalio 26 d. Romoje priimtoje *Tarptautinėje konvencijoje dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos* ir

c) TRIPS sutartyje.

2. Per trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Šalys prisijungia prie šių tarptautinių sutarčių:

a) 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimtos *PINO autorių teisių sutarties* ir

b) 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimtos *PINO atlikimų ir fonogramų sutarties*.

12.6 STRAIPSNIS

Autoriai

Kiekviena Šalis numato, kad autoriams būtų suteikta išimtinė teisė leisti arba drausti:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų kūrinį arba jo dalį;

b) bet kuria forma viešai platinti (parduoti ar kitaip perduoti nuosavybės teises) jų kūrinių originalus arba kopijas ir

c) bet kokį jų kūrinių viešą skelbimą laidais ar belaidžio ryšio priemonėmis, įskaitant kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenė galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

12.7 STRAIPSNIS

Atlikėjai

Kiekviena Šalis numato, kad atlikėjams būtų suteikta išimtinė teisė leisti arba drausti:

a) įrašyti jų atlikimus;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų atlikimą arba jo dalį;

c) viešai platinti (parduoti ar kitaip perduoti nuosavybės teises) jų atlikimų įrašus;

d) jų atlikimų įrašus padaryti viešai prieinamus laidais ar belaidžio ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenė galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku, ir

e) transliuoti belaidžio ryšio priemonėmis ir viešai skelbti jų neįrašytus atlikimus, išskyrus tuos atvejus, kai toks atlikimas jau yra transliuojamas atlikimas.

12.8 STRAIPSNIS

Fonogramų gamintojai

Kiekviena Šalis numato, kad fonogramų gamintojams būtų suteikta išimtinė teisė leisti arba drausti:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų fonogramą arba jos dalį;

b) viešai platinti (parduoti ar kitaip perduoti nuosavybės teises) jų fonogramas, įskaitant kopijas, ir

c) jų fonogramas padaryti viešai prieinamas laidais ar belaidžio ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenė galėtų jas pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku,

12.9 STRAIPSNIS

Transliuojančiosios organizacijos

Kiekviena Šalis transliuojančioms organizacijoms suteikia išimtines teises leisti arba drausti:

a) įrašyti jų transliacijas;

b) atgaminti jų transliacijų įrašus;

c) viešai platinti jų transliacijų įrašus ir

d) pertransliuoti jų transliacijas belaidžio ryšio priemonėmis.

12.10 STRAIPSNIS

Transliavimas ir viešas skelbimas

Kiekviena Šalis numato teisę, užtikrinančią, kad naudotojas atlikėjams ir fonogramų gamintojams sumokėtų tinkamą vienkartinį atlygį, jei fonograma išleidžiama komerciniais tikslais arba jei tokia atgaminta fonograma naudojama transliuoti belaidžio ryšio priemonėmis arba kitomis priemonėmis viešai. Kiekviena Šalis užtikrina, kad toks atlygis būtų padalytas atitinkamiems atlikėjams ir fonogramų gamintojams. Jeigu atlikėjai ir fonogramų gamintojai tarpusavyje nesusitaria dėl atlyginimo pasidalijimo, kiekviena Šalis gali nustatyti atlyginimo padalijimo sąlygas.

12.11 STRAIPSNIS

Apsaugos laikotarpis

1. Literatūros ar meno kūrinio autoriaus teisės, kaip nustatyta Berno konvencijos 2 straipsnyje, galioja visą autoriaus gyvenimą ir ne mažiau kaip 50 metų po jo mirties, nepriklausomai nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo dienos.

2. Tuo atveju, kai kūrinys sukurtas bendraautorystės pagrindu, 1 dalyje nurodytas terminas skaičiuojamas nuo paskutinio bendraautorio mirties dienos.

3. Atlikėjų teisės saugomos ne mažiau kaip 50 metų nuo atlikimo dienos. Jei per šį laikotarpį teisėtai išleidžiamas arba teisėtai viešai paskelbiamas šio atlikimo įrašas, šios teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų nuo pirmojo teisėto išleidimo arba pirmojo teisėto paskelbimo dienos, atsižvelgiant į tai, kas įvyko pirmiau.

4. Fonogramų gamintojų teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų po įrašo dienos. Jei per šį laikotarpį fonograma buvo teisėtai išleista, šios teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų nuo pirmo teisėto išleidimo dienos. Jei per pirmame sakinyje nurodytą laikotarpį fonograma nebuvo teisėtai išleista ir jei per šį laikotarpį ji buvo teisėtai viešai paskelbta, šios teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų nuo pirmo teisėto viešo paskelbimo dienos.

5. Transliuojančiųjų organizacijų teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų po pirmojo transliacijos perdavimo, nepriklausomai nuo to, ar ši transliacija perduota laidinio ar belaidžio ryšio priemonėmis, įskaitant perdavimą kabeliniu ar palydoviniu ryšiu.

6. Šiame straipsnyje nustatyti laikotarpiai skaičiuojami nuo kitų metų po įvykio, dėl kurio laikotarpis pradedamas skaičiuoti, sausio pirmos dienos.

12.12 STRAIPSNIS

Techninių priemonių apsauga

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą nuo bet kokių veiksmingų techninių priemonių, kurias naudoja autorių teisių ar gretutinių teisių subjektas, vengimo, kurį atitinkamas asmuo vykdo žinodamas ar turėdamas pagrindo žinoti, kad jis to tikslo siekia.

2. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą, kad nebūtų gaminami, importuojami, platinami, parduodami, nuomojami, siūlomi pardavimui ar nuomai arba laikomi komerciniais tikslais įtaisai, gaminiai ar jų sudedamosios dalys arba nebūtų teikiamos paslaugos:

a) kurie (-ios) yra skatinami (-os) pirkti, kurie (-ios) reklamuojami (-os) ar parduodami (-os) veiksmingų techninių priemonių vengimo tikslais;

b) kurių paskirties ar panaudojimo komerciniu požiūriu svarba yra ribota, išskyrus jų paskirtį ar panaudojimą siekiant išvengti veiksmingų techninių priemonių, arba

c) kurie (-ios) yra iš esmės suprojektuoti (-os), pagaminti (-os), pritaikyti (-os) ar atliekami (-os) tam, kad leistų ar padėtų išvengti bet kokių veiksmingų techninių priemonių.

3. Norėdama pagal 1 ir 2 dalis taikyti tinkamą teisinę apsaugą, Šalis gali nustatyti arba toliau taikyti tinkamus šių dalių įgyvendinimo priemonių apribojimus ar išimtis. 1 ir 2 dalyse nustatytos prievolės vykdomos nedarant poveikio teisėms, apribojimams, išimtims arba apsaugos būdams, susijusiems su autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimais pagal Šalies vidaus teisę.

4. Šiame straipsnyje terminas „techninės priemonės“ – tai bet kokia technologija, įtaisas ar sudedamoji dalis, kurių įprasta naudojimo paskirtis yra užkirsti kelią veiksmams, atliekamiems su kūriniais ar kitais saugomais objektais, kurių neleidžia vidaus teisės aktuose nustatytų autorių teisių ar gretutinių autorių teisių subjektai, arba tokius veiksmus riboti. Techninės priemonės laikomos veiksmingomis tais atvejais, kai saugomo kūrinio ar kito objekto naudojimą teisių subjektas kontroliuoja taikydamas prieigos kontrolės arba apsaugos procesą, pvz., kodavimą, elementų perstatymą arba kitą kūrinio ar objekto transformaciją arba kopijų kontrolės mechanizmą, užtikrinantį siekiamą apsaugą.

12.13 STRAIPSNIS

Informacijos apie teisių valdymą apsauga

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą nuo kiekvieno asmens, kuris sąmoningai be įgaliojimo atlieka kurį nors iš šių veiksmų:

a) panaikina arba pakeičia kokią nors elektroninę informaciją apie teisių valdymą arba

b) platina, platinimo tikslais importuoja, transliuoja, viešai skelbia arba padaro viešai prieinamus pagal šį poskirsnį saugomus kūrinius, atlikimus, fonogramas ar kitus objektus, kuriuose be leidimo panaikinta arba pakeista elektroninė informacija apie teisių valdymą,

jei tas asmuo žino arba turi pagrindo žinoti, kad tai darydamas jis skatina, leidžia, lengvina ar slepia atitinkamos vidaus teisės aktuose numatytų autorių teisių ar gretutinių teisių pažeidimą.

2. Šiame straipsnyje terminas „informacija apie teisių valdymą“ reiškia bet kokią informaciją, pateiktą teisių subjektų, pagal kurią identifikuojamas kūrinys ar kitas šiame poskirsnyje nurodytas objektas, autorius arba bet kuris kitas teisių subjektas, informaciją apie kūrinio ar kito objekto naudojimo sąlygas ar bet kokius skaičius arba kodus, kuriais nurodoma tokia informacija.

3. 2 dalis taikoma tik tokiai informacijai, kuri susijusi su kūrinio ar kito šiame poskirsnyje nurodyto objekto kopija arba jų viešu skelbimu.

12.14 STRAIPSNIS

Išimtys ir apribojimai

1. Kiekviena Šalis gali numatyti straipsniuose nuo 12.6 straipsnio (Autoriai) iki 12.10 straipsnio (Transliavimas ir viešas skelbimas) nustatytų teisių taikymo išimtis ir apribojimus, tačiau tik tam tikrais specialiais atvejais, kuriais neprieštaraujama įprastiniam objekto naudojimui ir nepagrįstai nedaromas poveikis teisėtiems teisių subjektų interesams, kaip nustatyta tarptautinėse sutartyse, prie kurių Šalys yra prisijungusios.

2. Kiekviena Šalis nustato, kad straipsniuose nuo 12.6 straipsnio (Autoriai) iki 12.10 straipsnio (Transliavimas ir viešas skelbimas) nurodytiems atgaminimo veiksmams, kurie yra trumpalaikiai arba atsitiktiniai ir kartu – būtina ir svarbi technologinio proceso dalis, kurių vienintelis tikslas yra sudaryti sąlygas:

a) tarpininkui perduoti tinkle tretiesiems asmenims arba

b) teisėtai naudoti

kūrinį ar kitą objektą, ir kurie atskirai nėra ekonominiu atžvilgiu svarbūs, atgaminimo teisė, numatyta straipsniuose nuo 12.6 straipsnio (Autoriai) iki 12.10 straipsnio (Transliavimas ir viešas skelbimas), nebūtų taikoma.

12.15 STRAIPSNIS

Menininkų kūrinio perpardavimo teisė

1. Meno kūrinio originalo autoriui kiekviena Šalis gali numatyti perpardavimo teisę, apibrėžiamą kaip neatšaukiama teisė gauti autorinį atlyginimą pardavimo kainos, gautos už kiekvieną kūrinio perpardavimą po to, kai pats autorius pirmą kartą perleidžia kūrinį, pagrindu.

2. 1 dalyje nurodyta teisė taikoma visiems perpardavimo veiksmams, kuriuose dalyvauja pardavėjai, pirkėjai arba meno rinkos specialistai tarpininkai, kaip antai dailės salonai, meno galerijos ir apskritai bet kokie profesionalūs prekiautojai meno kūriniais.

3. Šalis gali nustatyti, kad 1 dalyje nurodyta teisė būtų netaikoma perpardavimo veiksmams, kai pardavėjas kūrinį tiesiogiai įsigijo iš autoriaus mažiau nei prieš trejus metus iki perpardavimo ir kai perpardavimo kaina neviršija tam tikros minimalios sumos.

4. 1 dalyje nurodyta teise galima naudotis Šalyje tik su sąlyga, kad tai leidžiama autoriaus Šalies vidaus teisės aktais, ir tiek, kiek leidžia Šalis, kurioje norima naudotis ta teise. Rinkimo procedūra ir sumos nustatomos pagal vidaus teisės aktus.

12.16 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas kolektyvinio teisių administravimo klausimais

Šalys stengiasi skatinti savo kolektyvinio teisių valdymo organizacijas palaikyti dialogą ir bendradarbiauti, kad būtų skatinamas kūrinių ir kitų saugomų objektų prieinamumas Šalių teritorijose ir autorinių atlyginimų už kūrinių ir kitų saugomų objektų naudojimą perdavimas.

2 POSKIRSNIS

PREKIŲ ŽENKLAI

12.17 STRAIPSNIS

Tarptautinės sutartys

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal 1989 m. birželio 27 d. Madride priimtą *Madrido sutarties dėl tarptautinės ženklų registracijos protokolą* su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. lapkričio 12 d.

2. Kiekviena Šalis naudoja klasifikatorių, nustatytą 1957 m. birželio 15 d. Nicoje priimtoje *Nicos sutartyje dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos* su pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d. (toliau – Nicos klasifikatorius)[1].

3. Kiekviena Šalis paprastina ir plėtoja savo prekių ženklų registravimo procedūrą, remdamasi, *inter alia*, 1994 m. spalio 27 d. Ženevoje priimta *Sutartimi dėl prekių ženklų įstatymų* ir 2006 m. kovo 27 d. Singapūre priimta *Singapūro sutartimi dėl prekių ženklų įstatymų*.

[1] Patikslinama, kad Šalis naudoja atnaujintas Nicos klasifikatoriaus versijas, kai jos paskelbiamos PINO, o Vietnamo atveju – kai paskelbiamas oficialus jų vertimas.

12.18 STRAIPSNIS

Prekių ženklu suteikiamos teisės

Registruotasis prekių ženklas suteikia savininkui išimtines teises į jį. Savininkas turi teisę uždrausti visoms trečiosioms šalims be jo sutikimo prekybos veikloje naudoti:

a) bet kokį žymenį, tapatų prekių ženklui, kuriuo žymimos prekės arba paslaugos yra tapačios toms prekėms arba paslaugoms, kurių prekių ženklas yra įregistruotas[1], ir

b) bet kokį žymenį, kai dėl savo tapatumo ar panašumo į prekių ženklą ir dėl šiuo prekių ženklu ir žymeniu žymimų prekių arba paslaugų tapatumo ar panašumo yra galimybė suklaidinti visuomenę.

12.19 STRAIPSNIS

Registravimo procedūra

1. Kiekviena Šalis numato prekių ženklų registravimo sistemą, pagal kurią visi galutiniai neigiami sprendimai dėl prekių ženklo registravimo, kuriuos priėmė atitinkama prekių ženklų administravimo tarnyba, būtų pateikiami raštu ir tinkamai pagrindžiami.

[1] Patikslinama, kad šia nuostata nedaromas poveikis 12.21 straipsniui (Prekių ženklu suteikiamų teisių išimtys).

2. Kiekviena Šalis numato galimybę prieštarauti paraiškai įregistruoti prekių ženklą, o atitinkamam pareiškėjui – atsakyti į tokį prieštaravimą.

3. Kiekviena Šalis numato galimybę naudotis vieša elektronine paskelbtų paraiškų įregistruoti prekių ženklą ir prekių ženklų registravimo duomenų baze.

12.20 STRAIPSNIS

Plačiai žinomi prekių ženklai

Siekdamos užtikrinti plačiai žinomų prekių ženklų apsaugą, kaip nustatyta Paryžiaus konvencijos 6*bis* straipsnyje ir TRIPS sutarties 16 straipsnio 2 ir 3 dalyse, Šalys atsižvelgia į *Bendrą rekomendaciją dėl plačiai žinomų prekių ženklų apsaugos nuostatų priėmimo*, priimtą Paryžiaus sąjungos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos asamblėjos ir PINO Generalinės asamblėjos 1999 m. rugsėjo 20–29 d. vykusiame trisdešimt ketvirto rato PINO valstybių narių asamblėjų susitikime.

12.21 STRAIPSNIS

Prekių ženklu suteikiamų teisių išimtys

Kiekviena Šalis:

a) numato galimybę tinkamai naudoti aprašymus[1] kaip ribotą prekių ženklu suteikiamų teisių išimtį ir

b) gali numatyti kitas riboto pobūdžio išimtis,

jei jose atsižvelgiama į teisėtus prekių ženklų savininkų ir trečiųjų šalių interesus.

[1] Tinkamas aprašymų naudojimas aprėpia žymens naudojimą prekių ar paslaugų geografinei kilmei nurodyti, kai toks naudojimas neprieštarauja sąžiningai pramoninei ar komercinei praktikai.

12.22 STRAIPSNIS

Registruotojo prekių ženklo panaikinimas[1]

1. Kiekviena Šalis nustato, kad prekių ženklas gali būti panaikintas, jei penkerius metus iš eilės iki prašymo jį panaikinti jo savininkas ar savininko licencijuotas subjektas be pagrįstų priežasčių jo faktiškai[2] nenaudojo atitinkamoje teritorijoje prekėms arba paslaugoms, dėl kurių jis buvo įregistruotas, žymėti, nebent jo naudojimas pradėtas ar atnaujintas bent prieš tris mėnesius iki prašymo jį panaikinti. Šalis gali nustatyti, kad į šią išimtį nebūtų atsižvelgiama, jei savininkas ėmėsi priemonių dėl pradėjimo ar atnaujinimo tik sužinojęs apie galimą prašymo jį panaikinti.

2. Šalis gali nustatyti, kad prekių ženklas gali būti panaikintas, jei jį įregistravus dėl savininko veiksmų ar neveikimo jis tapo bendriniu pavadinimu prekyboje tai prekei ar paslaugai, dėl kurios jis buvo įregistruotas, žymėti.

---

1 Vietnamo atveju panaikinimas lygiavertis galiojimo nutraukimui.

2 Faktinis naudojimas reiškia realų naudojimą prekiaujant atitinkamomis prekėmis ar paslaugomis verslo įvaizdžio vertei didinti. Paprastai tai reiškia, kad vykdomas faktinis pardavimas ir per atitinkamą laikotarpį turi būti parduotas tam tikras atitinkamų prekių skaičius ar suteiktas tam tikras skaičius atitinkamų paslaugų. Naudojimas reklamai gali būti priskiriamas faktiniam naudojimui. Tačiau tik parengiamieji veiksmai neturi būti laikomi faktiniu prekių ženklo naudojimu. Faktinis naudojimas nėra formalus ar dirbtinis, skirtas tik tam, kad prekių ženklas liktų įtrauktas į registrą.

3. Jei registruotasis prekių ženklas naudojamas paties savininko arba su jo sutikimu prekėms arba paslaugoms, dėl kurių jis įregistruotas, žymėti taip, kad gali suklaidinti visuomenę, ypač dėl tų prekių arba paslaugų pobūdžio, kokybės ar geografinės kilmės, tas prekių ženklas gali būti panaikintas arba uždraustas atitinkamomis vidaus teisės nuostatomis.

3 POSKIRSNIS

GEOGRAFINĖS NUORODOS

12.23 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis poskirsnis taikomas Šalių teritorijų kilmės vynų, spiritinių gėrimų, žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų pripažinimui ir apsaugai užtikrinti.

2. Šalies geografinėms nuorodoms, kurioms kita Šalis turi užtikrinti apsaugą, šis poskirsnis taikomas tik jei jos saugomos kaip geografinės nuorodos kilmės Šalies teritorijoje pagal sistemą, nurodytą 12.24 straipsnyje (Geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos sistema).

12.24 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos sistema

1. Kiekviena Šalis toliau taiko geografinių nuorodų apsaugos ir registravimo sistemą, kurią sudaro bent šie elementai:

a) tos Šalies teritorijoje saugomų geografinių nuorodų registras;

b) administracinis tikrinimo, ar į a punkte nurodytą registrą įtrauktinomis arba jame tvarkomomis geografinėmis nuorodomis nurodomos prekės, kurių kilmės vieta – Šalies teritorija, regionas ar vietovė, kurioje konkreti prekės kokybė, reputacija ar kita ypatybė neabejotinai susijusi su tos prekės geografine kilme, procesas;

c) prieštaravimo procedūra, kuria sudaroma galimybė atsižvelgti į teisėtus bet kurio fizinio ar juridinio asmens interesus, ir

d) a punkte nurodyto registro įrašų taisymo ir šalinimo arba jų poveikio nutraukimo procedūros, siekiant atsižvelgti į teisėtus trečiųjų šalių ir atitinkamų registruotųjų geografinių nuorodų teisių subjektų interesus[1].

[1] Nedarydama poveikio savo vidaus teisės aktams, kuriais reglamentuojama geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos sistema, kiekviena Šalis numato teisines priemones geografinių nuorodų registravimui panaikinti.

2. Kiekviena Šalis gali savo vidaus teisės aktuose nustatyti išsamesnę apsaugą, nei reikalaujama pagal šį poskirsnį, jei ta apsauga neprieštaraujama pagal šį Susitarimą numatytai apsaugai.

12.25 STRAIPSNIS

Pripažintos geografinės nuorodos

1. Užbaigęs prieštaravimo procedūrą ir išnagrinėjęs į 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) A dalį įtrauktas Sąjungos geografines nuorodas, Vietnamas pripažįsta, kad šios nuorodos yra geografinės nuorodos, kaip apibrėžta TRIPS sutarties 22 straipsnio 1 dalyje, įregistruotos Sąjungos pagal 12.24 straipsnyje (Geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos sistema) nurodytą sistemą. Vietnamas užtikrina šiame Susitarime numatyto lygio šių geografinių nuorodų apsaugą.

2. Užbaigusi prieštaravimo procedūrą ir išnagrinėjusi į 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) B dalį įtrauktas Vietnamo geografines nuorodas, Sąjunga pripažįsta, kad šios nuorodos yra geografinės nuorodos, kaip apibrėžta TRIPS sutarties 22 straipsnio 1 dalyje, įregistruotos Vietnamo pagal 12.24 straipsnyje (Geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos sistema) nurodytą sistemą. Sąjunga užtikrina šiame Susitarime numatyto lygio šių geografinių nuorodų apsaugą.

12.26 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai

1. Šalys gali iš dalies keisti 12-A priede (Geografinių nuorodų sąrašas) pateiktą geografinių nuorodų sąrašą, laikydamosi 12.63 straipsnio (Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė) 3 dalies a punkte ir 17.5 straipsnio (Pakeitimai) 1 dalyje nustatytos procedūros, *inter alia*:

a) pašalindamos geografines nuorodos, kurios nebesaugomos kilmės šalyje, arba

b) įtraukdamos geografines nuorodas, baigus prieštaravimo procedūrą ir išnagrinėjus geografines nuorodas, kaip nurodyta 12.25 straipsnyje (Pripažintos geografinės nuorodos), abi Šalis tenkinančiu rezultatu.

2. Vynų, spiritinių gėrimų, žemės ūkio produktų ar maisto produktų geografinės nuorodos, kurių pavadinimai šio Susitarimo pasirašymo dieną yra įtraukti į atitinkamą Šalies registrą ir jų statusas yra „įregistruota“, paprastai į 12-A priedą (Geografinių nuorodų sąrašas) netraukiamos.

12.27 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų apsauga

1. Kiekviena Šalis nustato teisinius būdus, kuriais suinteresuotosios šalys galėtų užkirsti kelią:

a) kitos Šalies geografinės nuorodos, įtrauktos į 12-A priedą (Geografinių nuorodų sąrašas) dėl bet kurio produkto, priskiriamo tos geografinės nuorodos produktų klasei, apibrėžtai 12-B priede (Produktų klasės) ir nurodytai 12-A priede (Geografinių nuorodų sąrašas), naudojimui, jei tas produktas:

   i) nėra 12-A priede (Geografinių nuorodų sąrašas) tos geografinės nuorodos atžvilgiu nurodytos šalies kilmės arba

   ii) yra 12-A priede (Geografinių nuorodų sąrašas) tos geografinės nuorodos atžvilgiu nurodytos šalies kilmės, tačiau nėra pagamintas pagal kitos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie būtų taikomi, jei produktas būtų skirtas vartoti kitoje Šalyje;

b) tam, kad prekę pavadinant ar ją pristatant būtų naudojamos priemonės, kuriomis nurodoma ar kurios leidžia suprasti, kad aptariamos prekės kilmė – kita geografinė sritis, o ne tikroji kilmės vieta, ir taip visuomenė būtų klaidinama dėl prekės geografinės kilmės ar pobūdžio, ir

c) nuorodos naudojimui bet kokiu kitu būdu, kuris yra nesąžiningos konkurencijos veiksmas, kaip apibrėžta Paryžiaus konvencijos 10*bis* straipsnyje.

2. 1 dalies a punkte nurodyta apsauga užtikrinama net jei nurodoma tikroji produktų kilmė arba jei geografinės nuorodos išverstos arba prie jų prirašomi tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar panašiai.

3. Nedarydamos poveikio TRIPS sutarties 23 straipsniui Šalys bendrai sprendžia, kokios turėtų būti praktinės naudojimo sąlygos, kuriomis homonimiškos geografinės nuorodos skiriamos viena nuo kitos, ir drauge atsižvelgia į poreikį atitinkamiems gamintojams užtikrinti lygias teises ir neklaidinti vartotojų. Homonimiškas pavadinimas, kurį perskaitęs vartotojas gali klaidingai manyti, kad produktas kilęs iš kitos teritorijos, nėra registruojamas, net jeigu pavadinimas tiksliai atitinka tikrą teritorijos, regiono ar vietos, iš kurios kilęs tas produktas, pavadinimą.

4. Jei Šalis per derybas su trečiąja šalimi siūlo taikyti apsaugą tos trečiosios šalies geografinei nuorodai, kuri yra kitos Šalies geografinės nuorodos homonimas, saugomas pagal šį poskirsnį, ji praneša apie tai kitai Šaliai ir suteikia jai galimybę pateikti pastabų prieš pradedant taikyti apsaugą tai trečiosios šalies geografinei nuorodai.

5. Nė viena šio poskirsnio nuostata neįpareigoja Šalies saugoti kitos Šalies geografinės nuorodos, kuri nesaugoma arba nebesaugoma jos kilmės šalyje. Jei geografinei nuorodai kilmės šalyje apsauga nebetaikoma, Šalys apie tai praneša viena kitai. Pranešama pagal 12.63 straipsnio (Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė) 3 dalį.

6. Šalis neprivalo kaip geografinės nuorodos saugoti pavadinimo, kuris yra homonimiškas augalo ar gyvūno veislės pavadinimui arba yra į jį labai panašus, ir todėl vartotojas galėtų susidaryti klaidingą įspūdį apie tikrąją produkto kilmę.

12.28 STRAIPSNIS

Išimtys

1. Neatsižvelgiant į 12.27 straipsnį (Geografinių nuorodų apsauga), į 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) A dalį įtrauktų geografinių nuorodų „Asiago“, „Fontina“ ir „Gorgonzola“ apsaugos nuostatos neužkerta kelio bet kuriems asmenims, įskaitant jų veiklos tęsėjus, kurie komerciniais tikslais šias nuorodas faktiškai ir sąžiningai naudojo sūrių klasei priskiriamiems produktams apibūdinti iki 2017 m. sausio 1 d., toliau naudoti tas nuorodas Vietnamo teritorijoje.

2. Neatsižvelgiant į 12.27 straipsnį (Geografinių nuorodų apsauga), į 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) A dalį įtrauktos geografinės nuorodos „Feta“ apsaugos nuostatos neužkerta kelio bet kuriems asmenims, įskaitant jų veiklos tęsėjus, kurie komerciniais tikslais šią nuorodą faktiškai ir sąžiningai naudojo avių pieno arba avių ir ožkų pieno sūrių klasei priskiriamiems produktams apibūdinti iki 2017 m. sausio 1 d., toliau naudoti šią nuorodą Vietnamo teritorijoje.

3. Neatsižvelgiant į 12.27 straipsnį (Geografinių nuorodų apsauga), pereinamuoju 10 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos laikotarpiu į 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) A dalį įtrauktos geografinės nuorodos „Champagne“ apsaugos nuostatos neužkerta kelio bet kuriems asmenims, įskaitant jų veiklos tęsėjus, kurie komerciniais tikslais šią nuorodą faktiškai ir sąžiningai naudojo vynų klasei priskiriamiems produktams apibūdinti, toliau naudoti šią nuorodą ar jos išverstą, transliteruotą ar transkribuotą formą Vietnamo teritorijoje.

4. Šalis gali nustatyti, kad kiekvienas prašymas pagal šį poskirsnį, susijęs su prekių ženklo naudojimu ar registracija, turi būti pateiktas per penkerius metus nuo tada, kai toje Šalyje tapo plačiai žinoma apie neteisėtą saugomos nuorodos panaudojimą, arba nuo tada, kai prekių ženklas buvo įregistruotas toje Šalyje, su sąlyga, kad tas prekių ženklas buvo paskelbtas iki tos dienos, jeigu ta diena buvo anksčiau negu toje Šalyje tapo plačiai žinoma apie neteisėtą panaudojimą, su sąlyga, kad geografinė nuoroda nėra naudojama ar įregistruota nesąžiningai.

5. Šiuo poskirsniu nedaromas poveikis asmenų teisei prekiaujant vartoti savo arba savo verslo pirmtako asmenvardį, išskyrus atvejus, kai vartojant tokį asmenvardį klaidinami vartotojai.

12.29 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų naudojimo teisė

Kai geografinė nuoroda tampa saugoma pagal šį Susitarimą, jos teisėtam naudojimui netaikoma jokia naudotojų registracija ar papildomi privalomieji mokėjimai.

12.30 STRAIPSNIS

Ryšys su prekių ženklais

1. Jei prekių ženklo paraiška pateikta arba įregistruota sąžiningai, arba jei prekių ženklo teisės gautos jį sąžiningai naudojant Šalyje iki 2 dalyje nustatytos taikytinos dienos, priemonėmis, nustatytomis šiam poskirsniui įgyvendinti toje Šalyje, nedaromas poveikis prekių ženklo tinkamumui registruoti ar galiojimui arba teisei naudoti prekių ženklą, remiantis tuo, kad prekių ženklas identiškas geografinei nuorodai ar panašus į ją.

2. Įgyvendinant 1 dalį taikytina data yra:

a) 12.25 straipsnyje (Pripažintos geografinės nuorodos) nurodytoms geografinėms nuorodoms – šio Susitarimo įsigaliojimo diena arba

b) diena, kurią Šalies kompetentinga institucija gauna kitos Šalies prašymą ir išsamią paraišką dėl papildomos geografinės nuorodos apsaugos, kaip nurodyta 12.26 straipsnyje (Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai).

3. 1 dalyje nurodytas prekių ženklas gali būti toliau saugomas, naudojamas ir atnaujinamas nepaisant geografinės nuorodos apsaugos, jei pagal atitinkamos Šalies vidaus teisės aktus, kuriais reglamentuojami prekių ženklai, nėra pagrindo tą prekių ženklą pripažinti negaliojančiu ar panaikinti.

12.31 STRAIPSNIS

Apsaugos užtikrinimas

1. Kiekviena Šalis numato, kad, kiek leidžiama pagal jos vidaus teisę, tinkamais administraciniais veiksmais būtų imamasi geografinių nuorodų apsaugos užtikrinimo priemonių, kuriomis asmeniui būtų draudžiama gaminti, ruošti, pakuoti, ženklinti, parduoti, importuoti ar reklamuoti maisto prekes neteisingai, klaidinamai ar apgaulingai arba taip, kad būtų tikėtina, kad bus klaidingai suprasta jų kilmė.

2. Suinteresuotosios šalies prašymu kiekviena Šalis užtikrina bent apsaugą, numatytą 12.27 straipsnyje (Geografinių nuorodų apsauga) ir 12.30 straipsnyje (Ryšys su prekių ženklais).

12.32 STRAIPSNIS

Bendrosios taisyklės

1. Saugomomis geografinėmis nuorodomis pažymėti produktai turi atitikti produktų specifikacijas, įskaitant jų pakeitimus, patvirtintas Šalies, kurios teritorijos kilmės tas produktas yra, valdžios institucijų.

2. Visi klausimai, kylantys dėl registruotųjų produktų specifikacijų, sprendžiami 12.63 straipsnyje (Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė) nurodytoje Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupėje.

12.33 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ir skaidrumas

1. Visais klausimais, susijusiais su šio poskirsnio įgyvendinimu ir veikimu Šalys palaiko ryšius tiesiogiai arba 12.63 straipsnyje (Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė) nurodytoje Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupėje. Visų pirma, Šalis gali prašyti kitos Šalies informacijos apie produktų specifikacijas, įskaitant jų pakeitimus, ir apie atitinkamus geografinių nuorodų kontrolės ar valdymo informacijos ryšių centrus.

2. Kiekviena Šalis gali viešai skelbti produktų specifikacijas arba jų santrauką ir informaciją apie atitinkamus kitos Šalies geografinių nuorodų, saugomų pagal šį poskirsnį, kontrolės ar valdymo informacijos ryšių centrus.

4 POSKIRSNIS

PRAMONINIS DIZAINAS

12.34 STRAIPSNIS

Tarptautinės sutartys

Šalys per dvejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos prisijungia prie 1999 m. liepos 2 d. Ženevoje priimto *Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos 1999 m. Ženevos akto*.

12.35 STRAIPSNIS

Registruotojo pramoninio dizaino apsauga

1. Šalys numato apsaugą nepriklausomai sukurtam pramoniniam dizainui[1], kuris yra naujas arba originalus[2]. Dizainas saugomas jį įregistruojant, o jo savininkams pagal šį poskirsnį[3] suteikiama išimtinė teisė.

[1] Šalys susitaria, kad, jei taip numatyta Šalies vidaus teisėje, dizainas – tai viso gaminio ar jo atskiriamos arba neatskiriamos dalies išvaizda.

[2] Šalys susitaria, kad, jei tai būtina pagal Šalies vidaus teisę, taip pat gali būti nustatomi reikalavimai individualioms dizaino savybėms. Ši nuostata taikoma dizainui, kuris labai skiriasi nuo žinomo dizaino ar žinomo dizaino savybių derinių. Sąjunga dizainą laiko turinčiu individualias savybes, jeigu jo bendras įspūdis informuotiems naudotojams skiriasi nuo bendro įspūdžio, kurį tokiam naudotojui sukelia bet koks kitas viešai paskelbtas dizainas.

[3] Susitariama, kad dizainui neatsisakoma taikyti apsaugos vien todėl, kad jis sudaro gaminio ar produkto dalį, jei jis yra matomas, tenkina šios dalies kriterijus ir:
a) tenkina kitus dizaino apsaugos kriterijus ir
b) nėra kitų priežasčių jam netaikyti apsaugos,
remiantis atitinkama Šalių vidaus teise.

2. Dizainas, pritaikytas gaminiui arba įmontuotas į gaminį, kuris yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, yra laikomas nauju ir originaliu tik:

a) jeigu ta į sudėtinį gaminį įmontuota sudedamoji dalis yra matoma įprastai naudojant tą gaminį ir

b) tada, kai tos sudedamosios dalies matomos savybės savaime atitinka naujumo ir originalumo reikalavimus.

3. Įprastas naudojimas, minimas 2 dalies a punkte, yra su galutiniu naudotoju siejamas naudojimas, išskyrus techninę priežiūrą, aptarnavimą ar taisymą.

4. Registruotojo dizaino savininkas turi teisę neleisti trečiosioms šalims, neturinčioms savininko sutikimo, bent atlikti šių veiksmų: gaminti, siūlyti parduoti, parduoti, importuoti ar sandėliuoti pardavimui gaminį, turintį ar išreiškiantį saugomą dizainą, kai tokių veiksmų imamasi komerciniais tikslais.

5. Apsauga taikoma bent 15 metų.

12.36 STRAIPSNIS

Išimtys ir apsaugos netaikymas

1. Šalis gali nustatyti tam tikras dizaino apsaugos išimtis, jei jos nepagrįstai neprieštarauja įprastiniam saugomo dizaino naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų saugomo dizaino savininko interesų, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų šalių interesus.

2. Pramoninio dizaino apsauga netaikoma dizainui, kurį iš esmės lemia techniniai arba funkciniai aspektai.

12.37 STRAIPSNIS

Ryšys su autorių teisėmis

Dizainas taip pat saugomas vadovaujantis Šalių autorių teisių teisės nuostatomis nuo tos dienos, kai dizainas buvo sukurtas ar išreikštas kokiu nors pavidalu. Ta Šalis nustato autorių teisių apsaugos taikomumą, aprėptį ir taikymo sąlygas, taip pat būtiną originalumo lygį.

5 POSKIRSNIS

PATENTAI

12.38 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal 1970 m. birželio 19 d. Vašingtone priimtą *Patentinės kooperacijos sutartį* su pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d., ir paskutiniais pakeitimais, padarytais 2001 m. spalio 3 d. Kiekviena Šalis paprastina ir plėtoja savo patentų ženklų registravimo procedūrą, remdamasi, *inter alia*, 2000 m. birželio 1 d. Ženevoje priimta *Patentų teisės sutartimi*.

12.39 STRAIPSNIS

Patentai ir visuomenės sveikata

1. Šalys pripažįsta 2001 m. lapkričio 14 d. Dohoje PPO ministrų konferencijos priimtos *Deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos* svarbą. Aiškindamos ir įgyvendindamos teises ir prievoles pagal šį skyrių Šalys turi teisę remtis ta deklaracija.

2. Šalys laikosi 2003 m. rugpjūčio 30 d. PPO generalinės tarybos sprendimo dėl *Dohos deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos 6 punkto įgyvendinimo*.

12.40 STRAIPSNIS

Administracinis leidimas

1. Šalys pripažįsta, kad prieš pateikiant farmacijos produktus, kurie jų teritorijoje saugomi patentais, jų atitinkamai rinkai, jiems paprastai taikoma administracinė leidimo išdavimo procedūra (toliau – rinkodaros leidimo procedūra).

2. Kiekviena Šalis numato tinkamą ir veiksmingą mechanizmą, kuriuo patento savininkui būtų atlyginama už trumpesnį tikrąjį patento galiojimą dėl nepagrįsto vilkinimo[1] išduoti pirmąjį rinkodaros leidimą atitinkamoje teritorijoje. Atlyginama gali būti pratęsiant patentinės apsaugos suteikiamų teisių galiojimą laikotarpiu, lygiaverčiu tam, kuriuo viršijamas šios dalies išnašoje nurodytas laikotarpis. Šis pratęsimas negali viršyti dvejų metų.

[1] Šiame straipsnyje nepagrįstas vėlavimas, be kita ko, yra bent jau vėlavimas daugiau nei dvejus metus pirmą kartą atsakyti pareiškėjui po dienos, kai jis pateikė paraišką gauti rinkodaros leidimą. Nustatant tokius vėlavimo atvejus neprivaloma atsižvelgti į vėlavimą suteikiant rinkodaros leidimą dėl laikotarpių, susijusių su pareiškėju, ar laikotarpių, kurie nepriklauso nuo rinkodaros leidimus išduodančios institucijos.

3. Kaip alternatyvą 2 daliai, Šalys gali sudaryti galimybę pratęsti patentine apsauga suteikiamų teisių galiojimo trukmę ne ilgiau kaip penkeriems metams[1], kad patento savininkui būtų atlyginta už trumpesnį tikrąjį patento galiojimą dėl rinkodaros leidimo procedūros. Pratęsimo laikotarpis įsigalioja pasibaigus teisėtam patento galiojimo laikotarpiui ir galioja laikotarpį, lygų laikui, praėjusiam nuo paraiškos gauti patentą pateikimo dienos iki pirmojo rinkodaros leidimo pateikti produktą Šalies rinkai išdavimo dienos, sumažintam penkeriais metais.

6 POSKIRSNIS

KONFIDENCIALIOS INFORMACIJOS APSAUGA

12.41 STRAIPSNIS

Konfidencialios informacijos apsauga

1. Įgyvendindama TRIPS sutarties 39 straipsnį ir užtikrindama veiksmingą apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos, kaip numatyta Paryžiaus konvencijos 10*bis* straipsnyje, kiekviena Šalis užtikrina konfidencialios informacijos ir duomenų, pateiktų vyriausybei ar jos įstaigoms pagal šį straipsnį, apsaugą.

[1] Vaistams, dėl kurių atlikti pediatriniai tyrimai, kurių rezultatai įtraukti į informaciją apie produktą, laikotarpis gali būti papildomai pratęsiamas šešiems mėnesiams.

2. Jei Šalis reikalauja, kad norint gauti farmacijos ar agrocheminio produkto rinkodaros leidimą būtina pateikti konfidencialius bandymų ar kitus duomenis, kuriems gauti reikia didelių pastangų, Šalis apsaugo tuos duomenis nuo nesąžiningo naudojimo komerciniais tikslais. Be to, kiekviena Šalis saugo tokius duomenis nuo atskleidimo, išskyrus tuos atvejus, kai tai būtina visuomenei apsaugoti.

3. Dėl 2 dalyje nurodytų duomenų kiekviena Šalis nustato, kad kai Šaliai jie pateikiami po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, joks kitas paraišką gauti rinkodaros leidimą teikiantis asmuo be tuos duomenis pateikusio asmens leidimo negalėtų jų naudoti savo paraiškai gauti rinkodaros leidimą pagrįsti tam tikrą pagrįstą laikotarpį, kuris paprastai turi būti ne trumpesnis kaip penkeri metai nuo dienos, kurią Šalis tuos duomenis pateikusiam asmeniui suteikė jo produkto rinkodaros leidimą.

7 POSKIRSNIS

AUGALŲ VEISLIŲ TEISINĖ APSAUGA

12.42 STRAIPSNIS

Augalų veislių teisinė apsauga

Šalys užtikrina augalų veislių teisinę apsaugą pagal 1961 m. gruodžio 2 d. Paryžiuje priimtą *Tarptautinę konvenciją dėl naujų augalų veislių apsaugos* su paskutiniais patikslinimais, padarytais 1991 m. kovo 19 d. Ženevoje, įskaitant selekcininko teisės išimtis, nurodytas šios konvencijos 15 straipsnyje, ir bendradarbiauja skatindamos taikyti ir užtikrinti šias teises.

C SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ UŽTIKRINIMAS

1 POSKIRSNIS

BENDROSIOS TEISIŲ UŽTIKRINIMO NUOSTATOS

12.43 STRAIPSNIS

Bendrosios prievolės

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal TRIPS sutartį, ypač jos III dalį. Kiekviena Šalis pagal šį skirsnį numato papildomas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kurių reikia intelektinės nuosavybės teisėms užtikrinti[1]. Šios priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės turi būti sąžiningos ir teisingos ir neturi būti nepagrįstai sudėtingos ar brangios, jomis taip pat neturi būti nustatomi nepagrįsti terminai ar nepateisinamai vėluojama.

[1] Taikant C skirsnio (Intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimas) 1 poskirsnį intelektinės nuosavybės teisėms turėtų būti priskiriamos bent šios teisės: autorių teisės; gretutinės teisės; puslaidininkinių gaminių topografijų kūrėjų teisės; prekių ženklų teisės; dizaino teisės; patentų teisės, geografinės nuorodos; naudingojo modelio teisės; augalų veislių teisinė apsauga; prekių pavadinimai, jei jie saugomi intelektinės nuosavybės teisių pagal atitinkamą vidaus teisę.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės turi būti veiksmingos bei proporcingos ir taikomos taip, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir kad būtų numatytos apsaugos nuo piktnaudžiavimo jomis priemonės.

12.44 STRAIPSNIS

Tinkami subjektai

Kiekviena Šalis pripažįsta, kad teisę prašyti taikyti šiame skirsnyje ir TRIPS sutarties III dalyje nurodytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones turi:

a) intelektinės nuosavybės teisių subjektai pagal taikytinos teisės nuostatas;

b) visi kiti asmenys, kuriems leidžiama naudotis tomis intelektinės nuosavybės teisėmis, visų pirma licencijų turėtojai, jei tai leidžiama pagal taikytinos teisės nuostatas;

c) intelektinės nuosavybės teisių kolektyvinio teisių administravimo institucijos, kurios reguliariai pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių subjektams, kiek ir jei tai leidžiama pagal taikytinos teisės nuostatas, ir

d) profesinės teisių gynimo institucijos, kurios reguliariai pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių subjektams, kiek ir jei tai leidžiama pagal taikytinos teisės nuostatas.

2 POSKIRSNIS

VYKDYMO UŽTIKRINIMAS CIVILINĖSE BYLOSE

12.45 STRAIPSNIS

Laikinosios priemonės

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos teisminės institucijos šalies, pateikusios pagrįstai turimus įrodymus paremti savo reikalavimams, kad jos intelektinės nuosavybės teisės pažeistos ar gali būti pažeistos, prašymu būtų įgaliotos nurodyti taikyti greitas ir veiksmingas laikinąsias priemones, kuriomis:

a) užkertamas kelias intelektinės nuosavybės teisės pažeidimui ir visų pirma neleidžiama, kad prekės, įskaitant importuotas prekes iš karto po muitinio įforminimo, patektų į jų jurisdikcijos teritorijos prekybos srautus ir jais judėtų:

   i) gali būti priimtas laikinas teismo draudimas atitinkamos teisminės institucijos jurisdikcijai priklausančiai šaliai, kurios paslaugomis trečioji šalis naudojasi intelektinės nuosavybės teisei pažeisti, ir

ii) jei įtariamas pažeidimas vykdomas komerciniais tikslais, Šalys užtikrina, kad 12.44 straipsnyje (Tinkami subjektai) nurodytam subjektui įrodžius, jog susiklostė žalai atlyginti nepalankios aplinkybės, teisminės institucijos galėtų nurodyti taikyti atsargumo priemones ir areštuoti arba įšaldyti įtariamo pažeidėjo kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, įskaitant jo banko sąskaitų ir kito turto įšaldymą,

ir

b) išsaugomi atitinkami įtariamo pažeidimo įrodymai, laikantis konfidencialios informacijos apsaugos nuostatų, pvz., gali būti sudaromas išsamus aprašymas imant mėginius arba jų neimant, arba prekių, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiamos teisės, ir, tinkamais atvejais, joms gaminti arba platinti naudojamų medžiagų ir priemonių bei susijusių dokumentų fizinis konfiskavimas.

2. Kai tinkama ir visų pirma, kai dėl bet kokio delsimo teisių subjektui gali būti padaryta nepataisoma žala arba kai yra įrodoma rizika, kad įrodymai gali būti sunaikinti, teisminės institucijos turi būti įgaliotos priimti 1 dalyje nurodytas laikinąsias priemones neišklausiusios kitos šalies.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis TRIPS sutarties 50 straipsniui.

12.46 STRAIPSNIS

Įrodymai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad šalies, kuri pateikė pagrįstai turimus įrodymus, kurių pakanka jos reikalavimams paremti, ir pagrįsdama tuos reikalavimus nurodė įrodymus, kurie yra atsakovo žinioje, prašymu kompetentingos teisminės institucijos galėtų nurodyti atsakovui pateikti tuos įrodymus, laikantis konfidencialios informacijos apsaugos nuostatų. Įgyvendindama šią dalį Šalis gali nustatyti, kad kompetentingos teisminės institucijos pagrįstu įrodymu laikytų pakankamo kūrinio ar kito saugomo objekto kopijų skaičiaus pagrįstą imtį.

2. Komerciniais tikslais vykdomo pažeidimo atveju kiekviena Šalis imasi reikiamų priemonių, kad kompetentingos teisminės institucijos, kai tinkama, šalies prašymu, galėtų nurodyti pateikti banko, finansinius ar komercinius dokumentus, esančius atsakovo žinioje, laikantis konfidencialios informacijos apsaugos nuostatų.

12.47 STRAIPSNIS

Teisė gauti informaciją

1. Nedarydama poveikio savo vidaus teisės nuostatoms, kuriomis reglamentuojama informacijos konfidencialumo apsauga arba asmens duomenų tvarkymas, kiekviena Šalis užtikrina, kad civiliniuose procesuose dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo, atsakydamos į pagrįstą ir proporcingą teisių subjekto prašymą kompetentingos teisminės institucijos galėtų nurodyti, kad pažeidėjas, įtariamas pažeidėjas ar bet koks kitas asmuo pateiktų informaciją, kurią jis turi arba kuri yra jo žinioje, kaip nustatyta Šalies vidaus įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

Šioje dalyje terminas „bet koks kitas asmuo“ gali reikšti asmenį:

a) pas kurį aptikta komerciniams tikslams skirtų prekių, kuriomis pažeidžiamos teisės;

b) kuris, kaip nustatyta, komerciniais tikslais naudojosi paslaugomis, kuriomis pažeidžiamos teisės;

c) kuris, kaip nustatyta, komerciniais tikslais teikė paslaugas, naudotas vykdant teises pažeidžiančią veiklą, arba

d) kurį šioje dalyje nurodytas asmuo nurodė kaip dalyvaujantį gaminant ar platinant prekes, kuriomis pažeidžiamos teisės, arba teikiant paslaugas, kuriomis pažeidžiamos teisės.

2. 1 dalyje nurodyta informacija gali apimti informaciją apie asmenis, komerciniais tikslais dalyvaujančius vykdant faktinį ar įtariamą pažeidimą, ir prekių ar paslaugų, kuriomis pažeidžiamos teisės, gamybos priemones ir platinimo tinklus.

12.48 STRAIPSNIS

Kitos teisių gynimo priemonės

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos pareiškėjo prašymu ir nedarydamos poveikio teisių subjekto, kurio teisės buvo pažeistos, teisėms į žalos atlyginimą, be jokios kompensacijos ir taip, kad būtų kuo labiau sumažina tolesnių pažeidimų rizika, būtų įgaliotos nurodyti:

a) atšaukti iš prekybos srautų[1];

b) atsikratyti nenaudojant prekybos srautų arba

c) sunaikinti

prekes, kuriomis, kaip nustatyta tų institucijų, pažeidžiama intelektinės nuosavybės teisė.

[1] Kiekviena Šalis užtikrina, kad ši nuostata būtų taikoma prekybos srautuose aptiktoms prekėms, kuriomis pažeidžiamos teisės, ir kad pažeidėjams būtų nurodyta bent atsiimti prekes iš savo klientų, kaip antai didmenininkų, platintojų ar mažmenininkų.

Kompetentingos teisminės institucijos taip pat gali nurodyti, kad medžiagos ir priemonės, kurios buvo daugiausia naudojamos kuriant ar gaminant prekes, kuriomis pažeidžiamos teisės, būtų sunaikintos arba jų būtų atsikratyta nenaudojant prekybos srautų taip, kad būtų kuo labiau sumažinta tolesnių pažeidimų rizika.

2. Kompetentingos teisminės institucijos turi būti įgaliotos nurodyti, kad 1 dalyje nurodytų teisių gynimo priemonių taikymo, bent sunaikinimo, įskaitant šiuo tikslu atliekamą pašalinimą iš prekybos srautų, išlaidas atlygintų pažeidėjas, nebent nurodomos tam tikros priežastys taip nedaryti.

12.49 STRAIPSNIS

Draudimai

Kiekviena Šalis užtikrina, kad priėmus teismo sprendimą, kuriuo patvirtinamas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas, kompetentingos teisminės institucijos galėtų priimti draudimą pažeidėjui ir, kai tinkama, šaliai, kurios paslaugomis pažeidėjas naudojasi ir kuri priklauso teisminės institucijos jurisdikcijai, tęsti pažeidžiančią veiklą.

12.50 STRAIPSNIS

Alternatyvios priemonės

Šalis gali nustatyti, kad tinkamais atvejais ir asmens, kuriam turi būti taikomos 12.48 straipsnyje (Kitos teisių gynimo priemonės) arba 12.49 straipsnyje (Draudimai) numatytos priemonės, prašymu kompetentingos teisminės institucijos galėtų nurodyti sumokėti nukentėjusiajai šaliai piniginę kompensaciją vietoje 12.48 straipsnyje (Kitos teisių gynimo priemonės) ir 12.49 straipsnyje (Draudimai) numatytų priemonių taikymo, jei tas asmuo pažeidimą padarė netyčia ir ne dėl aplaidumo, jei atitinkamų priemonių taikymas padarytų jam neproporcingos žalos ir jei piniginė kompensacija nukentėjusiąją šalį tenkina.

12.51 STRAIPSNIS

Žalos atlyginimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti pažeidėjui, kuris sąmoningai arba turėdamas pagrindą žinoti dalyvavo teises pažeidžiančioje veikloje, atlyginti teisių subjekto žalą taip, kad būtų kompensuota dėl pažeidimo teisių subjekto faktiškai patirta žala.

Nustatydamos atlyginti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo žalos sumą kompetentingos teisminės institucijos turi būti įgaliotos:

a) atsižvelgti į visus atitinkamus aspektus, pvz., neigiamą ekonominį poveikį, įskaitant nukentėjusiosios šalies prarastą pelną, bet kokį pažeidėjo gautą nesąžiningą pelną[1] ir tinkamais atvejais kitus, ne ekonominius, veiksnius[2], ir

b) tinkamais atvejais nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, remdamosi tam tikrais veiksniais, pvz., bent autorinių atlyginimų suma ar mokėjimais, kuriuos būtų tekę sumokėti, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis aptariamomis intelektinės nuosavybės teisėmis.

2. Jei pažeidėjas nežinojo arba neturėjo pagrindo žinoti, kad vykdė teises pažeidžiančią veiklą, Šalis gali nustatyti, kad kompetentingos teisminės institucijos galėtų priimti šaliai, kurios teisės pažeistos, palankų nurodymą atgauti pelną arba atlyginti žalą, kuri gali būti nustatyta iš anksto.

---

1 Nesąžiningo pažeidėjo pelno apskaičiavimas nedubliuojamas su prarasto pelno apskaičiavimu.

2 Į kitus, ne ekonominius, veiksnius įtraukiama moralinė žala, patirta dėl išradėjų ar autorių moralinių teisių pažeidimo.

12.52 STRAIPSNIS

Teismo išlaidos

Kiekviena Šalis nustato, kad, paprastai ir kai tinkama, kompetentingos teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti, kad pralaimėjusi šalis apmokėtų šalies, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, teismo išlaidas ar mokesčius ir tinkamą atlyginimą advokatui arba bet kokias kitas išlaidas, kaip numatyta pagal tos Šalies vidaus teisę.

12.53 STRAIPSNIS

Teisminių institucijų sprendimų skelbimas

Kompetentingos teisminės institucijos turi būti įgaliotos, laikydamosi savo vidaus teisės ir politikos, nurodyti pažeidėjo sąskaita skelbti ar kitaip viešinti tinkamą informaciją apie galutinius teisminių institucijų sprendimus.

12.54 STRAIPSNIS

Autorystės ar nuosavybės prielaida

Šalys pripažįsta, kad, norint taikyti šiame skyriuje numatytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, tam, kad literatūros ar meno kūrinio autorius ar kitas teisių subjektas saugomo objekto atžvilgiu būtų laikomas autoriumi ar teisių subjektu, ir atitinkamai turėtų teisę pradėti procedūras dėl pažeidimo, nebent yra priešingų įrodymų, pakanka, kad autoriaus ar kito teisių subjekto vardas būtų įprastu būdu nurodytas ant kūrinio ar saugomo objekto.

3 POSKIRSNIS

TARPINIŲ PASLAUGŲ TEIKĖJAI

12.55 STRAIPSNIS

Tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybė

1. Laikydamasi šio straipsnio kiekviena Šalis savo vidaus teisės aktuose nustato apribojimus ar išimtis, susijusius su tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybe dėl autorių ar gretutinių teisių pažeidimų, vykdomų telekomunikacijų tinkluose[1] ar per juos, tiems subjektams teikiant paslaugas ar naudojantis jų teikiamomis paslaugomis.

2. 1 dalyje nurodyti apribojimai ar išimtys taikomi bent šiai veiklai:

a) paslaugos naudotojo pateiktos informacijos perdavimui telekomunikacijų tinkle arba prieigos prie telekomunikacijų tinklo teikimui (paprastas perdavimo kanalas);

[1] Patikslinama, kad įtraukiamas ir internetas.

b) paslaugos naudotojo pateiktos informacijos perdavimui telekomunikacijų tinkle, užtikrinant automatinį, tarpinį ir laikiną tos informacijos saugojimą vien tam, kad informacija būtų veiksmingiau perduodama toliau kitiems paslaugos naudotojams pagal jų poreikį (spartinimas), su sąlyga, kad paslaugos teikėjas:

i) nekeičia informacijos, nebent dėl techninių priežasčių;

ii) laikosi prieigos prie informacijos sąlygų;

iii) laikosi informacijos atnaujinimo taisyklių, nurodytų pramonės plačiai pripažintu ir naudojamu būdu;

iv) netrukdo teisėtai naudotis technologijomis, kurias pramonė plačiai pripažįsta ir naudoja, duomenims apie informacijos naudojimą gauti ir

v) pašalina savo saugomą informaciją ar panaikina prieigą prie jos, sužinojęs[1], kad pradiniame perdavimo šaltinyje informacija pašalinta iš tinklo arba panaikinta prieiga prie jos,

ir

[1] Nė viena šio skyriaus nuostata neužkerta nė vienai iš Šalių kelio savo vidaus teisėje apibrėžti sąlygas, kuriomis nustatoma, kaip sužinoma apie saugomos informacijos neteisėtumą.

c) paslaugos naudotojo pateiktos informacijos saugojimui jo prašymu (priegloba), su sąlyga, kad paslaugos teikėjas:

i) nežino apie neteisėtą informaciją ir

ii) apie ją sužinojęs[1] nedelsdamas ją pašalina arba panaikina prieigą prie jos.

3. Kiekviena Šalis savo vidaus teisėje gali numatyti sąlygas, kuriomis tarpinių paslaugų teikėjams negali būti taikomi 2 dalyje nustatyti apribojimai ar išimtys.

4. Tarpinių paslaugų teikėjų teisė į 2 dalyje nustatytus apribojimus ar išimtis negali būti suteikiama su sąlyga, kad tarpinių paslaugų teikėjas stebės teikiamas savo paslaugas ar savo iniciatyva ieškos pažeidimo požymių.

5. Kiekviena Šalis gali nustatyti tinkamas procedūras, kuriomis būtų galima veiksmingai pranešti apie įtariamus pažeidimus, ir teikti priešinius pareiškimus.

6. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis teismo arba administracinės institucijos galimybei vadovaujantis Šalių teisinėmis sistemomis reikalauti tarpinių paslaugų teikėjo nutraukti pažeidimą arba užkirsti jam kelią.

[1] Nė viena šio skyriaus nuostata neužkerta nė vienai iš Šalių kelio savo vidaus teisėje apibrėžti sąlygas, kuriomis nustatoma, kaip sužinoma apie saugomos informacijos neteisėtumą.

4 POSKIRSNIS

PASIENYJE ĮGYVENDINAMOS UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

12.56 STRAIPSNIS

Atitiktis GATT 1994 ir TRIPS sutarčiai

Šalys užtikrina, kad muitinėms pasienyje įgyvendinant intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemones pagal šį poskirsnį būtų laikomasi Šalių prievolių pagal GATT 1994 ir TRIPS sutartį, visų pirmą GATT 1994 V straipsnio ir TRIPS sutarties 41 straipsnio ir III dalies 4 skirsnio.

12.57 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Taikant šį poskirsnį:

a) suklastotos prekės – suklastoto prekių ženklo prekės ir suklastotos geografinės nuorodos prekės;

b) suklastotos geografinės nuorodos prekės – prekės, įskaitant jų pakuotes, neteisėtai pažymėtos geografine nuoroda, tapačia geografinei nuorodai, tinkamai įregistruotai to paties tipo prekės atžvilgiu, arba kurios pagal jos esminius požymius negalima atskirti nuo tokios geografinės nuorodos, ir kurias importuojant pažeidžiamos ar kurias eksportuojant būtų pažeidžiamos atitinkamos geografinės nuorodos teisės, remiantis Šalies, kurioje prekės yra, teise;

c) suklastoto prekių ženklo prekės – prekės, įskaitant jų pakuotes, be leidimo pažymėtos prekių ženklu, tapačiu prekių ženklui, tinkamai įregistruotam tokių prekių atžvilgiu, arba kurio pagal jo esminius požymius negalima atskirti nuo tokio prekių ženklo, ir kurias importuojant pažeidžiamos ar kurias eksportuojant būtų pažeidžiamos atitinkamo prekių ženklo teisių savininko teisės, remiantis Šalies, kurioje prekės yra, teise;

d) eksportuojamos prekės – prekės, išvežamos iš Šalies teritorijos į vietovę už tos teritorijos ribų, kol prekės lieka muitinės prižiūrimos;

e) prekės, kuriomis pažeidžiama intelektinės nuosavybės teisė – suklastotos prekės ir piratinės prekės, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės, kurias importuojant ar eksportuojant pažeidžiama intelektinės nuosavybės teisė, remiantis Šalies, kurioje prekės yra, teise;

f) importuojamos prekės – prekės, įvežamos į Šalies teritoriją iš vietovės už tos teritorijos ribų, kol prekės lieka muitinės prižiūrimos, ir

g) piratinės prekės, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės – prekių kopijos, be teisių subjekto ar gamybos šalyje tinkamai teisių subjekto įgalioto asmens sutikimo tiesiogiai ar netiesiogiai pagamintos iš atitinkamo objekto, jei gaminant ir importuojant ar eksportuojant tas kopijas pagal atitinkamai importo ar eksporto Šalies teisę būtų pažeidžiamos autorių ar gretutinės teisės.

12.58 STRAIPSNIS

Pasienyje taikomų priemonių aprėptis

1. Importuojamų ir eksportuojamų prekių atžvilgiu kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko procedūras, pagal kurias teisių subjektas gali prašyti, kad muitinės sustabdytų prekių, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, importą ar eksportą.

2. Muitinės, laikydamosi vidaus procedūrų, sustabdo prekių, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, išleidimą.

12.59 STRAIPSNIS

Aktyvūs muitinių veiksmai

Muitinės, taikydamos rizikos analizės metodus, aktyviai imasi veiksmų, kad aptiktų ir nustatytų siuntas, kuriose yra importuojamų ir eksportuojamų prekių, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės. Jos bendradarbiauja su teisių subjektais ir, be kita ko, leidžia teikti informaciją rizikos analizei.

12.60 STRAIPSNIS

Konkretus bendradarbiavimas taikant priemones pasienyje

1. Nedarydamos poveikio 4.2 straipsnio (Muitinių bendradarbiavimas ir savitarpio administracinė pagalba) 2 dalies a punktui, Šalys, kai tinkama, skatina savo muitines bendradarbiauti ir keistis informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, kad būtų galima vykdyti veiksmingą sienų kontrolę ir taip užtikrinti intelektinės nuosavybės teises ir visų pirma veiksmingai įgyvendinti TRIPS sutarties 69 straipsnį.

2. Dėl intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo muitinėse Šalių muitinės teikia viena kitai savitarpio administracinę pagalbą pagal 2 protokolą (Savitarpio administracinė pagalba muitinės reikalų srityje).

3. Nedarant poveikio 17.1 straipsniui (Prekybos komitetas), už šio straipsnio tinkamą veikimą ir įgyvendinimą yra atsakingas 17.2 straipsnyje (Specialieji komitetai) nurodytas Muitinės komitetas. Muitinės komitetas nustato kompetentingų institucijų bendradarbiavimo prioritetus ir tinkamą jo tvarką.

5 POSKIRSNIS

KITOS SU VYKDYMO UŽTIKRINIMU SUSIJUSIOS NUOSTATOS

12.61 STRAIPSNIS

Elgesio kodeksai

Šalys skatina:

a) profesines asociacijas ar organizacijas parengti elgesio kodeksus, kurių tikslas – padėti užtikrinti intelektinės nuosavybės teises, ir

b) teikti Šalių kompetentingoms institucijoms elgesio kodeksų projektus ir visus tokių elgesio kodeksų taikymo vertinimus.

D SKIRSNIS

BENDRADARBIAVIMAS IR INSTITUCINĖS NUOSTATOS

12.62 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja siekdamos remti šio skyriaus įgyvendinimą.

2. Laikantis 16 skyriaus (Bendradarbiavimas ir pajėgumų stiprinimas), bendradarbiaujama, be kita ko, vykdant šią veiklą:

a) keičiantis informacija apie teisės sistemas, susijusias su intelektinės nuosavybės teisėmis ir atitinkamomis apsaugos ir užtikrinimo taisyklėmis, taip pat Sąjungai ir Vietnamui keičiantis patirtimi, susijusia su teisėkūros pažanga;

b) Sąjungai ir Vietnamui keičiantis patirtimi ir informacija apie intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimą;

c) Sąjungai ir Vietnamui keičiantis patirtimi, susijusia su vykdymo užtikrinimu centriniu ir jam pavaldžiais lygmenimis, kurį vykdo muitinės, policija, administracinės ir teisminės institucijos, ir koordinuojant jų veiksmus, kuriais siekiama užkirsti kelią suklastotų prekių eksportui, įskaitant veiksmus, kurių imamasi su kitomis šalimis;

d) stiprinant gebėjimus, taip pat vykdant darbuotojų mainus ir mokymą;

e) platinant ir skleidžiant informaciją apie intelektinės nuosavybės teises, *inter alia*, verslininkams ir socialinėms profesinėms bei socialinėms organizacijoms, taip pat skatinant vartotojų ir teisų subjektų informuotumą;

f) stiprinant vyriausybių bendradarbiavimą, *inter alia*, intelektinės nuosavybės tarnybų tarpusavio bendradarbiavimą, ir

g) aktyviai skatinant informuoti ir šviesti visuomenę intelektinės nuosavybės teisių politikos klausimais, rengiant veiksmingas strategijas pagrindinėms tikslinėms grupėms nustatyti ir komunikacijos programoms kurti, kad vartotojai ir žiniasklaida būtų geriau informuoti apie intelektinės nuosavybės pažeidimų poveikį, įskaitant grėsmę sveikatai bei saugai ir ryšį su organizuotu nusikalstamumu.

3. Nedarydamos poveikio 1 ir 2 dalims Šalys susitaria, kai reikia, spręsti klausimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikomas šis skyrius, apsauga ir užtikrinimu, taip pat bet kuriuos kitus atitinkamus klausimus Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupėje, įsteigtoje pagal 17.3 straipsnį (Darbo grupės).

12.63 STRAIPSNIS

Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė

1. Pagal 17.3 straipsnį (Darbo grupės) įsteigtą Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupę sudaro Šalių atstovai, kad būtų galima stebėti šio skyriaus įgyvendinimą, intensyviau bendradarbiauti ir palaikyti dialogą apie intelektinės nuosavybės teises, įskaitant geografines nuorodas.

2. Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė gali svarstyti bet kokį klausimą, susijusį su šio skyriaus įgyvendinimu ir veikimu. Visų pirma, ji yra atsakinga už:

a) rekomendacijų Šalims iš dalies keisti 12-A priedo (Geografinių nuorodų sąrašas) nuostatas, susijusias su geografinėmis nuorodomis, rengimą pagal 12.26 straipsnį (Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai);

b) keitimąsi informacija apie teisėkūros ir politikos raidą, susijusią su geografinėmis nuorodomis, ir bet kokius kitus abipusiškai svarbius geografinių nuorodų srities klausimus, ir

c) keitimąsi informacija apie geografines nuorodas siekiant svarstyti jų apsaugą pagal B skirsnio (Intelektinės nuosavybės teisių standartai) 3 poskirsnį (Geografinės nuorodos).

13 SKYRIUS

PREKYBA IR DARNUS VYSTYMASIS

13.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio skyriaus tikslas – skatinti darnų vystymąsi, visų pirma remiant su prekyba ir investicijomis susijusių aspektų svarbą sprendžiant darbo ir aplinkos klausimus.

2. Šalys prisimena 1992 m. *Darbotvarkę 21*, 2002 m. *Pasaulinio aukščiausiojo lygio susitikimo darnaus vystymosi klausimais Johanesburgo įgyvendinimo planą*, 2006 m. *Jungtinių Tautų Ekonominės ir Socialinės Tarybos priimtą ministrų deklaraciją dėl visiško užimtumo ir deramo darbo*, *Tarptautinės darbo organizacijos* (TDO) *deramo darbo darbotvarkę*, 2012 m. *Jungtinių Tautų konferencijos darnaus vystymosi klausimais baigiamąjį dokumentą „Ateitis, kurios norime“* ir 2015 m. *Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikimo baigiamąjį dokumentą „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“* Šalys patvirtina įsipareigojančios skatinti tarptautinės prekybos plėtrą taip, kad padėtų siekti darnaus vystymosi tikslo – esamų ir būsimų kartų gerovės. Darnaus vystymosi tikslas įtraukiamas į Šalių dvišalius prekybos santykius.

3. Šalys patvirtina įsipareigojančios siekti darnaus vystymosi, kurio trys dalys – ekonomikos vystymasis, socialinis vystymasis ir aplinkos apsauga – viena nuo kitos priklauso ir viena kitą stiprina.

4. Šalys pabrėžia, kad bendradarbiavimą su prekyba susijusiais darbo[1] ir aplinkos klausimais pravartu laikyti bendro požiūrio į prekybą ir darnų vystymąsi dalimi.

5. Šiuo skyriumi įtvirtinamas bendradarbiavimu, bendromis vertybėmis ir interesais pagrįstas požiūris ir atsižvelgiama į skirtingą Šalių išsivystymo lygį.

13.2 STRAIPSNIS

Reglamentavimo teisė ir apsaugos lygis

1. Šalys pripažįsta viena kitos atitinkamą teisę:

a) nustatyti savo darnaus vystymosi tikslus, strategijas, politiką ir prioritetus;

b) nustatyti, kaip laiko tinkama, savo vidaus apsaugos lygį aplinkos ir socialinėje srityse ir

[1] Šiame skyriuje „darbo klausimai“ – Deramo darbo darbotvarkėje apibrėžti klausimai, kaip nurodyta 2008 m. birželio 10 d. Tarptautinės darbo konferencijos 97-oje sesijoje Ženevoje priimtoje *TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo sąžiningos globalizacijos tikslais*.

c) nustatyti ar atitinkamai keisti savo atitinkamus įstatymus ir politiką, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų standartų ir susitarimų, prie kurių Šalis yra prisijungusi, kaip nurodyta 13.4 straipsnyje (Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai) ir 13.5 straipsnyje (Daugiašaliai aplinkos susitarimai).

2. Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad jos įstatymuose ir politikoje būtų numatyta ir skatinama palaikyti aukštą aplinkos ir socialinių sričių vidaus apsaugos lygį, ir nuolat stengiasi šiuos įstatymus ir politiką tobulinti.

13.3 STRAIPSNIS

Apsaugos lygio užtikrinimas

1. Šalys pabrėžia, kad žemesnis apsaugos lygis aplinkos ar darbo srityse neigiamai veikia šio skyriaus tikslus ir kad netinkama skatinti prekybą ar investicijas mažinant apsaugos lygį, užtikrinamą vidaus aplinkos ar darbo teise.

2. Šalis neatsisako savo aplinkos ar darbo sričių įstatymų arba nuo jų nenukrypsta, taip pat nesiūlo jų atsisakyti arba nuo jų nukrypti tokiu būdu, kad būtų daromas poveikis Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms.

3. Šalis savo nuosekliais ar pasikartojančiais veiksmais ar neveikimu neturi liautis veiksmingai užtikrinti, kad būtų vykdomi jos aplinkos ir darbo įstatymai, kad paskatintų prekybą ir investicijas.

4. Šalis netaiko aplinkos ir darbo sričių įstatymų taip, kad galėtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuoti kitą Šalį ar užslėptai riboti prekybą.

13.4 STRAIPSNIS

Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai

1. Šalys pripažįsta visiško ir našaus užimtumo bei deramo darbo visiems svarbą, visų pirma reaguojant į globalizaciją. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus skatinti savo dvišalės prekybos vystymą taip, kad būtų prisidedama prie visiško ir našaus užimtumo bei deramo darbo visiems, įskaitant moteris ir jaunimą. Atitinkamai Šalys konsultuojasi ir bendradarbiauja, kaip tinkama, dėl abipusiškai svarbių su prekyba susijusių darbo klausimų.

2. Vadovaudamasi savo prievolėmis, prisiimtomis dėl narystės TDO ir pagal 1998 m. Tarptautinės darbo konferencijos 86-ojoje sesijoje priimtą *TDO pagrindinių darbo teisių ir principų deklaraciją* bei tolesnes priemones, kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus gerbti, skatinti ir veiksmingai įgyvendinti su pagrindinėmis darbo teisėmis susijusius principus, būtent:

a) asociacijų laisvę ir veiksmingą teisės vesti kolektyvines derybas pripažinimą;

b) visų formų priverčiamojo darbo panaikinimą;

c) veiksmingą vaikų darbo panaikinimą ir

d) su užimtumu ir profesija susijusios diskriminacijos panaikinimą.

3. Kiekviena Šalis:

a) nuolat ir tvariai stengiasi ratifikuoti dar neratifikuotas pagrindines TDO konvencijas;

b) atsižvelgdama į savo vidaus aplinkybes, svarsto galimybę ratifikuoti kitas konvencijas, TDO priskiriamas prie atnaujintų, ir

c) keičiasi informacija su kita Šalimi apie a ir b punktuose nurodytus ratifikavimo procesus.

4. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą savo vidaus įstatymuose, kituose teisės aktuose ir praktikoje veiksmingai įgyvendinti atitinkamai Vietnamo ir Sąjungos valstybių narių ratifikuotas TDO konvencijas.

5. Šalys pripažįsta, kad pagrindinių darbo principų ir teisių pažeidimas negali būti laikomas priežastimi ar kitaip naudojamas teisėtam santykiniam pranašumui įgyti ir kad darbo standartai neturėtų būti naudojami prekybai proteguoti.

13.5 STRAIPSNIS

Daugiašaliai aplinkos susitarimai

1. Šalys pripažįsta, kad daugiašalis aplinkos valdymas ir susitarimai yra vertinga tarptautinės bendruomenės reakcija į aplinkos problemas, ir pabrėžia poreikį stiprinti prekybos ir aplinkos tarpusavio papildomumą. Šalys konsultuojasi ir bendradarbiauja, kai tinkama, dėl abipusiškai svarbių su prekyba susijusių aplinkos klausimų.

2. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti daugiašalius aplinkos susitarimus, prie kurių Šalis yra prisijungusi, savo vidaus teisėje ir praktikoje.

3. Šalys Prekybos ir darnaus vystymosi komitete ir, kai tinkama, kitomis progomis keičiasi informacija ir patirtimi, susijusiomis su savo atitinkama padėtimi ir pažanga dėl daugiašalių aplinkos susitarimų ar jų pakeitimų ratifikavimo.

4. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba toliau taikyti priemones, skirtas daugiašaliams aplinkos susitarimams, kurių šalis ji yra, įgyvendinti, jei tos priemonės nėra taikomos taip, kad būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis ar užslėptai ribojama prekyba.

13.6 STRAIPSNIS

Klimato kaita

1. Siekdamos reaguoti į sparčiai didėjančią klimato kaitos grėsmę, Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą pasiekti 1992 m. *Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos* (UNFCCC) galutinį tikslą ir veiksmingai įgyvendinti UNFCCC, *Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą* su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. gruodžio 8 d. (toliau – Kioto protokolas), ir 2015 m. gruodžio 12 d. priimtą *Paryžiaus susitarimą*. Šalys bendradarbiauja įgyvendindamos UNFCCC, Kioto protokolą ir Paryžiaus susitarimą. Kai tinkama, Šalys bendradarbiauja ir skatina šio skyriaus teigiamą poveikį stiprinant Šalių pajėgumą pereiti prie mažo išmetamųjų dujų kiekio ir klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos, kaip numatyta Paryžiaus susitarime.

2. Laikydamosi UNFCCC Šalys pripažįsta vidaus politikos vaidmenį reaguojant į klimato kaitą. Atitinkamai Šalys konsultuojasi ir dalijasi prioritetine ar abipusiškai svarbia informacija ir patirtimi, įskaitant apie:

a) geriausios praktikos pavyzdžius ir patirtį, įgytą rengiant, diegiant ir taikant anglies dioksido apmokestinimo mechanizmus;

b) vidaus ir tarptautinių anglies dioksido rinkų skatinamą, taip pat remiantis tokiais mechanizmais kaip apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos ir dėl miškų naikinimo ir alinimo susidarančių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo programos, ir

c) energijos vartojimo efektyvumo, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir atsinaujinančiosios energijos skatinimą.

13.7 STRAIPSNIS

Biologinė įvairovė

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu užtikrinti biologinės įvairovės išsaugojimą ir tvarų naudojimą, remiantis 1992 m. *Biologinės įvairovės konvencija* (BĮK), 2011–2020 m. *Strateginiu planu dėl biologinės įvairovės* ir *Aičio biologinės įvairovės tikslais*, priimtais 2010 m. spalio 18–29 d. Šalių konferencijoje Nagojoje, *Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija* (CITES) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1983 m. Gaborone, ir kitais atitinkamais tarptautiniais dokumentais, prie kurių Šalys yra prisijungusios, ir pagal juos priimtais sprendimais.

2. Pagal BĮK 15 straipsnį Šalys pripažįsta suverenias valstybių teises į savo gamtos išteklius ir tai, kad atitinkamos vyriausybės, laikydamosi vidaus teisės, turi įgaliojimus nustatyti galimybes naudotis joms priklausančiais genetiniais ištekliais. Šalys stengiasi sudaryti palankesnes sąlygas naudotis genetiniais ištekliais aplinkos požiūriu racionaliais tikslais ir nenustatyti apribojimų, prieštaraujančių BĮK tikslams. Šalys pripažįsta, jog tam, kad būtų galima naudotis genetiniais ištekliais, būtina gauti juos teikiančios Šalies sutikimą, apie kurį pranešama iš anksto, nebent ta Šalis nuspręstų kitaip.

3. Šiuo tikslu kiekviena Šalis:

a) laikydamasi savo vidaus įstatymų ir kitų teisės aktų, skatina prekybą produktais, kuriais prisidedama prie biologinės įvairovės tvaraus naudojimo ir išsaugojimo;

b) skatina ir ragina saugoti ir tvariai naudoti biologinę įvairovę, įskaitant galimybes naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningą bei teisingą dalijimąsi juos naudojant gaunama nauda;

c) keičiasi su kita Šalimi informacija apie prekybai reikšmingus veiksmus, kaip antai strategijas, politikos iniciatyvas, programas, veiksmų planus ar vartotojų informuotumo didinimo kampanijas, kuriais siekiama sustabdyti biologinės įvairovės nykimą ir mažinti jai kylančius pavojus, ir, kai tinkama, bendradarbiauja dėl kuo didesnio susijusios jų politikos poveikio ir tarpusavio papildomumo;

d) nustato ir įgyvendina tinkamas veiksmingas priemones, derančias su įsipareigojimais pagal tarptautines sutartis, kurių šalis ji yra, kaip antai informuotumo didinimo kampanijas, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo priemones, kad būtų mažinamas neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais mastas;

e) kai tinkama, aktyviau bendradarbiauja su kita Šalimi, siūlydama įtraukti naujas gyvūnų ir augalų veisles į CITES I ir II priedėlius, ir

f) kai tinkama, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis bendradarbiauja su kita Šalimi, kad skatintų išsaugoti ir tvariai naudoti biologinę įvairovę gamtinėse ar žemės ūkio ekosistemose, įskaitant nykstančias rūšis, jų buveines, ypatingai saugomas gamtos vietoves ir genetinę įvairovę; ekosistemų atkūrimą; neigiamo poveikio aplinkai dėl gyvų ir negyvų gamtinių išteklių, įskaitant ekosistemas, naudojimo šalinimą ar mažinimą; galimybes naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningą bei teisingą pasidalijimą juos naudojant gaunama nauda.

13.8 STRAIPSNIS

Tvari miškotvarka ir prekyba miškininkystės produktais

1. Šalys pripažįsta, kad siekiant jų ekonominių, aplinkos ir socialinių tikslų svarbu užtikrinti miškų išteklių išsaugojimą ir tvarią miškotvarką.

2. Šiuo tikslu kiekviena Šalis:

a) skatina remti prekybą miškininkystės produktais, gautais iš tvariai tvarkomų miškų ir paruoštais laikantis jų ruošos šalies vidaus teisės aktų; taip pat gali būti sudarytas *savanoriškas partnerystės susitarimas dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena*;

b) keičiasi su kita Šalimi informacija apie priemones, kuriomis skatinama naudoti medieną ir medienos produktus iš tvariai tvarkomų miškų, ir, kai tinkama, bendradarbiauja, kad tokios priemonės būtų parengtos;

c) nustato priemones, derančias su vidaus įstatymais ir tarptautinėmis sutartimis, kurių šalis ji yra, kad skatintų išsaugoti miškų išteklius ir kovotų su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba;

d) keičiasi su kita Šalimi informacija apie veiksmus, kai tinkama, miškų teisės aktų vykdymui gerinti ir, kai tinkama, bendradarbiauja, kad atitinkama jų politika, kuria siekiama, kad neteisėtai paruošta mediena ir medienos produktai nepatektų į prekybos srautus, turėtų kuo didesnį poveikį ir remtų viena kitą, ir

e) kai tinkama, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis bendradarbiauja su kita Šalimi, kad skatintų išsaugoti ir tvariai tvarkyti visų rūšių miškus.

13.9 STRAIPSNIS

Prekyba jūrų gyvaisiais ištekliais ir akvakultūros produktais ir tvarus jų valdymas

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu užtikrinti jūrų gyvųjų išteklių ir jūrų ekosistemų išsaugojimą ir tvarų valdymą ir skatinti atsakingą ir tvarią akvakultūrą.

2. Šiuo tikslu kiekviena Šalis:

a) laikosi ilgalaikio išteklių išsaugojimo ir valdymo priemonių ir jūrų gyvųjų išteklių tvaraus naudojimo nuostatų, kaip apibrėžta 1982 m. *Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje*; skatina laikytis 1995 m. liepos 24 d.–rugpjūčio 4 d. Niujorke priimto *Susitarimo dėl 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų išteklių ir toli migruojančių žuvų išteklių apsauga ir valdymu, įgyvendinimo*, 1993 m. lapkričio mėn. Maisto ir žemės ūkio organizacijos konferencijos 27-oje sesijoje patvirtinto *Susitarimo dėl skatinimo žvejybos laivams atviroje jūroje laikytis tarptautinių išsaugojimo ir valdymo priemonių* bei 2009 m. lapkričio 22 d. Maisto ir žemės ūkio organizacijos konferencijoje patvirtinto *Susitarimo dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti*; laikosi 1995 m. spalio 31 d. Kankūne vykusioje Maisto ir žemės ūkio organizacijos konferencijoje priimto Atsakingos žuvininkystės kodekso principų;

b) kai taikoma, su kita Šalimi bendradarbiauja su regioninėmis žuvininkystės valdymo organizacijomis, kurių narė, stebėtoja ar bendradarbiaujanti ne susitariančioji šalis ji yra, ir tose organizacijose, taip pat veiksmingai taikydama jų stebėsenos, kontrolės, priežiūros ir valdymo priemonių vykdymo priemones ir, kai tinkama, įgyvendina jų laimikio dokumentavimo ar sertifikavimo sistemas;

c) bendradarbiauja su kita Šalimi ir aktyviai kovoja su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (toliau – NNN) žvejyba ir su tokia žvejyba susijusia veikla, taikydama išsamias, veiksmingas ir skaidrias kovos su NNN žvejyba priemones. Kiekviena Šalis taip pat lengvina keitimąsi informacija apie NNN veiklą ir įgyvendina politiką ir priemones, kad vykdant NNN žvejybą gauti produktai nepatektų į prekybos srautus;

d) skatina tvarios akvakultūros vystymą, atsižvelgdama į jos ekonominius, socialinius ir su aplinka susijusius aspektus, ir

e) Prekybos ir tvaraus vystymosi komitete ir, kai tinkama, kitomis progomis keičiasi informacija apie visas naujas jūrų gyvųjų išteklių ir žuvininkystės produktų valdymo priemones, kurios gali daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai.

13.10 STRAIPSNIS

Darniam vystymuisi palanki prekyba ir investicijos

1. Kiekviena Šalis patvirtina įsipareigojanti stiprinti prekybos ir investicijų ekonominį, socialinį ir su aplinka susijusį vaidmenį siekiant darnaus vystymosi tikslo.

2. Tuo tikslu Šalys:

a) pripažįsta, kad deramas darbas gali būti naudingas užtikrinant ekonomikos veiksmingumą, inovacijas ir našumą, ir skatina didesnę prekybos politikos ir darbo politikos darną;

b) stengiasi lengvinti ir skatinti prekybą aplinkosaugos prekėmis ir paslaugomis ir investicijas į jas, laikydamosi šio Susitarimo;

c) stengiasi lengvinti prekybą prekėmis ir paslaugomis, ypač svarbiomis švelninant klimato kaitą, pvz., tvaria atsinaujinančiąja energija ir efektyvaus energijos vartojimo prekėmis ir paslaugomis, ir investicijas į tokias prekes ir paslaugas, taip pat rengdamos politikos programas, kuriomis skatinama diegti geriausius prieinamus gamybos būdus;

d) pripažįsta, kad savanoriškomis iniciatyvomis gali būti padedama pasiekti ir išlaikyti aukštą aplinkos ir darbo apsaugos lygį ir jomis gali būti papildomos vidaus reglamentavimo priemonės; todėl kiekviena Šalis, laikydamasi savo vidaus įstatymų ar politikos, skatina rengti tokias iniciatyvas, įskaitant savanoriškas darnumo užtikrinimo programas, kaip antai sąžiningos ir etiškos prekybos sistemas ir ekologinius ženklus, ir tokiose iniciatyvose dalyvauti, ir

e) laikydamosi savo vidaus įstatymų ar politikos susitaria skatinti įmonių socialinę atsakomybę, jei su tuo susijusios priemonės nėra taikomos taip, kad būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis ar užslėptai ribojama prekyba. Be kitų priemonių, įmonių socialinė atsakomybė gali būti skatinama keičiantis informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, švietimo bei mokymo veikla ir techninėmis konsultacijomis. Šiuo tikslu kiekviena Šalis atsižvelgia į atitinkamas tarptautiniu mastu pripažintas priemones, kurias ji yra patvirtinusi arba remia, pavyzdžiui, *Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos gaires tarptautinėms bendrovėms*, *Jungtinių Tautų Pasaulinį susitarimą ir TDO trišalę deklaraciją dėl principų, susijusių su tarptautinio verslo įmonėmis ir socialine politika*.

13.11 STRAIPSNIS

Mokslinė informacija

Rengdama ir įgyvendindama priemones, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką ar darbo sąlygas ir kurios gali turėti įtakos prekybai ar investicijoms, kiekviena Šalis atsižvelgia į atitinkamą turimą mokslinę, techninę ir su inovacijomis susijusią informaciją bei atitinkamus tarptautinius standartus, gaires ar rekomendacijas, įskaitant atsargumo principą.

13.12 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Kiekviena Šalis, remdamasi savo vidaus įstatymais ir 14 skyriumi (Skaidrumas), užtikrina, kad bet kokia priemonė, kuria siekiama apsaugoti aplinką ar darbo sąlygas ir kuri gali paveikti prekybą ar investicijas, būtų rengiama, pradedama taikyti ir įgyvendinama skaidriai, apie ją būtų tinkamai pranešama, o suinteresuotiesiems asmenims būtų suteikta proga pateikti savo nuomonę.

13.13 STRAIPSNIS

Poveikio darniam vystymuisi vertinimas

Bendrai ar atskirai Šalys, taikydamos savo atitinkamą politiką, praktiką, dalyvavimu pagrįstus procesus ir įtraukdamos savo atitinkamas institucijas, peržiūri, stebi ir vertina šio Susitarimo poveikį darniam vystymuisi.

13.14 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas prekybos ir darnaus vystymosi srityje

1. Šalys, pripažindamos, kad siekiant šio skyriaus tikslų svarbu bendradarbiauti su prekyba susijusių darnaus vystymosi aspektų klausimais, gali bendradarbiauti, *inter alia*:

a) prekybos ir darnaus vystymosi klausimais tarptautiniuose forumuose, įskaitant TDO, Azijos ir Europos susitikimo procesuose, pagal Jungtinių Tautų aplinkos programą ir daugiašalius aplinkos susitarimus;

b) keistis informacija ir patirtimi, susijusiomis su prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimo metodika ir rodikliais;

c) dėl darbo ir aplinkos įstatymų ir kitų teisės aktų, normų ir standartų poveikio prekybai ar investicijoms ir prekybos ar investicijų taisyklių poveikio darbui ir aplinkai, įskaitant poveikį darnaus vystymosi strategijų ir politikos rengimui;

d) dalytis patirtimi skatinant ratifikuoti ir įgyvendinti prekybai svarbias pagrindines, prioritetines ir kitas atnaujintas TDO konvencijas ir daugiašalius aplinkos susitarimus;

e) su prekyba susijusiais TDO deramo darbo darbotvarkės aspektais, visų pirma dėl prekybos ir visiško bei našaus užimtumo visiems, įskaitant jaunimą, moteris ir neįgaliuosius, sąsajų, darbo rinkos koregavimo, pagrindinių ir kitų tarptautinių darbo standartų, su darbu susijusios statistikos, žmogiškųjų išteklių plėtojimo ir mokymosi visą gyvenimą, socialinės apsaugos visiems, įskaitant pažeidžiamas ir palankių sąlygų neturinčias grupes, kaip antai darbuotojus migrantus, moteris, jaunimą ir neįgaliuosius, socialinės įtraukties, socialinio dialogo ir lyčių lygybės;

f) dėl su prekyba susijusių daugiašalių aplinkos susitarimų aspektų, įskaitant muitinių bendradarbiavimą;

g) dėl su prekyba susijusių esamo ir būsimo tarptautinio kovos su klimato kaita režimo aspektų, įskaitant priemones, kuriomis būtų skatinamos mažo anglies dioksido kiekio technologijos ir efektyvus energijos vartojimas;

h) dalytis informacija ir patirtimi, susijusiomis su sertifikavimo ir ženklinimo sistemomis, įskaitant ekologinį ženklinimą;

i) skatinti įmonių socialinę atsakomybę ir atskaitomybę, taip pat dėl tarptautiniu mastu sutartų priemonių, kurias kiekviena Šalis yra patvirtinusi arba remia;

j) dėl su prekyba susijusių priemonių, kuriomis skatinama išsaugoti ir tvariai naudoti biologinę įvairovę, įskaitant ekosistemų ir jų paslaugų žemėlapių sudarymą ir vertinimą, ir siekiant kovoti su neteisėta tarptautine prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais;

k) dėl su prekyba susijusių priemonių, kuriomis skatinama išsaugoti ir tvariai valdyti miškus, taip mažinant miškų naikinimą ir neteisėtą medienos ruošą;

l) dėl su prekyba susijusių priemonių, kuriomis skatinama tausioji žvejyba ir prekyba tvariai tvarkomais žuvų produktais, ir

m) dalytis informacija ir patirtimi apie su prekyba susijusius aplinkos atžvilgiu tvaraus augimo strategijų ir politikos apibrėžimo ir įgyvendinimo aspektus, įskaitant tvarią gamybą ir vartojimą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jo ir ekologiškas technologijas, bet šiomis sritimis neapsiribojant.

2. Šalys dalijasi informacija ir patirtimi, kad plėtotų ir vykdytų bendradarbiavimo ir pajėgumų stiprinimo veiklą, susijusią su prekyba ir darniu vystymusi.

3. Laikydamosi 16 skyriaus (Bendradarbiavimas ir pajėgumų stiprinimas) Šalys gali bendradarbiauti 1 dalyje nurodytose srityse, *inter alia*, šiomis priemonėmis:

a) rengdamos praktinius ir kitus seminarus bei mokymus ir palaikydamos dialogą, kad dalytųsi žiniomis, patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais;

b) atlikdamos tyrimus ir

c) kai tinkama, techninės pagalbos ir pajėgumų stiprinimo veikla.

Šalys gali susitarti dėl kitų bendradarbiavimo formų.

13.15 STRAIPSNIS

Institucinės nuostatos

1. Kiekviena Šalis savo administracinėje struktūroje paskiria ryšių centrą šiam skyriui įgyvendinti.

2. Pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtą Prekybos ir darnaus vystymosi komitetą sudaro kiekvienos Šalies atitinkamų administracinių struktūrų vyresnieji pareigūnai arba jų paskirti pareigūnai.

3. Pirmasis Prekybos ir tvaraus vystymosi komiteto posėdis surengiamas per pirmuosius metus po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, o vėliau posėdžiai rengiami prireikus peržiūrėti šio skyriaus įgyvendinimą, įskaitant bendradarbiavimą pagal 13.14 straipsnį (Bendradarbiavimas prekybos ir darnaus vystymosi srityje). Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles, o išvadas priima bendru sutarimu.

4. Kiekviena Šalis sudaro naują darnaus vystymosi klausimų vidaus patarėjų grupę ar grupes, arba konsultuojasi su esama (-omis) tokia (-omis) grupe (-ėmis), kuri (-os) pataria dėl šio skyriaus įgyvendinimo. Kiekviena Šalis nustato savo vidaus patarėjų grupės (-ių) steigimo ir jos (jų) narių skyrimo procedūras. Grupę (-es) sudaro nepriklausomos atstovavimo organizacijos, užtikrinant subalansuotą ekonominių, socialinių ir aplinkos srities suinteresuotųjų šalių, įskaitant, be kitų, darbdavių ir darbuotojų organizacijas, verslo grupes ir aplinkos organizacijas, atstovavimą. Kiekviena vidaus patarėjų grupė gali savo iniciatyva teikti atitinkamai Šaliai nuomones ar rekomendacijas dėl šio skyriaus įgyvendinimo.

5. Kiekvienos Šalies vidaus patarėjų grupės (-ių) nariai renkasi jungtiniame forume, kad palaikytų dialogą apie Šalių tarpusavio prekybos santykių aspektus, susijusius su darniu vystymusi. Abiejų Šalių vidaus patarėjų grupės gali bendru sutarimu įtraukti į jungtinio forumo susitikimus kitas suinteresuotąsias šalis. Forumas grindžiamas subalansuotu ekonominių, socialinių ir aplinkos srities suinteresuotųjų šalių atstovavimu. Kiekvieno jungtinio forumo susitikimo ataskaitos pateikiamos Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetui ir vėliau skelbiamos viešai.

6. Nebent Šalys susitartų kitaip, jungtinis forumas susitinka kartą per metus, susiejant susitikimus su Prekybos ir tvaraus vystymosi komiteto posėdžiais. Tokiais atvejais Šalys jungtiniam forumui pateikia atnaujintą informaciją apie šio skyriaus įgyvendinimą. Šalys susitaria dėl jungtinio forumo veikimo principų ne vėliau kaip praėjus vieniems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

13.16 STRAIPSNIS

Vyriausybių lygmens konsultacijos

1. Visiems dėl šio skyriaus iškilusiems nesutarimams spręsti Šalys taiko tik šiame straipsnyje ir 13.17 straipsnyje (Ekspertų kolegija) nustatytas procedūras. Jeigu šiame skyriuje nenustatyta kitaip, šiam skyriui netaikomas 15 skyrius (Ginčų sprendimas) ir jo 15-C priedas (Tarpininkavimas). 15-A priedas (Darbo tvarkos taisyklės) *mutatis mutandis* taikomas laikantis 13.17 straipsnio (Ekspertų kolegija) 2 dalies.

2. Šalis gali prašyti konsultacijų su kita Šalimi bet kokiu su šiuo skyriumi susijusiu klausimu, dėl to pateikdama prašymą raštu kitos Šalies ryšių centrui. Prašyme aiškiai nurodomas klausimas ir spręstina problema ir trumpai aprašomi reikalavimai pagal šį skyrių, įskaitant atitinkamas jo nuostatas, be to, paaiškinamas problemos poveikis šio skyriaus tikslams ir pateikiama bet kokia kita informacija, kurią Šalis laiko svarbia. Konsultacijos pradedamos netrukus po to, kai Šalis pateikia prašymą surengti konsultacijas.

3. Šalys deda visas pastangas, kad klausimą išspręstų abipusiškai priimtinu sutarimu. Vykstant konsultacijoms ypač daug dėmesio skiriama Šalies, kuri priskiriama prie besivystančių šalių, specifinėms problemoms ir interesams. Kai tinkama, Šalys tinkamai atsižvelgia į TDO ar atitinkamų daugiašalių aplinkos organizacijų ar įstaigų veiklą ir gali bendru sutarimu prašyti šių organizacijų ar įstaigų arba bet kurių kitų įstaigų ar asmenų, kuriuos jos laiko tinkamais, konsultacijų, kad klausimą būtų galima visapusiškai išnagrinėti.

4. Jei Šalis nusprendžia, kad klausimą reikia dar išsamiau aptarti, ta Šalis, pateikdama prašymą raštu kitos Šalies ryšių centrui, gali prašyti surengti Prekybos ir darnaus vystymosi komiteto posėdį ir tą klausimą svarstyti jame. Prekybos ir darnaus vystymosi komitetas greitai surengia posėdį ir stengiasi susitarti dėl klausimo sprendimo.

5. Kai tinkama, Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas gali prašyti bet kurios iš Šalių arba abiejų Šalių vidaus patarėjų grupės (-ių) konsultacijų ar kitos ekspertinės pagalbos, kuri galėtų padėti jam išnagrinėti klausimą.

6. Šalių pasiektas klausimo sprendimas skelbiamas viešai, nebent Šalys abipusiškai sutartų kitaip.

13.17 STRAIPSNIS

Ekspertų kolegija

1. Jei Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas tinkamai neišsprendžia klausimo per 120 dienų arba ilgesnį abiejų Šalių sutartą laikotarpį nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo pagal 16.4 straipsnį (Ryšys su kitais skyriais), Šalis, raštu pateikdama prašymą kitos Šalies ryšių centrui, gali prašyti, kad klausimui išspręsti būtų sudaryta ekspertų kolegija.

2. Įsigaliojus šiam Susitarimui Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas nustato ekspertų kolegijos darbo tvarkos taisykles, taikytinas bet kokiam procedūriniam klausimui, kuris nenumatytas šiame straipsnyje. Nebent Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas susitartų kitaip, kol minėtos darbo tvarkos taisyklės nenustatytos, *mutatis mutandis,* atsižvelgiant į ekspertų kolegijos darbo pobūdį, taikomos 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės) nustatytos darbo tvarkos taisyklės.

3. Per pirmąjį posėdį po šio Susitarimo įsigaliojimo Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas sudaro bent penkiolikos asmenų, norinčių ir galinčių būti ekspertų kolegijos nariais, sąrašą. Šį sąrašą sudaro trys dalys: po vieną kiekvienos Šalies sąrašą ir vienas sąrašas asmenų, kurie nėra nė vienos iš Šalių piliečiai ir kurie eis ekspertų kolegijos pirmininko pareigas. Kiekviena Šalis į savo sąrašą pasiūlo bent po penkis asmenis, kurie gali būti ekspertai. Šalys taip pat atrenka bent penkis asmenis į pirmininkų sąrašą. Prekybos ir tvaraus vystymosi komitetas per savo posėdžius peržiūri sąrašą ir užtikrina, kad jame visada būtų bent penkiolika asmenų.

4. Į 3 dalyje nurodytą sąrašą įtraukiami asmenys, turintys specialiųjų žinių ar patirties, susijusių darbo ar aplinkos teisės klausimais, šiame skyriuje aptariamais klausimais ar ginčų pagal tarptautinius susitarimus sprendimu. Jie turi būti nepriklausomi, veikti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokios organizacijos ar vyriausybės nurodymų su nagrinėjamu dalyku susijusiais klausimais, ir nebūti saistomi ryšių su bet kurios iš Šalių vyriausybe. 15-B priede (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas) nustatyti principai *mutatis mutandis*, atsižvelgiant į jų darbo pobūdį, taikomi ir ekspertams.

5. Ekspertų kolegiją sudaro trys nariai, nebent Šalys susitartų kitaip. Per 30 dienų nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti ekspertų kolegiją gavimo dienos Šalys konsultuojasi, siekdamos susitarti dėl jos sudėties. Šalims nepavykus susitarti dėl ekspertų kolegijos sudėties per nurodytąjį laikotarpį, jos bendru sutarimu arba, jei nesusitaria per dar septynias dienas, burtais iš atitinkamo 3 dalyje nurodyto sąrašo atrenka pirmininką. Kiekviena Šalis per 14 dienų nuo 30 dienų laikotarpio pabaigos pasirenka vieną ekspertą, atitinkantį 4 dalyje nurodytus reikalavimus. Šalys gali susitarti į ekspertų kolegiją įtraukti bet kokį kitą ekspertą, atitinkantį 4 dalyje nurodytus reikalavimus. Nepavykus susitarti dėl ekspertų kolegijos sudėties per 44 dienas nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti ekspertų kolegiją gavimo dienos, likęs (-ę) ekspertas (-ai) atrenkamas (-i) burtais per septynias dienas iš 3 dalyje nurodyto (-ų) sąrašo (-ų), pasirenkant asmenis, kuriuos pasiūlė Šalis ar Šalys, nepabaigusi (-ios) procedūros. Jei 3 dalyje nurodytas sąrašas dar nesudarytas, ekspertai atrenkami burtais iš abiejų Šalių arba, jei tik viena Šalis pateikė pasiūlymą, vienos iš Šalių oficialiai pasiūlytų asmenų. Ekspertų kolegijos sudarymo diena yra diena, kai atrenkamas paskutinis iš trijų ekspertų.

6. Jei per septynias dienas nuo ekspertų kolegijos sudarymo dienos Šalys nesusitaria kitaip, ekspertų kolegijos įgaliojimai yra šie:

„atsižvelgiant į atitinkamas Prekybos ir darnaus vystymosi skyriaus nuostatas nagrinėti klausimą, pateiktą prašyme sudaryti ekspertų kolegiją, ir teikti ataskaitas, kaip nurodyta šio straipsnio 8 dalyje, kuriose išdėstomos rekomendacijos, kaip tą klausimą spręsti“.

7. Su daugiašalių susitarimų, nurodytų 13.4 straipsnyje (Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai) ir 13.5 straipsnyje (Daugiašaliai aplinkos susitarimai), laikymusi susijusiais klausimais Kolegija turėtų kreiptis informacijos ir konsultacijų į TDO ar atitinkamų daugiašalių aplinkos susitarimų įstaigas. Bet kokia pagal šią dalį gauta informacija pateikiama abiejų Šalių pastaboms.

8. Ekspertų kolegija Šalims pateikia tarpinę ir galutinę ataskaitas. Šiose ataskaitose nurodomi nustatyti faktai, atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami visi nustatyti faktai ir rekomendacijos. Tarpinę ataskaitą ekspertų kolegija pateikia Šalims ne vėliau kaip per 90 dienų nuo jos sudarymo dienos. Bet kuri Šalis gali raštu pateikti ekspertų kolegijai pastabų dėl tarpinės ataskaitos per 45 dienas po jos pateikimo. Apsvarsčiusi tokias raštiškas pastabas ekspertų kolegija gali pakeisti ataskaitą ir prireikus klausimą nagrinėti papildomai. Galutinę ataskaitą ekspertų kolegija pateikia Šalims ne vėliau kaip per 150 dienų nuo jos sudarymo. Jei šioje dalyje nustatytų terminų laikytis neįmanoma, ekspertų kolegijos pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią ekspertų kolegija ketina pateikti tarpinę ar galutinę ataskaitą. Ekspertų kolegija pateikia galutinę ataskaitą ne vėliau kaip per 180 dienų nuo jos sudarymo, nebent Šalys susitartų kitaip. Ši galutinė ataskaita skelbiama viešai, nebent abipusiškai susitariama kitaip.

9. Šalys, atsižvelgdamos į ekspertų kolegijos ataskaitą ir joje pateiktas rekomendacijas, aptaria, kokius tinkamus veiksmus ar priemones reikia įgyvendinti. Susijusi Šalis informuoja savo vidaus patarėjų grupę (-s) ir kitą Šalį apie savo sprendimus dėl bet kokių įgyvendintinų veiksmų ar priemonių ne vėliau kaip per 90 dienų arba ilgesnį Šalių bendrai sutartą laikotarpį nuo galutinės ataskaitos pateikimo Šalims. Tolesnius veiksmus dėl minėtų veiksmų ar priemonių įgyvendinimo stebi Prekybos ir darnaus vystymosi komitetas. Vidaus patarėjų grupė (-s) ir jungtinis forumas gali Prekybos ir darnaus vystymosi komitetui teikti pastabų šiuo klausimu.

14 SKYRIUS

SKAIDRUMAS

14.1 STRAIPSNIS

Tikslas ir taikymo sritis

Kiekviena Šalis, pripažindama poveikį, kurį reglamentavimo aplinka ir procedūros gali daryti prekybai ir investicijoms, skatina reglamentavimo aplinką ir veiksmingas procedūras, kurios būtų nuspėjamos ekonominės veiklos vykdytojams, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

14.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) suinteresuotasis asmuo – fizinis ar juridinis asmuo, kurį gali paveikti visuotinai taikoma priemonė, ir

b) visuotinai taikoma priemonė – įstatymai, kiti teisės aktai, teismų sprendimai, procedūros bei administraciniai visuotinai taikomi sprendimai, kurie gali paveikti bet kokį dalyką, kuriam taikomas šis Susitarimas.

14.3 STRAIPSNIS

Skelbimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visuotinai taikoma priemonė:

a) būtų greitai paskelbiama oficialiai paskirtoje sklaidos priemonėje, įskaitant, kai įmanoma, elektronines, tokiu būdu, kad vyriausybės ir suinteresuotieji asmenys galėtų su ja susipažinti, ir

b) būtų numatyta pakankamai laiko nuo paskelbimo iki įsigaliojimo, nebent tai neįmanoma dėl skubos priežasčių.

2. Kiekviena Šalis:

a) stengiasi pakankamai iš anksto paskelbti visus pasiūlymus nustatyti arba iš dalies pakeisti visuotinai taikomą priemonę, be kita ko, jei prašoma, paaiškinti ir pagrįsti pasiūlymo tikslą;

b) suteikia pagrįstas galimybes suinteresuotiesiems asmenims pateikti pastabų dėl pasiūlymo nustatyti ar iš dalies pakeisti visuotinai taikomą priemonę ir visų pirma suteikia pakankamai laiko tokioms pastaboms pateikti, nebent tai neįmanoma dėl skubos priežasčių, ir

c) stengiasi atsižvelgti į suinteresuotųjų asmenų dėl pasiūlymų nustatyti ar iš dalies pakeisti visuotinai taikomą priemonę pateiktas pastabas.

14.4 STRAIPSNIS

Užklausos ir ryšių centrai

1. Siekdama užtikrinti veiksmingą šio Susitarimo įgyvendinimą ir palengvinti Šalių bendravimą dėl bet kokio klausimo, kuriam jis taikomas, kiekviena Šalis šiam Susitarimui įsigaliojus paskiria ryšių centrą.

2. Kitos Šalies prašymu ryšių centras nurodo už konkretų klausimą atsakingą įstaigą ar pareigūną ir padeda, prireikus, palengvinti bendravimą su užklausą pateikusia Šalimi.

3. Kiekviena Šalis, atsižvelgdama į savo turimus išteklius, nustato arba toliau taiko tinkamas priemones, įskaitant numatytas kituose šio Susitarimo skyriuose, skirtas atsakyti į visų suinteresuotųjų asmenų užklausas dėl visų siūlomų arba galiojančių visuotinai taikomų priemonių ir dėl jų taikymo. Užklausos gali būti teikiamos per ryšių centrus, paskirtus pagal 1 dalį, arba, kai tinkama, naudojantis visomis kitomis priemonėmis, nebent šiame Susitarime būtų nurodytas konkretus kitas būdas.

4. Kiekviena Šalis numato priemones, kuriomis galėtų pasinaudoti suinteresuotieji asmenys, norintys išspręsti problemas, kilusias dėl visuotinai taikomų priemonių taikymo pagal šį Susitarimą.

5. Šalys pripažįsta, kad pagal šį straipsnį pateikti atsakymai gali būti pateikiami tik kaip informacija ir negali būti galutiniai arba teisiškai privalomi.

6. Kiekviena Šalis, jei prašoma, paaiškina visuotinai taikomų priemonių tikslą ir pagrindą.

7. Šalies prašymu kita Šalis greitai pateikia informaciją ir atsako į klausimus dėl bet kurios esamos ar siūlomos visuotinai taikomos priemonės, kuri, prašymą teikiančios Šalies nuomone, gali iš esmės paveikti šio Susitarimo veikimą, nepaisant to, ar prašymą teikiančiai Šaliai anksčiau buvo pranešta apie minėtą priemonę.

14.5 STRAIPSNIS

Visuotinai taikomų priemonių administravimas

Kiekviena Šalis visas visuotinai taikomas priemones administruoja vienodai, objektyviai, nešališkai ir pagrįstai. Taikydama šias priemones kitos Šalies konkretiems asmenims, prekėms ar paslaugoms kiekviena Šalis:

a) stengiasi suinteresuotiesiems asmenims, kuriuos procesas paveikia tiesiogiai, pagal savo vidaus tvarką pateikti pagrįstą pranešimą apie proceso inicijavimą, be kita ko, aprašyti proceso pobūdį, pateikti teisinio pagrindo, kuriuo remiantis inicijuojamas procesas, ir bendrą visų ginčytinų klausimų aprašymą;

b) prieš bet kokius galutinius administracinius veiksmus sudaro tokiems suinteresuotiesiems asmenims pagrįstą galimybę pateikti faktų ir argumentų jų pozicijoms pagrįsti, jei tai galima padaryti atsižvelgiant į terminą, proceso pobūdį ir viešąjį interesą, ir

c) užtikrina, kad jos procedūros būtų pagrįstos ir vykdomos remiantis vidaus teise.

14.6 STRAIPSNIS

Peržiūra ir apskundimas

1. Kiekviena Šalis, remdamasi savo vidaus teise, paskiria arba palieka toliau veikti esamas teismines, arbitražines ar administracines institucijas arba nustato ar toliau taiko tokias procedūras, kad administraciniai veiksmai, susiję su klausimais, kuriems taikomas šis Susitarimas, būtų greitai peržiūrimi ir, jei pagrįsta, ištaisomi. Tokios institucijos ir procedūros turi būti nešališkos ir nepriklausomos nuo įstaigų arba institucijų, kurioms pavesta užtikrinti vykdymą administracine tvarka ir neturi turėti jokių svarbių interesų, susijusių su klausimo sprendimo rezultatu.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad minėtose institucijose ar procedūrose proceso šalims būtų suteikiama teisė:

a) į pagrįstą galimybę remti ar ginti savo atitinkamas pozicijas ir

b) į tai, kad būtų priimtas sprendimas, pagrįstas įrodymais ir pateiktais pareiškimais, arba, kai to reikalaujama pagal vidaus teisę, administracinės institucijos surinkta bylos medžiaga.

3. Kiekviena Šalis, atsižvelgdama į savo vidaus teisėje numatytą galimybę apskųsti arba peržiūrėti sprendimą, užtikrina, kad tokie sprendimai būtų įstaigų arba institucijų įgyvendinami ir jais būtų grindžiama su tuo administraciniu veiksmu susijusi įstaigų arba institucijų darbo praktika.

14.7 STRAIPSNIS

Geroji reglamentavimo praktika ir geras administracinis elgesys

1. Šalys susitaria bendradarbiauti skatindamos reglamentavimo kokybę ir veiksmingumą, taip pat keisdamosi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su jų atitinkamų reglamentavimo reformų procesais ir reglamentavimo poveikio vertinimu.

2. Šalys laikosi gero administracinio elgesio principų ir susitaria bendradarbiauti skatindamos jų taikymą, be kita ko, keisdamosi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais.

14.8 STRAIPSNIS

Konkrečios taisyklės

Šis skyrius taikomas nedarant poveikio jokioms konkrečioms kituose šio Susitarimo skyriuose nustatytoms taisyklėms.

15 SKYRIUS

GINČŲ SPRENDIMAS

A SKIRSNIS

TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS

15.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šiuo skyriumi siekiama nustatyti efektyvias ir veiksmingas procedūras, kad būtų išvengta Šalių ginčų dėl šio Susitarimo aiškinimo ir taikymo ir kad tokie ginčai būtų išspręsti, siekiant rasti abipusiškai priimtiną sprendimą.

15.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas bet kokių Šalių tarpusavio ginčų dėl šio Susitarimo nuostatų aiškinimo ar taikymo, vengimui ir sprendimui, jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip.

B SKIRSNIS

KONSULTACIJOS IR TARPININKAVIMAS

15.3 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalys stengiasi išspręsti bet kokius 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytus ginčus, surengdamos sąžiningas konsultacijas, kad pasiektų abipusiškai sutartą sprendimą.

2. Šalis kreipiasi dėl konsultacijų, pateikdama rašytinį prašymą kitai Šaliai ir jo kopiją Prekybos komitetui, ir nurodo ginčijamą priemonę ir atitinkamas šio Susitarimo nuostatas.

3. Konsultacijos surengiamos per 30 dienų nuo 2 dalyje nurodyto prašymo gavimo dienos ir vyksta Šalies, kuriai prašymas pateiktas, teritorijoje, nebent Šalys susitartų kitaip. Konsultacijos laikomos baigtomis per 45 dienas nuo prašymo gavimo dienos, nebent abi Šalys susitaria jas tęsti. Konsultacijos, visų pirma visa jų metu atskleista informacija ir Šalių pozicijos, yra konfidencialios ir dėl jų nedaromas poveikis nė vienos iš Šalių teisėms jokiose tolesnėse procedūrose.

4. Konsultacijos dėl skubių atvejų, įskaitant susijusius su greitai gendančiomis ar sezoninėmis prekėmis arba sezoninėmis paslaugomis, surengiamos per 15 dienų nuo 2 dalyje nurodyto prašymo gavimo dienos. Konsultacijos laikomos baigtomis per 20 dienų, nebent abi Šalys susitaria jas tęsti.

5. Šalis, kuri kreipėsi dėl konsultacijų, gali pasinaudoti 15.5 straipsnio (Arbitražo inicijavimas) nuostatomis, jei:

a) kita Šalis neatsako į prašymą surengti konsultacijas per 15 dienų nuo jo gavimo dienos;

b) konsultacijos neįvyksta per 3 ar 4 dalyje numatytą laikotarpį;

c) Šalys susitaria nerengti konsultacijų arba

d) konsultacijos pabaigiamos nepasiekus abipusiškai sutarto sprendimo.

6. Konsultacijų metu kiekviena Šalis pateikia pakankamai faktinės informacijos, kad būtų galima išsamiai išnagrinėti, kaip ginčijamoji priemonė galėtų paveikti šio Susitarimo veikimą arba taikymą.

15.4 STRAIPSNIS

Tarpininkavimas

Šalys gali bet kuriuo metu susitarti pradėti tarpininkavimo procedūrą pagal 15-C priedą (Tarpininkavimas) dėl bet kokios priemonės, neigiamai veikiančios Šalių tarpusavio prekybą ar investicijas.

C SKIRSNIS

GINČŲ SPRENDIMO PROCEDŪROS

1 POSKIRSNIS

ARBITRAŽAS

15.5 STRAIPSNIS

Arbitražo inicijavimas

1. Jei Šalims nepavyko išspręsti ginčo per konsultacijas, kaip numatyta 15.3 straipsnyje (Konsultacijos), Šalis, kuri prašė surengti konsultacijas, gali pateikti prašymą sudaryti arbitražo kolegiją.

2. Raštiškas prašymas sudaryti arbitražo kolegiją pateikiamas kitai Šaliai atsakovei, o jo kopija – Prekybos komitetui. Šalis ieškovė prašyme nurodo ginčijamą priemonę ir paaiškina, kodėl ta priemonė nesuderinama su šio Susitarimo nuostatomis, taip, kad būtų aiškus skundo teisinis pagrindas.

15.6 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos įgaliojimai

Jei per 10 dienų nuo arbitrų atrankos dienos Šalys nesusitaria kitaip, arbitražo kolegijos įgaliojimai yra šie:

„atsižvelgiant į atitinkamas Šalių nurodytas šio Susitarimo nuostatas nagrinėti prašyme dėl arbitražo kolegijos sudarymo pagal 15.5 straipsnį (Arbitražo inicijavimas) nurodytą klausimą, priimti sprendimus dėl ginčijamos priemonės atitikties 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytoms nuostatoms ir nustatyti faktus, spręsti dėl atitinkamų nuostatų taikomumo ir pagrįsti bet kokius nustatytus faktus ir rekomendacijas, laikantis 15.10 straipsnio (Tarpinė ataskaita) ir 15.11 straipsnio (Galutinė ataskaita)“.

15.7 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sudarymas

1. Arbitražo kolegiją sudaro trys arbitrai.

2. Per 10 dienų nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti arbitražo kolegiją gavimo dienos Šalys konsultuojasi, siekdamos susitarti dėl arbitražo kolegijos sudėties.

3. Jei Šalys nesusitaria dėl arbitražo kolegijos sudėties per 2 dalyje numatytą laikotarpį, kiekviena Šalis per 10 dienų nuo 2 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos gali paskirti arbitrą iš tos Šalies sąrašo, sudaryto pagal 15.23 straipsnį (Arbitrų sąrašas). Jei Šalis nepaskiria arbitro iš savo sąrašo, jį kitos Šalies prašymu iš tos Šalies sąrašo, sudaryto pagal 15.23 straipsnį (Arbitrų sąrašas), burtais atrenka Prekybos komiteto pirmininkas arba jo atstovas.

4. Jei Šalys nesusitaria dėl arbitražo kolegijos pirmininko per 2 dalyje numatytą laikotarpį, jį kitos Šalies prašymu iš pirmininkų sąrašo, sudaryto pagal 15.23 straipsnį (Arbitrų sąrašas), burtais atrenka Prekybos komiteto pirmininkas arba jo atstovas.

5. Prekybos komiteto pirmininkas ar jo atstovas atrenka arbitrus per penkias dienas nuo 3 arba 4 dalyje nurodyto prašymo.

6. Arbitražo kolegijos sudarymo diena laikoma diena, kai visi trys atrinkti arbitrai praneša Šalims sutinką su paskyrimu, kaip nustatyta 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės).

7. Jeigu kuris nors iš 15.23 straipsnyje (Arbitrų sąrašas) numatytų sąrašų nėra sudarytas arba jame nėra pakankamai asmenų tuo metu, kai pagal 3 ar 4 dalį pateikiamas prašymas, arbitrai atrenkami burtais iš asmenų, kuriuos oficialiai pasiūlė abi Šalys arba viena iš Šalių, jei tik viena yra pateikusi pasiūlymą.

15.8 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimas dalyvaujant arbitražo kolegijai

1. Ginčų sprendimui dalyvaujant arbitražo kolegijai taikomos šiame straipsnyje, 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės) ir 15-B priede (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas) nustatytos taisyklės ir procedūros.

2. Jeigu Šalys nesusitaria kitaip, per 10 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo jos susitinka su arbitražo kolegija, kad išspręstų klausimus, kuriuos, Šalių arba arbitražo kolegijos nuomone, reikia išspręsti, įskaitant klausimus dėl proceso tvarkaraščio ir arbitrams mokėtinų atlyginimų bei atlygintinų išlaidų, kaip nustatyta 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės). Arbitrai ir Šalių atstovai gali dalyvauti šiame susitikime telefonu ar per vaizdo konferenciją.

3. Posėdžio vieta nustatoma Šalių abipusiu sutarimu. Jei Šalys nesusitaria dėl posėdžio vietos, kai Šalis ieškovė yra Vietnamas, posėdžiai rengiami Briuselyje, o kai Šalis ieškovė yra Sąjunga, posėdžiai rengiami Hanojuje.

4. Visi posėdžiai yra vieši, nebent 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės) numatyta kitaip.

5. Laikantis 15-A priede (Darbo tvarkos taisyklės), Šalims suteikiama galimybė dalyvauti teikiant visus proceso pranešimus, pareiškimus, argumentus ar priešinius argumentus. Bet kokia informacija ar raštiški pranešimai, kuriuos Šalis pateikė arbitražo kolegijai, įskaitant visas pastabas dėl tarpinės ataskaitos aprašomosios dalies, atsakymus į arbitražo kolegijos klausimus ir Šalies pastabas dėl tų atsakymų, pateikiami kitai Šaliai.

6. Jei per tris dienas nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos Šalys nesusitaria kitaip, arbitražo kolegija, laikydamasi 15-A priedo (Darbo tvarkos taisyklės), gali gauti Šalies teritorijoje įsisteigusių fizinių ar juridinių asmenų savo iniciatyva raštu pateiktus pareiškimus (toliau – *amicus curiae* pareiškimai).

7. Arbitražo kolegijos vidaus svarstymai yra uždari ir juose dalyvauja tik arbitrai. Arbitražo kolegija gali leisti, kad svarstymuose dalyvautų ir padėjėjai. Arbitražo kolegijos svarstymai ir jai pateikti dokumentai laikomi konfidencialiais.

15.9 STRAIPSNIS

Preliminarus sprendimas dėl skubos

Šalies prašymu arbitražo kolegija per 10 dienų nuo jos sudarymo pateikia preliminarų sprendimą, ar atvejis vertintinas kaip skubus.

15.10 STRAIPSNIS

Tarpinė ataskaita

1. Ne vėliau nei per 90 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo ji pateikia Šalims tarpinę ataskaitą, kurioje išdėstomi nustatyti faktai, atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami visi nustatyti faktai ir rekomendacijos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir Prekybos komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina pateikti tarpinę ataskaitą. Jokiomis aplinkybėmis arbitražo kolegija nepateikia tarpinės ataskaitos vėliau kaip po 120 dienų nuo jos sudarymo dienos.

2. Šalis gali pateikti arbitražo kolegijai rašytinį prašymą, įskaitant pastabas, peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per 14 dienų nuo jos pateikimo.

3. Skubos atvejais, įskaitant atvejus, susijusius su greitai gendančiomis prekėmis arba sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis, arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad tarpinę ataskaitą pateiktų per 45 dienas ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 60 dienų nuo jos sudarymo dienos. Šalis gali pateikti arbitražo kolegijai rašytinį prašymą, įskaitant pastabas, peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per septynias dienas nuo jos pateikimo.

4. Išnagrinėjusi rašytinius Šalių prašymus, įskaitant pastabas, dėl tarpinės ataskaitos, arbitražo kolegija gali pataisyti ataskaitą ir nagrinėti klausimą papildomai, jei mano, kad to reikia.

15.11 STRAIPSNIS

Galutinė ataskaita

1. Arbitražo kolegija pateikia savo galutinę ataskaitą Šalims ir Prekybos komitetui per 120 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir Prekybos komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina pateikti galutinę ataskaitą. Jokiomis aplinkybėmis arbitražo kolegija nepateikia galutinės ataskaitos vėliau kaip per 150 dienų nuo jos sudarymo dienos.

2. Skubos atvejais, įskaitant atvejus, susijusius su greitai gendančiomis prekėmis arba sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis, arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad galutinė ataskaita būtų pateikta per 60 dienų nuo jos sudarymo dienos. Jokiomis aplinkybėmis arbitražo kolegija nepateikia galutinės ataskaitos vėliau kaip per 75 dienas nuo jos sudarymo dienos.

3. Galutinėje ataskaitoje pakankamai išsamiai aptariami tarpinės peržiūros etapu pateikti argumentai ir aiškiai atsižvelgiama į Šalių pateiktas pastabas.

2 POSKIRSNIS

NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMAS

15.12 STRAIPSNIS

Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimas

Šalis atsakovė imasi bet kokių priemonių, kad greitai ir sąžiningai įgyvendintų galutinės ataskaitos nuostatas.

15.13 STRAIPSNIS

Pagrįstas laikotarpis nuostatoms įgyvendinti

1. Jei galutinės ataskaitos nuostatų neįmanoma įgyvendinti iš karto, Šalys stengiasi abipusiškai susitarti dėl įgyvendinimo laikotarpio. Tokiu atveju ne vėliau kaip per 30 dienų nuo galutinės ataskaitos gavimo Šalis atsakovė Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui praneša, kokio laikotarpio jai reikės nuostatoms įgyvendinti (toliau – pagrįstas laikotarpis).

2. Šalims nesusitarus dėl pagrįsto laikotarpio galutinės ataskaitos nuostatoms įgyvendinti, Šalis ieškovė per 20 dienų nuo pagal 1 dalį Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo raštu paprašo pagal 15.7 straipsnį (Arbitražo kolegijos sudarymas) sudarytos arbitražo kolegijos (toliau – pirmoji arbitražo kolegija) nustatyti pagrįsto laikotarpio trukmę. Apie tokį prašymą pranešama Šaliai atsakovei, o jo kopija pateikiama Prekybos komitetui.

3. Arbitražo kolegija pateikia sprendimą dėl pagrįsto laikotarpio Šalims ir Prekybos komitetui per 20 dienų nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

4. Šalis atsakovė raštu praneša Šaliai ieškovei apie galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo pažangą likus bent 30 dienų iki pagrįsto laikotarpio pabaigos.

5. Šalys gali susitarti pratęsti pagrįstą laikotarpį.

15.14 STRAIPSNIS

Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo priemonių peržiūra

1. Iki pagrįsto laikotarpio pabaigos Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui apie priemones, kurių ji ėmėsi galutinės ataskaitos nuostatoms įgyvendinti.

2. Jei Šalys nesutaria dėl priemonės, kurios imtasi 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytoms nuostatoms įgyvendinti ir apie kurią pranešta pagal 1 dalį, buvimo ar nuoseklumo, Šalis ieškovė gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie prašymą pranešama Šaliai atsakovei, o jo kopija pateikiama Prekybos komitetui. Šalis ieškovė prašyme nurodo konkrečią ginčijamą priemonę ir paaiškina, kaip ta priemonė nesuderinama su 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytomis nuostatomis, taip, kad tai būtų pakankamai aiškus skundo teisinis pagrindas.

3. Arbitražo kolegija pateikia savo sprendimą Šalims ir Prekybos komitetui per 45 dienas nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

15.15 STRAIPSNIS

Laikinosios teisių gynimo priemonės nuostatų neįgyvendinimo atveju

1. Jei Šalis atsakovė iki pagrįsto laikotarpio pabaigos nepraneša Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui apie jokią priemonę, kurios ji ėmėsi galutinės ataskaitos nuostatoms įgyvendinti, arba jei arbitražo kolegija nusprendžia, kad nesiimta jokių priemonių nuostatoms įgyvendinti arba kad priemonė, apie kurią pranešta pagal 15.14 straipsnio (Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo priemonių peržiūra) 1 dalį, yra nesuderinama su Šalies prievolėmis pagal 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, Šalis atsakovė, jei to prašo Šalis ieškovė ir po konsultacijų su ta Šalimi, pasiūlo kompensaciją.

2. Jei Šalis ieškovė nusprendžia neprašyti pateikti kompensacijos pasiūlymą arba, jei jo paprašius dėl kompensacijos nesusitariama per 30 dienų nuo pagrįsto laikotarpio pabaigos arba nuo arbitražo kolegijos sprendimo pagal 15.14 straipsnį (Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo priemonių peržiūra), kad nesiimta jokių priemonių nuostatoms įgyvendinti arba kad priemonė nesuderinama su 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytomis nuostatomis, Šalis ieškovė įgyja teisę, apie tai pranešusi kitai Šaliai ir Prekybos komitetui, sustabdyti pagal bet kurią 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytą nuostatą atsirandančių prievolių vykdymą tokiu mastu, kuris yra lygiavertis dėl pažeidimo prarastai ar sumažėjusiai naudai. Pranešime nurodomas prievolių vykdymo sustabdymo mastas. Šalis ieškovė gali sustabdyti prievolių vykdymą bet kuriuo metu praėjus 10 dienų nuo Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo dienos, nebent Šalis atsakovė paprašo pradėti arbitražą pagal šio straipsnio 3 dalį.

3. Jei Šalis atsakovė mano, kad prievolių vykdymo sustabdymo mastas nėra lygiavertis dėl pažeidimo prarastai ar sumažėjusiai naudai, ji gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą iki 2 dalyje nurodyto 10 dienų laikotarpio pabaigos pranešama Šaliai ieškovei, o jo kopija pateikiama Prekybos komitetui. Pirmoji arbitražo kolegija apie sprendimą dėl prievolių vykdymo sustabdymo masto Šalims ir Prekybos komitetui praneša per 30 dienų nuo prašymo pateikimo dienos. Prievolių vykdymas nesustabdomas, kol pirmoji arbitražo kolegija nepraneša savo sprendimo, o sustabdymas turi jį atitikti.

4. Prievolių vykdymas sustabdomas laikinai ir kompensacija taip pat yra laikina, ir jie netaikomi po to, kai:

a) Šalys pasiekia abipusiškai sutartą sprendimą pagal 15.19 straipsnį (Abipusiškai sutartas sprendimas)

b) Šalys susitaria dėl to, ar priėmus priemonę, apie kurią pranešta pagal 15.14 straipsnio (Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo priemonių peržiūra) 1 dalį, Šalis atsakovė atitinka 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, arba

c) bet kuri priemonė, kuri, kaip nustatyta, yra nesuderinama su 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytomis nuostatomis, atšaukiama ar iš dalies pakeičiama taip, kad tų nuostatų būtų laikomasi, kaip nuspręsta pagal 15.14 straipsnio (Galutinės ataskaitos nuostatų įgyvendinimo priemonių peržiūra) 3 dalį.

15.16 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi nuostatoms įgyvendinti priėmus laikinąsias teisių gynimo priemones, peržiūra

1. Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo kolegijos ataskaitos nuostatoms įgyvendinti po to, kai atitinkamai buvo sustabdytas prievolių vykdymas ar pradėta taikyti kompensacija. Išskyrus 2 dalyje išvardytus atvejus, Šalis ieškovė nutraukia prievolių vykdymo sustabdymą per 30 dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Jei taikyta kompensacija ir išskyrus 2 dalyje išvardytus atvejus, Šalis atsakovė gali nutraukti tą kompensaciją per 30 dienų nuo savo pranešimo, kad ji įgyvendino arbitražo kolegijos ataskaitos nuostatas.

2. Jei Šalys per 30 dienų nuo pranešimo gavimo dienos nesusitaria, ar priėmusi priemonę, apie kurią pranešta, Šalis atsakovė laikosi 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų, Šalis ieškovė raštu paprašo pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą pranešama Šaliai atsakovei, o jo kopija pateikiama Prekybos komitetui.

3. Apie arbitražo kolegijos sprendimą Šalims ir Prekybos komitetui pranešama per 45 dienas nuo prašymo pateikimo dienos. Jei arbitražo kolegija nustato, kad priemonė, apie kurią pranešta, atitinka 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, atitinkamai prievolių vykdymo sustabdymas ar kompensacija nutraukiami. Kai tinkama, prievolių vykdymo sustabdymo arba kompensacijos mastas koreguojamas atsižvelgiant į arbitražo kolegijos sprendimą.

3 POSKIRSNIS

BENDROS NUOSTATOS

15.17 STRAIPSNIS

Arbitrų pakeitimas

Jei vykdant arbitražo procesą pirmoji arbitražo kolegija ar kai kurie jos nariai negali dalyvauti, nusišalina arba turi būti pakeisti dėl jų neatitikties 15-B priede (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas) pateikto Elgesio kodekso reikalavimams, taikoma 15.7 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Ataskaitų ir sprendimų pateikimo terminai tokiais atvejais pratęsiami 20 dienų.

15.18 STRAIPSNIS

Arbitražo proceso sustabdymas ir nutraukimas

1. Arbitražo kolegija abiejų Šalių prašymu bet kuriuo metu sustabdo savo veiklą Šalių sutartam laikotarpiui, neviršijančiam 12 mėnesių iš eilės. Ji pratęsia savo veiklą iki šio sustabdymo laikotarpio pabaigos abiejų Šalių raštišku prašymu. Šalys atitinkamai informuoja Prekybos komitetą. Arbitražo kolegija taip pat gali pratęsti savo veiklą sustabdymo laikotarpio pabaigoje bet kurios iš Šalių raštišku prašymu. Prašymą teikianti Šalis atitinkamai informuoja Prekybos komitetą ir kitą Šalį. Jei Šalis neprašo tęsti arbitražo kolegijos veiklos pasibaigus sustabdymo laikotarpiui, arbitražo kolegijos įgaliojimai nustoja galioti ir procesas nutraukiamas. Jei arbitražo kolegijos veikla sustabdoma, atitinkami atitinkamuose šio skyriaus nuostatose numatyti laikotarpiai pratęsiami laikotarpiu, kuriuo sustabdoma veikla. Arbitražo kolegijos veiklos sustabdymu ir nutraukimu nedaromas poveikis bet kurios iš Šalių teisėms pagal kitus procesus, kuriems taikomas 15.24 straipsnis (Forumo pasirinkimas).

2. Šalys gali susitarti nutraukti arbitražo kolegijos vykdomą procesą bet kuriuo metu iki jos galutinės ataskaitos pateikimo, bendrai pranešdamos apie tokį susitarimą arbitražo kolegijos pirmininkui ir Prekybos komitetui.

15.19 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutartas sprendimas

Šalys gali bet kada susitarti dėl pagal šį skyrių nagrinėjamo ginčo sprendimo. Apie tokį sprendimą jos bendrai praneša Prekybos komitetui ir, kai taikoma, arbitražo kolegijos pirmininkui. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal bet kurios iš Šalių atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas šis reikalavimas ir ginčo sprendimo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, ginčo sprendimo procedūra užbaigiama.

15.20 STRAIPSNIS

Informacija ir techninės konsultacijos

Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo kolegija gali prašyti bet kokios, kaip ji mano, jos vykdomam procesui tinkamos informacijos iš bet kokio šaltinio, įskaitant ginčo Šalis. Arbitražo kolegija taip pat turi teisę savo nuožiūra prašyti ekspertų nuomonės. Prieš pasirinkdama tokius ekspertus arbitražo kolegija konsultuojasi su Šalimis. Bet kokia pagal šį straipsnį gauta informacija atskleidžiama abiem Šalims ir pateikiama jų pastaboms, laikantis arbitražo kolegijos nustatytų terminų.

15.21 STRAIPSNIS

Aiškinimo taisyklės

Arbitražo kolegija 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas aiškina vadovaudamasi įprastomis tarptautinės viešosios teisės, įskaitant 1969 m. gegužės 23 d. Vienoje sudarytos *Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės*, aiškinimo taisyklėmis. Arbitražo kolegija taip pat atsižvelgia į susijusius aiškinimus, pateiktus PPO Ginčų sprendimo tarybos priimtose kolegijų ir Apeliacinio komiteto ataskaitose. Arbitražo kolegijos ataskaitomis ir sprendimais Šalims nenustatoma daugiau ar mažiau teisių ir prievolių, nei numatyta šiame Susitarime.

15.22 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimai

1. Arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad visi jos sprendimai būtų priimami bendru sutarimu. Jeigu sprendimo negalima priimti bendru sutarimu, sprendimas dėl svarstomo klausimo priimamas balsų dauguma. Atskiros arbitrų nuomonės jokiomis aplinkybėmis neatskleidžiamos.

2. Šalys besąlygiškai sutinka su arbitražo kolegijos ataskaitomis ir sprendimais. Jomis nenustatoma jokių teisių ar prievolių fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu. Ataskaitose ir sprendimuose išdėstomi nustatyti faktai, 15.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami bet kokie kolegijos nustatyti faktai ir išvados. Prekybos komitetas per 10 dienų nuo jų pateikimo viešai skelbia visą arbitražo kolegijos ataskaitų ir sprendimų turinį, nebent nuspręstų kitaip konfidencialiai informacijai apsaugoti.

D SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

15.23 STRAIPSNIS

Arbitrų sąrašas

1. Prekybos komitetas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos sudaro bent 15 asmenų, pageidaujančių ir galinčių būti arbitrais, sąrašą. Sąrašą sudaro trys dalys:

a) vienas Sąjungos sąrašas;

b) vienas Vietnamo sąrašas ir

c) vienas asmenų, kurie nėra nė vienos iš Šalių piliečiai ir nuolatiniai gyventojai, sąrašas, iš kurio renkamas arbitražo kolegijos pirmininkas.

2. Į kiekvieną sąrašo dalį įtraukiami bent penki asmenys. Prekybos komitetas užtikrina, kad sąraše visuomet būtų minėtas minimalus asmenų skaičius.

3. Arbitrai turi būti įrodę turinys teisės ir tarptautinės prekybos žinių ir patirties. Jie turi būti nepriklausomi, veikti kaip individualūs asmenys, nevykdyti jokios organizacijos ar vyriausybės nurodymų, nebūti saistomi ryšių su bet kurios iš Šalių vyriausybe ir laikytis 15-B priede (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas) pateikto Elgesio kodekso.

4. Prekybos komitetas gali sudaryti papildomą sąrašą iš 10 asmenų, turinčių su konkrečiais sektoriais, kuriems taikomas šis Susitarimas, susijusių įrodytų žinių ir patirties. Šalims pritarus šis papildomas sąrašas naudojamas arbitražo kolegijai sudaryti 15.7 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka.

15.24 STRAIPSNIS

Forumo pasirinkimas

1. Ginčų sprendimo pagal šį skyrių pasirinkimas nedaro poveikio jokiems veiksmams pagal PPO sistemą, įskaitant ginčų sprendimo veiksmus, arba pagal bet kokį kitą tarptautinį susitarimą, prie kurių abi Šalys yra prisijungusios.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, Šalis nereikalauja, kad atitinkamame forume būtų ginamos jos teisės, kai dėl tam tikros priemonės pažeista prievolė pagal šį Susitarimą yra iš esmės lygiavertė prievolei pagal PPO steigimo sutartį arba bet kurį kitą tarptautinį susitarimą, prie kurio abi Šalys yra prisijungusios. Inicijavus ginčo sprendimo procesą, Šalis neteikia kitame forume teisių gynimo reikalavimo dėl iš esmės lygiavertės prievolės, nustatytos kitame susitarime, nebent pirmasis pasirinktas forumas dėl procedūrinių ar jurisdikcijos priežasčių negali nustatyti faktų dėl teisių gynimo reikalavimo dėl tos prievolės.

3. Taikant šį straipsnį:

a) laikoma, kad ginčo sprendimo procesą pagal PPO steigimo sutartį Šalis inicijuoja prašymu sudaryti kolegiją pagal PPO susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 6 straipsnį;

b) laikoma, kad ginčų sprendimo procesą pagal šį skyrių Šalis inicijuoja prašymu sudaryti arbitražo kolegiją pagal 15.5 straipsnio (Arbitražo inicijavimas) 1 dalį;

c) laikoma, kad ginčų sprendimo procesas pagal bet kokį kitą tarptautinį susitarimą inicijuojamas tame susitarime nustatyta tvarka.

4. Nė viena šio Susitarimo nuostata netrukdo Šaliai sustabdyti prievolių vykdymą PPO ginčų sprendimo tarybai leidus. PPO steigimo sutartimi nesiremiama siekiant užkirsti kelią Šaliai sustabdyti prievolių vykdymą pagal šį skyrių.

15.25 STRAIPSNIS

Terminai

1. Visi šiame skyriuje nustatyti terminai, įskaitant terminus, per kuriuos arbitražo kolegija turi paskelbti savo ataskaitas ir sprendimus, skaičiuojami kalendorinėmis dienomis nuo kitos dienos po veiksmo ar fakto, kurio atžvilgiu jie nustatomi, jeigu nenurodyta kitaip.

2. Visi šiame skyriuje nurodyti terminai gali būti keičiami ginčo Šalių bendru sutarimu. Arbitražo kolegija gali bet kuriuo metu pasiūlyti Šalims pakeisti šiame skyriuje nurodytus terminus, nurodydama pasiūlymo priežastis.

15.26 STRAIPSNIS

Peržiūra ir keitimas

Prekybos komitetas gali nuspręsti peržiūrėti ir pakeisti 15-A priedą (Darbo tvarkos taisyklės), 15-B priedą (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas) ir 15-C priedą (Tarpininkavimas).

16 SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS IR PAJĖGUMŲ STIPRINIMAS

16.1 STRAIPSNIS

Tikslai ir taikymo sritis

1. Šalys patvirtina, kad norint veiksmingai įgyvendinti šį Susitarimą, svarbu bendradarbiauti ir stiprinti pajėgumus, taip remiant nuolatinę tarpusavio prekybos ir investicijų galimybių plėtrą ir kuriant naujas tokias galimybes.

2. Šalys įsipareigoja intensyviau bendradarbiauti abipusiškai svarbiose srityse, atsižvelgdamos į skirtingus Sąjungos ir Vietnamo išsivystymo lygius. Taip bendradarbiaujant remiami visi darnaus vystymosi aspektai, įskaitant tvarų augimą ir skurdo mažinimą.

3. Šis skyrius taikomas visoms šio Susitarimo bendradarbiavimo nuostatoms.

16.2 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo sritys ir priemonės

1. Šalys pripažįsta, kad bendradarbiavimas turi būti vykdomas laikantis galiojančios teisinės ir institucinės sistemos bei Šalių tarpusavio santykius reglamentuojančių taisyklių ir procedūrų.

2. Siekdamos 16.1 straipsnyje (Tikslai ir taikymo sritis) nurodytų tikslų Šalys ypač svarbiu laiko bendradarbiavimą šiose srityse:

a) regioninio bendradarbiavimo ir integracijos;

b) prekybos lengvinimo;

c) prekybos politikos ir reglamentavimo;

d) su prekyba susijusių žemės ūkio, žvejybos ir miškininkystės aspektų;

e) darnaus vystymosi, visų pirma su aplinka ir darbu susijusių jo aspektų;

f) mažųjų ir vidutinių įmonių;

g) kitose šio Susitarimo konkrečiuose skyriuose nurodytose srityse ir

h) kitose abipusiškai svarbiose su šiuo Susitarimu susijusiose srityse.

3. Šalys visų pirma bendradarbiauja keisdamosi informacija, patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais, be to, bendradarbiaujama ir politikos srityje. Kai tinkama, gali būti svarstoma rengti seminarus, praktinius seminarus, mokymus, vykdyti tyrimus, teikti techninę pagalbą ir stiprinti pajėgumus.

4. Šalys pripažįstą potencialiai svarbų privačiojo sektoriaus vaidmenį bendradarbiaujant ir remia jo dalyvavimą didinant šio Susitarimo naudą ekonomikos augimui ir plėtrai.

16.3 STRAIPSNIS

Gyvūnų gerovė

Šalys susitaria prireikus bendradarbiauti gyvūnų gerovės klausimais, įskaitant techninės pagalbos teikimą ir pajėgumų stiprinimą gyvūnų gerovės standartams plėtoti. Įgyvendindamos šį straipsnį jos konsultuojasi su Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetu, įsteigtu pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai).

16.4 STRAIPSNIS

Institucinis mechanizmas

1. Bendradarbiavimo klausimai aptariami atitinkamuose specialiuosiuose komitetuose, įsteigtuose pagal 17.2 straipsnį (Specialieji komitetai). Su specialiųjų komitetų įgaliojimais nesusijusių bendradarbiavimo sričių klausimai aptariami Prekybos komitete.

2. Kiekviena Šalis savo administracinėje struktūroje paskiria ryšių centrą, kuris palaiko ryšius su kita Šalimi dėl klausimų, susijusių su šio skyriaus įgyvendinimu.

17 SKYRIUS

INSTITUCINĖS, BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17.1 STRAIPSNIS

Prekybos komitetas

1. Šalys įsteigia Prekybos komitetą, kurį sudaro abiejų Šalių atstovų.

2. Prekybos komitetas posėdžiauja kartą per metus, nebent jis nuspręstų kitaip, arba skubos atvejais Šalies prašymu. Prekybos komiteto posėdžiai rengiami paeiliui Sąjungoje ir Vietname, nebent Šalys susitartų kitaip. Prekybos komitetui bendrai pirmininkauja Vietnamo pramonės ir prekybos ministras ir už prekybą atsakingas Europos Komisijos narys arba jų atitinkami atstovai. Prekybos komitetas susitaria dėl posėdžių tvarkaraščio ir nustato savo darbotvarkę.

3. Prekybos komitetas:

a) užtikrina tinkamą šio Susitarimo veikimą;

b) prižiūri ir lengvina šio Susitarimo įgyvendinimą bei taikymą ir remia jo bendruosius tikslus;

c) prižiūri ir koordinuoja visų specialiųjų komitetų, darbo grupių ir kitų pagal šį Susitarimą įsteigtų organų darbą, teikia jiems rekomendacijas dėl reikiamų veiksmų ir vertina bei priima sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais dėl bet kokio jam tų organų perduoto klausimo;

d) svarsto, kaip dar labiau stiprinti Šalių prekybos ir investicijų ryšius;

e) nedarydamas poveikio 15 skyriui (Ginčų sprendimas) siekia spręsti problemas, kurių gali kilti srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas, arba ginčus, kurių gali kilti dėl šio Susitarimo aiškinimo ar taikymo, ir

f) svarsto visus kitus klausimus, susijusius su sritimis, kurioms taikomas šis Susitarimas.

4. Prekybos komitetas, remdamasis atitinkamomis šio Susitarimo nuostatomis, gali:

a) nuspręsti įsteigti specialiuosius komitetus, darbo grupes ar kitus organus, paskirti jiems atsakomybės sritis, kad jie padėtų jam vykdyti jo užduotis, ir juos panaikinti. Prekybos komitetas sprendžia dėl specialiųjų komitetų, darbo grupių ar kitų jo įsteigtų organų sudėties, įgaliojimų ir užduočių;

b) palaikyti ryšius dėl klausimų, kuriems taikomas šis Susitarimas, su visomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant privatųjį sektorių, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas;

c) svarstyti ir rekomenduoti Šalims šio Susitarimo pakeitimus arba, konkrečiai šiame Susitarime numatytais atvejais, savo sprendimu iš dalies keisti šio Susitarimo nuostatas;

d) priimti šio Susitarimo nuostatų aiškinimus, privalomus Šalims ir visiems pagal šį Susitarimą įsteigtiems organams, įskaitant pagal 15 skyrių (Ginčų sprendimas) įsteigtas arbitražo kolegijas;

e) priimti sprendimus ar teikti rekomendacijas, kaip numatyta šiuo Susitarimu;

f) priimti savo darbo tvarkos taisykles ir

g) vykdydamas savo funkcijas pagal šį Susitarimą imtis bet kokių kitų veiksmų.

5. Prekybos komitetas praneša apie savo ir, kai tinkama, savo specialiųjų komitetų veiklą Jungtiniam komitetui, įsteigtam pagal Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo bendrą institucinę sistemą, per reguliarius Jungtinio komiteto posėdžius.

17.2 STRAIPSNIS

Specialieji komitetai

1. Prie Prekybos komiteto įsteigiami šie specialieji komitetai:

a) Prekybos prekėmis komitetas;

b) Muitinės komitetas;

c) Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas;

d) Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas ir

e) Prekybos ir darnaus vystymosi komitetas.

2. 1 dalyje nurodytų specialiųjų komitetų sudėtis, įgaliojimai ir užduotys apibrėžiami atitinkamuose šio Susitarimo skyriuose bei protokoluose ir gali būti keičiami, jei reikia, Prekybos komiteto sprendimu.

3. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta arba Šalys nesusitaria kitaip, specialieji komitetai posėdžiauja kartą per metus. Jie taip pat posėdžiauja bet kurios iš Šalių ar Prekybos komiteto prašymu. Jiems bendrai pirmininkauja tinkamo lygmens Sąjungos ir Vietnamo atstovai. Posėdžiai rengiami paeiliui Sąjungoje ir Vietname arba bet kokiomis kitomis Šalių sutartomis tinkamomis ryšio priemonėmis. Specialieji komitetai bendru sutarimu susitaria dėl savo posėdžių tvarkaraščio ir nustato jų darbotvarkes. Kiekvienas specialusis komitetas gali nustatyti savo darbo tvarkos taisykles, o jei jų nėra, *mutatis mutandis* taikomos Prekybos komiteto darbo tvarkos taisyklės.

4. Specialieji komitetai gali teikti pasiūlymus dėl sprendimų, kuriuos priima Prekybos komitetas, arba priimti sprendimus, jei tai numatyta šiame Susitarime.

5. Šalies prašymu ar remdamasis atitinkamo specialiojo komiteto rekomendacija arba rengdamasis diskusijai Prekybos komitete, Prekybos prekėmis komitetas taip pat gali spręsti klausimus, kylančius muitinės bei sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių srityse, jei taip padedama išspręsti klausimą, kurio kitaip negalėtų išspręsti atitinkamas specialusis komitetas.

6. Specialieji komitetai pakankamai iš anksto iki savo posėdžių praneša Prekybos komitetui apie savo tvarkaraščius ir darbotvarkes ir teikia Prekybos komitetui savo posėdžių rezultatų bei išvadų ataskaitas. Tai, kad yra įsteigtas specialusis komitetas, nė vienai iš Šalių neužkerta kelio bet kuriuo klausimu kreiptis tiesiogiai į Prekybos komitetą.

17.3 STRAIPSNIS

Darbo grupės

1. Prie Prekybos prekėmis komiteto įsteigiamos šios darbo grupės:

a) Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupė ir

b) Variklinių transporto priemonių ir jų dalių darbo grupė.

2. Prekybos komitetas gali nuspręsti įsteigti kitas darbo grupes konkrečiai užduočiai ar klausimui spręsti.

3. Prekybos komitetas nustato darbo grupių sudėtį, įgaliojimus ir užduotis.

4. Jeigu Šalys nesusitaria kitaip, darbo grupės posėdžiauja kartą per metus. Jie taip pat posėdžiauja bet kurios iš Šalių ar Prekybos komiteto prašymu. Joms bendrai pirmininkauja tinkamo lygmens Sąjungos ir Vietnamo atstovai. Posėdžiai rengiami paeiliui Sąjungoje ar Vietname arba bet kokiomis kitomis Šalių sutartomis tinkamomis ryšio priemonėmis. Darbo grupės bendru sutarimu susitaria dėl savo posėdžių tvarkaraščio ir nustato jų darbotvarkes. Jos gali nustatyti savo darbo tvarkos taisykles, o jei jų nėra, *mutatis mutandis* taikomos Prekybos komiteto darbo tvarkos taisyklės.

5. Darbo grupės pakankamai iš anksto iki savo posėdžių praneša atitinkamiems specialiesiems komitetams apie savo tvarkaraščius ir darbotvarkę. Per kiekvieną reguliarų atitinkamų specialiųjų komitetų posėdį jos teikia savo veiklos ataskaitą. Tai, kad yra įsteigta darbo grupė, neužkerta kelio nė vienai iš Šalių bet kuriuo klausimu kreiptis tiesiogiai į Prekybos komitetą arba atitinkamą specialųjį komitetą.

17.4 STRAIPSNIS

Prekybos komiteto sprendimų priėmimo procesas

1. Siekdamas šio Susitarimo tikslų Prekybos komitetas įgaliojamas priimti sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais. Sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi reikiamų priemonių jiems įgyvendinti.

2. Prekybos komitetas gali Šalims teikti tinkamas rekomendacijas.

3. Visi Prekybos komiteto sprendimai ir rekomendacijos priimami bendru sutarimu.

17.5 STRAIPSNIS

Pakeitimai

1. Šalys gali iš dalies keisti šį Susitarimą. Pakeitimas įsigalioja Šalims pasikeitus raštiškais pranešimais, kuriais patvirtinama įvykdžius atitinkamas taikytinas teisines procedūras, kaip numatyta 17.16 straipsnyje (Įsigaliojimas).

2. Neatsižvelgdamas į 1 dalį Prekybos komitetas gali iš dalies keisti šį Susitarimą, kaip numatyta šiame Susitarime. Prekybos komitete Šalys priima sprendimus pagal savo atitinkamas taikytinas teisines procedūras.

3. Neatsižvelgiant į 1 dalį, 9-A priedo (Sąjungos viešųjų pirkimų aprėptis) ir 9-B priedo (Vietnamo viešųjų pirkimų aprėptis) skirsniuose nuo A skirsnio (Centrinės valdžios subjektai) iki C skirsnio (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas) pateikti subjektų sąrašai gali būti keičiami pagal 9.20 straipsnį (Aprėpties pakeitimai ir pataisos) ir 9.23 straipsnį (Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas).

17.6 STRAIPSNIS

PPO teisės pakeitimai

Jei PPO steigimo sutarties nuostatos, kurias Šalys yra įtraukusios į šį Susitarimą, iš dalies pakeičiamos, Šalys konsultuojasi tarpusavyje, kad prireikus būtų rastas abipusiškai priimtinas sprendimas. Po šios peržiūros Prekybos komitetas gali priimti sprendimą atitinkamai iš dalies pakeisti šį Susitarimą.

17.7 STRAIPSNIS

Apmokestinimas

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nedaro poveikio Sąjungos ar vienos iš jos valstybių narių arba Vietnamo teisėms ir prievolėms pagal bet kokį Sąjungos valstybės narės ir Vietnamo mokesčių srities susitarimą. Jei tokio susitarimo dėl mokesčių nuostatos neatitinka šio Susitarimo nuostatų, vadovaujamasi to susitarimo dėl mokesčių nuostatomis tiek, kiek tai susiję su ta neatitiktimi.

2. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims įgyvendinant atitinkamas savo mokesčių teisės aktų nuostatas diferencijuoti mokesčių mokėtojus pagal jų padėtį, visų pirma dėl jų gyvenamosios vietos arba dėl jų kapitalo investavimo vietos.

3. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi nustatyti arba taikyti bet kokią priemonę, kuria siekiama užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui pagal susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo ar kitų mokestinių priemonių arba vidaus mokesčių teisės aktų nuostatas.

17.8 STRAIPSNIS

Einamoji sąskaita

Šalys leidžia vykdyti mokėjimus ir pervedimus laisvai konvertuojama valiuta, laikantis *Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutarties*, kai taikoma, susijusius su Šalių tarpusavio mokėjimų balanso einamosios sąskaitos sandoriais, kuriems taikomas šis Susitarimas, visų pirma susijusius su jų atitinkamais konkrečiais įsipareigojimais pagal 8 skyriaus (Investicijų, prekybos paslaugomis ir elektroninės prekybos liberalizavimas) E skirsnio (Reglamentavimo sistema) 6 poskirsnį (Finansinės paslaugos).

17.9 STRAIPSNIS

Kapitalo judėjimas

1. Mokėjimų balanso kapitalo ir finansinės sąskaitos sandorių atžvilgiu Šalys nenustato jokių kapitalo, susijusio su investicijomis, liberalizuotomis pagal 8 skyriaus (Investicijų, prekybos paslaugomis ir elektroninės prekybos liberalizavimas) B skirsnį (Investicijų liberalizavimas), laisvo judėjimo apribojimų.

2. Šalys konsultuojasi tarpusavyje siekdamos lengvinti kapitalo judėjimą tarp Šalių, kad būtų skatinama prekyba ir investicijos.

17.10 STRAIPSNIS

Įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kapitalo judėjimu, mokėjimais ar pavedimais, taikymas

17.8 straipsnis (Einamoji sąskaita) ir 17.9 straipsnis (Kapitalo judėjimas) nelaikomi kliūtimi Šaliai sąžiningai ir nediskriminuojant ar užslėptai neribojant prekybos ir investicijų taikyti savo įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su:

a) bankrotu, nemokumu, bankų gaivinimu ir pertvarkymu, kreditorių teisių apsauga ar finansų įstaigų prudencine priežiūra;

b) finansinių priemonių išleidimu ar prekyba jais;

c) pervedimų finansine atskaitomybe ar apskaita, kai būtina padėti teisėtvarkos arba finansų reguliavimo institucijoms;

d) nusikalstama ar baudžiamąja veika, apgaule ar sukčiavimu;

e) teismine tvarka priimtų sprendimų vykdymo užtikrinimu arba

f) socialinės apsaugos, valstybinės senatvės pensijos ar privalomosiomis taupymo sistemomis.

17.11 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės, susijusios su kapitalo judėjimu, mokėjimais ar pavedimais

Jeigu išskirtinėmis aplinkybėmis Sąjungos ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui arba Vietnamo pinigų ir valiutų kurso politikos veikimui kyla didelių sunkumų arba jų grėsmė, atitinkama Šalis gali ne ilgesniam kaip vienų metų laikotarpiui nustatyti tikrai būtinas apsaugos priemones, susijusias su kapitalo judėjimu, mokėjimais ar pervedimais.

17.12 STRAIPSNIS

Apribojimai, taikomi dėl mokėjimų balanso ir išorės finansinių sunkumų

1. Jei Šalis patiria didelių mokėjimų balanso ar išorės finansinių sunkumų arba jų grėsmę, ji gali nustatyti arba toliau taikyti apsaugos priemones kapitalo judėjimui, mokėjimams ir pervedimams:

a) kurios yra nediskriminacinės, palyginti su trečiosiomis šalimis panašiomis aplinkybėmis;

b) kuriomis neviršijama to, kas būtina mokėjimo balanso ar išorės finansiniams sunkumams ištaisyti;

c) kai taikoma, yra suderinamos su *Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutartimi*;

d) kuriomis vengiama nereikalingos žalos kitos Šalies komerciniams, ekonominiams ir finansiniams interesams ir

e) kurios yra laikinos ir palaipsniui jų atsisakoma padėčiai gerėjant.

2. Norėdama apsaugoti savo išorės finansinę poziciją arba mokėjimų balansą kiekviena Šalis gali nustatyti ribojamąsias priemones, skirtas prekybai prekėmis. Šios ribojamosios priemonės turi atitikti GATT 1994 ir Susitarimą dėl 1994 m. *Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos Mokėjimų balanso nuostatų*.

3. Norėdama apsaugoti savo išorės finansinę poziciją arba mokėjimų balansą kiekviena Šalis gali nustatyti ribojamąsias priemones, skirtas prekybai paslaugomis ar investicijų liberalizavimui. Šios ribojamosios priemonės turi atitikti GATS XII straipsnyje minimas sąlygas.

4. Šalis, toliau taikanti ar nustačiusi 1–3 dalyse nurodytas ribojamąsias priemones, greitai praneša apie jas kitai Šaliai ir kuo greičiau pateikia jų taikymo nutraukimo tvarkaraštį.

5. Jei pagal šį straipsnį nustatomi arba toliau taikomi apribojimai, greitai surengiamos konsultacijos Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitete, nebent konsultacijos vyksta kitame forume. Per konsultacijas įvertinami mokėjimų balanso ar išorės finansiniai sunkumai, dėl kurių imtasi atitinkamų priemonių, atsižvelgiant į, *inter alia*, šiuos veiksnius:

a) sunkumų pobūdį ir mastą;

b) tarptautinę ekonominę ir prekybos aplinką arba

c) galimas kitas taisomąsias priemones.

Per konsultacijas aptariama, ar ribojamosios priemonės atitinka 1–3 dalis. Remiamasi visais atitinkamais statistinio ar faktinio pobūdžio duomenimis, kuriuos pateikia TVF, o darant išvadas atsižvelgiama į TVF atliktą atitinkamos Šalies mokėjimų balanso ir išorės finansinės padėties vertinimą.

17.13 STRAIPSNIS

Saugumo užtikrinimo tikslais taikomos išimtys

Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma:

a) reikalavimu, kad bet kuri iš Šalių pateiktų informaciją, kurios atskleidimas, jos nuomone, prieštarauja esminiams jos saugumo interesams;

b) kliūtimi bet kuriai iš Šalių imtis, jos nuomone, esminiams jos saugumo interesams užtikrinti būtinų veiksmų:

   i) susijusių su ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų gamyba ar prekyba jais, prekyba kitomis prekėmis ir medžiagomis, taip pat ekonomine veikla, tiesiogiai ar netiesiogiai vykdoma kariniam objektui aprūpinti;

ii) susijusių su paslaugomis, teikiamomis tiesiogiai ar netiesiogiai kariniam objektui aprūpinti;

iii) susijusių su daliosiomis ir termobranduolinėmis daliosiomis medžiagomis arba medžiagomis, iš kurių šios gautos, arba

iv) kurių imamasi karo metu ar susidarius kitai ekstremaliai tarptautinių santykių padėčiai,

arba

c) kliūtimi Šaliai imtis veiksmų vykdant jos prievoles pagal Jungtinių Tautų chartiją dėl tarptautinės taikos ir saugumo palaikymo.

17.14 STRAIPSNIS

Naudojimasis lengvatomis

Praėjus vieniems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Šalys iki kiekvienų metų liepos 1 d. pateikia viena kitai metinę ankstesnių metų importo statistiką, susijusią su lengvatine ir nelengvatine tarpusavio prekyba prekėmis, įskaitant muitų tarifų eilutės lygmens duomenis.

17.15 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu Šaliai pateikti turimą konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų viešajam interesui, ar pakenktų konkrečių viešųjų ar privačiųjų įmonių teisėtiems komerciniams interesams, išskyrus tuos atvejus, kai konfidencialios informacijos reikia kolegijai ginčų sprendimo procese pagal 15 skyrių (Ginčų sprendimas). Tokiais atvejais kolegija užtikrina visišką konfidencialumo apsaugą.

2. Jei Šalis pateikia Prekybos komitetui ar specialiesiems komitetams informaciją, kuri laikoma konfidencialia pagal tos Šalies įstatymus ar kitus teisės aktus, kita Šalis taip pat laiko tą informaciją konfidencialia, nebent ją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.

17.16 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Šį Susitarimą Šalys patvirtina pagal savo atitinkamas taikytinas teisines procedūras.

2. Šis Susitarimas įsigalioja pirmą kito mėnesio dieną praėjus vienam mėnesiui po to, kai Šalys viena kitai praneša, kad šiam Susitarimui įsigalioti būtinos jų taikytinos teisinės procedūros baigtos. Šalys gali susitarti dėl kitos dienos.

3. Pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui ir Vietnamo pramonės ir prekybos ministerijai.

17.17 STRAIPSNIS

Galiojimo trukmė

1. Šis Susitarimas galioja neribotą laiką.

2. Bet kuri iš Šalių gali raštu pranešti kitai Šaliai apie ketinimą nutraukti šį Susitarimą. Nutraukimas įsigalioja šeštojo mėnesio nuo pranešimo pabaigoje.

17.18 STRAIPSNIS

Prievolių vykdymas

1. Šalys imasi visų reikiamų bendrųjų arba specialiųjų priemonių prievolėms pagal šį Susitarimą įvykdyti. Jos užtikrina, kad būtų pasiekti šiame Susitarime nustatyti tikslai.

2. Jei Šalis mano, kad kita Šalis iš esmės pažeidė Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, ji gali imtis tinkamų priemonių šio Susitarimo atžvilgiu, kaip nustatyta Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo 57 straipsnyje.

17.19 STRAIPSNIS

Asmenys, kurie vykdo perduotas valdžios funkcijas

Jei šiame Susitarime nenurodyta kitaip, kiekviena Šalis užtikrina, kad bet koks asmuo, įskaitant valstybės valdomas įmones, įmones, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosios monopolijos, kurioms Šalis bet kokiu valdžios sektoriaus lygmeniu, kaip numatyta jos vidaus teisės aktuose, perdavė reglamentavimo, administracines ar kitas valdžios funkcijas, jas vykdytų laikydamasi šiame Susitarime nustatytų Šalies prievolių.

17.20 STRAIPSNIS

Nuostata dėl tiesioginio poveikio

Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma suteikiančia asmenims teisių ar nustatančia asmenims prievolių, išskyrus Šalių nustatytas tarpusavio teises ir prievoles pagal tarptautinę viešąją teisę. Vietnamas pagal savo vidaus teisę gali nustatyti kitaip.

17.21 STRAIPSNIS

Priedai, priedėliai, bendros deklaracijos, protokolai ir susitarimo memorandumai

Šio Susitarimo priedai, priedėliai, bendros deklaracijos, protokolai ir susitarimo memorandumai yra neatsiejama jo dalis.

17.22 STRAIPSNIS

Ryšiai su kitais susitarimais

1. Jei šiame Susitarime nenumatyta kitaip, ankstesni Sąjungos valstybių narių ar Europos bendrijos valstybių narių arba Sąjungos ir Vietnamo susitarimai šiuo Susitarimu nepakeičiami ar nenutraukiami.

2. Šis Susitarimas yra bendrųjų Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo santykių dalis, kaip numatyta Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime, ir bendros institucinės sistemos dalis.

3. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis imtųsi veiksmų, kurie yra nesuderinami su jos prievolėmis pagal PPO steigimo sutartį.

17.23 STRAIPSNIS

Būsima Sąjungos plėtra

1. Sąjunga praneša Vietnamui apie trečiųjų šalių prašymus siekti narystės Sąjungoje.

2. Per Sąjungos ir narystės siekiančios šalies kandidatės derybas Sąjunga deda pastangas:

a) Vietnamo prašymu teikti, jei įmanoma, informacijos apie bet kokį klausimą, kuriam taikomas šis Susitarimas, ir

b) atsižvelgti į Vietnamo pateiktas pastabas.

3. Sąjunga praneša Vietnamui apie naujų Sąjungos valstybių narių narystės įsigaliojimą.

4. Pakankamai iš anksto iki trečiosios šalies įstojimo į Sąjungą dienos Prekybos komitetas nagrinėja galimą šio įvykio poveikį šiam Susitarimui. Šalys Prekybos komiteto sprendimu gali koreguoti galiojančias nuostatas ar priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas.

17.24 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas

1. Šis Susitarimas taikomas:

a) Sąjungos atveju – teritorijoms, kurioms taikoma *Europos Sąjungos sutartis* ir *Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo*, pagal tose sutartyse nustatytas sąlygas ir

b) Vietnamo atveju – jos teritorijai.

Šiame Susitarime sąvoka „teritorija“ vartojama kaip nurodyta, jei aiškiai nenumatyta kitaip.

2. Dėl nuostatų, susijusių su prekėms taikomu muitų tarifų režimu, šis Susitarimas taip pat taikomas Sąjungos muitų teritorijos dalims, kurioms netaikomas 1 dalies a punktas.

17.25 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis Susitarimas parengtas dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų, vokiečių ir vietnamiečių kalbomis ir tekstas kiekviena šių kalbų yra vienodai autentiškas.

Priimta […] [……]

Europos Sąjungos vardu

Vietnamo Socialistinės Respublikos vardu